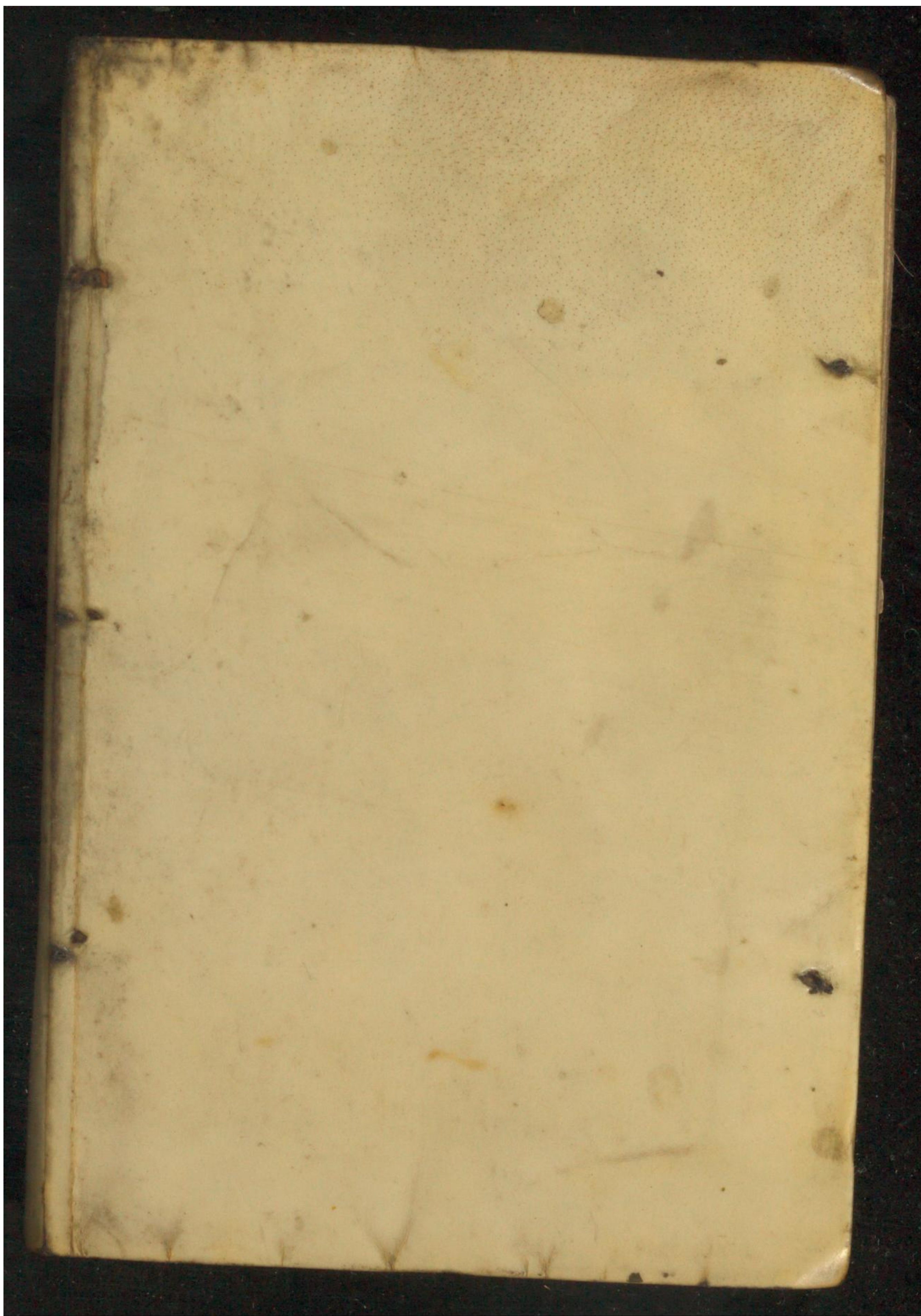
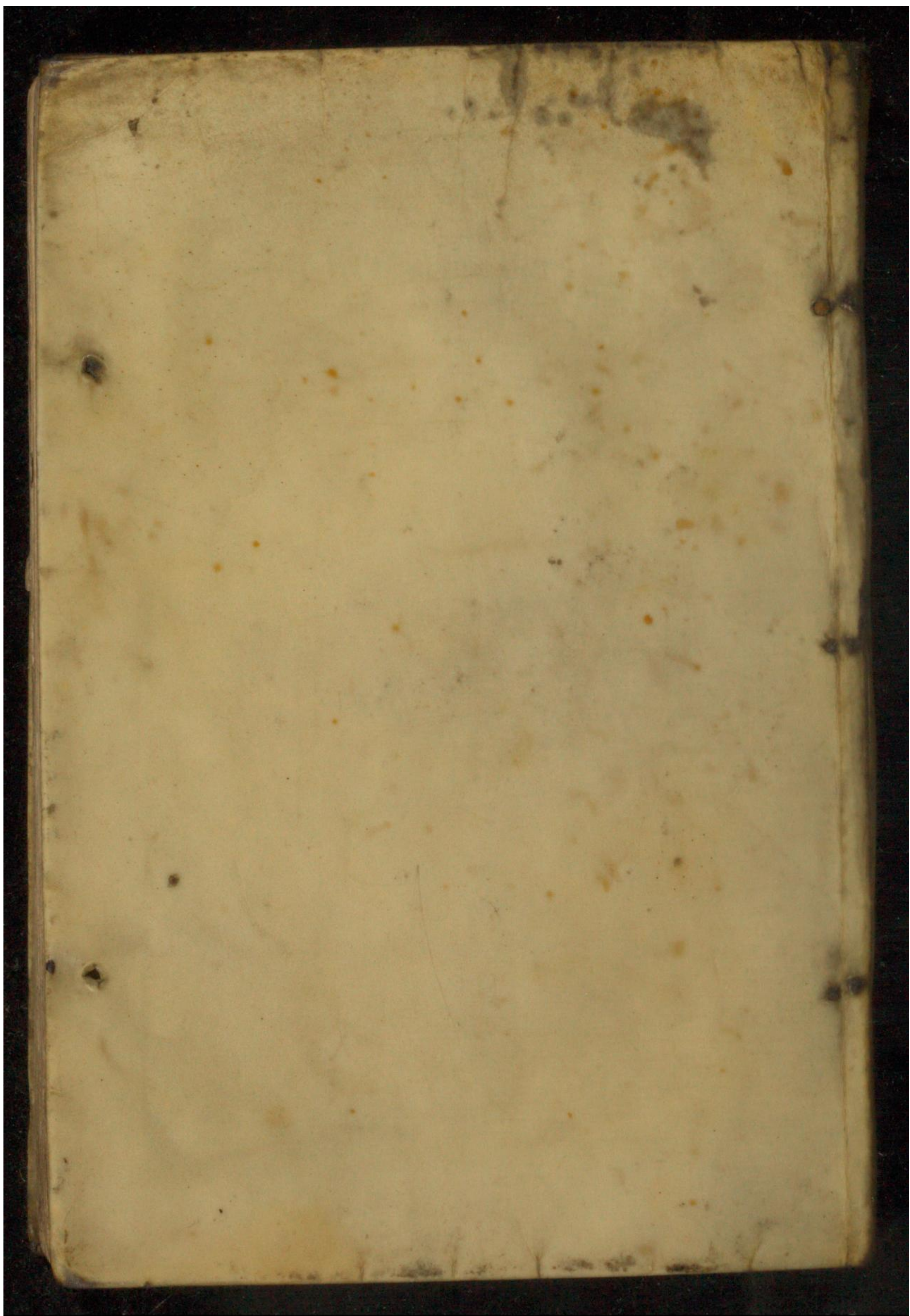

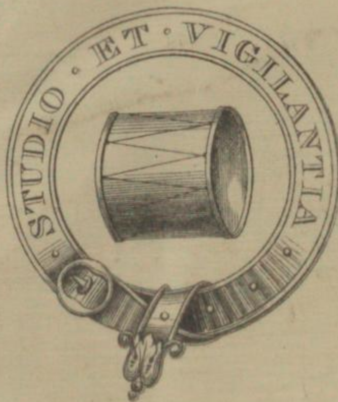

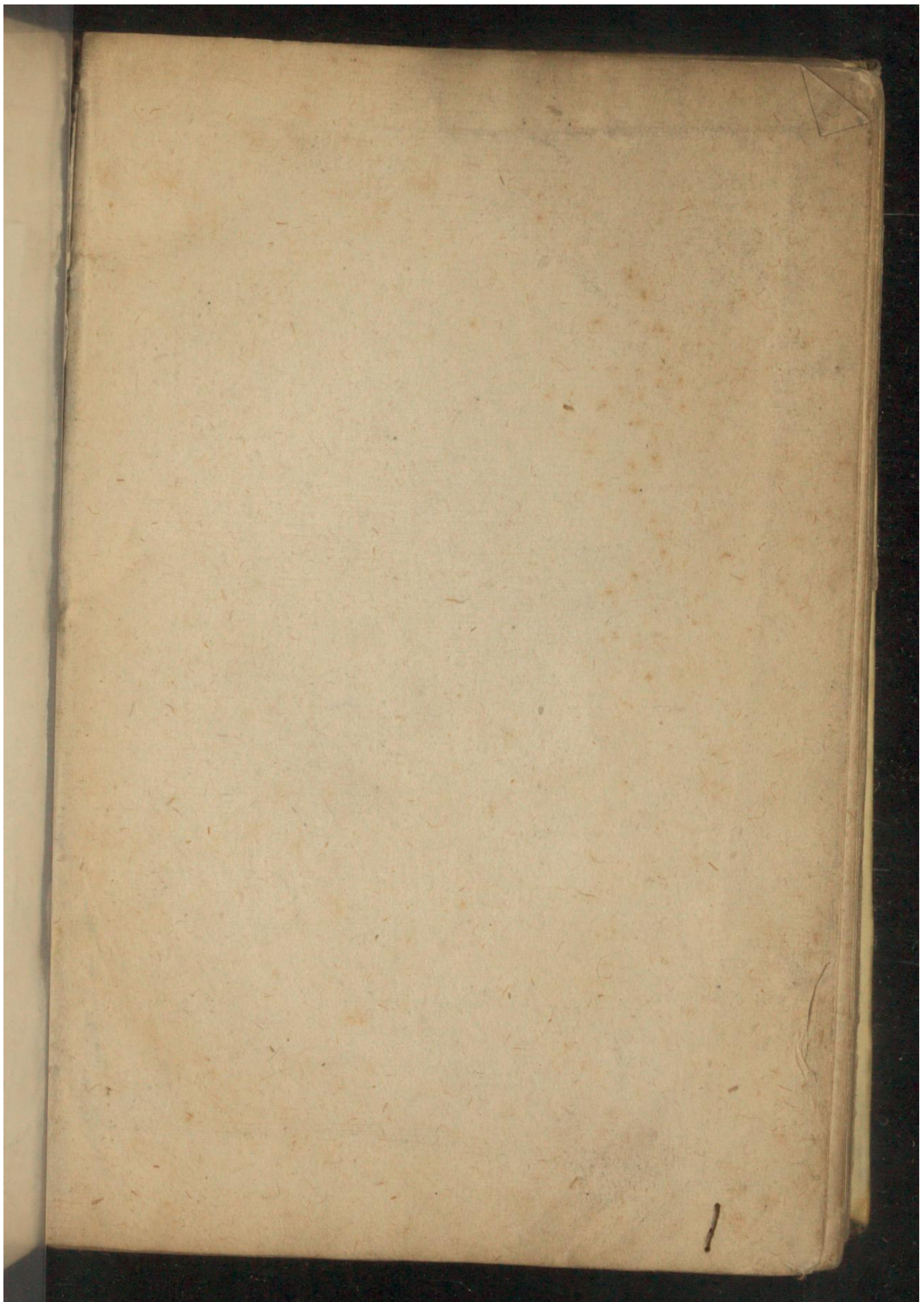

STUDIO · ET · VIGILANTIA

60316

eo venit remoueatur absq; cuius sanatione vlcus sanari non potest: postea medicamur vlcus. ¶ Et secunda earum est cum vna egritudo causa fuerit alterius: sicut cuz accidit opilatio et febris. Medicamur enim opilationem prius: deinde febrem. Et si nobis necessarium fuerit opilationem aperire cum eo in quo aliqua existit caliditas non curabimus de febre. Et medicamur quidem pulmonis apostema cum desiccatiuis et non curabimus de febre: quoniam impossibile est vt febris remoueatur causa ipsius remanente. Et cause quidem eius sanatio est exiccatio que febri nocumentum facit. ¶ Tertia vero cum fuerit vna earum de qua maior sollicitudo sit habenda: sicut si coniungatur sinochus et paralysis. Medicamur enim sinochum extinguendo et flobotomando: et de paralysi non curabimus. ¶ Cum autem egritudo et accidens coniūguntur: a sanatione egritudinis incipiemus. Et si accidens superauerit tunc accidentis curam habebimus et egritudinem non considerabimus: sicut in colica damus stupefacientia: propterea vt doloris fortitudo remoueatur: licet ipsi colice impedimentum faciat. Et cuz hoc quandoq; tardamus quod facere debebamus: propter stomachi debilitatem: aut propter ventris fluxum qui precessit: aut propter presentem nauseam. Et quandoq; non tardamus sed operamur: et tamen non totam remouemus causam: sicut in egritudine spasmi: non enim totum expellimus humorem: imo ex eo aliquid dimittimus vt ipsum spasmosus remoueat motus ne humorem resoluat naturalem.

¶ Operationis sigillatio et gratiarum actio.

SIt qualitas huius nostri sermonis compēdiosi de principijs vniuersalibus doctrine medicinalis sufficiens. ¶ Deinceps autem laboremus vt de simplicibus medicinis librum componamus si deus voluerit. Et ipse quidem nos iuuabit: cui sint grates ſm sui innumerabiles misericordias.

Finis.

¶ Expletus est liber primus canonis: quem princeps Aboali Abinsceni de Medicina edidit.

¶ Liber canonis Quartus incipit de egritudinibus particularibus que cū accidunt non appropriantur vni membro: continens septem Fen.

Articella

v

¶ Fen prima est de febribus: ⁊ continet quattuor tractatus.

¶ Tractatus primus de febre ephimera.

¶ De diffinitione febris ⁊ generibus febris. Cap. pmum.

Febris est calor extraneus accensus in corde:
⁊ ꝓcedēs ab eo mediātibus ſpiritu ⁊ sangui
ne ꝑ arterias ⁊ venas in totū corpus: ⁊ inflā-
matur in eo inflāmatiōe que nocet operatio-
nibus naturalibus: non ſicut caliditas ire ⁊
laboris cū non vltimaſ: ⁊ impedit opationez
ita vt retineaſ. ¶ Et sunt qdaz hoīuz q diui
dunt febres in duas diuiſiones pmas. ſ. in fe
brez egritudinem: ⁊ in febrē accñs. Et ponūt
febres apatū de genere febris accidētis. ¶ Et
intētio qdē ſermonis eoꝝ est ꝙ febris egritu-
dinalis est illa iter quā ⁊ cām que nō est egri-
tudo non est mediū: ſicut febris putredinis.
Putredo enim est cā eius absqꝫ medio. Et nō est putredo in ſeipſa egri
tudo: imo est cā egritudinis. Febris vero apoſtematis est accidens apo
ſtemati exiſtens dum est apoſtema ſequens ipſum: ⁊ apoſtema est egri-
tudo in ſeipſo. ¶ Et contradicenti quidem ineſt vt dicat. Quoniam ſi
propterea ꝙ febris apoſtematis ſequitur caliditatez eius ⁊ ſequitur ex
dolore ipſius est ſimile vt ſit febris accidens: tūc oportet vt ſit plurimū
febrium ephimerarum accidens. Et ſi ipſa ſequitur putredinez que est
in apoſtemate: tunc apoſtema non est cauſa ipſo. Cauſa igitur eius que
est eſſentialis est putredo: ⁊ apoſtema non est cauſa eius niſi per acci-
dens. Et dicemus ꝙ non ſignificauerunt per febrez accidens hoc: imo
non intellexerunt per eam niſi ꝙ ipſa ſequitur apoſtema hoc: ⁊ inue-
niunt eam per inuentionem apoſtematis. Similiter ergo est diſpoſitio
febrium putredinis per comparationez ad putredinem. Uerum occu-
patio in huiuſmodi cōtradictionibus est illud quod non cōfert in ſci-
entia medicine aliquid ⁊ facit medicum procedere ex arte ſua ad inq-
ſitiones: que fortaſſe impediunt ipſum ab arte ſua. Procedamus ergo
ſm id quod conſuetum est. ¶ Dicamus ergo ꝙ propterea febres apo-
ſtematum ⁊ opilationum ſunt febres accidētes: ⁊ alie febres ſunt egri-

tudines: tunc conueniens est vt dicamus. Quoniam propterea qꝫ oia que sunt in corpore hominis sunt tria genera scilicet. Membra continentia illud quod est in eis de humiditatibus ꝛ spiritibus: quorum cõparatio est comparatio parietum balnei. Et humiditas recondita: ꝛ eiꝰ comparatio est comparatio aque balnei. Et spiritus animalis vitalis ꝛ naturalis ꝛ vapores effusi: ꝛ comparatio eorum est comparatio aeris balnei. Et aer balnei quando infrigidatur illud quod est vicinũ ei non oportet vt ipse extinguat: imo possibile ē vt remaneat ꝛ redeat: ꝛ calefaciat illud quod ei vicinum est. Similiter est vnum istorum trium generum extra quod non inuenitur in homine genus corporeum. ¶ Nam si accendatur febris in membris radicalibus accensione prima sicut accenditur adustio. verbi gratia. vt in parietibus balnei: aut per follẽ ferrarij: aut per ollam coci: tunc illud genus febrium nominatur febris ethica. ¶ Et si accendit febris accẽsiõe pma in hũorib9: deinde accẽdat ex eis in mẽbris sicut accidit vt effundat aqua calida in balneo ꝛ ignitant latera eius cã eius: aut ius calidũ in olla vt accendat olla cã eius: tunc illud genus febrium nominatur febris humoris. ¶ Et si accendatur febris accensione sua prima in spiritibus ꝛ vaporibus: deinde accendatur ex eis in membris ꝛ humoribus: sicut accidit vt perueniat ad balneum aer ignis qui accendatur in eo: ꝛ calefaciat aerem eius ꝛ perueniat ad aquam ꝛ parietes: tunc genus illud febris nominatur febris ephimera: quoniam est accensa in re subtili que resoluitur cum velocitate. Et raro pertransit diem cum nocte sua nisi conuertatur ad genꝰ illud febrium. ¶ Hec ergo diuisio febrium est per modum propinquũ diuisioni euenienti per differentias. ¶ Et diuiduntur febres alio modo. Dicitur eniꝫ qꝫ de febribus sunt febres acute. Et de eis sunt nõ acute. Et de eis sunt cronice. Et de eis sunt non cronice. Et de eis sunt nocturne. Et de eis sunt diurne. Et de eis sunt salubres recte. Et de eis sũt habentes accidẽtia horribilia. Et de eis sunt dimittẽtes. Et de eis sunt inseparabiles. Et de eis inseparabilibus sunt quedam quibus sunt remissiones. Et de eis sunt quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quibꝰ sunt exfortiationes. Et de eis sunt similes. Et de eis sunt frigide habentes rigorem aut horripilationem. Et de eis sunt calide. Et de eis sunt simplices. Et de eis sunt composite.

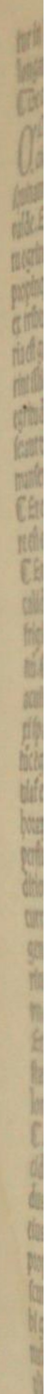
¶ De preparatis ad febres. Capitulum. 2.

Dixerunt quidam qꝫ corpora vehementius preparata ad febres sunt corpora calida ꝛ humida ꝛ proprie cum humiditas est fortior caliditate. Et isti quidem sunt fetidi sudoris ꝛ vrine ꝛ egestionis. ¶ Et corpora calida ꝛ sicca iterum sunt preparata ad febres calidas. ¶ Et incipiunt prius ephimere: deinde festinant ad putredineꝫ ꝛ adustionem. ¶ Et qñqꝫ faciũt cadere in ethicaꝫ. ¶ Et sequũtur ea ambo que equant in humiditate ꝛ siccitate ꝛ dominat caliditas. ¶ Et ista sunt de

genere eorum in quibus incipit febris vaporis calidi: deinde permutatur ad febrem humor. ¶ Postea illa in quibus equantur calor et frigus et multiplicatur humiditas: Et istis quidem febres putredinis accidunt secundum plurimum incipientes. ¶ Et corpora frigida et humida: et frigida et sicca sunt longinquiora corpora a febribus et proprie ab ephimera.

¶ De horis febrium. Cap. 3.

Febrium hore sunt sicut reliquarum egritudinum principium et augmentum: et status apud ultimum: et declinatio. Et sunt quandoque particulares cause cuiusque paroxismi. ¶ Et timor est a principio usque ad statum. Apud declinationem vero non moritur eger ex ipsa febre: nisi per id quod dicemus de causa communiter. ¶ Et principium quidem est hora qua calor naturalis prefocatur a materia submersa in membro tandiu donec non appareat maturationi aut diversitati eius contrarie maturationi vestigium. Et principium quidem est inventum in omni egritudine. Verum quandoque occultatur: sicut est eius occultatio in sinocho et epilepsia et apoplexia. Et quandoque principium est occultum paucorum accidentium et existimatur quod non sit principium in ea. Et similiter quandoque in die primo febrium acutarum videntur nubes: et signum maturitatis: et existimatur quod non sit ei principium: et non est ita. ¶ Et augmentum quidem est hora in qua commouetur caliditas innata ad resistendum materiei motu manifesto: et apparent signa digestionis: aut signa contraria digestioni. ¶ Et status est hora in qua vehemens est pugna inter naturam et materiam: et apparet victoria unius ambarum earum super aliam et est hora pugne. Et eius spatium est in habentibus paroxismos acutos paroxismus unus. Et non cognoscitur nisi per illum qui sequitur ipsum: aut duo paroxismi. Et cognoscitur in tertio eius ideo quod non addit super illos ambos in pluribus: nisi egritudinibus macronoxijs. Fortasse enim assimilantur paroxismi plures in omnibus iudicijs suis. Et illic apud statum completur vestigium digestionis aut contrarij eius. ¶ Et declinatio quidem est hora in qua calor innatus iam dominatur materiei et vincit eam: et existit in congregationis eius separatione. s. rei post rem: et tunc alleuiatur caliditas caloris occulti: et expellitur ad extremitates donec resoluitur et multotiens ingrossatur. ¶ Et status quidem diuersificatur in egritudinibus. Egritudinum enim valde acutarum longinquior status est usque ad quattuor dies. Et febres ephimere sunt de hac summa: verumtamen ipse non numerantur acute: quoniam non sufficit in acuitate egritudinis ut sit status eius proximus: immo sit de egritudinibus habentibus timorem. Et sequuntur eas febres acute absolute non valde: et sunt ille quarum status peruenit usque ad. 14. dies: et quod est supra id. ¶ Et cognitio quidem egritudinum acutarum in ordinibus suis et cronicarum est iuuatiua in regimine cibi egri secundum quod dicimus in sequentibus. ¶ Et plures quidem febrium complent principium et augmentum et statum in paroxismo uno: et faciunt paroxismum alium declinando. ¶ Et febres quidem diuersifican-

tur in his temporibus. Et de eis quidem sunt quarum augmentuȝ prolongatur. Et de eis sunt quarum declinatio prolongatur.

¶ De cognitione horaꝝ vniuersaliū egritudinis ꝛ ꝓprie status. Ca. 4.

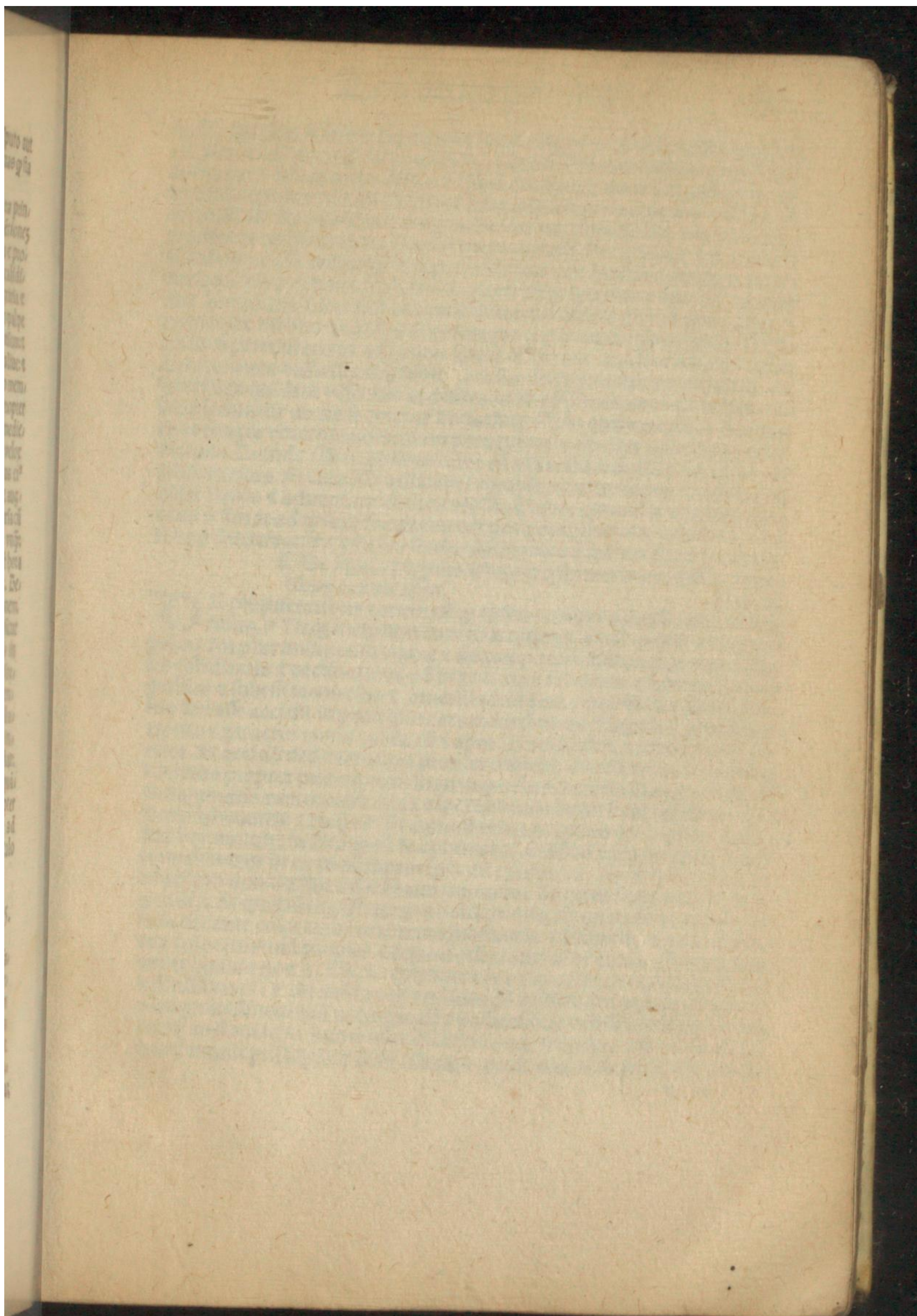
Cognitio horarū egritudinis vniuersalium quandoqȝ est ex specie egritudinis. Nam spasmus siccus: ꝛ epilepsia: ꝛ apoplexia ꝛ squinantia sunt ex acutis valde. Et tertiana pura ꝛ causon d̄ acutis nō valde. Et quartana ꝛ paralysis de macronoxijs. ¶ Et quādoqȝ ex motu egritudinis. Nam si paroxismi sunt breues significant ꝙ status est propinquus: sicut tertiana pura. Tempus enim paroxismorum eius ē ex tribus horis vsqȝ ad 14. horas. Et si sint prolixi significant ꝙ materia est grossa: ꝛ status longinquus sicut in tertiana non pura. Et si fuerint illic paroxismi: immo materia eius fuerit acuta sicut synochi tunc egritudo erit acuta. Et si fuerint signa eius signa materie frigide grosse: aut decliuis ad grossitudinem: tunc egritudo erit non acuta. Et si remanserit cum dispositione sua: tunc egritudo non erit illius acuitatis. ¶ Et quandoqȝ est ex virtute egri cui velociter aduenit debilitas: quare est egritudo acuta. Aut non apparet illud: ꝛ est egritudo non acuta. ¶ Et quandoqȝ est ex etate ꝛ tempore. Nam in tempore calido ꝛ etate calida festinat status egritudinuȝ. Et in temporibus frigidis ꝛ etatibꝰ frigidis tardaẛ status egritudinum. ¶ Et similiter ē dispositio regionū. ¶ Et ex pulsu. Nā si est velox frequēs magnus: tūc egritudo est ad acuitatē decliuis. Et si nō: tūc nō est acuta. ¶ Et ex rigore. Nā si est prolixi spatij: tūc egritudo est decliuis ad plixitatem. Et si est breuis spatij: tūc egritudo ad acuitatē tendit. Et q̄ndo nullo modo est rigor: tūc abbreuiaẛ eius extensio. ¶ Et cognoscunẛ hore egritudinis q̄doqȝ ex parte horaꝝ paroxismorū. Nam si fuerint procedentes ꝑm antecessionem superfluentem ita vt vnus antecedat superfluitatem alterꝰ tēdēs ad additionem: tūc egritudo erit in augmento: qm̄ de egritudinibꝰ sunt que currunt vsqȝ ad finem horaꝝ suarū ꝑm augmentū: ꝛ sunt quandoqȝ de genere tertiane ꝛ de genere assidue. Si autem steterit antecessio ꝛ steterint supfluitates: tūc sine dubio erit egritudo in statu. Et seruans horā vnam est longiꝰ spacij. Et si postponunẛ tūc egritudo est in declinatōe. Et similiter cognosciẛ dispositio horaꝝ ex augmēto accidētiū febris ꝛ statione eoꝝ ꝛ declinatiōe ipsorū. ¶ Et ex additiōe paroxismorū eiꝰ in longitudine ꝛ breuiatiōe ipsorū: ꝛ fortasse diuersificanẛ ꝛ nō assimilāẛ. ¶ Et quandoqȝ cognoscunẛ ex dispositione euacuationū. Nam cū accidit in paroxismo aliquo sudor aut ventris fluxꝰ: ꝛ paroxismus secūdus qui est post ipm̄ est in similitudine vehementie primi ꝛ fortitudine eius aut supra ipsam: tūc euacuatio eiꝰ est propter multitudinem: non propter fortitudinē: ꝛ egritudo iudicaẛ longa. ¶ Et quandoqȝ cognoscunẛ ex parte digestionis ꝛ contrarij digestionis ꝑm ꝙ diximus. Verbi gratia. cū apparet sputū cum digestione aliqua: aut vrina in qua est nubes aliqua: tunc est principium augmenti. Deinde quandoqȝ multiplicatur illud ꝛ apparet aut contrarium eius: tūc est status. Et iterum

quando apparet digestio aut contrarium eius velociter ex sputo aut nube: tunc scias q status est propinquus. Et si tardat: tunc scias q status est longinquus.

¶ Cognitio autem horarum particularium sic accipit. ¶ Nam hora principij paroxismi est hora in qua coartatur pulsus: et tu iam sciuisti intentiones eius. Et plumbeus fit color extremitatum et infrigidantur extrema et proprie extremitas auris et nasi vsq3 ad horam in qua sentit sparsio caliditatis. Et quandoq3 associantur principio alteratio coloris et pigritia et angustia et tarditas motuum et profunditas somni et mollificatio palpebrarum: et grauitas sermonis et horripilatio inter spatulas et dorsum: et fortasse accidit in eo rigor fortis. Et quandoq3 accidit cursus saliue: et saltus temporum: et tinnitus aurium: et sternutatio: et commotio membrorum corporis. Et vehementius quidem debilitatur virtus propter debilitatem que est in principio aut statu. ¶ Et hore augmenti medietas prima est hora in qua pulsus incipit apparere et magnificari et velox fieri: et spargitur calor in toto corpore secundum equalitatem. Et medietas eius altera est hora in qua non cessat hec caliditas sparsa cum equalitate augmentari. ¶ Et hora status est hora in qua remanet caliditas sparsa cum equalitate et accidentia cum dispositione sua: et pulsus fit maior q vnq: et fit vehementius velox et frequens. ¶ Et hora declinationis est hora in qua incipit diminutio: et incipit pulsus temperari et equatur. Deinde illa in qua incipit corpus sudare et perducit ad eradicationem. ¶ Et multotiens quidem accidit apud mortem dispositio que est sicut declinatio: et est quasi eger euaserit: et non oportet vt tu occuperis in hoc: immo cognoscas dispositionem pulsus et an magnificetur et fortis fiat. ¶ Et si tibi videtur ponam tibi exemplum de tertiana. Attende ergo q cum tertiana in pluribus dispositionibus incipit horripilatio: deinde frigus et rigor: postea sedatur rigor et minoratur frigus: et incipit calefactio: postea equatur calefactio: deinde additur: postea stat: deinde incipit minui vsquequo eradicetur. ¶ Et scias q egritudo quandoq3 prolongatur: aut propter multitudinem materiei. Aut propter grossitiem eius. Aut propter frigus eius. Et quandoq3 adiuuant ad illud tempus frigidum: et regio frigida: et etas frigida: et debilitas caloris innati: et soliditas corporis.

¶ De sermone vniuersali de febribus ephimeris. Cap. 5.

Cause omnium specierum febris ephimere sunt cause primitiue calefacientes essentialiter: et calefacientes per accidens: de summa occurrentium et assumptorum. s. in cibo et in potu: et passionum corporearum et animalium: et ex doloribus et apostematibus apparentibus: et sunt de eis ex opilationibus quarum causa non est primitiua. Et non prouenient cause earum cum vehementia sua ad hoc vt pertranseat illud quod inflamat spiritum: nam si pertranseant illud: faciunt eadem in ethica:

aut in speciem febrium humorum quam dicemus. Cause enim primiti-
ue plerumqꝫ mouent antecedentes. Quod si mouerint eas ad putredi-
nem: erunt febres putredinis. Et sunt quidam hominum qui existimāt
ꝙ febris ephimera non fit nisi ex labore spiritus ⁊ corporis: ⁊ illud est
error. ¶ Et iste quidem fe. ꝯm plurimum recedunt in die vno: ⁊ raro p-
transeunt tertium diem. Nam si pertranseant illam quantitatem: exi-
stimatur de esse earum: ꝙ ipse permutantur. Et intentio quidem pmu-
tationis est ꝙ retentio caliditatis pertransit spiritum: aut ad corpus
aut humorem. Licet sint de hominibus qui dicant ꝙ ipsa quandoqꝫ re
manet sex diebus: ⁊ consumitur integra consumptione: cui non esset si-
milis si permutaretur ad genus aliud. ¶ Et hec quidem feb. est facilis
curationis: ⁊ difficilis cognitionis: ⁊ similiter principium ethice. ¶ Et
homines quidem velocius cadentes in fe. ephimeras: ⁊ qui vehemen-
tius leduntur ab eis si erretur in eis: sunt illi in quibus calor ⁊ siccitas
sunt magis vincentes: quoniam perueniunt velociter ad ethicaꝫ ⁊ ter
tianam. Deinde illi in quibus calor est plus. Deinde illi in quibus est
plus siccitas. Et cum illi qui habet complexionem siccam ⁊ calidaꝫ ac
cidit fames ⁊ aduenIunt cum ea vigilia ⁊ labor animalis ⁊ labor corpo
reus festinat ad ipsum fe. ephimera cum horripilatione quadam. Quod
si non succurratur ⁊ cibetur statim festinabit ad ipsum fe. putredinis.

¶ De signis proprijs febrium ephimerarum distinguen-
tibus eas ab alijs. Cap. 6.

De proprietatibus earum est ꝙ ipse non fiunt a causis anteceden
tibus. ₰ Neqꝫ incipiunt cum coartatione. Et est ꝙ ipse non inci-
piunt ꝯm plurimum cum rigore ⁊ frigore extremitatum ⁊ profundatio
ne caliditatis ⁊ declinatione ad pigritiam ⁊ somnum ⁊ submersionem
pulsus ⁊ subtilitatem eius ⁊ diuersitatem eius ⁊ prauitateꝫ ipsi⁹. Im-
mo fortasse accidit in principio earum similitudo frigoris ⁊ horripila-
tionis ⁊ punctio cuius causa est vapor chimi mali ⁊ remouetur velo-
citer. Et accidit: sed raro rigor propter multitudinem vaporū ledētiuꝫ
lacertos propter punctionem suam superflua multitudine. ₰ Et est ei⁹
inflammatio non mordicatiua aspersa: immo bona sicut caliditas cor-
poris laborantis ⁊ ebrij. ₰ Et cum est vrina in primo die digesta ⁊ pul-
sus bonus: tunc iudica ꝙ est fe. ephimera. Et illud ideo quoniaꝫ vrina
non alteratur in ea inquantum ipsa est ephimera. Et est sedimen eius
digestum non decliue ad colorem humoris. Et quandoqꝫ nubes eius
pendēs. Et quandoqꝫ est natans boni coloris. Et quandoqꝫ accidit vt
non equetur color eius tamen eius substantia est equalis ⁊ non altera-
tur color eius: nisi propter id quod associatur ei de causa alterationis
vrine quāuis non sit illic fe. ephimera ex eo quod dicemus in tertiana
⁊ similibus ei. ₰ Et pulsus est decliuis ad spissitudinem ⁊ fortitudinē
⁊ magnitudinem: nisi in ea que est a passionibus debilitantibus: ⁊ nisi
fuerit in stomacho humor mordicatiuus aut frigidus aut causa alia de
his q̄ mutāt pulsuꝫ p̄ter febrē. Et raro quidē diuersificat. Sivo diuer-

sificetur erit ei ordo. Nam si diuersificetur illud tunc erit ppter causam aliam antecedentem febrez aut vicinantem ei: sicut est labor vehemēs: aut mordicatio vehemens in visceribus: ꝛ similia his. Et quandoqꝫ accidit vt induref pulsus pp frigus vehemens ꝛ inspissans ꝛ infrigidās aut propter caliditatem solis vehementem exiccantem: aut propter vehementem laborem exiccantem: aut famez: aut angustias: aut vigilias: aut euacuationes. Et quandoqꝫ festinat in eo dilatatio ꝛ tardatur constrictio: ꝛ non festinat plus ꝙ naturalis nisi raro ꝛ cum velocitate pauca: quoniam necessitas euentationis in eo est vehementior ꝙ necessitas educendi vaporem corruptum. vapor nāqꝫ in eo non est corruptus cōparatione sui ad equalez: imo est bonus comparatione sui ad eū. ¶ Et cum ambiguus fit tibi pulsus ꝛ constrictio ipsius: tunc scias ex anhelitu. Et pulsus quidem redit post eradicationem eius ad consuetudinez eius naturalem in illo corpore: ꝛ hoc est signum bonum. ¶ Et scias penitus ꝙ quotiens vrina ꝛ pulsus sunt boni significant ꝙ fe. est ephi. Et quando non sunt boni non oportet vt non sit ephi. Multotiens enim in ea est vrina tincta: ꝛ est pulsus diuersus ꝛ debilis ꝛ paruus. ¶ Et de illis q̄ significāt ꝙ ipa ē fe. ephimera: ē vt sit principiū ei⁹ facile ꝛ leue: ꝛ sit augmentum eius non addens supra duas horas: ꝛ neqꝫ associētur statui accidentia vehementia: ꝛ vt non accidant in ea accidētia praua: ꝛ non sit in ea ebullitio caloris vehemens: ꝛ minorentur cuz ea dolores. Qd̄ si cum ea dolor fuerit capitis aut dolor alius non sit fixus inseparabilis post eradicationem eius: ꝛ hec quidē significant ꝙ ipsa est ephimera. ¶ Et plurimum quidez eradicationis eius fit per sudorem ꝛ humorositatez similem sudori naturali nō humoroso. Et non sit vehemēs superfluitas iterum in quantitate sua: imo appropinquat sudori naturali in quantitate sua sicut est proximus ei in qualitate sua. Si enim videris sudorem plurimum: tunc feb. erit non ephimera. ¶ Et de eis de quibus fe. ephimera experitur est vt ingrediatur balneuz habens eam. Cūqꝫ moram fecerit euenire in eo quasi horripilationez non consuetā: scitur ꝙ febris est fe. putredinis: ꝛ egrediatur habēs eā ex balneo illico ꝛ si nihil alteratur a dispositione sua: tunc feb. erit ephimera.

¶ Permutationis fe. ephimere. Cap. 7.

Cum expedit vt febrez ephimeram patiens cibetur ꝛ errat medicus super eam ꝛ non cibet ipsum: permutatur feb. in corporibus colericis ad ethicā incēdētem ꝛ in corporib⁹ carnosis ad synocam q̄ est absqꝫ putredine: ꝛ fortasse pmutaf ad illā que ē cū putredine. ¶ Et siīr qñ necessariū est adiutoriū in aperiēdo poros ꝛ rarificādo corp⁹ ꝛ non fit: fit inflāmatio in humoribus retētis in corpore inflāmatione eius qđ calefacit cū fortitudine eius qđ putrefacit.

¶ De signis pmutatiōis febris ephimere ad febres alias. Cap. 8.

Significatio illi⁹ est ꝙ ipsa dclinat absqꝫ sudore: aut humorositate: aut cū sudore absqꝫ mūdificatione per sudorem. Et est declinatio longa difficilis ꝛ absqꝫ mundificatione pulsus. Immo remanet in pul

su aliquid. Et remanet dolor capitis si fuerit. Et hoc totum significat permutationez ad febrem putrefactionis humoris aut ethicam. ¶ Nã si cause fuerint vehementes: aut prolongetur mora eius: permutabitur ad ethicam. ⁊ Quod si ad ethicam permutetur videbis tactuz arteriarum calidum valde: ⁊ videbis febrem similem vel fixam: ⁊ in omnibus membris additur calefactio super repletionem ⁊ in tempore acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatem cum duritie ⁊ paruitate. Et videbis signa reliqua que diximus de signis ethice. ⁊ Et quando permutatur ad genus febriũ qđ nominatur synocha absq3 putredine: videbis additionem ⁊ repletionẽ caliditatis ⁊ inflãmationez faciei. ¶ Et quando permutatur ad fe. putredinis apparẽt horripilatio ⁊ diuersitas pulsus ⁊ paruitas ⁊ coartatio: ⁊ est caliditas mordicatiua sicca ⁊ vehemẽtia accidentiũ. In vrina autez fortasse remanet digestio ex substantia: ⁊ in plurimis nõ apparet in ea digestio.

¶ De curationib⁹ febris ephimere ſm modũ vlem. Cap. 9.

In omnibus speciebus febris ephimere oportet vt afferantur sup corpora patientium eas ea que nutriant eos nutrimento bono cũ velocitate digestionis: quoniam febriens est eger: ⁊ eger est lesus. ⁊ Aut quibusdam eorum conceditur delitiari in eo: sicut patienti ex labore ⁊ angustia ⁊ fame: ⁊ illis in quorum corporibus colera plurima est. ⁊ Et qui conqueritur se pati horripilationem in principio deglutiat cibum infusum in aqua aut vino: vt sit magis penetrans. Et isti quidem cibãtur etiam in principio fe. ⁊ Et quibusdam prohibetur delitiari in ea: ⁊ innuitur eis vt fiant subtiliatiua sicut in patiente ex opilatiõe ⁊ soliditate ⁊ ex apostemate. Et melius quidem est vt postponatur cibatio vsq3 ad declinationem nisi in illis quos excepimus. Et aqua frigida quidẽ oportet vt non prohibeatur in principio rei: quoniam virtus est fortis: quare non timetur debilitas eius: ⁊ est melior cura infrigidando. Uerũ si fuerit illic debilitas in visceribus ⁊ fe. iam extenditur aut fuerit vehemens: tunc melius est vt de ea non multum sumatur. Et conceditur eis balneum cum eorum paroxismus consumitur in febribus ephymeris propter accidentia de quibus est humectatio ⁊ de quibus est sudatio ⁊ rarificatio pororum: ⁊ de eis est infrigidatio in quieta dispositiõe. Et prohibetur vbi timetur casus putredinis. Et non oportet vt euitet balneum nisi habens eam ex opilatione propterea q balneuz generat egritudinem putridam. Et similiter patiens eam ex satietate nauseatiua: nisi in fine rei: ⁊ cum dilatantur pori ⁊ descendit nauseatiua satietas. Illic enim oportet vt balneet. Et habẽs catarrum non balneetur nisi sit adustiuus. Et omnes habentes fe. ephimeras oportet vt nõ prolongent moram in aere balnei: imo in aqua eius quantum volunt: nisi habentes eam ex soliditate ⁊ ex spissitudine. eis enim cõuenit vt plongent morã in aere balnei donec sudent. Embrocatio aũt si fuerit infundendo aut liniendo tantum opilat poros. Et in curatione omnis feb. ephimere que est ab opilatiõe extrinseca aut intrinseca fricatio aperit

poros habentis eam: deinde si obuiat humiditati plurime resoluit eã: ⁊ si obuiat humiditati parue exiccat eam. Euacuatione autem non indiget aliquis eorum: nisi habens opilationem repletionalē: ⁊ habens nauseatiuam satietatem: ⁊ qui habet febrem ephimeram ex soliditate cuius corpus est repletum.

¶ De speciebus febris ephimere. Capitulum .10.

De febribus ephimeris sunt que omnino comparantur ad dispositiones animales: Et de eis sunt que comparantur ad dispositiones corporeas. Et de eis sunt que proportionantur ad res que eueniũt de foris. ¶ Et de comparatis ad dispositiones animales est illa que fit ex angustia. Et illa que fit ex tristitia. Et illa que fit ex existimatõe ⁊ cogitatione ira ⁊ vigilijs ⁊ somno ⁊ trãquillitate ⁊ timore ⁊ gaudio. ¶ Et de pportionatis ad dispositiones corporeas sunt ille que comparant ad res que sunt actiones ⁊ motus: ⁊ de eis sunt que comparãtur ad nõ actiones ⁊ motus: ⁊ ad contraria eorũ. ¶ Et cõparata ad res que sunt motus est que fit ex labore: ⁊ illa que ex tranquillitate: ⁊ illa que fit euacuatione. Et de eis est febris ephimera que est cum sincopi. ¶ Et de eis est illa que fit ex fame. Et de eis est illa que fit ex siti. ¶ Et de cõparatis ad ea que non sunt actiones est illa que fit ex opilatione. Et de eis est illa que fit ex nauseatiua satietate. Et de eis est illa que fit ex apostemate. Et de eis est illa que fit ex soliditate. ¶ Comparate autẽ ad res que accidunt de foris sunt sicut illa que sunt ex adustiõe quecũq; adustio fuerit. Et sicut que fit ex frigore ⁊ soliditate ⁊ ex ablutione. Dicã itaq; vnãquãq; earum cum curatione sua.

¶ De fe. ephimera ex angustia ⁊ signis eius. Capitulum .11.

Quandoq; accidit ex motu spiritus ad interiora ⁊ occultatione eius in eis propter superfluitatem angustie febris spiritualis. ¶ Cuius signa sunt igneitas vrine: ⁊ acuitas eius: ita vt habens eã sentiat acuitatem ipsius propter dominium siccitatis in ea. Et est motus oculi ad clausionẽ decliuis: ⁊ est oculus submersus propter resolutionem cum quiete ⁊ subclusione. Et facies est tendens ad citrinitatem ppter profunditatem claritatis. Et pulsus est ad debilitatem ⁊ paruitatem decliuis ⁊ forte declinat ad duritiem.

¶ De cura. Capitulũ .12.

Oportet vt habens eam multiplicet introitum tine: ⁊ ponat plurimum sue intentionis in balneatione cum aqua balnei absq; aere eius. Et multiplicet etiam inunctionẽ cum fricatione post illud. Oleũ enim aliquod est magis iuuatiuum ei q̃ balneum. Et vtatur linificationibus ⁊ odoriferis frigidis. Et ponat super pectus suum epithimata infrigidãtia ex mucillaginibus ⁊ succis ⁊ aquis bonis. Et sumat in potu vinum plurime cõmixtionis: est enim bonum medicamen ei.

¶ De febre ephimera ex tristitia. Capitulum .13.

Quandoq; accidit ex multitudine tristitie propter rem quesitam motus laboriosus spiritum calefaciens faciens cadere in febrez. ¶ Cuius signa sunt similia signis eius que est angustia. Nisi qr motus oculi cum profunditate sua propter resolutionem est ad partem extrinsecam. Et pulsus nō est dimissus depressus: imo est in eo cum debilitate: sed est cū eo saltus. ¶ Et cura eius est sicut cura eius q̄ est ex āgustia.

¶ De febre ephimera ex cogitatione. Capitulum. 14.

Quandoq; accidit ex multitudine cogitationis in rebus feb. similis illi que est ex tristitia. Nisi quia motus oculi est equalis nō ad clausionem neq; ad exitum declivis & est declivis ad profunditatem. Et pulsus est diversus in dilatatione & constrictione: & plurimum quidem est equalis. Et facies est ad citrinitatem declivis. ¶ Et cura eius est cura illius que est ex tristitia.

¶ De febre ephimera ex ira. Capitulum. 15.

Quandoq; accidit propter superfluitatez motus spiritus ad exteriora in dispositione ire calefactio superflua adurens spiritum & feb. ¶ Cuius signa sunt rubedo faciei: nisi permisceatur ei timor: quoniam citrinatur. Et inflatio faciei similis ei qui inflatur in dormitione. Et sunt oculi rubei tendentes exterius propter vehementiā motus spiritus ad exteriora. Et quandoq; accidit quibusdam eoꝝ tremor pp motum humoris: aut pp debilitatē naturarū. Et est aqua rubea acuti tactꝰ ppter acuitatē suam. Et quandoq; est cū ea aliquantuluz claritatis. Et pulsus est grossus plenus pulsans frequens.

¶ De cura. Capitulum. 16.

Fac eos quiescere. Et fac vt occupent letificantibus & narrationibus & vocibus bonis & ludis mirabilibus. Et fac eos ingredi balneum in aqua tepida non plurimi caloris. Et inungantur plurimū cū aliquo oleo plurimo. illud enim est magis ꝯueniens eis q̄ aqua calida. Et dentur eis que infrigidant & humectant. Et prohibeantur a vino omnino: & nō est eis via ad ipsum.

¶ De febre ephimera ex vigiliis. Capitulum. 17.

Quandoq; etiaz accidit ex vigiliis feb. ephimera. ¶ Cuius signa sunt antecessio vigiliarum: & gravitas palpebrarum: quoniaz fortasse non aperit eas. Et profundatio oculi propter resolutionez. Et inflatio palpebraꝝ propter corruptionem cibi & multitudinem vaporis. Et conturbatio vrine propter privationē digestionis. Et debilitas pulsus. Et citrinitas faciei propter malitiam digestionis. Et inflatio eius propter excitationem ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sicut in illa que est ex ira.

¶ De curatione. Capitulum. 18.

Curatio autez eius est ociari & quiescere & dormire. Et embrocare caput cum eis que infrigidant: & humectant. Et balneum humidum. Et cibi bonoꝝ chimoruz. Et inunctiones humectantes. Et vinuz est ex rebus magis ꝯferētibꝰ eis. Et sumāt in potu ipsū sine timore: nisi

fuerit dolor capitis.

¶ De fe. ephimera ex somno & quiete. Caplm. 19.

A Spiritu quandoq; resoluũtur vapores calidi per vigilias & motus. Cu3 ergo prolongatur somnus & tranquillitas & nõ resoluũtur: accidit ex eis calefactio spiritus & fe. eius. ¶ Cuius signa sunt ista. Significant eni3 eam antecessio somni. Et tranquillitas plurima: & proprie q̃ nõ est in ꝯsuetudine: & cadit ꝯtrariũ consuetudinis. Et significat ipsam resolutio vaporosa & pulsus.

¶ De curatione eius. Caplm. 20.

CUratio eius ẽ sudatio in aere balnei. Et ablutio equalis cũ aq̃ calida. Et paucitas cibi & declinatio eius ad id quod infrigidat & humectat ipsam. Et exercitiũ temperatũ. Et nõ op3 vt bibat vinũ.

¶ De febre ephimera ex gaudio. Caplm. 21.

QUandoq; accidit ex gaudio fe. sicut illa que fit ex ira. Nisi q2 forma oculi est forma gaudẽtis nõ forma irascẽtis. Et est frequẽtia in pulsu minor. ¶ Et cura eius est ꝓxima curatiõi eius q̃ est ex ira.

¶ De febre ephimera ex timore. Caplm. 22.

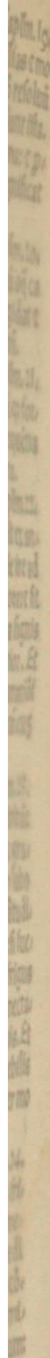
QUandoq; accidit ex timore febris ẜm semitam que accidit ex angustia. Proportio nãq; timoris ad angustiam est proprie ire ad gaudiũ: ex hoc ꝙ motus timoris est ad interiora: & ire ad exteriora: & fit subito: & alioꝝ modoꝝ fit gradatim. ¶ Cuius signa sunt ꝓxima signis eius que fit ex angustia. Nisi q2 diuersitas in pulsu est vehementior. Et forma oculi eius est forma territi. ¶ Curatio eius est proxima curatiõi eius que fit ex angustia. Et op3 vt securef a timore. Et veniaf ad eũ cu3 nuncijs gaudere facientibus. Et letificãtia sunt iuuatiua ei.

¶ De fe. ephimera ex labore. Caplm. 23.

LAbor q̃nq; peruenit ad summũ in calefaciendo corpus & spiritũ: ita vt fiat fe. nocens opationibus: & est plurimi nocumenti: & grauitas ipsius super vitalem & animalem. ¶ Signa sunt antecessio laboris. Et additio calefactionis iuncturaꝝ super alia. Et tactus lassitudinis & siccitatis corporis. Et q̃nq; accidit in fine eius humectatio: si fuerit labor temperatus in eo: idest q̃n non est in eo exiccatiuũ aut frigus prohibens sudorem. Si autẽ labor fuerit supfluus minoraf humectatio & sudor: & q̃nq; seqf ipm tussis sicca propter cõitatem pulmonis. Et quãdoq; declinatio complexionis est. Et pulsus eius paruus debilis & quandoq; declinat ad duritiem. Et vrina est citrina calida ꝑpter motum subtilem & propter resolutionem.

¶ De cura. Caplm. 24.

CUratio eoꝝ est tranquillitas. Et balneatio in tina. Et inũctio fricando ꝓprie super iuncturas. Et acceptio cibi boni chimi humectantis ẜm quantitate3 qua digeratur de genere carniũ pulloꝝ & hedi & piscium paruoꝝ. Et q̃n virtutes eoꝝ sunt debiles: tunc nõ op3 vt cõfidant de se posse digerere qḋ digerebant in dispõne sanitatis: imo minus illo. Et propter hoc cibentur eis quoꝝ paucum nutrit plurimum:

ficut ea que diximus: et ficut vitelli ouorum forbilium: et tefticuli gallorum funt eis boni. ¶ Quidam tamen exiftimauerunt quod oportet vt patientium laxitudinem regimen plus fubtilietur quam aliorum. Sed illud non eft rectum. Et oportet vt fumant de fructibus humidis. Et fumant in potu vinum plurime commixtionis fi fuerint affueti: aut iuleb: et aliud fi non fuerint confueti. Et oportet vt eorum inunctio fit plurima quam inunctio aliorum cum oleo aliquo vt humectentur eorum membra et iuncture ex ficcitate: et iterum vt mollificetur illud quod accidit eis de tenfione: et oleum viol. eft de oleis melioribus eis. Et oportet vt communiter inunctio eorum corpori et proprie capiti collo et fpondilibus dorfi et iuncturis omnibus et proprie poft balneationem. Et oportet vt fternantur ftrata eorum: et aromatizentur indumenta eorum et fedilia eorum. Et fi indigent iteratione balnei propter reliquias iterentur omnia que fcripta funt in capitulo fuo.

¶ De fe. ephimera ex euacuatione. Capitulum 25.

Quandoque accidit ex commotione humorum poft ventris folutionem motus fpirituum fuperfluus et inflamans in ipfo febrem propter multitudinem laffitudinis que fequitur ipfam. ¶ Et quandoque faciunt eam medicine folutiue propterea quod calefaciunt. ¶ Et quandoque fequitur flobotomia propterea quod redire facit humiditatem et vaporem et fanguineitatem eorum ad furiofitatem colericam.

¶ Curatio. Capitulum 26.

Oportet vt fubtilietur in retinendo vrinam per ea que funt ordinata in capitulis fuis. Et vt cibetur eger cum eo quod confortat plus: et fecundum quantitatem qua digeratur de eis que infrigidant et humectant. Et fint in eo potica ftiptica. Et ponantur fuper ftomachum emplaftra et embroce confortantia calefacta non tepefacta. Nam omne tepidum eft mollificatiuum et refoluit virtutem. Et de hac fumma eft lana infufa in oleo nardino aut oleo frigidiore eo aromaticato: et exprimatur adeo donec feparentur ab ea partes olei et ponantur fuper cor et epar ea que infrigidant.

¶ De fe. ephimera ex dolore. Capitulum 27.

Dolor quandoque calefacit fpiritum adeo donec inflammetur fe. ¶ Signa. Dolor in capite aut oculo: aut aure: aut dente: aut iuncturis: aut extremitatibus: aut colica: aut emorroydibus: aut aliis doloribus furunculorum.

¶ De cura eius que fit ex dolore. Capitulum 28.

Regatur dolor cum eo quod oportet in capitulo fuo: deinde curetur cura eius que fit ex labore. Quod fi timeatur ex potu vini motus dolorofus: non detur in potu.

¶ De fe. ephimera ex fyncopi. Capitulum 29.

Quandoque accidit ei cui fuperuenit fyncopis propter commotionem fpiritus diuerfa calefactio et conuertitur in febrem. Et quandoque remanent de ea poft ablationem timoris in fyncopi reliquie. ¶ Signa. Vicinitas fyncopis et cafus virtutis abfque fignis febrium aliarum que non funt ex febribus ephimeris. Et pulfus in ea eft diuerfarum difpofitionum:

quandoq3 enim cadit ꝛ destruit: quandoq3 vincit frigus: ꝛ quandoq3 fit velox ꝛ apparet cū dominaṫ caliditas: ꝛ similaṫ pulsui patientiū extenuationem exiccatiuam in duritie cū vermicatione.

Curatio. Capitulum.30.

Cura eius est cura sincopis. Et dare cibos velocis digestionis boni chimi ꝛ de illis quos sciuisti: ꝛ si indigueris vt des in potu vinum: fac ꝛ non cures de febre. Cū ergo liberaṫ ex sincopi ꝛ remanet fe. similis ei que est cum extenuatione: curetur cum eo q͛d est in canone de infrigidatione ꝛ humectatione.

De fe. ephimera ex fame. Caplm.31.

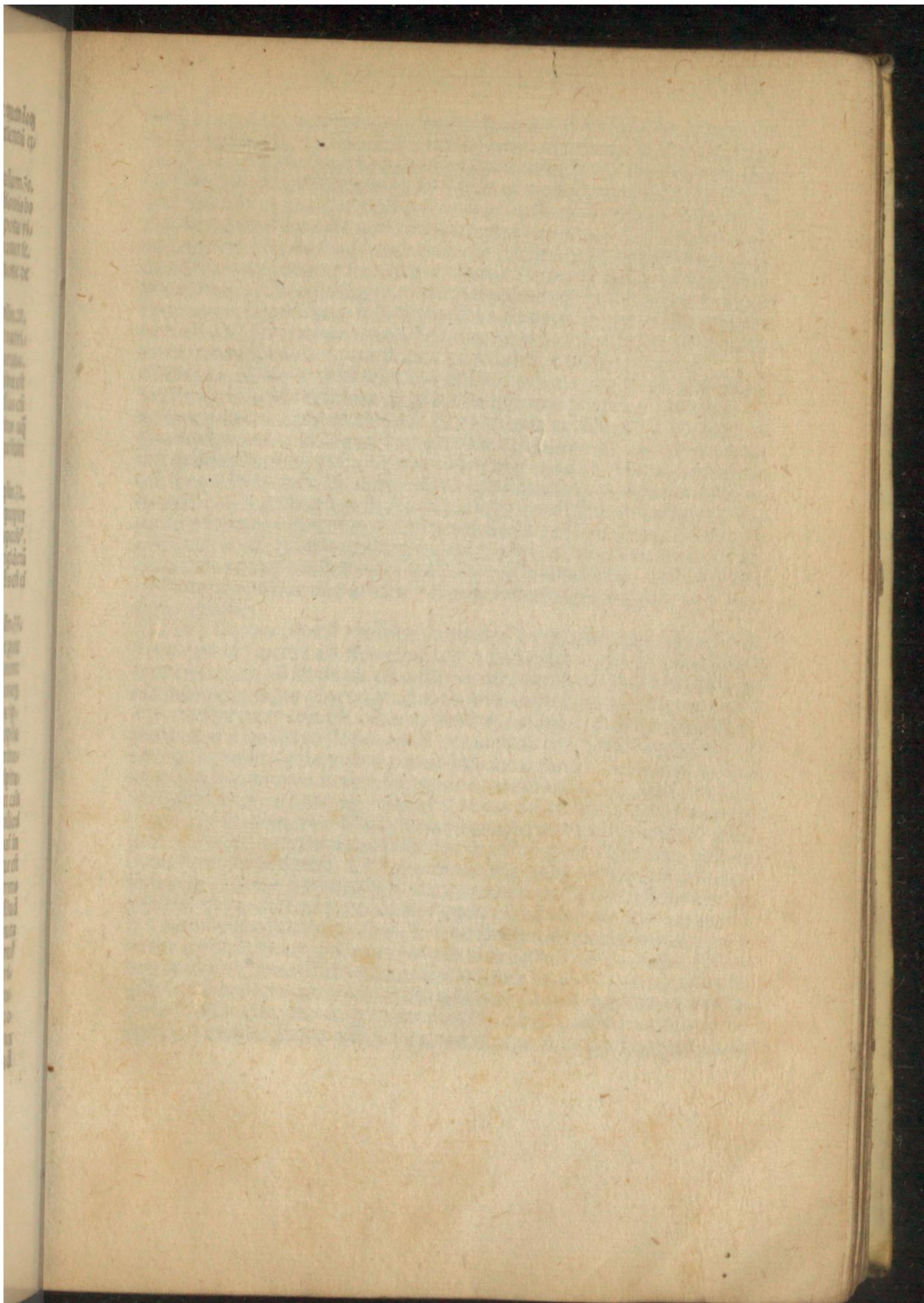
Quandoq3 accuūtur vapores in corpore quādo nō īueniūt nutrimentū ꝛ generant febrem. Et eius pulsus est debilis paruus. Et qn̄q3 declinat ad duritiem. Curatio. Cibatio quidem in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex kisi ordei cu3 oleribus. Et post illas cū cibis bonis confortantibus. Balneeṫ ꝛ effundaṫ super caput eius aq̄ plurima tepida: ꝛ sedeat in ea: ꝛ humecteṫ corpus eius cū eis que sunt sicut oleum viol. ꝛ ros. ꝛ cucurbitinum.

De fe. ephimera ex siti. Caplm.32.

Hec proxima est ei que est ex fame: ꝛ est dignior vt accidat propter defectum eius quo sedatur de aqua caliditas, fortis in vaporib⁹. Curatio. Dare in potu aquam frigidam ꝛ aquas fructuū frigidorū ꝛ proprie granatoru3: ꝛ humectare corpus cum tina: ꝛ si possibilis est ei balneatio cum aqua frigida faciat.

De fe. ephimera ex opilatione. Caplm.33.

Opilationes fiunt in poris cutis propter spissitudinē eius ꝛ paucitatem ebullitionis: ꝛ multitudine3 cibor: ꝛ ꝓpter frigiditatem: ꝛ propter ablutionem cū aquis frigidis stipticis: ꝛ propter adustione3 solis. Et quandoq3 fit in vijs venarum ꝛ meatibus earum ꝛ orificijs ipsarum: ꝛ cursibus ꝛ vijs earum. Et cum dicitur feb. ephimera ex opilatione non innuitur nisi ad hanc specie3. Nam plerūq3 accidit vt minoretur resolutio ꝛ multiplicetur repletio ꝛ coartatio ꝛ priuetur respiratio ꝛ aggregatur vapor plurimus ꝛ non resoluitur: ꝛ tunc eueniet caliditas superflua. Et dum perseuerauerit eius inflammatio in debiliori ex corporibus q͛d est spiritus erit fe. ephimera. Cum ergo inflammaṫ in sanguine est species famosa synoche quam dicemus. Et est illa que est de summa febrium humorum. Et non est propter putredinem: immo est propter inflāmationem ꝛ ebullitionem. Quod si pertranseat illud ad putredinem quam facit opilatio ꝛ priuatio respirationis permutatur ad fe. putredinis. Et huiusmodi quidem opilatio: aut fit ex multitudine humorum, ꝛ sanguinis: aut ex grossitudine eorum: aut ex viscositate eorum: aut propter casum rei de causis opilationis in instrumento non in cursu: immo sicut frigus constringens: aut apostema coartans: aut nascentia rei: aut illud de illis quarum te oportet remorari. Et hec quidem feb. de febribus ephimeris parum permutatur ad

ethicam: qm̄ corpus in ea est plurime materie. Et in hac feb. iterum est
sitis ⁊ inflāmatio ⁊ adherentia caliditatis: ⁊ vrina media inter igneaȝ.
Et hec fe. est difficilis ad cognoscendum: cuius similitudo est proxima
similitudini febriū humorum. Et hec fe. quandoqȝ remanet vsqȝ ad diē
tertium: ⁊ in eo quod est post ipsum sunt opilationes plurime fortes: ⁊
non sunt inspissantes: ⁊ non condensantes de foris: ⁊ si sunt parue festi
nat eius eradicatio si nō fuerit error. Et hec fe. iter fe. ephimeras qñqȝ
accidit ⁊ redit propter fixionem opilationis que est causa quare fiūt ei
paroxismi. Et hec quidez fe. multotiens permutat̄ ad frigus ⁊ horripi
lationem: ⁊ significat ꝙ ipsa sit putrida. Et cum illa que est ex opilatio
ne facit accidere dolorem post flobotomiā in latere sinistro nō est excu-
satio iteratiōis flobotomie p̄cipue cū sedat̄ fe. ⁊ ꝑseuerat dolor.

¶ Signa. Qñqȝ accidit fe. ephimera nō ea causa primitiua ⁊ est longe
declinationis: tūc existima ꝙ ipsa est opilatio: ⁊ proprie qñ declinat si-
ne euacuatione ⁊ humectatione. Et verificant existimationem tuam si
gna repletionis ⁊ in corporibus plurimi sanguinis ⁊ generantibus eū:
aut grossoꝝ humoꝝ viscosoꝝ. Et differentia quidem inter ea ambo est:
qm̄ si opilationes in eis sunt propter grossitudinem humoruȝ ⁊ visco-
sitatem eoꝝ significant ea signa nota eis ⁊ non est illic inflammatio cor
poris ⁊ rubedo ⁊ extensio: ⁊ ad summū signa multitudinis. Et illis in
qbus causa est repletio sunt signa repletionis ex rubedine faciei ⁊ exu-
beratione venaꝝ ⁊ inflatione ⁊ tensione ⁊ alia apparētia. Et si supfluūt
opilationes pulsus est paruus: ⁊ si non superfluunt oportet vt mino-
retur pulsus.

¶ Cura. Cum causa est multitudo humoꝝ ⁊ repletio: tunc oportet vt
in principio ꝓperes ad flobotomiam ⁊ euacuationem. Et vt floboto-
mes eū cū iam nō febrit tūc est meli⁹. Et qñ febrit si nō fuerit necessitas:
tūc statio est magis cōueniens. flobotomia enim facit humores currere
⁊ permiscet inter eos. Si aūt non fuerit excusatio: tunc non oportet vt
postponat̄ ⁊ tardetur flobotomia ⁊ euacuatio: deīde fiat occupatio in
eis que aperiūt opilationes ⁊ mundificant meatus. Et non properes
ante euacuationem ad mundificandos meatus ⁊ apertionem: illud. n.
fortasse fit causa ad attrahendum humores subito ad quosdaȝ meatus
⁊ inuiscandum in eis: ⁊ illud est res in qua fiunt errores plurimi: ⁊ for
tasse addit in opilationibus si fuerint grossi: ⁊ ꝓprie si meatus in crea
tione sua fuerint stricti. Cū flobotomia iteꝝ ⁊ eūatio qñqȝ educāt sup-
fluitates viscosas fumosas facientes coartatione sua hanc febrem: ⁊ ꝓ
hibeant vt ꝑmutet̄ ad putredinē: ⁊ ꝓprie cū ad vltimū facis eaȝ puenī
re ⁊ facis approximare sincopi. Et si nō sentis mltitudinē humoꝝ: imo
sentis opilationes: ⁊ ꝙ ipē sunt accidentes a grossitudine eoꝝ ⁊ viscosi
tate ipsoꝝ: tūc fortasse nō indiges flobotomia supflua: ⁊ euacuatiōe su
ꝑflua: imo indiges apertione: ⁊ apertio qdem est cū abstergētibus ex medi-
cinis ⁊ cibis. Et ꝓpterea ꝙ egritudo est fe. nō est possibile vt redeas in
apiēdo ad abstergentia calida; imo ad illa que sunt inter syrupuȝ ace-

tosum purũ vsq3 ad illum qui est cum seminibus ⁊ aqua endiuie vsq3 ad aquam feniculi. ℂ Et cib⁹ sit ille in quo est ablutio: ⁊ nõ in quo est viscositas sicut kist ordei. Et zuccarũ cum hoc ꝙ ipsum est propinquuz cibo est in ipso apertio ⁊ abstersio: non est ergo malum si misceatur cuz kist ordei. ℂ Demum oportet vt consideres cum euacuaueris si necessaria fuerit euacuatio eius ⁊ apparuerit diximus an minuatur fe. ⁊ deficiat: ⁊ an si paroxismos habuerit frangatur ⁊ debilitetur paroxismus eius secundus a primo. Et cõsidera vrinam: ⁊ si inuenis eam non priuatam digestione: ⁊ in pulsu si inuenis eum non significare putredinez procedes fm hoc regimen. Et intromitte egrum in die tertio post paroxismum in balneum hora mollificationis paroxismi expectati si fuerit fe. vsq3 ad quinq3 horas. Et inunge eũ. Et frica ipsum cum rebus in quibus est abstersio equalis: sicut quod est inter farinam fabaꝝ vsq3 ad farinam horobi ⁊ farinam radicũ lilij ⁊ aristologie emollite cum aliquantulo mellis ⁊ aque. Quod si fueris ausus vti fortiori hoc: tũc vtere spuma baurac. Et si existimas ꝙ balneum alterat naturaz eius in aliquo ⁊ facit accidere quasi horripilationem: nõ moretur in eo ictu oculi: opilationes enim iste non sunt de genere earũ quas aperit balneũ. Cuz ergo egreditur de balneo nõ oportet vt approximet cibo neq3 vino: nisi post securitatem ex paroxismo. Si aũt exigit dispositio vt cibetur aliquantulum ⁊ non tollat: def in potu id in quo est apertio sicut aqua ordei subtilis: plurime aque: pauci ordei: plurime decoctionis decocta cuz apio. Nõ si paroxismus non iteratur ei: tunc balnea eum secundo si desiderauerit illud ⁊ ciba ipsum. Et si fuerit paroxismus diminutus a paroxismo primo ⁊ vrina fuerit bona: tunc confide in veritate curationis ⁊ paucitate opilationis. Et cura eum post eradicationez eius sicut curasti ⁊ ciba ipsuz. Et si venerit paroxismus sicut fuit fortior illo ⁊ vrina nõ fuerit sicut oportet: tunc egritudo est tendens ad putredinem ⁊ curatio eius est curatio putredinis.

ℂ De febre ephimera ⁊ nauseatiua satietate ⁊ repletione. Cap. 34.

Quandoq3 accidunt ex nauseatiua satietate vapores mali ex quibus accidit caliditas ⁊ inflãmatur spũs: quare accidit feb. ℂ Et proprie in corporibus colericis. Et in illis qui non habent amplos poros. Nam plurimũ superfluitatũ earum vaporat vaporationes fumosas. Et minoratur in eis eructuatio acida. ℣ Et de illis qui sunt vehementius dispositi ad illam sunt illi qui incipiunt post nauseatiuam satietatem vti exercitio ⁊ motu ⁊ ire sub sole ⁊ balneatione postꝗ̃ accidit eis hoc: multiplicanf eniz in eis vapores fumosi: ⁊ ꝓprie quãdo habuerit in corporib⁹ suis dolorem ⁊ proprie in visceribus eoruz. ℂ De materia vero eructuationis acetose ⁊ in habentibus eam raro ꝯtingit vt generef fe. Si aũt generef erit debilis: imo nõ generaf. Et existimam⁹ qd̃ gnãtur ab eructuatiõe acetosa: nõ est nisi satietas nauseatiua. ℂ Et illi quidẽ cũ eoꝝ soluũtur nature iuuanf valde: ⁊ remouef fe. eorum ꝓpter expulsionẽ sufluitatis superflue fumose. ℂ Et diuersificatur quidem

curatio

curatio eius cuius retinet natura ex illis & cuius soluitur. ¶ Et si natura illius qui febrit ex nauseatiua satietate leuiatur duabus ascellationibus aut tribus: deinde flobotometur: fortis fit super eam fluxus ventris. ¶ Et fortasse fiet fluxus epaticus quē significabunt pulsus cordis & nigredo lingue. ¶ Et similantur accidentia fe. ephimere ex repletione accidentibus febris ex ira. rubent enim oculi & facies valde & fit inflāmatio vehemens & magnificatur pulsus: & fit velox & rubet vrina. ¶ Amplius cum plus remanet non excedit tres dies. ¶ Et scias quod fe. ephimera ex nauseatiua satietate quandoque venit cum periodis quattuor aut septē: & cū hoc est feb. ephimera: verū pulsus est sanus.
¶ Signa. Signa eius est alteratio eructuatiōis ad acetositatē aut fumositatem. Cum ergo alteratur eructuatio ad sanitatem indicat sanitatem. Et vrina quidem istorum est priuata digestione aquosa. Et quando causa nauseatiue satietatis est vigilia est in facie & faucibus eorum inflatio: & in palpebris eorum est grauitas.

¶ De cura. Capitulum. 35.

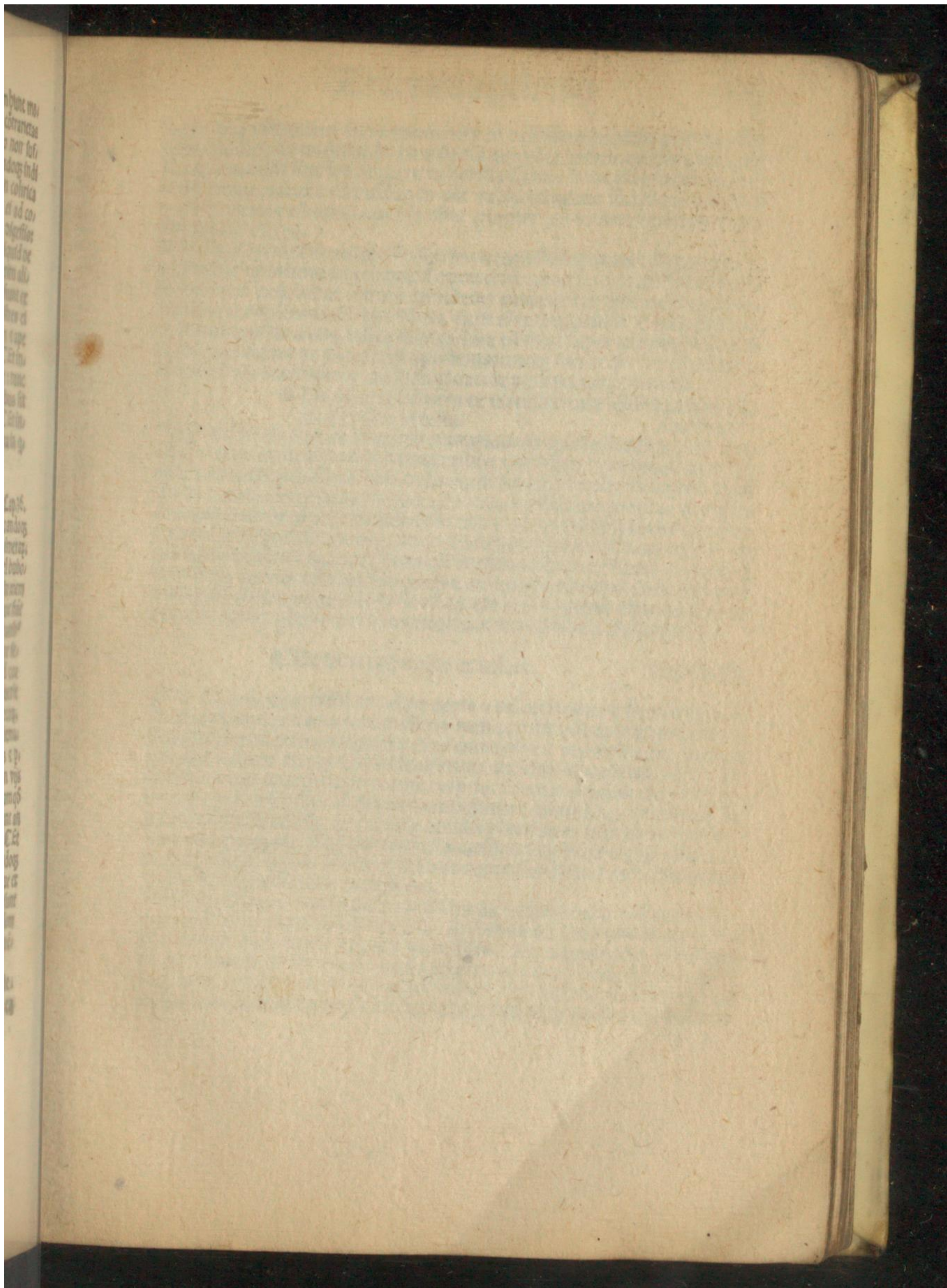
Patiens hanc nauseatiuā satietatem non euacuatur quin aut sit natura eius non soluta: aut soluta. ¶ Quod si natura eius fuerit nō soluta: tunc proculdubio oportet vt solues eam. Et si fuerit aliquid cibi: aut fecis: aut grauitatis remanens in stomacho: tunc oportebit vt facias vomere ipsum: deinde solue eum. Et considera vbi inuenit grauitatem. Et considera tunc an sit rectius euacuare illud cum clysterijs & suppositorijs: aut cum aliquo quod bibitur desuper vt soluat: aut deponat: aut digerat. Et significat illud quod rectius est de hoc dispositio eructuationis. Fortasse enim necessariū erit si fuerit cibus stans fortiter: & sit difficilis vomitus: vt non aspiciatur ad febrem: sed administretur diapipereon vt precipitetur & descendat cum digestione: aut administretur quod est debilius eo: & administrētur embroce & emplastra digestiua cognita in ca. digestiōis: & solutiua cognita in ca. solutionis. Cum ergo descenderit: tunc aut egredietur per seipsum aut iuuabit cū suppositorio & tolleret fames super eū tādiu donec non remaneat hesitatio in destructione satietatis nauseatiue: deinde sumat cibum leuem velocis digestionis boni chimi. Et sit intētio ad famē & somnum tantū quod excusat sollicitudinē in alleuiatione repletionis. ¶ Quod si natura fuerit soluta considera an res que euacuatur sit illud quod est corruptum. Et si fuerit illud: nō retineatur donec totū euacuet tamē vsque ad postremum eius. Et expecta declinationē paroxismi. Et fac ingredi ipsum tunc balneum. Et ciba ipsum nisi fuerit illic superfluum destruens fortitudinem: tunc enim non facias ipsum ingredi balneum: imo ciba ipsum & conforta stomachū eius cum rebus quas scies: quarum quedam scripte sunt in capitulo de solutione ventris. Et de illis est lana infusa in oleo in quo est virtus absinthij aut etiam in oleo nardino postquā fuerit expressa & separata fuerit ab ea maxima pars olei. ¶ Et si perseuerat solutio & inuenis id quod egreditur absque genere eius quod corru

ptum est administra oleum de cidonijs tepidum recens ſm hunc modum:⁊ oleum de mastice:⁊ non est iterum in oleo nardino cõtrarietas eius. Et fortasse administramus ceratariam:⁊ proprie quando non suffert dispositio stricturam eorum super ventris eorum:⁊ quandoq; indigemus emplastris fortioribus hoc de emplastris predictis in colirica passione:⁊ da ei in potu aquas fructuum si tollerat eas:⁊ da ei ad comedendum illud cuius alleuiatur nutrimentum ⁊ facilis fit digestio: sicut testiculi galli ⁊ pisces aradrach:⁊ premitte super illud aliquid de fructibus ⁊ succis ⁊ robub stipticis. ¶ Et si absciditur de appetitu aliquid:admoue ipsum cum eis que sciuisti:⁊ proprie cum eis que fiunt ex cidonijs. ¶ Et cum euacuatum est non est malum vt administres ei electuarium forte de illis que digerunt ⁊ confortant stomachum ⁊ aperiunt opilationes:⁊ illud post ablationem feb.⁊ accidentium. ¶ Et inter quidam ad flobotomiam est vt non fiat in ea donec declinet : tunc enim fiat:⁊ illud quod prius datur in potu est aqua ordei : ⁊ cibus sit sicut ille qui fit de acresta cum cucurbita ⁊ amigdalis paucis. ¶ Et infrigidetur locus eius ⁊ odoramentum eius trocisci de camphora in q̄bus non ponitur reubarbarum.

¶ De febre ephimera ex apostemate. Cap.36.

FEbres sequentes apostemata interiora sunt putride:⁊ quandoq; associatur eis ethica ⁊ non sunt de numero febrium ephimerarũ. Apostemata vero apparentia sicut sunt furunculi:⁊ exiture:vel bubones que eueniunt in ea:⁊ proprie apostemata magna que fiunt in membris glandulosis:⁊ in carnibus que vocantur molles:sicut illa que fiũt in inguinibus a superfluitatibus epatis:⁊ in ascellis a superfluitatibus cordis:⁊ sub aure a superfluitatibus cerebri. Quandoq; sequuntur febres ⁊ non; euacuantur quin aut sit illud quod peruenit ex eis ad cor donec igneat ipsum calefactio sola:aut cum putredine. Quod si fuerit calefactio sola:tunc erit de genere febrium apostematum intrinsecorũ. ¶ Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostemata sequentia causas primitiuas ex vlceribus ⁊ scabie ⁊ doloribus ⁊ percussionibus ⁊ casibus ad que expelluntur materie ⁊ retinentur in vijs apud carnes molles est de genere febris ephimere. ¶ Et plurimum q̄d accidit de istis febribus sequentibus apostemata quorum cause sunt antecedentes sicut repletiones ⁊ opilationes preterite sunt putride. ¶ Et ſm plurimum fe. sunt radices ⁊ apostemata sequentia:licet quandoq; accidat econtrario. Hypocrates nominauit has feb. malignas: que ex his sunt ephimeres. ¶ Et feb. quidem sequentes ea ſm plurimũ sunt ephimere. Et si non sunt ephimere sunt male. ¶ Et plurimum quidem harum sequunt apostemata sanguinea. Et quandoq; accidunt sequẽtes herisipilam ⁊ similia ei.

¶ Signa. Signa earum sunt ea que diximus de antecessione apostematum ante eas. Et facies est inflammata ⁊ rubea:⁊ est additum in ea

super dispositionem sanitatis: et non est caliditas vehementer mordicans: quāuis sit multitudo eius in eis quoniam huius apostemata sunt sanguinea: nisi sint feb. sequentes herisipilam: et tunc istis febribus succedit humectatio: et est pulsus in eis velox magnus frequens propter repletionem: et est vrina aquosa alba propter cursum materierum et apostemata et vlcera.

¶ Cura. Oportet vt antecessio fiat in ea cum flobotomia et fluxu vētris: et curetur apostema cum eo quod oportet in capitulo suo. Et subtilietur regimen: et non bibat vinum omnino: et non cibetur nisi post declinationem completam. Et necessaria sunt ei extinguentia et infrigidātia et humectantia et emplastra infrigidata cū niue super membrū infirmū apostemosum ita vt nō noceāt apostemati: neque faciāt ipm crudū: imo infrigidet via inter ipm et cor infrigidatiōe penetrāte in profundū.

¶ De febre ephimera ex terrestreitate idest quando cutis fit dura vt testa. Caplm. 37.

Hec febris iterum sequitur priuationem resolutionis propter oppilationes non profundatas: et plures quidem hominum cum dimittunt consuetudines suas balneandi febriunt: et plures eorum sunt illi in quorum corporibus generatur vapor colericus propter complexionem corporum eorum: et ciborum ipsorum et aquarum ipsarum malarum et propter dispositiones eorum antecedentes ex vigilijs. ¶ Curatio eius est extinctio balnei: et sudare in eo post declinationem: et fricari cum eis que sunt sicut furfur et farina fabarum et amigdale amare: et semē melonis et aliquid alusen et baurac. Et sit cibus eius extinguens et humectans: et vinum eius sit plurime commixtionis: et iteret balneū multotiens.

¶ De febre ephimera ex calore. Caplm. 38.

Quandoque accidit ex calore aeris et calore balnei et similium feb. ephimera: et plurimum illius non accidit nisi ex vehementia caloris solis: et est prima suspensio eius cum spiritu animali: cum primum quod ei leditur sit caput: calefacit enim aer eius et peruenit ad cor vt fit feb. deinde spargitur in totum corpus. Et quandoque fit eius suspensio cum corde propter caliditatem anhelitus et quandoque custoditur caput a calore. Sed illa que ex sole accidit plurimum incipit in cerebro et capite: et propter illud qui non est mundus impletur caput eius: et illa que non fit ex sole sed fit ex diebus canicularibus et ex balneatione et ex alijs impressionem facit in cor.

¶ Signa. Signa sunt causa eueniens ex vehementia inflammationis capitis in parte solari cerebri. Et fortasse est cum grauitate et repletione: si non fuerit corpus mundum. Et magnitudo anhelitus in parte cordiali. Et illud quod apparet de corpore vehementis calefactionis calidius interiore eius. Et de illis quibus scitur illud est quod sitis eius est minor siti illius cuius caliditas est illa caliditas: et

est in hac habitudine cõtraria vel diuersa ei que est ex densitate.

¶ Cura. Est necessarium vt incipiatur in curatione eius cum eo qđ infrigidat ex embrocis super caput & pectus & ex oleis frigidis & ꝓprie oleo rosaceo infrigidato super niuem quod fundatur super caput & pectus ex loco longinquo. Et detur in potu aqua frigida & que currũt cursu eius & sine cessatione eius fiat illud vsquequo declinet se. Cumqꝫ aufert ingrediatur tinam: & non tangat eum tina si fuerit cum eo se. & balnea ipsum aq̃ tepida: & non permittas aerem eius calefacere ipsum: & non timeas ex effusione aque calide super caput eius: quoniam ipsa humectat & resoluit febrem: & necessitas ad balneandum plus est ꝙ̃ necessitas ad vngendum. Cum ergo egreditur: tunc frica caput eius cum oleis frigidis: sicut est oleum rosaceum de nenufare.

¶ De febre ephimera q̃ accidit ex frigore & balneatõe. Cap. 39.

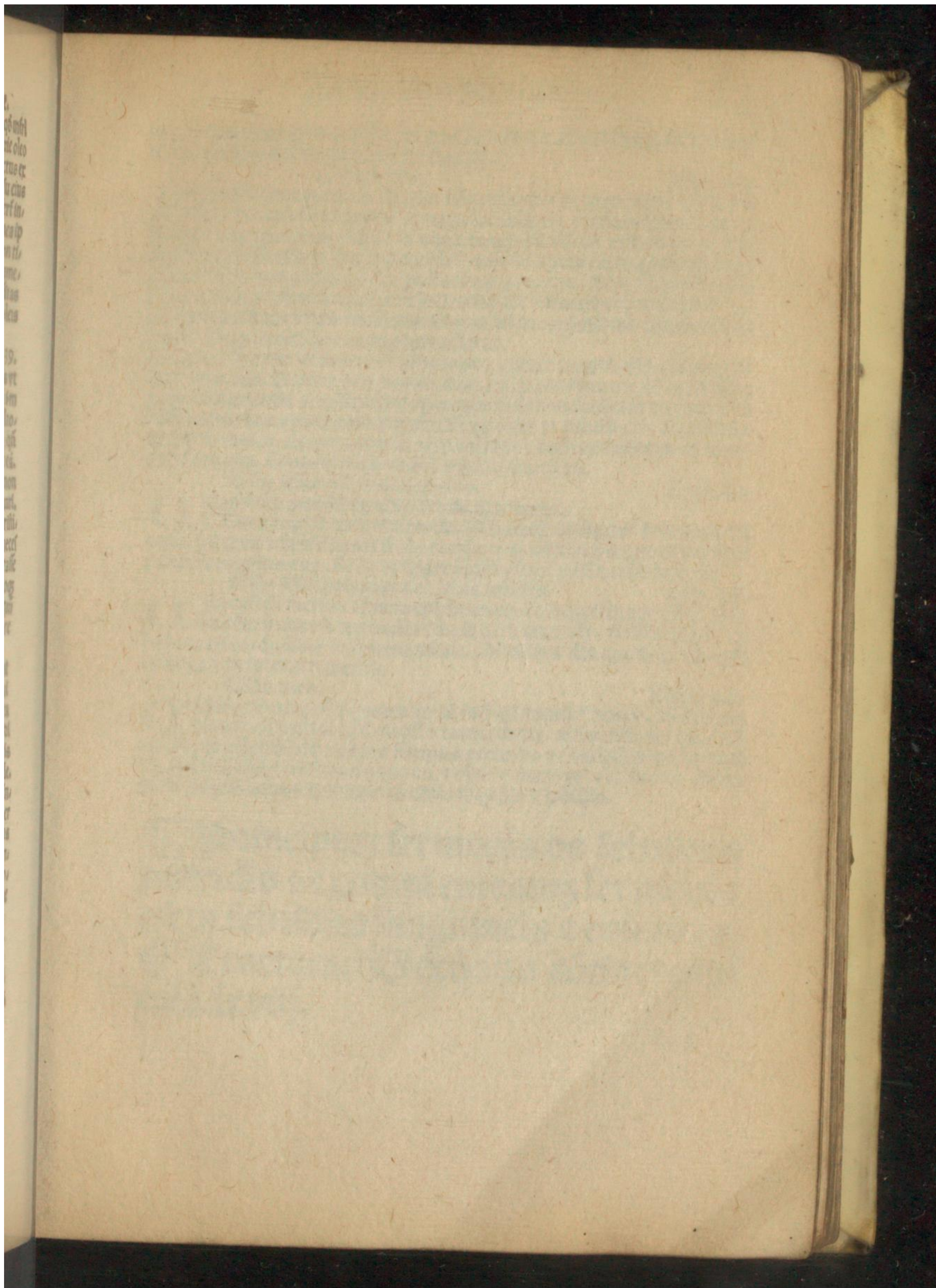
Quandoqꝫ accidit ex frigore & balneatione cum aquis frigidis vt condensentur pori apparentes & coartentur vapores fumosi ſm ꝙ dictum est in illa que fit ex testuositate: quare accidit feb. Et multotiens perducit ad putridam. Et non perducit ad illam febrem nisi qñ vapor ꝓfocatus est acutus non suauis. Suauis enim non generat eã.

¶ Signa eius sunt cause. Et ꝙ corpus in ea in primis cum tangit non est vehementis caliditatis. Cũqꝫ figitur manus sentitur calor eleuari. Et pulsus non est in paruitate in qua est illa que fit ex angustia & tristitia & fame: quoniam non est illic resolutio. Sed est velox propter necessitatem scilicet attrahendi aerem: nisi sit frigus vehemens. Et fortasse declinat ad duritiem. Et oculus non est profundus: immo quandoqꝫ est inflatus propter vaporem coartatũ. Et vrina quandoqꝫ est alba qm caliditas est prefocata. Et quãdoqꝫ est tincta: quoniã caliditas que resoluitur ex poris expellit ad viam vrine.

¶ Curatio. Cooperiantur in febre donec sudent. Cum ergo declinant ingrediant balneum & balneentur cum aqua ad caliditatem decliui & cum aere calido. Et embrocentur super ipsos aque in quibus decocta sint sicut amaracum & anetum & sisimbrium. Et fricetur cum eis que diximus que abstergunt poros & mollificant eos. Et postponatur in eis inũctio vsquequo sudẽt. Et fricent. Et balneent cũ aqua calida valde. Et opꝫ vt antecedat balneatio cũ aqua balneationem cum aere. Deinde iungatur cum aliquo ex oleis dilatantibus poros. Et fundat super capita eorum sicut oleum de aneto & keiri & camomilla. Et cibent cibis leuibus & aromatizentur. Et sumant in potu vinum albũ subtile commixtum. Et est melius eis ꝙ̃ aqua propter id quod est in eo de sudatione & prouocatione. Et inunctio cum oleo aliquo patientibus ex labore est magis iuuatiua ꝙ̃ patientibus ex soliditate.

¶ De febre ephimera ex soliditate & ex aquis stipticis. Ca. 40.

Quandoqꝫ accidit illis qui balneantur in aquis stipticitatem facientibus sicut super quam vincit virtus aluminis aut draganti vt vehemens fiat spissitudo pororum apparentium: quare comprimun

tur eorum vapores: et accidit eis quod diximus aliquotiens. Et multotiens quidem perducit ad putredinem.

¶ De signis. Cap. 41.

Significant eaz cause. Et quod significatur de nigredine cutis q̄si ipsa extensa sit preparata preparatione qua preparantur coria: et sicut si tangatur cutis infusa in aqua draganti. Et est dispositio in additione caliditatis post tempus: idest non statim ex tactu cutis: sicut in aliis de illis que accidunt ex oppilatione pororum. Et pulsus est debilior et minor et vehementioris velocitatis. Et vrina est vehementius alba et tenuis sicut vrina mulieris. Et non est in corporibus eorum diminutio. Neq3 in oculis eorum profundatio.

¶ Cura. Oportet vt curetur cum propinquitate curationis eorum qui sunt ante eos. Verūtamen eis non datur in potu vinum: nisi post fiduciam vehementie amplitudinis poroꝝ: nisi sit condensatio parua: forsan enim tunc aperit eam vinum. Et oportet vt subtiliatio regiminis ipsoꝝ sit maior. Et mora eoꝝ in aere balnei: et balneatione eoꝝ cū aqua calida maior. Et oportet vt tardet inūctio eoꝝ plus.

¶ De febre ephimera ex vino. Capi. 42.

Quandoq3 accidit ex vino febris ephimera.

¶ Cura eoꝝ est cura ebrietatis. Et fortasse indigent solutione cū aqua fructuū et similibus: et flobotomia: et vomitu: et proprie cū perseuerat dolor capitis eoꝝ. Et oꝫ vt ingrediat̄ balneū post declinationē.

¶ De febre ephimera ex cibis calidis. Cap. 43.

Cibi calidi faciunt febrem ephimeram. Et sicut illa que est ex sole s̄m plurimuz est cerebralis et in spiritu animali. Et illa que fit ex balneo est cordialis: et in spiritu vitali. Similiter illa que fit ex cibo est epatica et in spiritu naturali.

¶ De cura. Capi. 44.

Cuius curatio est prouocatio cū infrigidantib⁹ notis. Et solutio nature est melior cū siracost et tamarindis. Et rectificare epar cū eis q̄ sunt aq̄ endiuie: et oleū et sirupus acetosus et emplastra infrigidantia ex sandalis et canfora et aqua ro. et oleo et succo ei⁹ et ex succis oleoꝝ infrigidatis actu: et extinctio cū cibis frigidis et hūidis.

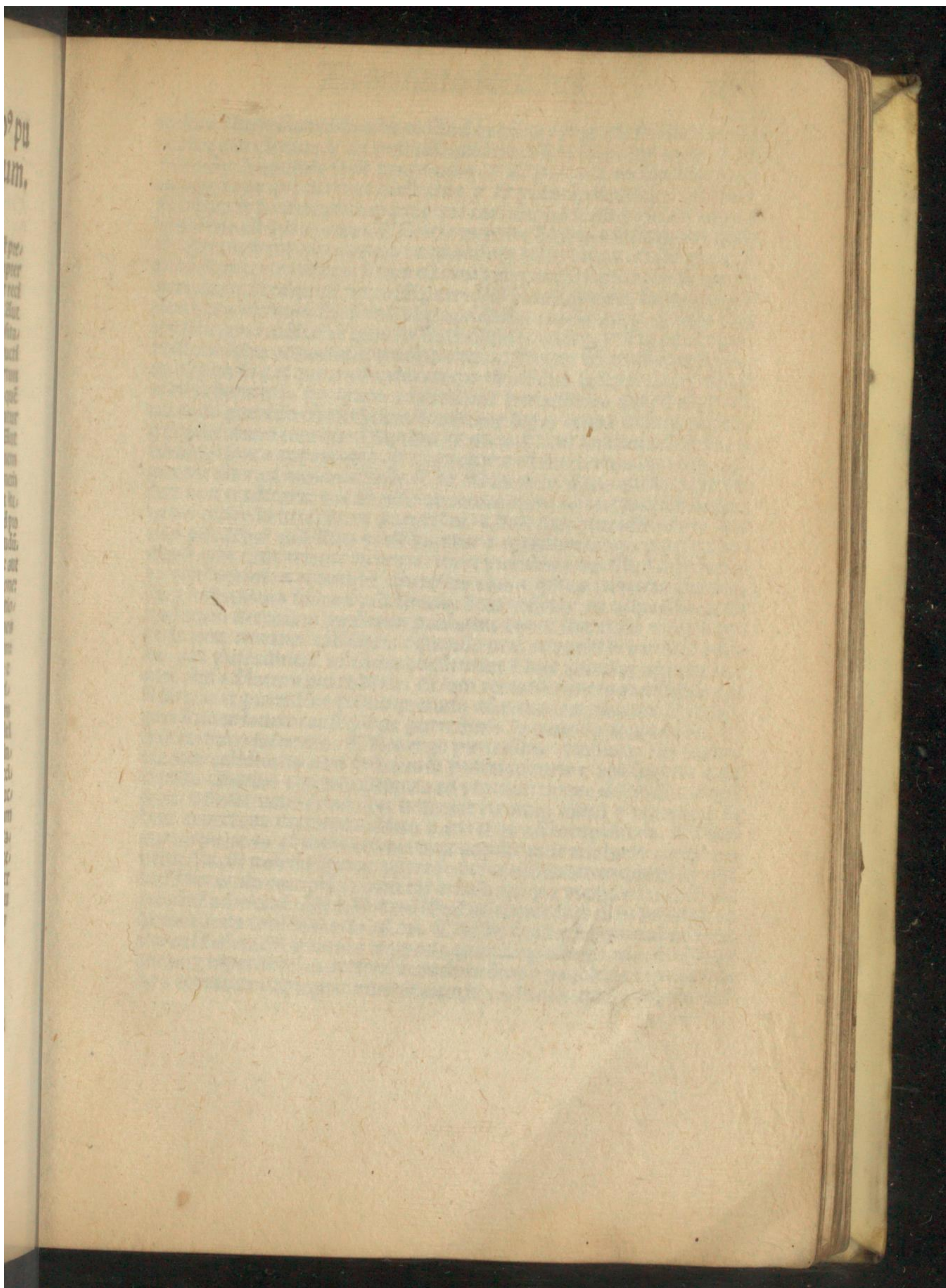
¶ Principiuz sermonis de febribus putridis: et complementuz sermonis est in febribus sanguineis et colericis.

¶ Tractatus Secūdus cōtinet capitula. lxviij.

¶ Sermo vniuersalis de febrib⁹ putridis. Capitulum primum.

Utredo accidit aut propter cibum malum cum est preparatus vt putrefiat illud quod generatur ab eo propter malitiam sue substantie. Aut propterea quod velociter recipit corruptionem quamuis sit bone substantie sicut lac. Aut quoniam est aquosus nutrimenti mali: cuius aquositatem recipit sanguis sicut illud quod generatur a fructibus tardis humidis valde. Aut quoniam est ex illis que non conuertuntur ad sanguinem bonum: immo remanet humor malus frigidus quem abhorret calor innatus: et succedit ei extraneus: sicut ille qui generatur a cucumere et citrullo et piris et similib⁹. Aut malitia artificij eius. Aut hora ipsius. Aut ordo eius secundum quod scis. ¶ Aut propter opilationem prohibentem respirationem et euentationem propter complexionem corporis malam cum non potest digestionem facere bonam: et sunt iterum virtutes de illis que non faciunt in cibo aut humore aliquod propter priuationem respirationis humorum quare dimittunt eum crudum. Et huiusmodi quidem complexio aut generat humorem malum: aut corrumpit quod generat propter abbreuiationem suam in digestione: et quia mouet eum motu pigro. Et iste cause sunt iuuantes in generatione opilationis generantis putredinem. ¶ Aut propter dispositiones extrinsecas ex aeribus malis: sicut est aer pestilentie: et aer lacunarum: et locorum infusorum in quibus madefiunt res vt linum et aspaltum: et quandoque aggregatur de eis numerus rerum plurimus. ¶ Et plurimum causarum putredinis humorum est: aut propter multitudinem humoris: aut grossitudinem suam: aut viscositatem sui. Et cause multitudinis humorum et viscositatis et grossitiei humorum sunt note: et inceptio opilationis est nota. ¶ Ergo quando fecerint opilationes accidit putredo propter euentationis priuationem: et quando fuerint succedentes motibus in non hora sua super repletionem et nauseatiuam satietatem. Et balneationes similiter. Aut sol calidus. Aut sumere calefacientia super repletionem: et dimissio cautele obseruationis digestionis in stomacho et epate et succurrendi defectui si acciderit propter calefactionem amborum in epithimatibus et vaporationibus. ¶ Et putredo quidem quandoque est comunis corpori. Et quandoque est in membro propter debilitatem suam: aut propter vehementiam caliditatis sue extranee et sue acuitatis aut doloris eius. ¶ Et humor recipiens putredinem: aut est colera talis modi vt ab ea vapor egrediatur qui sit subtilis fumosus valde. Aut sanguis talis modi vt euaporet ab eo vapor subtilis. Aut flegma talis modi vt illud quod euaporat ab eo sit vapor

spissus. Aut melancolia talis vt illud quod euaporat ab ea fit vapor fu
mosus purulentus. ¶ Et putredo quidem colere facit tertianã. ¶ Et
putredo sanguinis facit continuam. ¶ Et putredo melancolie facit
quartanã: ⁊ que currunt cursu eius. ¶ Et putredo flegmatis similiter
vt multum facit quotidianam: ⁊ que currunt cursu eius. ¶ Et sangui
nis locus est intra venas. ¶ Colera autem ⁊ flegma ⁊ melancolia quã-
doq; putrefiunt intra venas: ⁊ quandoq; extra venas. ¶ Et quando
putrefiunt extra venas: si non est causa alia: neq; est putredo in aposte
mate intrinseco quod det cordi putredinem continuam: faciunt perio
dos quos diximus. Sed vnicuiq; accidunt ⁊ eradicantur quãuis fleg
matica non eradicetur quin ibi sint reliquie occulte. ¶ Et quando pu-
trefiunt intra venas faciunt adherentiam febris: ⁊ nõ eradicantur: ne-
q; est proxima ei que eradicatur: immo est assidua inseparabilis. Sed
ei est vehementia per quam cognoscitur paroxismus qui est ei. ¶ Et
quando putredo est intrinseca dominans super venas omnes aut su-
per plurimum eius quod sequitur ex eis: non sunt forsitan additiões ⁊
diminutiones apparentes. ¶ Cum autem est sm contrarium eius: ap-
parent alterationes manifeste. ¶ Et febris putredinis quidem extrin-
sece non eradicatur ⁊ redit nisi: quoniam materiei que putrefit super-
uenit putredo in tempore paroxismi: ⁊ finit eius humiditates ex qui
bus pendebat caliditas ⁊ resoluuntur ⁊ egrediuntur ex corpore: quo-
niam non sunt retente in venis: ita vt prohibeat eas illud a ꝯplemẽ-
to resolutionis ⁊ remaneat cinereitas eius ⁊ ipsius terreitas que non
sunt vehiculum febris ⁊ caliditatis: sicut videtur de dispositione cu
mulorum stercorum paulatim paulatim donec fiat cinis totum: de-
inde non remanet caliditas: ⁊ quando non remanet in humore adu-
sto per putredinem caliditas: destruitur febris quousq; aggregetur
vice alia ad locum putredinis. Et iam remanserunt in ea reliquie ca-
liditatis ex putredine prima quanuis nõ remaneat materia. Aut pro-
pter inuentionem cause prime putredinis in materia secunda sm se-
mitam putrefactionis. ¶ Res ergo putredinis resoluitur sm inuen-
tionem caliditatis non deficientis putrefacientis ⁊ resoluentis ⁊ fa
cientis cinerem ⁊ pertranseuntis ad vicinum donec abscindat termi
num ⁊ finiat materiam ⁊ non inueniat vicinum aliud ⁊ remaneat fe
bris expectans materiam aliam ⁊ attrahat ad locum suum. ¶ Cum
autem putredo est intra venas: tunc accidit vt sit resolutio completa
difficilis. Et non resoluitur putredo per continuitatem que est in qui
busdam venis cum alijs ⁊ putrefit omnis res que vicina est ei: deinde
resoluit ad vicinũ aliud. Et iterũ illud qd̃ ꝯprehẽsũ est in venis est ve
hementioris continuitatis ad cor. ¶ Et iste quidẽ febres quibus sunt
paroxismi eradicationis ⁊ temporis quandoq; dimittunt ordinẽ suũ
propter diuersitatẽ materierũ in multitudine ⁊ paucitate ⁊ grossitudi
ne ⁊ tenuitate: ⁊ propter diuersitatem in eis in genere: ita vt pmutent

quedam materie: et fiant de genere materiei alterius que diuersificant in eis in specie: non in multitudine et paucitate et tenuitate et grossitie tantum. Et quandoque fit ex malitia regiminis egri: aut propter debilitatem eius: aut propter multitudinem sensus eius. ¶ Et paroxismi quidem qui eradicantur incipiunt secundum plurimum cum horripilatione aut frigore aut rigore et resoluuntur per sudorem: et non incipiunt cum frigore: aut horripilatione secundum plurimum: nisi aut propter frigus humoris: aut propterea quia humor mordicat lacertos: aut propter profundationem caliditatis ad interiora redeuntis ad partem materiei: aut propter debilitatem virtutis: aut propter frigus aeris sicut contingit tempore hyemis: et illud quod fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt proportionetur ad horripilationem quam ad frigus: et plurimum quod accidit de eo vt sit sicut punctio acuum in omni membro. Uerum resolutio materiei cum sudore est: quoniam caliditas putrefiens vel putrida resoluit humiditatem et remanet cinereitas. Cum ergo sit illa humiditas non obsessa in venis facilis fit expulsio eius per sudorem in poris. ¶ Paroxismi autem inseparabiles minuuntur et non eradicantur per sudorem: neque incipiunt cum frigore nisi propter debilitatem virtutis: aut propter profunditatem caloris innati: tunc enim infrigidantur extremitates et illud est signum malum: et in quibusdam febribus componuntur frigus et horripilatio quoniam materia que putrefit est composita ex frigido et mordicatiuo. ¶ Et quandoque componuntur quedam febres putredinis tali compositione qua fiant in forma inseparabiles: et illud est. verbi gratia. quando incipit humor putrefieri in loco: et cum superuenerit ei putredo putrefit tota et consumitur ab ea quando incipit humor de genere eius: aut non de genere eius putrefieri: tunc obuiat paroxismus secundus tempori eradicationis paroxismi primi: deinde continuatur res ita: et quandoque componuntur febres putredinis modis aliis compositis quos distinguam in capitulis suis. ¶ Et paroxismi quidem febrium prolongantur quandoque et abbreuiantur. ¶ Prolongatio eorum est ergo aut propter grossitudinem materiei et viscositatem eius et multitudinem eius: aut ipsius quietem: aut propter debilitatem virtutis: aut propter debilitatem sensus: aut propter spissitudinem pororum quare non resoluitur humor. ¶ Et eorum abbreuiatio est propter contraria eorum. ¶ Et paroxismi iterum festinant et tardant. ¶ Et tarditas eorum est: aut propterea quia eorum materia est pauca: aut tardi motus ad mineram putredinis propter grossitiem suam: et hoc quidem est sicut materia quartane. ¶ Et velocitas eorum est: quoniam ipsa est multa sicut flegma: nisi sit vitreum: quoniam paroxismi eius quandoque tardantur: aut subtilis sicut colera. ¶ Et deteriores quidem febres sunt inseparabiles in quibus putredo est intra venas: deinde ille que eradicantur in quibus est putredo in toto corpore: aut in partibus cordis. ¶ Et parum quidem accidit senibus febris valde accensa propter frigus complexionis eorum: et paucitatem carnis ipsorum. ¶ Pulsus vero dispositiones diuersificantur in febribus

putredinis ſm diuerſitatem earum in generibus ſuis: et ſm diuerſitatē ſpeciei vnius earũ in vehementia et debilitate: et in fortitudine acciden tium et debilitate eorū. ¶ Et quandoqz accidit ei durities: aut propter apoſtema calidum vehementis extenſionis: aut propter apoſtema cali- dum in membro duro: aut propter vehementiam ſiccitatis: aut cuz do- minatur frigus in principijs. ¶ Et quandoqz fit lenis ꝑpter materiam lenem flegmaticam et ſanguineam. Et propterea ꝙ apoſtema eſt in mē bro leni ſicut illud quod eſt in epate: et perípleumonia: et lithargia: aut propter humoroſitatez cū expectatur quando vult vt ſudet. ¶ Et pul ſus quidem fit in principio paroxiſmorum debilis coartationis ꝑpter aduentū virtutis ſuper materiam et occupationem eius in mundando et euentando.

¶ De ſermone vniuerſali de ſignis febriū putredinis. Cap. 2.

SIgnificant febres putredinis aduentus cauſarum antecedentiū eas: et proprie quando non eſt in eis cauſa primitiua. ¶ Et pulſus et anhelitus cuius conſtrictio eſt velox quoniam neceſſitas eſt ad mun- dificandum vehemens valde. Et eſt caliditas mordicatiua non ſuauis ſicut eſt caliditas ephimere febris. ¶ Et plurimuz quidem febrium pu tredinis antecedit almeliletu. Et almeliletu quidem eſt diſpoſitio cui admiſcetur caliditas non perueniens ad hoc vt ſit febris: et aſſociatur ei laſſitudo et pigritia et alices et ſaltus et cōmotio ſomni et vigilie et con ſtrictio anhelitus et tenſio venarum et hypocundrioꝝ et dolor capitis et pulſatio capitis. Cum ergo prolongatur facit cadere in febres putredi nis: aut facit accidere debilitatem et citrinitatem coloris. Et qn̄qz aſſo- ciantur almeliletu antecedenti febres multitudo ſuperfluitatis et mu- cus nauſea et vrina plurima et egeſtio plurima putrida et grauitas ca- pitis et excitatio. Et accidit frequentia in pulſu nō a cauſa intrinſeca: immo ex labore aut ira aut alijs. Cū ergo accidit in eo coartatio tūc laz peruenit paroxiſmus. Et coartatio quidez eſt ſubmerſio pulſus et par- uitas diuerſi in quo accidunt pulſationes magne fortes: et non eſt velo citas eius fortis. ¶ Sed diuerſitas in principio et in augmento eſt ex ꝓ- prietatibus ſignificantibus putredinem: quãuis non appareat in ter- tiana plurima apparitione propter leuitatem materiei. ¶ Et de ſignis quidem ꝙ febris ſit putrida eſt euacuatio periodi prime ſudoris et hu- mectationis. Ephimera eniz eſt ecōtrario illius: licet in initio ſit in ter tiana propter leuitatē predictam vt ſit ſimilis ephimere que tamē ephi mera non permutatur ad putredinem. Et ſi fuerit augmentum eius non permixtum non proportionatum non ſimile. ¶ Et prolixitas aug menti iteruz ſignificat ꝙ ipſa eſt putrida. Et additio pulſus in magni tudine ſm proceſſionem ſignificat augmentuz. ¶ Amplius ſi eſt inter- pollata incipit cum rigore aut horripillatione: et dimittit ſm plurimū cum ſudore et humoroſitate: et reſoluitur cum paroxiſmis: aut eſt inſe- parabilis cum tempore. ¶ Et non eſt ſimilis ephimere in vrina et pulſu et complemento mundificationis et quiete accidentium. ¶ Et plurimū

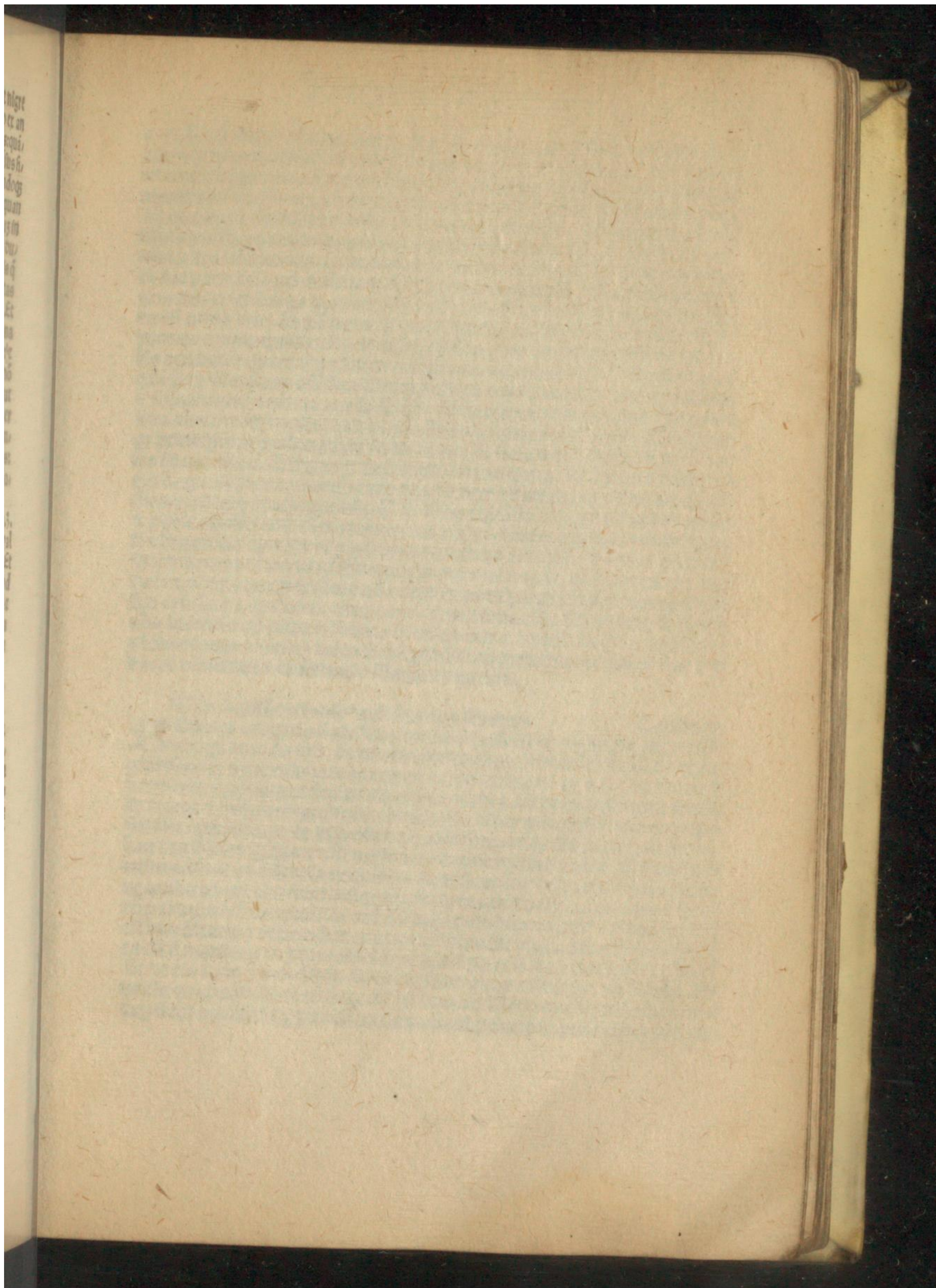
quidem putride sunt accidētia plurima ex siti ꝛ dolore capitis ꝛ nigre dinis lingue:ꝛ ꝓpter apostematum:ꝛ multiplicatur inquietudo ex an gustia ꝛ agitatione vehemēti quā facit pugna materiei ꝛ virtutis:quā/ doqȝ enim eleuatur materia:ꝛ quandoqȝ cōsurgit virtus. Et pulsus si/ militer quandoqȝ tendit ad magnitudinem ꝛ fortitudinē: ꝛ quandoqȝ ad paruitatem ꝛ debilitatem ꝛ coartationē. ¶ Durities autem fit quan doqȝ. Et non oportet semper vt sit nisi sit cum febre apostema duruȝ in quocūqȝ membro fit:aut apostema in membro duro quāuis non fit du/ rum:aut iam acciderit potus aque frigide:aut aliquid aliud de illis q̄ indurant pulsum de illis que dicuntur in libro pulsuum. ¶ Diuersitas autem in principio ꝛ augmento est ex proprietatibus febris putride. Et de significationibus eius fortibus quamuis non appareat in tertiana plurimum propter leuitatem materiei. Et dum non sit pulsus fortis:ꝛ non sit velox velocitate predicta:tunc febris adhuc est ephimera: ꝛ nō permutatur ad putredinem. ¶ Et est vrina in principio indigesta: aut parum digesta:ꝛ fortasse est acuta. ¶ Et sciās ꝙ a febribus acutis inter ficientibus raro fit euasio:nisi cum contractione membri. ¶ Et quan/ do alleuiatur febris post quietem apostematis in pleuresi ꝛ similibus: tunc scias ꝙ de materia remansit aliquid:ꝛ ꝙ materia declinat ad lo/ cum vbi apparet dolor.

¶ De signis inseparabilibus. Capitulum.3.

In continua est diuersitas pulsus que est ſm febrem apparens val de. Et est in plurimo eius non habens ordinē neqȝ pondus. ¶ Et perseuerat:ꝛ non separatur post.24.horas. ¶ Et nō associatur ei quod diximus de dispositionibus eradicabilibus ex antecessione rigoris:ꝛ aliis. ¶ Et de illis que significant eam est eius assiduitas ꝛ vehementia diuersitatis dispositionis eius apud augmentum:minuitur eniȝ quan doqȝ ꝛ augetur vice alia.

¶ De rebus in quibus differunt febres putredinis: ꝛ in quibus com/ municant. Capitulum.4.

Febris que est propter putredinem colere motus est tertianus:siue sit motus principii paroxismi aut principii vehementie. nisi speci/ es eius que dicitur adusta cuius motus est occultus valde:ꝛ est sicut in separabilis conclusa. ¶ Et tertiana quidem pura est acuta propter sub tilitateȝ materiei. Et eius caliditas est magna mordicatiua propter for titudinem colere. Sed est salutifera:propterea ꝙ colera est leuis super naturam:ꝛ quoniam ipsa facit quietem. Tertiana vero non pura est lō gioris spacii q̄ꝫ pura. Et pura quidem raro pertransit septeȝ periodos nisi ab errore. Continua quandoqȝ consumitur in hebdomada. ¶ Et illa que est ex putredine sanguinis est continua inseparabilis. Et eius calor est plurimus communis cum lenitate non cum mordicatione co lere. Et quandoqȝ peruenit ad statum in quattuor diebus. ¶ Flegma/ tica accessionem faciens omni die est leuis caliditatis per comparatio/ nem ad colericam longaȝ:propter viscositatem materiei:ꝛ frigus eius

⁊ multitudinem eius: ⁊ magni timoris: quoniam habet paruum ſpa-
cium interpollationis ⁊ quietis: ⁊ quoniam ipſa aſſociatur corruptio-
ni ⁊ debilitati in ore ſtomachi que non excuſatur: ⁊ illud eſt de illis que
attrahunt accidentia mala ex ſincopi ⁊ pulſu cordis ⁊ caſu appetitus.
Et que de ea eſt inſeparabilis eſt res magis ſimilis ethice: ſi non eſſet le-
nitas pulſus: quāuis quandoq; fiat durus etiam. Et quantum eſt mi-
nus pura eſt minoris ⁊ breuioris paroxiſmi: niſi declinet cum paruita-
te ſue puritatis ad malitiam. ¶ Quartana autē̄ eſt nō acuta ꝓpter fri-
gus materiei: longa propter illud. Et fortaſſe extenditur que de ea pu-
ra eſt anno vno. Et nō pura eſt breuioris ſpacij. Uerum in ea non eſt ti-
mor: quoniam quietem facit in ſpacio longo: ⁊ quoniam ipſa nō eſt ta-
lis acuitatis quam ſequuntur accidentia vehementia. ¶ Et quartana
quidem ⁊ tertiana aſſidua ⁊ interpollata conſumuntur per vomitum
⁊ ſolutionem ventris aut ſudorem aut prouocationem vrine. In conti-
nua autem conſumitur per huius fluxum ſanguinis nariū. ¶ Et ſcias
ꝙ principium prolongatur in tertiana. Et ſtatus in ꝯcluſa. Et declina-
tio in inceſſiua. Et ſtatus ⁊ declinatio in continua. Et ſtatus ⁊ declina-
tio in quotidiana: quāuis raro inueniatur quartana continua: ⁊ quoti-
diana integre eradicationis. ¶ Et febres quādo nō curantur ſm qđ oꝫ
⁊ ꝓprie apoſtemoſe cōuertuntur ad arefactionē: ⁊ ꝓprie in febrib⁹ acu-
tis in quibus oportet vt patientes eas cibentur: ⁊ nō cibantur propter
intentionem vt perueniat natura ſuper materiam. Aut oportet vt de-
tur in potu aqua frigida: ⁊ nō datur in potu propter intentionē vt nō
fiat cruda: ⁊ non ſuccurritur cum extinctione alia. Quoniam ſi fuerit
alia intentio qđ dicturi ſumus in cibatione ⁊ dando in potu aquā fri-
gidam fortior duarū intentionū predictaꝝ premittatur ſuper eas am-
bas: ⁊ dimittatur obſeruatio illarum duarum.

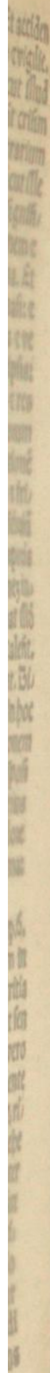
¶ De ſignificationib⁹ accidentiū febrium. Capl'm. v.

Scias ꝙ acceptio ſignificationum febriū eſt ex regimine antecedē-
te ⁊ quomodo fuit. Et ex diſpoſitionibus antecedētibus. Et ex re-
gionibus: ⁊ temporibus: ⁊ ex etate: ⁊ complexione: ⁊ ex pulſu: ⁊ vrina: ⁊
vomitu: ⁊ egeſtione: ⁊ fluxu ſanguinis nariū. Et ex diſpoſitione febris
in rigore: ⁊ ſudore: ⁊ qualitate caliditatis. Et ex paroxiſmis: ⁊ ex diſpo-
ſitione appetitus: ⁊ ex diſpoſitione anhelitus: ⁊ ex cōiunctis: ſicut do-
lore capitis: ⁊ vigilijs: ⁊ alienatione: ⁊ inquietudine: ⁊ alijs. ¶ Febribus
enim adſunt accidentia ex quibus ſignificantur diſpoſitiones earum
de quibus ſunt accidentia ſignificantia magnitudinem earum: ⁊ ipſa-
rū paruitatē: ſicut qualitas caliditatis: ⁊ quātitatis ipſi⁹. Et de ea eſt q̄
eſt mordicatiua vehemēter ex quo pri⁹ inuadit vſq; ad finem ſuū. Et de
ea eſt q̄ mordicat in primis: deīde minuit̄ ꝑꝑ reſolutionem mãei ⁊ lenit̄
Et de eis ſunt q̄ mordicāt. Et de eis ſunt quaꝝ caliditas eſt hūida. Et
de eis quaꝝ caliditas eſt ſicca. ¶ Et ſunt accidētia que ſignificāt genus
eaꝝ ſicut accidētia ꝓpria cū tertiana: ſicut principiū paroxiſmi cū pun-

ctione & horripillatione & mordicatione caliditatis in eo. ¶ Et acciden tia significātia malitiā earū sunt: sicut inquietudo & alienatio & vigilie. ¶ Et accidētia significantia digestionē & indigestionē sunt: sicut illud qđ diximus de dispōnibus vrine. ¶ Et accidentia que significāt crisim que dicemus. ¶ Et accidentia que significant sospitatē & contrarium eius & dicem⁹ omnia illa. ¶ Et forme insunt iudicia plurima: sicut ille cuius cōuertit color ad plūbeitatem ex albedine & viriditate: & significat frigiditatē humoꝝ & paucitatem coloris innati aut excitationem & inflāmationem: sicut accidit ei cuius causa est satietas nauseatiua. Et sicut velocitas tumitionis faciei: & tornatilitas eius: & tenuitas nasi: & significant aut vehemētiam caliditatis: aut subtilitatem humoris & ve locitatem resolutiōis eoꝝ: ꝓpter amplitudinē poroꝝ & mot⁹ in seipsis: & exitus eoꝝ a consuetudine: aut casus eoꝝ habent significatiōes & res de illis quas dicemus. ¶ Et accidentiū febrium quedam sunt quorum hora est hora status: sicut alienatio & cōmixtio mentis ꝓpter inflationē capitis. Et de illis sunt quoꝝ hora est principiū: sicut horripilatio & frigus: & sicut ꝓfunditas somni que consequit plurimū principioꝝ febriū ꝓpter debilitatē cerebri: & declinatio caliditatis ad interiora corporis vbi est materia & multitudo vapoꝝ eleuatoꝝ ab eo per cōmixtionē incipientem in corpore vsquequo resoluit eos inflāmatio: & adiuuat illō frigus cerebri in seipso & frigus humoris qui vult putrefieri & calefit. ¶ Et res ex quibus scitur dispositio febris & ex qua specie fit sunt. Dispositio febris in acuitate sua: & sua leuitate. Et dispositio febris in hoc ꝙ ipsa accidit a causis primitiuis & antecedentibus ſm conditionem predictam. Et dispositio febris adherētia sua & eradicatiōe. Et dispositio febris in acuitate sua cum rigore & frigore & horripilatione: aut eius contrario & qđ est ex eo. Et dispositio febris in diuisione sua cū sudore plurimo aut pauco. Aut dispositio preteriti regiminis: & etas: & forma: & tempus: & ars: & dispositio pulsus: & vrine.

¶ Sermo de rigore & frigore & horripilatiōe & fractiōe. Cap. 6.

Horripilatio est dispositio in qua inuenit corpus diuersitatem in frigore & punctione in cute & lacertis. Et antecedit eam pigritia & fractio. Et quasi fractio est maneries eius. ¶ Frigus autem est vt sentiat in membris suis & dorsis lacertoꝝ suoꝝ frigus puꝝ. ¶ Rigor vero est vt nō possit continere mēbra sua ex cōmotione & tremore eueniente in eis & motibus inuoluntarijs. Et fortasse est frigus forte. Et nō fit rigor fortis sicut in febribus flegmaticis & quartana. ¶ Et de causis vehementie rigoris est vehemētia virtutis expulsiue in lacertis. Et propter illud quanto causa frigoris est viscosior: est rigor vehementior. ¶ Et sanguis submergitur cum rigore ad interiora. ¶ Et scias ꝙ humor frigidus est quietus: quoniā iam cōsueuit mēbrū in quo est: & quiescit passio eius ab eo quare nō sentitur frigus ab eo. Cū ergo mouet & spargitur sparsione plurima aut pauca ꝓpter aliquam causaꝝ scilꝫ ꝓpter caliditatem separantem aut aliud patitur ab eo mēbrū qđ erat nō occurrens

et ⁊ sentit frigus eius ꝓpter causam cõplexionis diuerse. Et tu quidez sciuisti hoc in radicibus vniuersalibus scientie medicine. ¶ Et multotiens quidem accidit a flegmate vitreo sparso in corpore rigor nõ perducens ad febrem. Et qñqȝ sunt ei periodi ⁊ nõ est fortitudo eius fortitudo rigoris perducẽtis ad febrem. Et materia que facit lassitudinem rigoris per paucitatẽ suam facit rigorez per suam multitudinẽ anteq̃ꝫ putrefiat: nam si nõ putrefit non perducit ad febrem. ¶ Et qñqȝ accidit frig⁹ ⁊ rigor ꝓpter subuersionẽ caloris in corpore causa cibi ⁊ que sunt ei similia. ¶ Et rigor ⁊ frigus antecedunt febres: qm̃ humor crudus effunditur ad lacertos in primis ⁊ nocet frigore suo per cõparationẽ ad lacertos: deinde cum incipit putrefieri incipit calefieri. ¶ Et qñqȝ antecedit rigor febres ꝓpter mordicationẽ humoris ⁊ fortitudinez virtutis expulsiue que est in lacertis: sicut excutitur homo effusione aque calide valde sup cutem: ⁊ proprie cum est salsus. Et fortasse fit nocumentuȝ eius qđ mordicat eaȝ vt refugiat calor innatus ad interiora ⁊ dominetur frigus: quare fit cũ mordicatiõe caloris frigus quasi frigus dñetur. Et mordicatio quidem caloris est apud pãniculum tegentem interius. ¶ Et qñqȝ accidit rigor propterea q: refugit calor ad interiora: sicut fit in apostematibus intrinsecis. Et qñqȝ significat rigor ⁊ horripilatio sanitatem in febribus inseparabilibus: qm̃ significant ꝙ materia expellit in venis ⁊ egredit. Uerum qñ non est cuȝ digestione ⁊ in hora cretica. ⁊ nõ sequitur eam leuitas est significatio ꝙ expulsio illius quãtitatis nõ est: qm̃ virtus est vincẽs: imo qm̃ materia multa expellitur ꝓpter multitudinem suam. Et de rigore est qui significat mortem: ⁊ est ille quez sequitur debilitas virtutis ⁊ casus caloris innati ⁊ siccitas. ¶ Horripilatio vero fit ex causis paucioribus causis rigoris. ¶ Et commotio anime ⁊ periodi indicat periodũ. ¶ Et senuȝ quidez febres sunt sepulte. ¶ Et qñqȝ est causa in longitudine febris grossitudo in visceribus quare resupinetur febriens ⁊ extendat pedes suos ⁊ tãgantur viscera sua. ¶ Et qñ denigratur lingua febriẽtis cuȝ alleuiatione febris: tunc febris eius est sepulta. ¶ Et qñqȝ associat febri paralysis: ergo curetur febris in primis. ¶ Et de eis q̃ ꝯueniũt illis est sirup⁹ acetosus pmixt⁹ cũ geleniabiȝ ⁊ aqua ciceris cũ oleo si tollerat febris. ¶ Et rasio capitis est ex eis que inspissant cutem eius quare reuertunt vapores ⁊ fit fortis febris.

¶ De intentiõe ad curatiões vles febriũ putredinis. Ca. 7

Scias ꝙ intentio in medicando has febres: qñqȝ vertit ad partem: febris: quare est necessarium vt infrigident ⁊ humectent. Et qñqȝ ad partez materiei: vbi necesse est vt maturet vel digerat: aut necesse est vt euacuetur. Et digestio quidem in grossa est equatio eius cuȝ subtiliatione. In subtili est equatio eius cum ingrossatione. ⁊ quãdoqȝ contraria sunt illa que reqrit febris de infrigidatiõe: ⁊ illud qđ reqrit humor de digestiõe ⁊ euacuatione ⁊ resolutione. Quandoqȝ enim est digestiuũ ⁊ euacuatiuũ calidũ: imo est ẜm plurimũ ita: ⁊ tũc oportet vt obseruet magis timorosa ⁊ vna duarũ rerum: ⁊ fortasse contrariũ est illud quod

conuenit febri de infrigidatiõe cum eis que sunt: sicut melones indi & reliqua olera ei qd̃ ꝯuenit materiei de minoratione: quare ꝓhibet illud dare ea in potu: nisi vbi non ē materia: & omnino sollicitudo sit vt postponatur aqua fructuū vsq3 ad hebdomadam: & sit contentus aqua ordei: & omnes fructus nocent febricitantibus cum ebullitione sua & corruptione sua in stomacho: & multotiens quidem inuenitur res que digerit & subtiliat & infrigidat cum euacuatione sicut sirupus acetosus. ¶ Et scias ꝙ febris quãdoq3 est tante vehementie & acuitatis ꝙ non l3 vti regimine cause: imo indiget infrigidatione vltima: & proprie cū nō inuenis virtutem fortem resistentem tollerantem. ⁋ Quod si inuenis eam resistentem tollerantem: abscinde causam: & expelle humorem: & abscinde cibum: & non infrigides infrigidatione que prohibeat resolutionem. ⁋ Quod si inuenis virtutem deficientē: sis occupatus in equãdo complexionem contrariam ei: quare infrigida eam: & viuifica virtutem cū cibo. ⁋ Cūq3 sit fortis per viuificationem suam & vincit contrariū suū redi ad cām. ⁋ Et cum tu infrigidas de istis febrib⁹: tunc infrigides eam cū eo in quo sunt stipticitas & exiccatio sicut sunt trocisci infrigidantes: nisi post purgationē & euōnē. ¶ Et scias ꝙ cura febris putride est diuersa a curatiōe febris ethice. Curatio.n. ethice est ꝯtenta super ꝯtrarietatē egritudinis. Et curatio febris putride nō est ꝯtenta super ꝯtrarietatē egritudinis tantū: imo sup abscisionē cause eius: ꝙuis illud qd̃ est ꝯueniēs egritudini & cibationi sit amicum virtuti ex parte sui scilicet virtutis: & inimicū virtuti ex parte: qm̄ est amicum inimico eius: & est materia: quare est adiuuãs vtrūq3 eaꝝ: quãobrē indigem⁹ in regimine eius canone. Et nos singulare ca. ei si deus voluerit faciem⁹. ¶ Scias ꝙ nō est tibi possibile curare febrē nisi cognoueris eã. ¶ Qd̃ si ignoraueris: tunc subtilia regimen. ¶ Et prouide ne occurrat paroxismo nisi ventrem habeat vacuū. ¶ Et non moueas in die paroxismi aliquid quantum possibile est tibi: neq3 cures febrem. ¶ Et o3 vt obserues in omnibus illis dispōne3 virtutis. ¶ Qd̃ si fuerit fortis: & fuerit illud qd̃ vincit sanguis: aut cū humore q vicit sanguis: tūc flobotomia est magis ꝯueniēs: & ꝓprie cū vrina est rubea grossa nō citrina ignea ex qua timeat apud flobotomiã victoria colere & acuitas eius. ¶ Deinde fac sequi flobotomiã solōnē ventris subtilē: ꝓprie si fuerit illic siccitas cum eis que sunt sicut aqua ordei: & alhracost pauco: & aqua ordei cum sirupo acetoso. ⁋ Et si natura nō fuerit lenis: adde in eo quod est sicut siracost quod sit sicut sirupus vio. ⁋ Et sit vltimitas lenificatio: nō fluxus ventris: & non solutio laboriosa. ⁋ Et magis dilectum est apud me administratio clysteriorum ſm vltimitatem qua indigetur in virtute. Et de clysteribus cōmunis iuuamenti lenibus est clystere factū ex oleo violato: & succo folioꝝ sicle: & vitello oui: & zuccaro ru. & baurac. ⁋ Cu3 ergo lenieris hac lenificatione: forrasse indigebis eo debiliore ꝙ̃ illud quo indiguisti in principio: & illud est quando natura est obediens. ⁋ Deinde fac ipsum sequi ea que vrinam prouocet: sicut sirupus aceto-

sus decoctus cum radice apij et similibus. ¶ Deinde fac ipsum sudare: et aperi meatus cum illis in quibus non sit calor fortis: sicut cum inunctione ex oleo camomillino et fricatione cum vino albo: et cum aqua dulci tepida. ¶ Et si febris fuerit acuta non inuenis excusationem ab inunctione et embrocatione. ¶ Quod si inuenis humorem in primis declinare ad stomachum: fac vomere cum eis in quibus non sit diuersitas consuetudinis: imo cum eis que sunt sicut sirupus acetosus cum aqua calida cum natura mouet humorem ad vomitum et non diuersifices eā. ¶ Quod si fuerit illic declinatio ad intestina et senseris rugitum et descensum fecis: tunc adhibe quod soluat ventrem. ¶ Et prohibe eum a somno in principijs febriū: propterea quādo est horripilatio aut frigus et rigor quoniam plongant super eū frigus et rigor. ipsa namque exprimūt materias si fuerint euntes ad quedā viscera: et prohibēt digestionē humorum. ¶ Apud declinatōes vero est iuuatiuus valde: et fortasse non nocet apud statum. ¶ Et nō prohibeas ei aquam frigidam: nisi fuerit humor qui est in eo crudus et grossus: tunc enim prohibet digestionem. ¶ Et scias quod quādo flobotomia iuuat: deinde vteris via mala: tunc nō purgatur. ¶ Humoris autem colerici digestio est vt conuersus a subtilitate fiat spissus. Et aqua quidem frigida facit illud. Nisi sit stomachus aut epar debile: aut frigidum. Aut sit in visceribus apostema. Aut sit in visceribus dolor. Aut sit cōplexio eius pauci sanguinis. Aut caliditas eius innata debilis quare debilitatur post potum aque frigide. Aut sit nō consuetus potare aquam frigidā: sicut illi qui sunt de regione calida: isti enim spasmantur velociter: et associatur eis singultus: et extenuatus est de hac summa. ¶ Ubi autem materia calida. Aut grossa iam digesta est. Et corpus est carnosum. Et caliditas innata exuberans: et virtus est fortis: et viscera sana. Non frigida eorū complexio radicalis. Non insueta aque frigide: imo assueta aqua frigida valde. tunc aqua frigida est melior res. Multotiens enī adiuuat ad expellendum materiam cum solutione nature: aut per vomitum: aut per vrinam: aut per sudorem: aut per oīa illa: quare fit statim vt sanetur. ¶ Et quandoque dat in potu medicus de aqua frigida infirmo quantitatem plurimam adeo donec color eius fiat viridis et tremat que sit saltem perueniens vsque ad eminam vnam et dimidiam. Et fortasse conuertitur febris ad flegmaticam. Et fortasse confortatur natura: et expellit materiam cum sudore et vrina et fluxu ventris: et est sanitas. ¶ Et quandoque iterum sunt quedam prohibentia: deinde timetur malitia caliditatis et sitis et existimas quod peruenitur per eam ad ariditatem vel extenuationem: non prohibeas aquam frigidam. Nam additio apostematis et cruditas eius melior est quam extenuatio. ¶ Et sirupus quidē acetosus quandoque etiam sedat sitim et incidit et soluit: et nocumentum ipsius apostemati nō est plurimū sicut nocumētum aque: et nō est ei vis aggregandi materiam et inspissandi eam. Et similiter iuleb plurime cōmixtionis. ¶ Et cum nō licet vt bibat aquam frigidam et fit audax per eam timeat quod nō faciat accidere cōstrictionē pororū: quarta

fit causa febris alterius:cum euentu opilationis alterius:ꝛ fortasse erit vehemētior prima. Et qñ obuiat mēbro debili corrumpit opationē ei⁹. Et multotiēs facit deglutinationē difficilē. Et facit difficultatē anhelitus. Et facit accidere tremorē:ꝛ spasmū:ꝛ debilitatem vesice:aut renis:aut colon. ¶ Et ille quē plurimū opꝫ ex eis prohibere a potu aque frigide est cui nocet in sanitate sua:imo cum videris calefactionē fortē ꝛ cōplexionē calidam ꝛ siccam ꝛ euacuaueris:tunc qñqꝫ cōcedes infusionem fieri in aqua frigida apud declinationē ꝛ apertionē digestiōis ꝛ euacuationem humorum. Et nō est malum vt administret balneum. Et potus vini cōmixti subtilis ꝛ inunctio cum oleis lenificantib⁹. ¶ Et cum administraueris canones predictos in principio accidentium febris:tunc opꝫ post illud vt tu occuperis in digestione ꝛ euacuatiōe que nō est ſm semitā minorationis ꝛ desiccationis. Et iam diximus eā:imo ſm semitā abscisionis cause. ¶ Et nō euacues materiam indigestam in calido aut frigido:nisi ꝓpter necessitatē. Fortasse enim multiplicatur euacuatio humoris non perueniens ad statuꝫ per digestionē vt euacuet. Et fortasse nocet euacuatio maturationi. Et fortasse pmiscet cuꝫ ea malignum cum bono:ꝓpterea ꝙ mouet malignum absqꝫ digestione sua. ¶ Et tu non ausculies virum qui existimabat ꝙ intentio in digerendo est subtiliare:ꝛ humor calidus est subtilis:quare non est necesse vt subtilietur. ℞ Res eni sicut dixit:imo intētio in digerēdo est equare substātiam materiei:ita vt fiat preparata ad expulsionem facilem. Et subtile imbibitum ꝛ grossum fixum ꝛ viscosum adherens totum illud non est preparatum ad expulsionem facilem:immo est necessariuꝫ vt inspisset subtile:ꝛ subtilietur spissum paulatim:ꝛ incidatur viscosuꝫ. ℞ Et si vir iste non audiuisset in sermone antiquoꝝ de digestione aliquid antequā dixissemus illud ꝛ rememoraret dispositionis digestionis humorū fixorum.s.qꝛ qui de eis subtilis est indiget vt inspissetur:ꝛ qui de eis spissus est indiget vt subtilietur:oporteret vt sciretur hoc per illud. ℞ Et quia non oportuit vt in seipso cōsideraret ꝛ diceret:quare vrine in febribus acutis non habent in principijs earum sedimen:deinde fiunt habentes sedimen:ꝛ an sedimen laudabile est aliquid nisi humor faciens egritudine qui iam digestus est. Quare ergo non expellitur in pricipijs egritudinis ad salutem si est subtilitas vltimum quod intenditur in digestione:ergo necessarium est vt sit in principio febriū sanguinis ꝛ colere sedimen laudabile. ℞ Si autē nature non est possibile expellere illā superfluitatem nisi post horam in qua fit preparatio ad expellendum in vrina:tunc similiter oportet vt sciatur ꝙ arti euacuare humorem ante illam horam in qua apparet digestio in vrina est inconueniens aut difficile malum. Et fortasse mouet ꝛ non operat vltime. Et fortasse miscet malignum cum bono. ¶ Et esset melius homini huic vt bene opinaret de illis qui fuerunt sicut Gal'.ꝛ Hypo. in eis que scripserunt de hoc:ꝛ valde attendere:ꝛ tunc rediret ad contradictionem:quia omnis contradictor in primis cum est super veritatem est excusatus:veruꝫ melius

esset ei

esset ei vt non consideraret in consideratione sua. ¶ Et opinor ꝙ raro
huic viro acciderunt experiméta que profuerũt in hoc capitulo ⁊ acqe
uit in eis. Et huiusmodi qdem experimentis que non sunt ƀƺ canones
accidit eis vt nec vnum valeat: ⁊ accidit eis vt nec vnum eoꝝ sit signũt
hoc náqꝫ est ꝯueniens. ¶ Cum aũt materia est plurima mobilis ꝑmu-
tabilis de membro ad mébruꝫ: ⁊ existimas ꝙ nõ est spaciuꝫ in digestiõe
eius: aut fortasse accidit ex ea apostema pleureticuꝫ ⁊ aliud si dimittat
faciet cadere in timoré ante tẽpus in quo expectat digestio equalis ꝑ-
culdubio: tũc est necessaria euacuatio eius. Timor enim in hoc est mior
ꝙ̃ timor in illa: ⁊ cũ hoc natura mouet ad expellendũ eam ꝓꝑ multitu
dinem sui nocumenti. Cum ergo adiuuat natura ꝯuenit ei adiutoriuꝫ
vltimũ: quare nõ est excusatio eius. ¶ Et scias ꝙ flobotomia quando
est intẽtio sanguinis. nõ est ex genere eius in qua expectat digestio ex-
pectatione que est in solutiuis: ⁊ non expectat digestio nisi in hũoribus
aliis: ⁊ cũ postponit flobotomia in principio egritudinis non amplius
est ei intentio: ⁊ fortasse interficit ꝑ aduentuꝫ debilitatis virtutis. ¶ Et
similiter si times victoriá humoris: magis necessaria cautela est euacua
tio: ⁊ si non ẽ digest⁹ nõ moueas nisi in principio. Apud statũ vero non
moueas aliqd donec vincat natura ⁊ digerat: ⁊ si ipsa nõ mouet moue
tu hora motus eius: ⁊ si ipsa mouet aut mouit tũc dimitte eam ⁊ opera-
tioné eius: ⁊ hoc est illud qđ nominauit Hypo. furiositatem vbi dixit.
Oportet vt administret medicina solutiua postꝙ̃ digerit egritudo. In
principio auté egritudinis nõ oportet vt administret illud nisi egritu-
do sit furiosa: ⁊ forsitan non est ƀm plurimuꝫ furiosa: ⁊ talis est ista eua
cuatio necessaria que non est in hora sua sicut cibatio necessaria que nõ
est in hora sua: ⁊ proportio istius euacuationis ad cessandum ex mali-
tia materie est sicut proportio illius cibationis ad prohibendum virtu
tem a casu suo. ¶ Cum ergo exerces euacuationem tunc considera ho
ram interpollationis: aut horam ipsius temporis: aut frigidiorem ho-
ram que est in die. ¶ Et non euacues per fluxum ventris in die perio-
di. Neqꝫ flobotomes. ¶ Et non agas cum euacuatione artis ꝯtra par-
tem euacuationis nature. ¶ Et non diminuas humorem per rem que
facit statim habitudiné motus periodi. ¶ Et omnino caueatur a regi-
mine grosso in hora periodi ita vt non detur in potu aqua ordei zucca
rum neqꝫ iuleb vt non frangat periodum cum constrictione meatuuꝫ:
quoniaꝫ est timor: imo adiuua. Dicit náqꝫ Hypo. Medicus adiutor est
nature non impediens eam. ¶ Et oꝫ vt scias ꝙ multotiens indigetur
medicina forti debili: sed eius fortitudo est ex hoc ꝙ soluit humoré vi-
scosum: ⁊ ipsius quidem debilitas est ex hoc ꝙ facit ascellare semel
aut bis. Et non euacuetur plurimum simul ita vt non cadat virtus.
¶ Et consilium quidem meum in flobotomia est vt dimittatur quãtum
possibile est. Si autem non est possibile: tunc multiplicatio numeri est
melior multiplicatione quantitatis. Oportet enim vt non euacuet san
guis multum subito: quoniam euacuatur multum de eo cuius non est

necessaria euacuatio: et non est in sanguine excusatio ad euacuationes quibus fortasse indigetur et debilitatur virtus a resistendo in crisibus expectatis. ¶ Et scias quod quando aggregatur dolor capitis et febris: tunc curatio febris est dignior. ¶ Et scias quod dolor capitis quando facit redire febrem declinatam ad augmentum: quare oportet vt sedetur. ¶ Et cum infans lactens febricitat: tunc oportet vt rectificetur lac matris eius. ¶ Et quando fuerit vrina icteritia in febre significat apostema: quare est curatio dare in potu aquam ordei aut sirupum acetosum. Cum vero ergo acquiscit febris intentio fit ad apostema. ¶ Et quando fuerit cum febre colica: non aperietur via in dando in potu aquam ordei: immo ius galli: et leni ius: et multiplica vnctuositatem eius: deinde detur in potu aqua ordei si necesse fuerit. ¶ De solutiuis vero est potio facta ex tamarindis et terenlabin et sirecost: et quandoque ponitur in ea aqua iuleb: et quandoque ponitur in ea cassiafi. et fortasse proijcitur desuper scamonea: et fortasse datur in potu scamonea sola in iuleb: et fortasse est necessarium administrare ea que sunt sicut aloes: quando materia est grossa: et melius quod est vt abluatur et nutriatur cum aqua endiuie: et aqua solatri: deinde fiant ex eo pillule. ¶ Mirabolanos vero citrinos quidam administrauerunt: sed non inuenitur ab eis intentio secundum quam operentur: constringunt enim poros eius post solutionem ventris: et exasperant viscera eorum. Quod si fuerint necessarij: tunc post digestionem integram. ¶ Et aqua duorum granatorum est maximi iuuamenti expressa cum pulpis amborum. ¶ Et quandoque in horis desolutiuis que fiunt ex violis et scamonea: ita vt de violis sit quantitas aur. i. et de scamonea vsque ad siliquam i. et quandoque ponitur in eis parum mente. ¶ Et quandoque fit ex infrigidantibus extinguentibus medicina in qua ponitur scamonea: sicut pillule huiusmodi. ℞. coriandri spodij ros. an. ʒ. ʒ. camphore tosugi. i. scamonee. xij. partem. ʒ. i. et vsque ad sextam partem eius. ¶ Et detur in potu eis. Aliud. ℞. siracost. ʒ. ij. tereniabin. ʒ. v. succi pomorum: de semine succi cidoniorum partes equales: coriandri humidi sextam partem vnius. Aggrega succos: et submerge in eis siracost et tereniabin: et inspissetur cum eis donec fortasse coaguletur: deinde sume camphore pondus sexte. ʒ. i. et medietas sexte scamonee. ʒ. i. et pone siracost super ignem et puluerisa desuper camphoram et scamoneam: et conseruentur ne resoluantur cum vapore: deinde dimittatur donec coaguletur per se cum facilitate: et dosis eius sit a. ʒ. ij. vsque ad. ʒ. ij. ʒ. et est possibile vt fiat ex tereniabin et siracost et zuccaro tabarzet: natif. i. forme que sunt sicut penidie: et ponitur in ea scamonea et camphora secundum quantitatem que cadit in vna potione eius: et camphore vsque ad tosugi. i. scamonee vsque ad sextam. ʒ. i. quare fit tunc aie non horribile. ¶ Et febricitans quidem in estate febre frigida non ingrediatur domum venti proprie quando sudat: vt non conuertatur materia resolutione sua. ¶ Et trocisci quidem non sunt conuenientes principijs harum febrium: nisi post digestionem et euacuationem. ¶ Et trocisci quidem sunt magis conuenientes ei cuius febris est adherens in suo

stomacho: quasi ipsa sit ethica. ¶ Et dimissio consuetudinis in regimi-
ne suo sentit quādoq; febrē: ⁊ nō est tantum nocumentum quoniā cau-
sa eius est dimissio consuetudinis in regimine.

¶ De cibatione febricitantium in generali. Cap. 8.

Scias ꝙ conuenientiores cibi febricitātibus sunt cibi humidi ⁊ ꝓ-
prie cuius cōplexio est humida ex infantibus: ⁊ grossis. Cōueniūt
enim ex hoc ꝙ assimilant cōplexioni: ⁊ ex hoc ꝙ sunt cōtrarij egritudi-
ni. ¶ Cūq; accidit febris ⁊ natura est sicca: nō cibes penitus dū nō egre-
ditur pfecte fex. ¶ Et opꝫ vt occurrant eis paroxisma periodici ⁊ paro-
xismi qui sunt fortes ventribus ipsoꝝ vacuis in qbus nō sit cibus om-
nino. Nam si cibati fuerint in illa hora occupabit natura in digerēdo
⁊ dimittat digerere ⁊ expellere: ⁊ cōfirmabit egritudo ⁊ prolōgabitur.
⁊ pp illud opꝫ vt postponant cibationē vsq; ad declinationem: ⁊ in eo
qd̄ est post ipsam: ⁊ si accidat forte vt hora declinatiōis sit hora consue-
tudinis in cibo: tunc est melius q̄ esse potest. ¶ Et scias ꝙ de cibatione
⁊ regimine est qd̄ est subtile valde: ⁊ de eo quod est grossum valde: ⁊ de
eo qd̄ est inter illa: ⁊ est pars eius decliuis ad subtile plus: ⁊ pars eius
declinat ad spissum plus: ⁊ subtile vltimum in subtilitate est prohibi-
tio cibi: ⁊ grossum valde est administratio ciborum sanorum hominū:
⁊ illi qui sequuntur latus eius subtile quod est medium est vt sit cōten-
tus in cibo succo granatorum: ⁊ iuleb subtili valde: ⁊ post ipsum aqua
ordei subtilis: ⁊ post ipsam aqua ordei grossa: ⁊ de oleribus frigidis et
humidis: sicut atriplices spinachia ⁊ blitis ⁊ similia: ⁊ postea kist ordei
sicut est: ⁊ est mediū: ⁊ illi qui sequuntur latus grossi sunt galli ⁊ galli-
ne extremitates: ⁊ subtiliores eis sūt alcubugi ⁊ pulli: ⁊ subtiliores eis
sunt alcanzi ⁊ oua sorbilia pauca subtilia: ⁊ pisces parui: ⁊ subtilius eis
est kist ordei sicut est: ⁊ subtilius eo panis simile solutus in aqua bene
frigida solutione bona subtili. Grossum autem est cibus fortis altacugi
zar: grossius aūt cibus fortior est eo. ¶ Et kist qdem ordei est bonus cibꝰ
ipsum. n. aggregat ad glutinationē ⁊ digestionē suā ⁊ lenitatem ⁊ pla-
nitiem ⁊ lubricitatē ⁊ abstersionē ⁊ humectationeē ⁊ ꝯtrarietatē febris
⁊ sedationē sitis ⁊ velocitatē penetratiōis ⁊ ablutiōē: ⁊ nō ē in eo sti-
pticitas: quapp nō residet: neq; figit in poris ⁊ meatibus: q̄uis sint con-
stricti: ⁊ nō est in ea adherētia cū incidit p meri: ⁊ fortasse abstergit spis-
sū flegmatis: ⁊ qn̄ bona fit eius decoctio nō instat oino. ¶ Et antiq q-
dem vsi sunt vbi necessaria est subtiliatio regiminis subtilioris regimi-
ne qd̄ est kist ordei ⁊ aqua eius ⁊ aqua mellis plurime aque: quoniā nu-
trimentum eius est paruū: ⁊ ꝙ ipsa facit penetrare aquā: ⁊ eius hume-
ctatio ⁊ abstersio ⁊ eius apertio ⁊ prouocatio eius est multū ⁊ caliditas
eius est cōfracta: ⁊ ipsa proculdubio quandoq; addit in virtute addi-
tionem quādam quāuis sit parua: ⁊ sequitur eam sirupus acetosus de
melle: sed est grossior ⁊ nutribilior ⁊ fortioris incisionis ⁊ abstersionis: ⁊
nō est in eo de calefactione de nocumēto visceꝝ calidoꝝ quod est in aq̄
mellis. Nunc autem mel canne quod est zuccarum ⁊ proprie mundifi-

multiplica in se fit 81. deinde multiplica 13. p̄. ℞. L. 144. in se & fit 157. p̄. ℞. 97344. auffers 81. de 157. remanet 76. p̄. ℞. 97344. igit̃ in duabus operationibus reduxisti trinomiũ ad binomiũ: multiplicãdo semp quãtitatẽ ablatam in se, & aufferẽdo a multiplicatione residui, & similiter reducemus ℞. 97344. p̄. 76. ad numerũ simplicẽ detrae 76. a ℞. 97344. & multiplica ℞. 97344. in se & fit 97344. & similiter multiplica 76. in se fit 5776. subtrae ex 97344. productum 5776. & remanenr 91568.

Igit̃ hoc mõ poteris reducere trinomia, & quadrinomia vniuersalia: ad numerũ simplicẽ: nã ex precedẽti regula trinomiũ vniuersale aut quadrinomiũ reducitur ad numerũ & ℞. L. p primã operationẽ: igit̃ p hãc regulã reducet̃ ad numerũ tãquã si foret reductũ p recisa, ex quo tandem fieri possunt diuisiones prout docebo inferius.

. Cũ volueris reducere ℞. L. ad ℞. V. maxime autem si sint diuersarũ denominationũ. Tunc reduces partes ad vnã & eandẽ naturã deinde iunges pducta cũ multplicatione vnius pducti in alterũ quadruplicata aut multiplicata p denominationẽ, & hoc p modũ ℞. V. & ℞. illa V. erit æquiualens radici ligate proposite.

Exẽplũ sit ℞. L. 5. p̄. ℞℞. 9. quam volo reducere in ℞. V. multiplica ℞. 5. in se facit 5. quia 9. assumit̃ p ℞℞ deinde multiplica ℞℞. 9. in se fit ℞. 9. iũge igit̃ hec duo quadrata videlicet 5. & ℞. 9. fiunt 5. p̄. ℞. 9. deinde reduces 5. ad quadratũ & fiet 25. habes igit̃ ℞. 25. & ℞. 9. que sunt eiusdẽ nature quas multiplica inuicẽ & fit 225. quã ℞. duplicabis, Et quia est ℞℞. erit per regulam vigesimam primam multiplicanda per 16. & fit 3600. igitur ℞. V. 5. p̄.

bus vt sit principium tui regiminis grossius: ꝛ postremum tui regimi-nis prouueniens ad statum subtilius. Et gradatim procedas in eo quod est inter illa ita vt virtus sit consueta vsq; ppe statū: tūc enim intende super mām: ꝛ si nō sis occupatus in alio. ¶ Et qñ scis ꝙ virtus est for-tis tūc fortasse necessariū facit dispositio: vt sis contentus iuleb solo: ꝛ si non plus saltem hebdomada vna: ꝛ proprie in febribus apostematum. ¶ Quod si timueris debilitatē sis cōtentus aqua ordei. ¶ Et cū ambi-gua sit tibi dispositio in egritudine ꝛ nō cognoscis eā: tūc vt declines ad subtiliationē est meli⁹ ꝙ̄ vt declines ad additionē: te obseruāte vir-tutē ꝛ tollerantiā. ¶ Et illius quidē qui existimauit ꝙ cibatio in febre acuta est melior: quoniā non est intentio in digestione ꝛ in euacuatione cū volueris: faciat id natura: aut non faciat errorē iā te scire feci: imo qñ times casū virtutis tūc cibatio est melior. ¶ Et de corporibus sunt corpora colerica que requirūt regimen diuersum ab illo quod diximus: ꝛ ppriē qñ sunt assueta comestione plurima: ipsi enim cum non cibant saltē in principio febris: imo in hora que est prauior ea: ꝛ est hora stat⁹: non vacue sunt dispositiones eorum a duabus rebus. Quoniā cū ipsi sint debilium virtutum superuenit ei sincopis ꝛ moriuntur in paroxis-mo. Et si sunt fortium virtutū cadunt in extenuationē ꝛ apparēt super eos signa ariditatis ex minoratione nasi: ꝛ profundatione oculorū: ꝛ ꝙ tempora sunt depressa: ꝛ fortasse superuenit eis sincopis ante illud pp illud qđ effundit ad stomachos eorū de colera mordicatiua. ¶ Et sunt de hominib⁹ quidam qui sunt exuberantis carnis: sed cū abscindit ab eis cibus debilitant ꝛ extenuationē incurrunt: quare nō tollerāt prohi-bitionem cibi. ¶ Et omnis cuius calor innatus fortis est valde aut plu-rimus: aut calor innatus est valde debilis: non pōt dimittere cibū. ¶ Et de eis sunt quibus accidit dolor ꝛ lesio in stomacho ꝛ dolor capitis pp cōmunitatem: ꝛ isti sunt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit aqua or-dei: ꝛ fortasse egent vt misceant succū granatorū ꝛ similia illi vt confor-tet os stomachi. Et quandoq; est nobis necessariū vt faciamus eos vo-mere cum facilitate ante cibum. Et in plurimis istorum si debilitantur ꝛ proprie si superuenit eis sincopis: causa non est vehementia debilita-tis: immo effusio materiei ad os stomachi. Cum ergo sumunt in potu sirupum acetosum permixtum cum aqua calida multa aut vinum permixtum cum aqua multa: euomunt in vomitu humores colericos: ꝛ virtus eorum fit fortis. Cumq; cibantur aliquo robub stipticorum se dantur. ¶ Et senes quidem ꝛ debiles ꝛ infantes sunt de genere eorum qui non tolerant famem. De primis vero senibus sunt qui non sunt ve-hementis tollerantie famis. Et sequūtur eos adolescētes: ꝛ proprie ha-bentes solida membra amplas venas in aere frigido. ¶ Et multotiēs quidem errat medicus in huiusmodi egrotis ſm alium modum: quo-niam ipse prohibet eis cibum in principio rei: ꝛ quando appropinquat status ꝛ sciunt ꝙ cadit virtus cibant in illa hora necessario. Jam vero ergo errauerūt duobus modis. Et si ipsi cibarent eos in principio esset

error ille et ignorantia infra hunc errorem: et accidit istis egris vt acci-dant eis catarri nauseatiui et colerici et vigilatio propter resolutionem et priuationem digestionis: et inquieti fiunt et alleuiant et coartatur ma-terie et virtutes eorum: et multiplicantur ipsorum vapores: quare au-diunt id quod non est: et tremunt: et citantur vel saliunt: et permutan-tur in lectis: et imaginantur quod non est: et tremunt vel saliunt labia eorum inferiora propter dolorem oris stomachi: et contristantur anime eorum propter grauitatem materiei.

¶ Canon in dādo in potu aquā ordei et sirupū acetosum. Cap. 9.

Aqua ordei quedam est in qua non est de corpore ordei nisi quod est sicut virtus et forma: et non est ei introitus in curatiōe aut fi-ducia in iuuamento nisi quando est complete decoctionis. ¶ Et que de ea est melior est vt sit aque quātitas sacraiati. 20. et ordei sacraiati. 1. et sit iam reducta proprie ad. 5. assumatur illud quod de ea rubeum est et subtile. Hoc enim est subtile cuius nutrimentū est minus et cui⁹ hu-mectatio est maior et ablutio eius et extractio superfluitatum ab ea et digestio facta ab ipsa est multa equalis. ¶ Et de ea est i qua est aliquid de corpore ordei et farina eius. ¶ Et magis dilectum mihi in huiusmo di est vt non sit plurimum decoctum: immo ſm mensuram que aufe-rat inflationem: et non perueniat ad hoc vt faciat ipsam viscosam ve-hementer: et huiusmodi quidem est pluris nutrimenti et minoris ablu tionis et digestionis: et accidit ei multotiens vt acetet in stomacho fri gido in substantia sua: et si sit in eo calor extraneus multus de malitia complexionis. ¶ Et aqua quidem ordei quādoqꝫ est decocta ex ordeo ipso sicut est: et quandoqꝫ est excorticatum. ¶ Et melior quidem siru-pus acetosus apud me est ille in quo ponitur zuccarum in vase: dein-de funditur super ipsum acetum forte quod fit de vino tante quantita tis vt eleuetur super dorsum zuccari: immo dimittat ipsum discoper-tum: deinde ponuntur sub vase carbones quieti et cinis calidus donec liquefiat zuccarū in aceto sine ebullitione: deinde colligitur spuma et dimittitur vna hora cum multo calore donec misceatur zuccarum cum aceto: deinde funditur super ipsam aque quantitas duorum digitorum et bulliat vsqꝫ ad spissitudinem. ¶ Et aggregare sirupū acetosum et aquā ordei simul est illaudabile: quoniam corrumpit aquam ordei ſm plurimum. ¶ Et non oportet vt detur in potu aqua ordei cum siccitas nature adest: immo ante ipsam fiat clystere. ¶ Quod si acetet in stoma cho detur in potu quod de ea est magis subtile. Quod si acetat coqua-tur cum ea radix apij et eius simile. Si vero acetat iterum: tunc necessa rium est vt misceatur aliquid piperis cum ea proprie quando materia nō est vehementis subtilitatis et caliditatis. ¶ Et quando multiplica tur eius inflatio: tūc misceatur cū ea ad calefacieñ. pax aceti vini ace-tosi. ¶ Verum cū sirupus acetosus in potu datur incidit humores et p-parat superfluitates ad expulsionem: et tu consequenter post duas ho-

ras da aquam alkist ordei subtilem predictam vt abluat quod incisit ꝛ abstergat id ꝛ extrahat ipsum per sudorem ꝛ prouocationem. ⁋ Et nõ est nocumentum si detur in potu sirupus acetosus apud cenam cũ iaꝫ separatus est cibus a stomacho. ⁋ Quandoqꝫ est necessariuꝫ vt premittatur iuleb ante aquam ordei vt addat in humectatione: ꝛ illud est cuꝫ vides siccitatem dominantem super corpus ꝛ linguã. ⁋ Et qñqꝫ est necessarium vt premittatur ante ipsam ad leniendum naturam aliquid de tamarindis ante illud per duas horas.

⁋ De curationibus febrium acutarum. Capitulum. 10.

Quod dictum est de regimine lenificationis ꝛ prouocationis ꝛ sudationis ꝛ digestionis deinde euacuationis cum medicina post illud. Et quod dictum est de cibatione post ipsum est illud quod oportuit nos rememorari hic. ⁋ At modi extinctionis vehementie caliditatis sunt cum infrigidatione aeris. Et cum infrigidatione cibi. Et cum epithimatibus ꝛ emplastris. Et cum medicinis. Et cum retentione eorum que sunt sicut mucillago psilij: ꝛ mucillago granorũ cydoniorũ ꝛ succus portulace: ꝛ succus liquiritie in ore vt sedetur sitis. Nam assiduare gutturi patientis egritudinem calidam aliquid vt remaneat os humidum et non exiccetur in curis est iuuatiuum valde: et quandoqꝫ iuuatur per administrationem clisteris facti ex succo melonis indi: et cucumeris: e cucurbite: et portulace cum oleo rosaceo: et cum aliquantulo camphore iuuamento maximo. ⁋ Et opꝫ vt sit aer infrigidatus quantum possibile: et eius infrigidatio est per prohibitionem frequentie: et per suspensionem flagellorum multorum: et per positionem niuis plurime: et si domus est proximi temporis ex quo linita fuerit luto et ꝓprie illo in quo ponitur loco palee cotum papyri: tunc est melius: et quandoqꝫ preparantur in ea manationes vt fontiuꝫ: et rorationes et currit in ea aqua dulcis. Aut stratus est super lacunam coopertam cum retis: et est stratus super quem dormitur ex tabari et his simlibꝰ: et reliquus stratus est ex extremitatibus salicum et cydoniorum et myrti aspersis aqua ros. viol. et nenufaris et ros. viol. Et ponũtur quãdoqꝫ calathi in quibus sunt ordines de frustis fructuũ boni odoris frigidorũ: sicut malorum acetosoꝝ ꝛ cydonioꝝ ꝛ minoꝝ pirorum boni odoris aspersis in aqua ros. ꝛ nenufare: ꝛ salicibus super que sunt puluerizata sandali ꝛ rose ꝛ cãphora: ꝛ super que iã distillatũ est parum vini odoriferi: tũc est illud qđ est vltimum. ⁋ Hoc est regimẽ aeris. ⁋ Regimen autẽ cibi iaꝫ sciuisti. ⁋ Et si volũtas adest vt cũ infrigidatione sit lenificatio: tũc detur aqua cucurbite ꝛ aqua melonis indi ꝓprie ꝛ aqua cucumeris: ꝛ lactuca cũ aceto est vltima. ⁋ Et qđ cõueniens est ad sedandũ sitim eoruꝫ est foca factum ex pane simile cũ aqua casei accepta ex dogo post colationem vehemẽtem. ⁋ Et si adest volũtas vt cũ sedatione sit retẽtio: tũc detur succus granati muzi ꝛ acetosi ꝛ aqua acreste ꝛ aqua mori de sce-

mi ⁊ aqua acetositatis limonis non salsi ⁊ aqua acetositatis citri ⁊ que sunt his similia: ⁊ aqua ceresculi ⁊ est berberis. ¶ Epithimata vo ⁊ emplastra sint ex succis notis ⁊ proprie aqua ro. aut succo rosarũ recẽtiũ cum sandal: ⁊ camphora ⁊ aq̃ coriandri ⁊ endiuie. cum istis.n. est infrigidatio plurima: ⁊ mucillago psilij cum aceto ⁊ aqua ros. est huius generis. ¶ Et embrocare epar cũ infrigidantibus est res maxima ⁊ magis iuuans. Nam cum equatur est in eo maior pars rectificationis. Et fortasse rectificat aquaz. ¶ Et quãdo illic est catarrus ⁊ tussis aut in capite eius est grauitas aut tensio: significat multitudinẽ vapoꝝ. Quare oportet ne fundatur super caput aqua aut acetuz: imo occupetur cum inclinatione capitis super vapores aque ſm q̄ dispositio facit illud necessarium. ¶ Si vero non fuerit catarrus neq; aliqd eoꝝ que diximus: tũc administra de embrocis ⁊ epithimatibus que scis. ¶ Et nocibilior embroca in huiusmodi dispositiõe repletionis capitis est mulsio lactis super caput. fortasse enim facit accidere apostema in capite ⁊ perditionem. ¶ Et magis salua horarum embrocationis capitis cum repletione eius est vt sit vapor colericus non humidus: imo in huiusmodi hora fortasse non nocet applicatio lactis: imo confert. Et cognoscitur ex dispositione somni ⁊ vigilijs ⁊ humiditate supioꝝ partiũ nariuz ⁊ eaꝝ siccitate. Cum ergo videris somnum aut profunditatem somni: aut humiditatem superioꝝ partium nariuz: tunc caue embrocationez ⁊ munctionem: ⁊ stude in attrahẽdo materiaz ad inferiora. ¶ Et cuz videris rubedinem in naso ⁊ facie vehementẽ: tunc non erit maluz vt scias currere sanguinem ex naribus. ¶ Et infrigida epar cum emplastris. ¶ Et cũ infrigidas caue ne occurras cũ infrigidatione vehemẽti hora sudoris ⁊ resolutionis: imo oportet vt obserues: illud: fortasse eniz fit causa in elongatione egritudinis: licet quandoq; sit longitudo egritudinis salubrior q̄ ipsius acuitas. ¶ Et oportet vt caueas in febribus acutis casum rasure quoniaz addit in debilitate virtutis: ⁊ terretur natura a receptione superfluitatum ad intestina: ⁊ ab expulsione earum ab eis pp victoriam superfluitatum. Et fortasse redeunt superfluitates ad superiora ⁊ ledũt hypocũdria ⁊ inflant ea ⁊ ledũt caput. ¶ Et quandoq; est in potu papaueris iuuamentum mirabile in inspissando materiam subtilem. quare digerit in faciendo somnum.

¶ Rememoratio accñtiũ q̄ difficilia sunt in febrib⁹ acutis. Cap. ii.

Loquamur itaq; in primis de accidentibus que vehemẽtia sunt in febribus: ⁊ de curatione eorum: ⁊ festinemus ad distinguenduz febres acutas. Et hec quidez accidentia sunt sicut rigor ⁊ frigus ⁊ horripilatio: ⁊ sicut sudor plurimus: ⁊ sicut fluxus sanguinis narium superfluus: ⁊ sicut vomitus laboriosus: ⁊ fluxus ventris debilitans: ⁊ sicut sitis que nõ tolleratur: ⁊ sicut profunditas somni superflua: ⁊ sicut vigilatio insepabilis: ⁊ sicut aspitas lingue: ⁊ offuscatio oris: ⁊ sicut sternutatio continua: ⁊ dolor capitis prauus: ⁊ tussis frequẽs: ⁊ sicut casus appetitus: ⁊ bolismus: ⁊ sicut appetitus caninus: ⁊ singultus.

¶ De regimie rigoris ⁊ horripilatõis cũ supfluũt. Cap. 12

Quod est de hoc sequens sudorem rectificatur velociter ⁊ non in diget regimine. Et cretico non oportet vt contrarium fiat per re motionem: ⁊ non est de illis que debilitant ⁊ faciunt aliud. ¶ Et quan doqꝫ sedatur cum ligatione extremitatum: ⁊ fricatione facili: ⁊ cum ca lefactione coopture: ⁊ cum vnctione de oleo de aneto ⁊ de camomilla si indigetur eo. ¶ In forti autem quãdo perseuerat: siue sit in febribus siue sit in alijs: oportet vt ligẽtur extremitates in locis plurimis. ⁋ Et inunctio fiat cum oleo camomellino ⁊ radice lilij. ⁋ Et sunt de hominĩ bus qui confortant illud cum eis que sunt sicut cardamomum ⁊ casto reum ⁊ ruta ⁊ sceha ⁊ calamentuꝫ ⁊ baurach ⁊ piper ⁊ piretrum. ⁋ Et quandoqꝫ pertransit illud ad administrãdũ linimẽta ex synapi ⁊ assa fetida. ⁋ Et quandoqꝫ decoquuntur medicine iste in aqua: deinde coq tur in ea aliquod oleum. ⁋ Et aqua eruce fortis in hoc capitulo per se sola aut cum oleo aliquo quod decoquitur cũ ea. Et similiter decoctio ozimi ⁊ aqua eius.

¶ Confectio olei boni. Capl'm. 13.

Sumatur anetum siccum ⁊ mirrha ⁊ ruta ⁊ calamentuꝫ ⁊ piper ⁊ piretrum: coquantur in vino decoctione vltima: deinde decoqua tur colatum in tanto quantum est medietas eius de oleo sisamino vsqꝫ quo consumatur aqua ⁊ remaneat oleum ⁊ administretur inungendo. ⁋ Et de oleis fortibus in eis in tali qualis est rigor quartane est oleum de costo ⁊ oleum de sceha ⁊ oleum de abrotano ⁊ oleum de lilio ⁊ oleuꝫ de mirrha ⁊ ponat in vnc. i. olei. pondus. ʒ. iij. pipis ⁊. vi. ʒ. i. piretri tri toruꝫ. ⁋ Et administretur absynthiũ decoctuꝫ in oleo aliquo: aut oleũ oliue in quo decoctum est apium. ⁋ Et introitus in oleum leuis calidi tatis est iuuatiuus valde: ⁊ fortasse necessarie sunt potiones. ⁋ Et mul totiens sedatur cum aqua calida leuis caliditatis ⁊ cum curatione su per vaporem eius. ⁋ Et quando non sedatur per id si materia est gros sa decoquantur in aqua anisum calamentũ ⁊ semen apij ⁊ mastix ⁊ eru ca ⁊ anetũ ⁊ similia. ⁋ Et balneetur in aqua in qua decocta sint ea que sunt sicut sceha ⁊ abrotanũ ⁊ calamentũ ⁊ anetum ⁊ squinantũ et ruta et sansucus et costus et semina calida. ⁋ Et omnes medicine fortis pro uocationis sedant rigorem. ¶ Et de medicinis sedantibus rigoreꝫ ma ximum in quartana et similibus sibi est vt bibatur de costo aure. i. cum aqua calida. et de agarico quantum de ipso in aqua calida: et in agari co est iuuamentum. ⁋ Et quãdoqꝫ ponitur cum eo parum opij: quoniã facit dormire et facit sudare et ꝓhibet vehementiã rigoris et alia. ⁋ Et iterum ireos quantitas aurei. i. in aqua calida. ⁋ Et de compositis est tyriaca diatesseron: et electuaria alia: et dyacyminuꝫ: ⁊ diacalamẽtuꝫ: ⁊ diapiperceon: et sirupus de melle in quo feruẽt sicut assa ruta et pireꝫ et piper. ⁋ Pillule experte que dantur in potu ante rigorẽ per horam vnam infirmo erecto vel stante super lectuꝫ suũ vel scamnũ suũ et aere eius calefacto cũ igne et coopimẽto: quoniã temperant ipsuꝫ aut ꝓhi

bent quarum confectio. ℞. storacis myrrhe opij oppoponaci omnium ana partem.1.conficiantur cum butyro: et sit dosis eius quātitas fabe. ⁋ Et iterū sumant oppoponaci castorei dauci asse piretri opij an. partes equales: fiat sicut primo fit. ⁋ Descriptio bona. ℞. oppoponaci serapini aniudez et cimini carmeni et seminis apij pipis an. aur.1.5. semis iusquiami albi croci aristologie castorei euforbij myrrhe ameos zinziberis omniū ana pōdus tertie.3.1.semis halmel piretri oiuz an. aur.1. conficiant cum melle: et dosis eius sit auellana cuz aqua calida valde. ⁋ Et fortasse est necessariū in eo vt detur in potu vinuz calefactū et cibi calefacti. ⁋ Et solutio ventris cū eis que sunt sicut hiera et diacidonten et dyasinicon. Immo qñ est rigor paruus: et pprie sine febre dētur in potu pillule fetide qm̄ ipse sunt sanitas eius.

¶ Regimen sudoris superflui in febribus. Caplm.14.

Oportet ne sudor creticus quantuz possibile est restringat. ¶ Cum aūt euenit necessitas et ptransit terminū: tūc opz vt euentet et infrigidetur locus. ⁋ Si aūt nō excusat: tunc sup instrm̄ positus quo pueri vel iuuenes solent in aere ꝯcuti cōmoueat in loco frigido. ⁋ Et nō opz vt occupet in exiccando illud qđ rorandū egredit faciendo exuccationē post exuccationē: nā illud est occasio ad illđ ꝓuocādū et multiplicādū: et fortasse attrahit sincopiz. Nā ei⁹ abstersio addit in ipz: et ei⁹ dimissio restrigit ipm̄. ¶ Et oz vt inūgat euz cū oleo ro. forti et oleo myrtino: aut cū oleo de salicib⁹ et cū oleo de balaustijs. Aut fiat oleū cū aqs i qb⁹ decoquunt cydonia pōtica et mala pontica et rose et balaustie et charabe cōtritū sicut puluis qui apparet in radio solis et similia qm̄ restringit. ⁋ Et qñqz restringit acetū mixtū cum aq̄ et succus acreste et decoctio balaustiaꝝ et decoctio gallaꝝ et decoctio myrti et succus salicis est mirabilis et aque semperuiue. ¶ Et cū res sit vehemēs liniat cū mucillaginibus frigidis et cū gūmi: et pprie cū emplastrat his duob⁹ et euētat. ⁋ Et quando vehemēs fit res oz vt ponat nix sup extrema: et sola sint in ea extrema, aut balneet cum aqua frigida si suffert eam.

¶ Regimen fluxus sanguinis nariū superflui. Cap.15.

Oportet vt nō ppereт ad ꝓhibēdū illū q creticus est quantū possibile est. ¶ Cū aūt est necesse ꝓhibere fluxū sanguinis nariū in febribus acutis: tunc liga extrema: et pone ventosas sup latus qđ sequtur latus fluxus sanguinis nariū. Deinde ꝯsequēter adhibe regimē illius loci. fortasse enim possibile erit tibi vt infrigides et restringat p illud: et ante vel nō ponas vētosas desup: et distilla in nasuz aliquas distillationes p̄dictas in caplo flux⁹ sanguis nariū: et cū nō est ꝓhibēs aliqđ infrigida caput cū infrigidātib⁹ predictis in eo: et qñqz aduenit patiētibus quartanā fluxus sanguinis nariū: quare oz vt iuues cū faciētib⁹ fluere sanguinē ex narib⁹ scitis: in ipso enim est sanatio quartane. Si vero superfluitatē timuerimus: faciemus sicut illud qđ fecimus.

¶ Regimē vomitus qui accidit eis: Caplm.16.

Creticus iterū nō abscindat nisi apud necessitatē. Et fm plurimū

abscindat in eis p vomitũ: ⁊ p adiutoriũ eis quo extrahit humor nociuus: sicut est sirupus acetosus ⁊ aqua calida. Et qñq₃ est necessariuȝ vt confortet virtus: quare ponat loco sirupi acetosi puri sirupꝰ acetosus cuȝ seminibꝰ. ¶ Et si humor est imbibitus ⁊ grossus: tũc oȝ vt fiat solutio dando in potu qđ est sicut aloes ⁊ hiera. ¶ Et qñ nõ ẽ ĩbibitus fortasse cõfert hiera ⁊ aloes. ¶ Et si est imbibitus nõ grossus: mũdat ipm sirupus acetosus cũ aqua calida: deinde equat ip₃ post illud aqua granatoꝝ q̃ bibat. Qđ si euomuerit eã bibat ipsaȝ vice alia donec equetur ⁊ quiescat. Et silr sirupꝰ de menta cũ granis granatoꝝ: ⁊ fortasse sedat ipsuȝ infrigidatio stomachi. ¶ Et nõ oȝ vt approximet rebus ponticis ⁊ sedantibus vomitũ cũ ponticitate sua ⁊ acetositate sua stiptica ille q vomit pp humorẽ imbibitũ: q: est maluȝ: ⁊ addit imbibitioni. Sed non imbibito fortasse faciẽt eũ deijcere deorsum q̃uis sit grossus. Et fortasse iuuabunt virtutẽ stomachi ad expellendũ cũ per supiora. ¶ Et qñ assiduauerit vomitus de colera ⁊ nõ fuerit de genere imbibiti: tunc vtere stipticis: ⁊ ꝓprie emplastris iuuãtibus factis ex corticibus granatoꝝ ⁊ gallis ⁊ his silibus cũ vino pmixto aut aceto pmixto. ¶ Et ad vomitũ quidem colere nigre superfluũ submergat spongia in aceto ⁊ ponatur super stomachũ. Qđ si necessariũ fuerit aliqđ fortius: administra medicinas predictas in capitulo retentionis vomitus.

¶ Regimen fluxus ventris qui accidit eis. Caplm. 17.

Tam singulr in caplo fluxus ventris locuti sumus in hac intẽtiõe. Ergo redeamus ad illud. ¶ Et de illis que ꝯferunt ex via ciboꝝ sunt almes torrefacti: ⁊ lentes torrefacte: ⁊ coriandrũ: quodcũq₃ horuȝ duoꝝ fuerit elixet: ⁊ fundat aqua ab eo: ⁊ ꝓprie qñ fit acetosum cũ granis granatoꝝ quoniam est bonum.

¶ Regimen sitis eoꝝ superflue. Caplm. 18.

Oportet vt inungat caput cuȝ oleo frigido valde qđ fundat super ipsuȝ: ⁊ ponat sup caput si nõ fuerit qđ ꝓhibeat. ⁊ cũ aquis infrigidãtibꝰ: ⁊ retẽtiõe mucillaginis seminis cydonioꝝ pmixte cũ oleo ro. vltimo. Aut infusiõis prunoꝝ ⁊ medullaꝝ cucumeris ⁊ alked ⁊ cucurbite ⁊ seminis lactuce nigre ⁊ radicũ liquiritie: ⁊ pillulaꝝ descriptaruȝ in antidotario ad sitim. Et de illis que masticant est almososat ⁊ sunt tamarindi: ⁊ sitis quidem qñq₃ fit ex frigore: ⁊ abscindit eam somnus. ¶ Et qñq₃ fit ex calore: ⁊ abscindunt eam vigilie.

¶ De ꝓfunditate somni que accidit eis. Caplm. 19.

Oportet vt remoueant a ꝓfunditate somni cũ fabulis ⁊ his similibus per voces: ⁊ ligentur membra eoꝝ inferiora ligatione dolorosa: postq̃ nõ fuerit qđ ꝓhibeat. ¶ Et superponat colliriũ subtile si nã fuerit restricta ⁊ in hora quietis ⁊ tpe assiduitatis: ⁊ ventosetur qđ est inter ambas spatulas ⁊ spondiles.

¶ De grauitate capitum eoꝝ. Caplm. 20.

Oportet vt alienetur ab eis emulsio lactis super capita eorum: aut effusio olei super ea: aut embroca: aut caputpurgium. Immo

sunt contenti vaporationibus factis cuz embroceis ex camomilla: et sint in eis viole et furfur et his similia.

¶ De inquietudine hntium febres et aliorum. Cap.21.

Oz facere vero oleum viol. cuz oleo de semine lactuce et oleo nenufarino: et oleo de cucurbita: et adherere aliquid de stupefacientibus famosis super tempora: et incuruare caput super vapores humectantes: et odorare nenufar et poma mandragore et alsehesebran aspersum ex longinquo: et embroce humectantes: et res quas scis: et similiter si non fuerit quod prohibeat detur in potu syrupus papaueris et lohoc eius. Deinde multiplicentur inter manus eius candele et eleuentur voces cum fabulis: et ligentur cum institis extremitates eius ligatione dolorosa parum cum ansis que resoluantur velociter. Deinde precipiatur ei vt dormiat et claudat oculos. Cumqz dormit parum extinguantur candele: et cessent voces: et soluantur anse quoniam dormiet: et cum inuenit leuitatem et quietem ex paroxismo aut vehementia: assiduet ablutionem faciei cum aqua in qua decoctum est papauer nigrum cum aliquantulo mandragore et radice eius: et cum est illic humor baurachius: confert aqua in qua cocta sint sisimbrium et mellilotum et alhacuen et papauer abluendo faciem et incuruando super vaporem eius.

¶ De dolore ventris qui accidit eis. Cap.22.

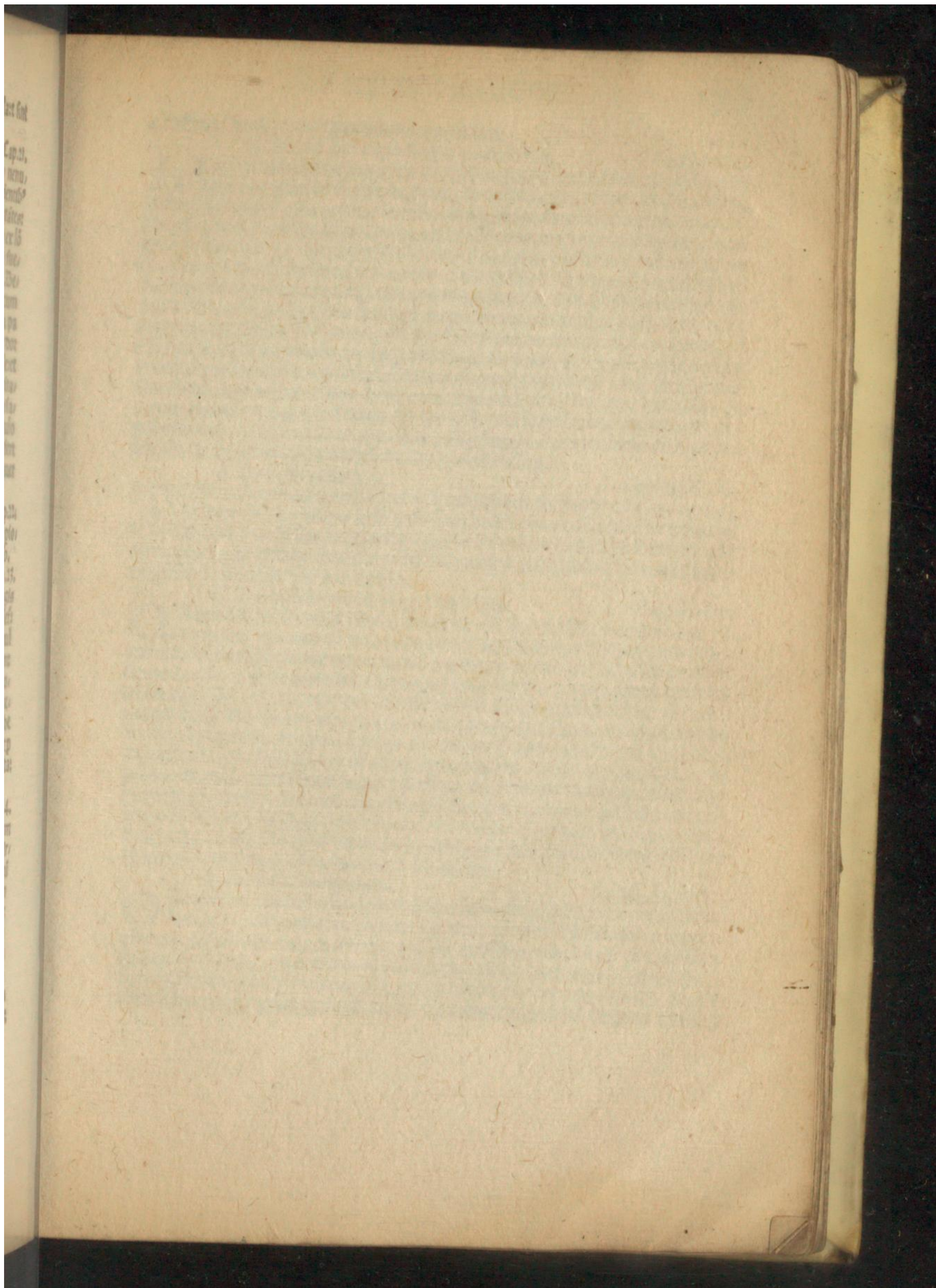
Fit ex effusione colere ad stomachum: et si accidit in principio plodii eius: detur in potu parum syrupi de malis cum syrupo acetoso.

¶ De asperitate lingue eorum. Cap.23.

In essentia quidem viscositatis fricetur cum brusco aut cum virgis salicis cum oleo amigdalino et zuccaro tabarzet donec mundetur: aut cum spongia et pauco sale et oleo ro. in hoc non est alleuiatio multa infirmi: et post illud cum eius asperitas est non propter viscositatem: imo a siccitate oportet vt teneat in ore suo sebesten: aut nucleos prunorum: aut saltem qui asportantur de india: et est in colore salis et dulcedine mellis: et sumat de eo secundum quod dixit Archigenes quantitatem fabe vnius: et grana cydoniorum sunt ex eis que humectant linguam: et prohibent ei offuscationem. ¶ Et opz vt non ponantur puluinaria multa: neqz resupinetur dormiens: nam hec duo exiccant linguam.

¶ De sternutatione assidua que accidit eis. Ca.24.

Quandoqz magnificatur nocumentum sternutationis assidue cum eis: ledit namqz eos: et replet capita eorum: et debilitat eorum virtutes: et fortasse facit fluxum san. narium. Quare oportet vt fricetur eorum frons et collum et nasus: et aperiantur ora eorum: et fricentur eorum palata cum vehementia: et fundantur capita eorum: et conuertantur: et premantur eorum extrema: et fundantur in aures eorum olea tepida ad caliditatem parumper decliuia: et humectentur lacerti eorum et ipsorum mandibule: et ponantur super eorum ceruicibus puluinaria calefacta: et non excitentur a somno eorum subito: et minuantur a puluere et somno: et omni in cuius dolore est acuitas: et olfaciant sauich:

& lutum alnalachi: & spongiam marinam.

De dolore capitis qui accidit eis. Caplm. 25.

LIga extremitates eorum & proprie coxas & cuz institia liga: & frica pedes eorum. Et supponantur eis collirià trahentia materiaz ad inferiora: & conforta capita eorum cum infrigidantibus notis: & si non fuerit quod prohibeat ex coriza aut tussi: embrocentur capita ipsorum cum decoctione rosarum & violarum & ordei aut foliorũ salicis & his similium: & similiter oleo ros. & oleo de salicibus. Et quando non excusat hoc tunc permisce embrocas infrigidantes cum lenitiuis: sicut camomilla: & stupefactiuis sicut est papauer: & non mulgeas lac nisi cum remouetur febris. Si autem virtus fuerit fortis mulgeas lac caprinuz: & si fuerit debilis mulgeas lac muliebre: Et caue lac apud repletionez humidam facientem profunditatem somni: & similiter caue humectãtia. Et tu non administres humectantia: nisi vbi est vapor fumosus et caput siccum & parum somni. Et quando multiplicatur repletio in capite ex vapore humido trahe eum ad inferiora cum collirys & clysteribus: & stringe membra inferiora ita ꝙ testiculos.

De tussi eorum. Capitulũ. 26.

TUssis plurimum accidit eis ex calore: aut siccitate. Quare oportz vt teneant in oribus suis pillulas bichikhias: allohoc de papauere facta cum medullis fructuũ frigidis & amilo & his similibus. Et vtãtur ceratarÿs infrigidantibus factis ex oleo ros. puro & ex mucillagine psilÿ & succo portulace & alÿs.

De destructione appetitus eorũ. Caplm. 27.

QUandoqꝫ est causa eius humor in ore stomachi: quod scitur ex eo quod dictum est de destructione appetitus. Et euacuatur per vomitum aut solutione ventris. Et multotiens iuuatur cum intromissione digitorum in gutture & commotione stomachi: & proprie cum vomitu expellit colericam rem aut acetosam. Et quandoqꝫ est ex vehementia debilitatis: quare curetur complexio que facit eam cum eo q̃ scitur. Et oportet vt approximes eis odores bonos excitantes appetitum: sicut odor sauich infusi cum aqua & aceto. Et detur eis electuariũ proportionale febricitantibus: & parum vini & succi fructuum ponticorum boni odoris. Et lambant aliquid de aceto gelatine piscium aut edi & his similium. Et ponantur super stomchum post dies primos emplastra facta ex fructibus. Et sint in eis absynthium & aloes fm ꝙ scis. Et inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

De bolismo eorum. Capitulum. 28.

OPortet vt curent cũ odoramẽtis & luto alnalachi et armeni infusi cũ aceto. Et odorent almososat et panẽ mundũ calidũ et carnes assatas. Et stringe eorũ extremitates. Et extẽdes aures eorũ et capillos ipsorũ. Et ꝯforta eorũ cerebra cũ embrocis infrigidãtibus et humectãtibus. Plurimũ nãqꝫ bolismi eorũ est pp destructionẽ oris stõachi ꝑpter cãm cõicantez ramis qui adueniũt eis cum sensu et est corpus durũ &

induratur: verum sensus non vltimatur cum eo.

¶ De nigredine lingue eorum. Capitulum.29.

Oportet vt nō dimittatur super linguam nigredo: imo fricet̄ cum eo qd̄ scis: ꝛ si nō eleuabunt ad caput vapores maligni ꝛ faciēt cadere in sirsen.

¶ De appetitu eoꝝ canino. Capitulum.30.

Curatur cum vnctuosis frigidis ꝛ dulcibus.

¶ De sincopi q̄ accidit eis. Capitulum.31.

Quandoqꝫ accidit eis syncopis in principio febrīuꝫ: propter effusionem colere ad stomachos eorum. Quare oportet vt detur eis ante paroxismum: aut apud paroxismum frustum panis de simila cuꝫ aqua granati ꝛ aqua acreste. ¶ Et scias ꝙ quando aggregantur syncopis ꝛ febris: tunc sincopis est dignior curatione. ꝛ si idiget pauco vino detur permixtum cum tribus.3. vini antiqui. ꝛ si non: sirupi maloꝝ antiqui cuius resoluta est superfluitas. ꝛ flobotomia quidem multotiens addit in syncopi. ꝛ clistere leue est magis conueniens. ꝛ vomitus est iuuatiuus eis. ꝛ constrictio crurium ꝛ ponere manus ꝛ pedes in aqua calida. ¶ Et cum euadunt tunc de sollicitudine est vt cibentur sauich ordei in frigidato in quo sint genera granatorū.

¶ De ꝯstrictione anhelitus eoꝝ. Capitulum.32.

Constrictio anhelitus accidit eis: aut ꝓpter spasmum ꝛ siccitateꝫ que accidit eis in lacertis anhelitus: aut propter materiaꝫ prefocatiuam descendentē ad guttur eorum: aut ꝓpter debilitatē que dominatur neruis venientibus ad membra anhelitus. ¶ Et prima quidem curatur cum vnguentis vel emplastris humectantibus. ¶ Et secunda cum eis que prohibent strangulationē. ¶ Et tertia cū equatione complexionis in cerebro: ꝛ in vnctione colli cum eis que infrigidant ꝛ humectant: ꝛ super stomachum iterum ex eis que sunt sicut rasura cucurbite ꝛ portulace ꝛ sandali cū oleo ro. ꝛ similibus ei.

¶ De vehemētia tristitie eoꝝ: Capitulum.33.

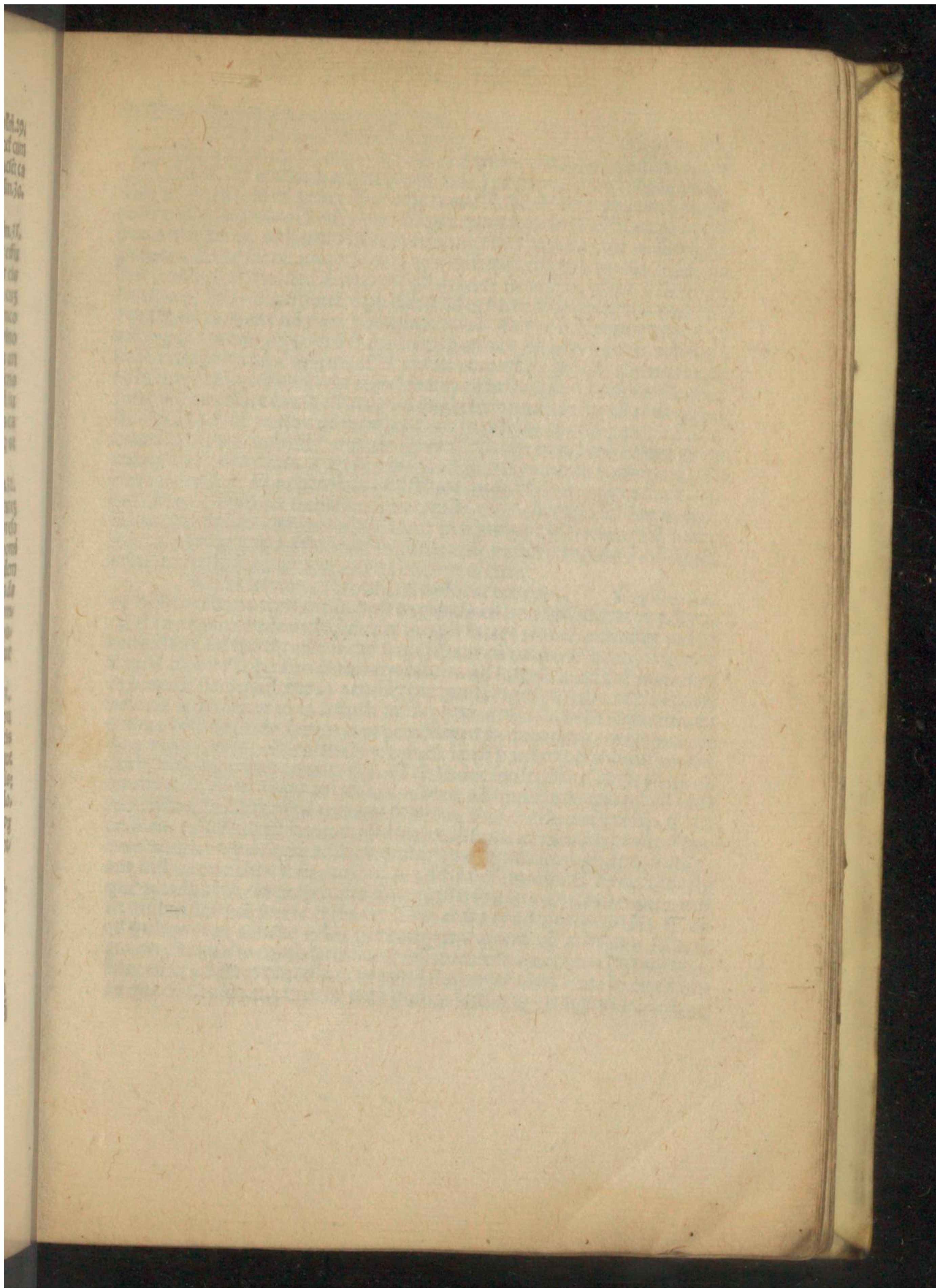
Quando multiplicatur tristitia causa oris stomachi ꝛ aduētu humoris mordicatiui in eo: tunc infrigida stomachos eorum cū eis que scis de cibis. ꝛ inungat̄. ꝛ dormiant in loco ꝓximo motibus aque strato extremitatibꝰ arboꝛuꝫ ꝛ fructetis frigidis ꝛ odoriferis frigidis: ꝛ nenufare: ꝛ rosis: ꝛ exparsionibus frigidis factis ex fructibus odoriferis frigidis ꝛ sandalis. ¶ Et multotiens quidem conferunt in eoꝝ tristitia clisteria frigida facta ex aqua cucurbite ꝛ citrulli ꝛ succo portulace ꝛ semperuiue cum oleo ro.

¶ De difficultate deglutiēdi q̄ accidit eis. Capitulum.34.

Difficultas deglutiendi cum accidit eis: ꝛ fe. fuerit conclusa: tunc flobotomia paulatim fiat. ꝛ equatio fiat ad retrahendum. ꝛ suppositoriū est melius ꝙ̄ plurimū solutiuū desuper.

¶ De frigore extremitatū qd̄ accidit eis. Capitulum.35.

Multotiens ꝓfundat̄ calor eoꝝ: ꝛ infrigidant̄ eoꝝ extrema. Et tendit calor submersus ad caput. Ponant̄ ergo extremitates in aq̄

calida: ꝛ non bibant aquam frigidam.

¶ De sermone febris colerice. Capitu. 36.

FEbres colerice tres sunt: tertiana cōtinua: tertiana piodica: ꝛ cau son. ¶ Et tertiana qdem piodica: aut est pura: ꝛ fit a colera pura. Aut nō pura ꝛ fit cū putredine colere grosse substantie pp cōmixtionē colere cum flegmate cōmixtione aliqua complexionali vnita: ꝛ propter hoc diuersificat ab hemitriteo: cum hemitriteū faciant due materie separate: ꝛ hanc faciat materia vna que in seipsa est pmixta: cuȝ cuius calore pmiscet aliquantulū frigoris qd grauat suaȝ putredinē ꝛ suam resolutionē ꝛ suā digestionē: ꝛ pp illud qdeȝ fiunt in hemitriteo duo paroxismi: ꝛ tertiane nō pure poxismus vnus. Et hec qdē non pura qńqȝ plongat tpe longo ꝛ circiter medietatē anni: ꝛ qńqȝ perducit ad mollitiē ꝛ magnitudinē splenis. ¶ Causon vero est de genere cōtinue: qm̄ dria inter eius vehemētiā ꝛ eius tepoꝛeȝ est insensata ꝛ accidentia eius sunt vehemētia: ꝛ causa est acuitas materiei ꝛ multitudo cū eius casus sit circa coꝛ ꝛ in venis oris stomachi aut in ptibus epatis pprie ad summum in mēbris nobilibꝰ vicinis cordi. ¶ In tertiana vero colera est in carne: ꝛ ad ptes cutis. ¶ Et in ꝯtinua est sparsa in venis coꝛporis q̄ elōgant a corde. ¶ Et vehemētia qdē sitis: ꝛ angustia: ꝛ inquietudo: ꝛ impatiētia: ꝛ aliēatio: ꝛ nausea: ꝛ amaritudo oris: ꝛ siccitas labioꝝ: et scissio eoꝝ: et doloꝛ capitis multiplicant in febribus colericis: et est natura in pluribus eaꝝ ad siccitatē decliuis: qm̄ materie motus ē ad supiora: aut ad illud ad qd apparet de coꝛpore et cute:

¶ De tertiana absolute: et noiatur trireus. Capi°m. 37.

PAroxismus tertiane incipit in pꝛimis cū hoꝛripilatione vt pūctura acus: deinde infrigidat: et incipit facere rigorē difficileȝ valde difficiliorē reliqs rigoꝛibus: nō frigidū: aut cū pauco frigoꝛe: et non est frigus eius nisi pp pfundationem caloꝛis ad interioꝛa ad ptē materiei: et inuenit sicut puncturas acuū: et hic quidē rigoꝛ cū vehemētia sua est velocis sedatōis: et tu iā sciuisti causaȝ huius rigoꝛis: et fit rigoꝛ eius in tribus diebus pmis foꝛtioꝛ et vehemētioꝛ: et in quartana econtrario: et iteꝝ rigoꝛ incipit cū foꝛtitudine: deinde lenit paulatiȝ et minuitur velociter: et in quartana econtrario. ¶ Et sudoꝛ multiplicat in tertiana cū dimittit. ¶ Et fit vrina in rubea tendens ad igneam in qua nō est multa grossitudo. Aut est nō pura: et fit vrina eius cruda aut grossa. ¶ Et tertiane caliditas est saluioꝛ caliditate causonis: et quanto prolixiꝰ manus tangit coꝛpus non additur inflammatio: immo quandoqȝ minuitur inflāmatio eius: et in causonide addit inflāmatio. ¶ Et accidentia que accidunt in eis in tertiana sunt vigilie sine grauitate in capite: nisi in quibusdam nō puris et sitis et furoꝛ et ira et odium locutiōis. ¶ Et est pulsus eius acutus velox per comparationem ad reliquas febres: et non est equalis constrictionis et dilatationis: quoniam humoꝛ debilitat eū: et addit ei diuersitatem apud statum: et diuersitas in eo est sub ea que est in alijs cuȝ duritie; et est pulsus foꝛtioꝛ in ea; immo diuersitas

in eo non est ẜm plurimum: nisi diuersitas propria cum febre ⁊ alijs: ⁊ in principio quidem est necessarium vt coartetur pulsus vsq̄ ad horam dilatationis febris: ⁊ tunc confortatur ⁊ fit velox ⁊ frequens ⁊ eius diuersitas non est multum superflua. ¶ Et quandoq̄ significant ipsam etas ⁊ consuetudo ⁊ regio ⁊ ars ⁊ forma ⁊ tempus ⁊ multitudo euentus tertiane i illa hora. ¶ Cum ergo cōponunt due tertiane sunt paroxismi euenientes omni die. ¶ Qui ergo considerat tertianam per paroxismū errat in ea: imo oportet vt attendantur significationes alie quas dicemus. ¶ Et patientibus quidem tertianam accidunt vigilie: ⁊ amor solitudinis: ⁊ multotiens sentiunt ebullitionem apud epar.

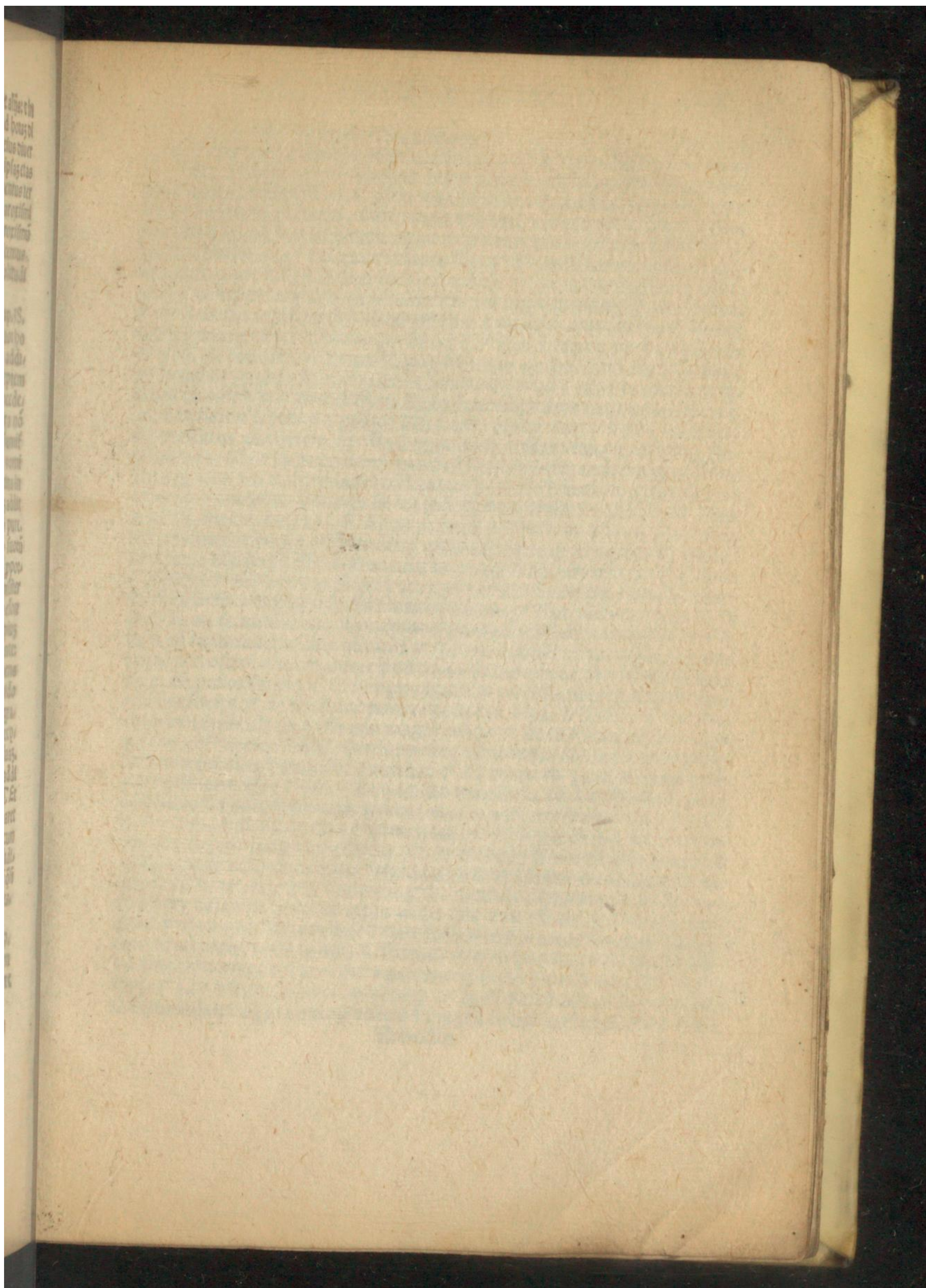
¶ De differentia inter tertianā purā ⁊ non purā. Cap. 38.

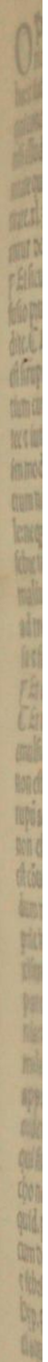
Pura est subtilis: leuis: cuius paroxismus consumit a quattuor horis vsq̄ ad. 12. horas: ⁊ nō addit sup eas multum: ⁊ si addit additione multa: tunc est non pura: ⁊ est ẜm plurimū perueniens ad septem horas. ¶ Et calefit in ea corpus velociter: ⁊ vides caliditatem procedere ex corpore: ⁊ extremitates adhuc sūt frigide. ¶ Et similiter pura nō addit cum nō accidit error supra. 7. periodos. ¶ Et quandoq̄ ꝯsumit propter subtilitatē sue materie in paroxismo vno in quo accidit vomitus aut ventris solutio mundificans. ¶ Et apparet digestio in vrina in primo die: aut in tertio: aut in quarto: aut in septimo. ¶ Si autem addit super septem periodos additionē plurimā: tunc est de genere nō pure. ¶ Et similiter si prolongatur spaciū sui rigoris. ¶ Et est additio suorū paroxismorum ⁊ antecessio eorum adinuicem ẜm ordinem seruantē ꝓportiones similes: ⁊ in non pura est illud diuersum nō rectū. ¶ Et similiter quando assimilant paroxismi ẜm terminum vnum: ⁊ reliqua signa elongationis febris etiam sunt de illis que scis. ¶ Et cum vides principium cum rigore ẜm q̄ determinauimus: ⁊ statum cum sudore exuberante: tūc nō dubites quin ipsa sit pura. ¶ Et in pura q̄dem cum eam habens bibit aquam ordei ꝓcedit quod est in corpore eius cum vapore humido quasi ipse velit sudare ⁊ q̄nq̄ sudat. ¶ Et cū non pura inuenitur grauitas plurima in capite. ¶ Et extensio. ¶ Et prolongat rigor donec ꝑuenit ad viginti quattuor horas: aut triginta horas vsq̄ ad horā suam. ¶ Et tepescit donec cōplentur quadraginta hore: ⁊ per quātitatē additionis paroxismi super. 12. horas est eius elongatio a paruitate. ¶ Et in tertiana q̄dem nō pura tardat apparitio digōnis. ¶ Et nō apparet in forma offuscatio neq̄ extenuatio. ¶ Et fortasse non eradicatur cum sudore copioso. ¶ Et fortasse non incipit cum rigore. ¶ Et nō est caliditas cum multa fortitudine: neq̄ est augmentum eius equale: imo ē q̄si ipsa addat: deinde ꝓcedit ⁊ minuit. ¶ Et accidētia seua: minorāt i ea.

¶ De tertiana continua. Cap. 39.

Cognoscitur per vehementiam paroxismorum tertiane: ⁊ ꝑ vehementiam accidentium tertiane: ⁊ apud Gal. quidem cū sanguis putrefit fit de hoc genere: ⁊ de eo fiet sermo post.

¶ De cura

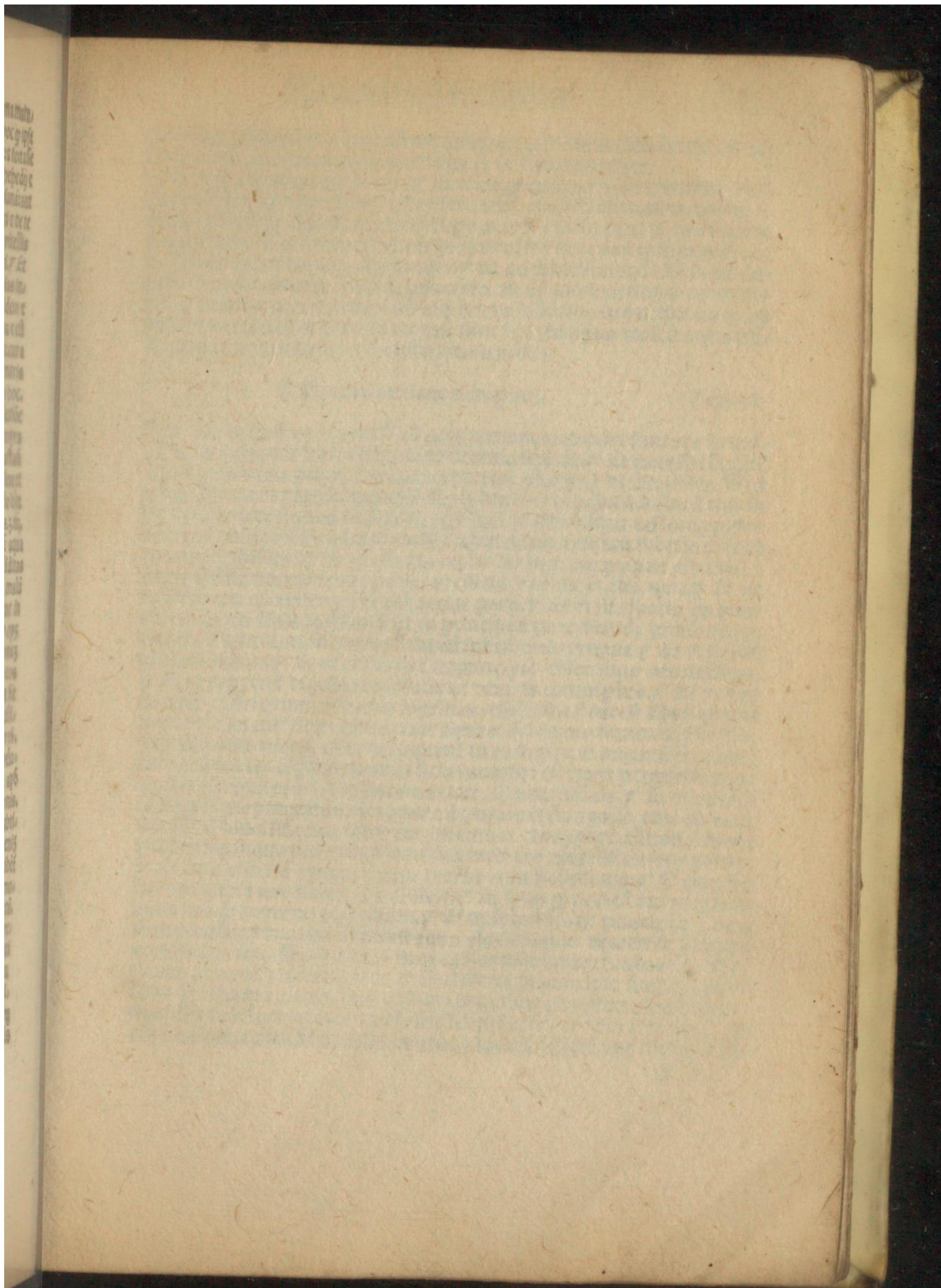

¶ De cura tertiane pure. Cap.40.

OPortet rememoreris illud qđ dedimus tibi de radicibus in cura/
tione febrium de solutione ventris:⁊ cibo:⁊ in omnibus capitu/
lis:⁊ fabrica super illud. ¶ Et tu quidem non ausculies sermonē eius
qui concedit in principio solutiua fortia ⁊ myrabolanos ⁊ his similia:
nisi illud qđ diximus. Immo oportet vt properes in primis ⁊ lenias le/
nitate quadam cuꝫ eis que diximus illic. ¶ Sicut sunt tamarindi quā/
titate.xl.ʒ.qui infundantur in aqua calida in nocte ⁊ colentur:proijci/
antur desuper siracost aut tereniabin aut aqua duorum granatorum.
¶ Et sicut decoctio lubleb cū terenia bin ⁊ passulis enucleatis. ¶ Aut in
fusio prunoꝝ cū tereniabin:aut siracost. ¶ Aut sirupus,viol.⁊ viole cō/
dite. ¶ Et fortasse facit mucillago psilij cum quibusdam sirupis sicut
est sirupus prunoꝝ lubricitatem ⁊ lenificationem ⁊ cum decoctione lē/
tium cum iuleb. ¶ Aut clisteria lenia sicut est clistere cum decoctiōe al/
tee ⁊ iuiube ⁊ sebesten ⁊ radice lilij ⁊ oleo viol.⁊ succo sicle ⁊ baurach
ſm modum quem scis. Et illud quando necessitas tangit ad ipsaꝫ. Re/
ctum nāqꝫ est ne in potu detur quod est sicut sorbitio ordei:neqꝫ ei simi/
le:neqꝫ cibi:nisi natura iam lenificata:⁊ si vētris solutio in principio in
febre tertiana pura minoris sit malitie q̄ꝫ eius simile in alijs lꝫ sit eius
malitia iterum maxima. ¶ Et quando est possibile vt flobotomes vsqꝫ
ad tres periodos fac. ¶ Similiter quando times ꝙ sit egritudo furio/
sa ⁊ facis illud:erit illud qđ accidit de errore si accidit minus q̄ꝫ aliud.
¶ Et opꝫ vt nō moueas in die paroxismi aliquid nisi ꝑꝑ necessitatem.
¶ Et nō cibes nisi apud cōditiones p̄dictas. ¶ Aut ꝓuoces vrinā cum
emulsione seminū:⁊ opꝫ superueniat ei paroxismus dum est famelicus ⁊
non est in stomacho eius aliquid. ¶ Immo oportet vt sumat in potu si/
rupū acetosum omni mane:⁊ post duas horas aquā ordei in die in qua
non est paroxismus. ¶ Et sirupus quidem acetosus post paroxismum
est cōueniens. ¶ Et similiter ponere pedes in aqua frigida ad trahen/
dum residuū caloris. ¶ Et ego magis diligo vt sit in sirupo acetoso:⁊ p
prie in postremis emulsio seminum frigidorum predictorū:⁊ ante paro/
xismum per tres horas aut quattuor. ¶ Et detur in potu iterum post
paroxismum aqua ordei. ¶ Et quando necessaria est subtiliatio regimi
nis:detur in potu sicut aqua granatorum:⁊ aqua melonis indi:⁊ his si/
milia:⁊ gradatim fiat eius regimen ſm modum predictuꝫ. Et quotiēs
appropinquat status subtilietur. Et in diebus primis cibetur cum kist
ordei ⁊ pane trito cum aqua frigida:aut sicut est:aut emulctum ex co/
qui fit ex lacte acetoso ⁊ lentibus. ¶ Et quando cibus acetat in stoma/
cho non detur in potu de aqua ordei que non est valde subtilis ali/
quid. ¶ Et si necessarium fuerit dare ipsum in potu:confortetur paruꝫ
cum decoctione radicis apij. ¶ Si autē stomachus fuerit frigidior illo
⁊ febris non magna ⁊ non pura ponatur parum piperis ſm consilium
Hyp. ¶ Qđ si signa significauerint ꝙ crisis est propinqua:tūc sufficiat
ei aqua ordei:⁊ aq̄ granatoꝝ dulcis ⁊ muzi:⁊ sirupꝰ acetosus. ¶ Et fru/

ctus quidem qui diligunt eis sunt granata dulcia z muzi: z pruna matura z imatura. Melon vero indus e res maxime iuuamenti cu hoc q ipse soluit z prouocat z frangit vehemetiaz caloris z facit sudare: z fortasse no nocet nisi parum: z ex oleribus cucurbita z cucumer z alkhehedij z lactuca. ¶ Et scias q intentio in eo quo cibant patientes tertiana: aut est humectatio sicut datur eis in fine de extremitatibus alteriugi z de testiculis gallorum z cerebellis hedoz cuz quibus no est nausea z vitellis ouoruz: aut est infrigidatio z humectatio simul sicut in kist ordei. Et no vltimes infrigidatioe multa z proprie in principio: nisi inuenias inflamatione vehemente: aut timeas conuersionez eius ad causonidem z continuam. Quod si ?sequat crisis z videris digestione in vrina z est sedimen laudabile qd cognouisti: tunc si excusat bene est: z si non: cura tuc cum eo quo iuuat natura ex puocatioe vrine aut solutione ventris aut vomitu aut fluxu sanguinis nariu: z non agas cotra ipsam in hoc. Quod si no inuenis declinatione manifestaz: tuc euacua cu solutioe ventris. Nam de illo est scamonee sexta.3.1.in iuleb. Aut decoctio myrabolanoz cum tamarindis z terenіabin z passulis z radicibus z cassafistula sm q sciuisti: z tibi inest vt confortes eas cum fumoterre z sene et scamonea: z de illis que conueniunt eis tm sunt trocisci de spodio solutiui. Descriptio. ℞.myrabolanoz citrinoz enucleatoz podus.3.iiij. zuccari tabarzet podus.3.xx.scamonee podus sexte.3.1.bibat cu aqua frigida: z post illud curent cu euacuatioe. Et si fuerit illic caliditas superflua: z inflamatio maxima cuz iam euaueris: tuc non erit ei malu dare in potu aliqd de extinguentib? fortibus de illis que dicta sunt in regimine acute: z fortasse conferunt ei empl'a ex eis. ¶ Balneo vero opz ne approximet nisi post digone. Post digone aut z apud declinationez est ipm melius eis: z pprie cosuetis quauis error in intromittendo eos in balneo an digonem saluior est: q suum sile cum alijs. Et opz vt sit balneu eoz teperatu boni aeris q sit humidus in quo sudent cu facilitate: ita vt no inflamentur eoz corpora: z inungant cum oleo vio. z ros. coquassato cu aqua: z non prolongent in eo mora: imo egrediant velociter: nam iteratio est eis conuenietior q stationis prolongatio: z si apd exitum infundant aqua tepida stent in ea sm quatitate declinationis. Deinde cum egrediuntur conuenit eis vt bibant vinum album subtile multa comixtione pmixtu: z cooperiantur in locis suis: sudabunt eniz sudore vehementi: z si quid residuu fuerit digeretur: z post illud cibet cibis infrigidantibus z humectatibus et oleribus que sunt illius modi. Et no timeas post declinatione potare eos vinu plurimu ?mixtu. Uinuz enim fractu per comixtione confert quatitati residui eius in resoluedo illud cuius necessaria est resolutio: z succurrit aque penetranti cum fortitudine sua z pmixtione eius quod est in eo de calefactioe pauca: quare infrigidat vehementer et humectat. ¶ Et si fuerint illic accidentia sitis et dolor capitis et vigiliaru et aliorum: iaz tibi preterijt eoz cura. ¶ Et quando post crisim remanet aliquid caloris inseparabilis

tunc tibi superest vt administres sirupum acetosum cum succis diureticis: aut in quo decocta sunt semina et radices diuretice.

¶ De cura tertiane continue. ⁋ Et scias ꝙ cura tertiane continue ē cura tertiane: sed est decliuior ad obseruationem dispositionum digestionis: et ad infrigidandum cum sirupo acetoso facto cum seminibus: vt semine citrulli: et semine endiuie proprie cōtritis: et post ipsum post duas horas datur in potu aqua ordei. ⁋ Et ad subtiliationē cibi: et ad administranda clisteria lenia in principio. Et ad prouocationem: et oportet vt subtilient: et non sumant in potu de solutiuis in ꝓncipio: neqꝫ approximent alicui eorum nisi eis que sunt sicut sirupus viol. et aqua fructuum: et non vtantur nisi clisteribus lenibus.

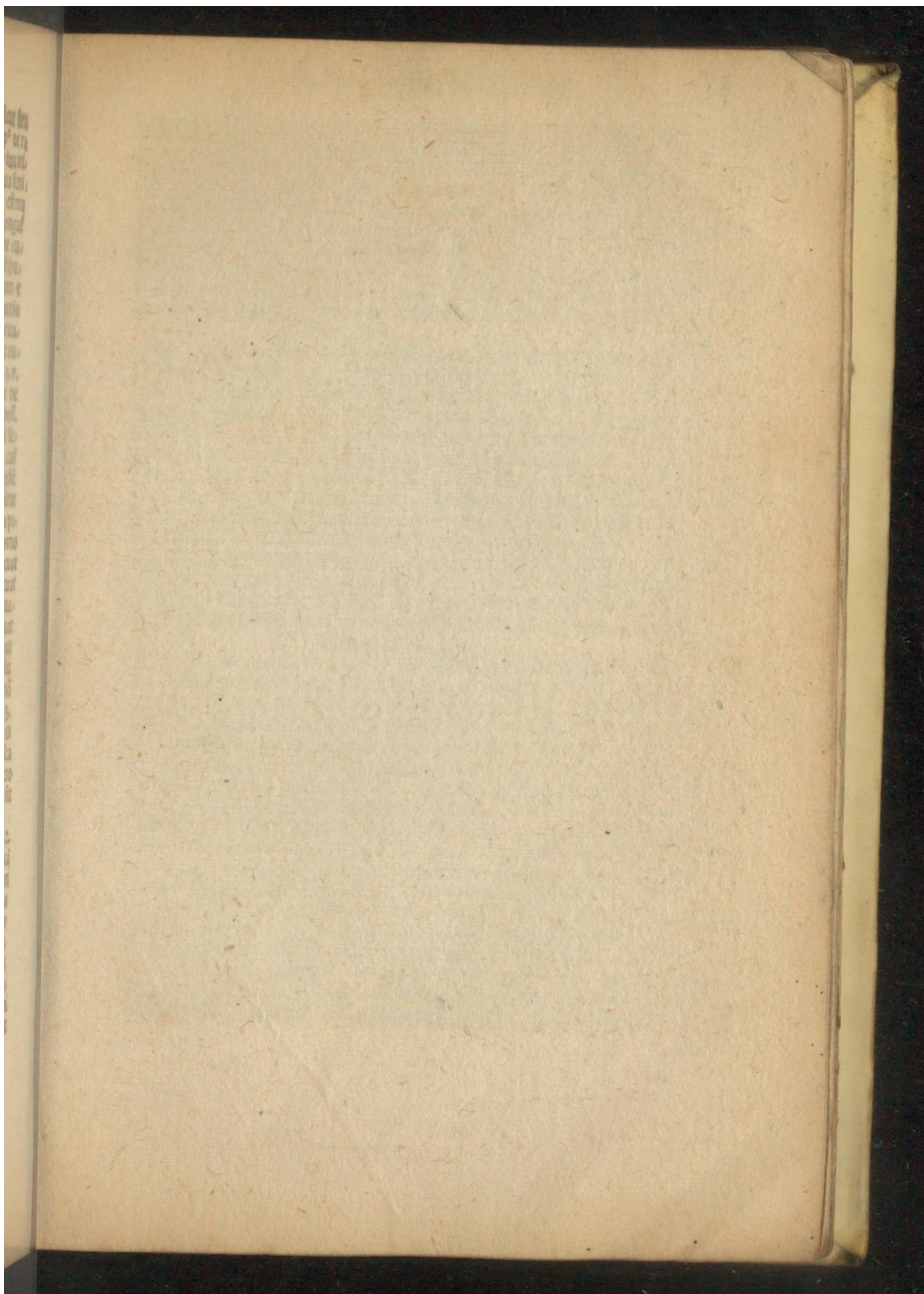
¶ De cura tertiane non pure. Cap. 41.

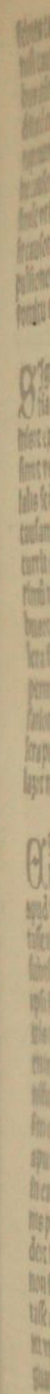
Res in quibus diuersificaꝛ cura tertiane non pure sunt res in quibus cōicant febres frigide de licentia secūda. ⁋ Et fortasse cōcediꝛ illud habētibus puraꝫ. s. vt non expectent plurimū declinatiōis. Sed nūqꝫ expectant digestioneꝫ: qm̄ est ꝓhibitū in eis balneū: balneū enīꝫ facit descendere flegma indigestū pp illud qd̄ effunditur ad locuꝫ putredinis: et ꝑmiscent humorem malū cū putrido et resoluit subtile et facit remanere spissum. ⁋ Et ꝙ cibatio omni die iteꝝ: aut proprie cibatio est ex eis q̄ illis nocent: imo oportet vt cibenꝛ vno die et alio non. ⁋ Et sit in cibis eoꝝ qd̄ abstergat et calefaciat parū. ⁋ Et vt sit cibatio in principijs egritudinis spissior q̄ꝫ sit in principijs pure: deinde gradatim ꝑuenit ad subtiliationē forteꝫ sicut est subtiliatio tertiane. ⁋ Et vt sit infrigidatio minor. ⁋ Et vt clisterizeꝛ in principio clisteribus acutioribus. ⁋ Et vt expecteꝛ digestio in solutione ventris eorum plus. ⁋ Et vt sint in aqua ordei eorum virtutes digestiue resolutiue sicut est illud qd̄ diximus in eo in cuiꝰ stomacho acetat aqua ordei: immo fortiores q̄ꝫ in illo. Fortasse enim necesse est vt decoquanꝛ in ea isopus et origanū et calamētum et spica ſm cōplexionem: et sicla iuuatiua est eis: et permixtio aque ciceris cū aqua ordei et in fine eius cicer est iuuatiuū eis. ⁋ Et oportet vt cōsidereꝛ propinquitas non pure ad puram et elongatio eius ab ea: et ſm illud diuersificetur inter curam eius et curaꝫ pure. Quod si fuerit valde propinqua pure: tūc diuersifica inter eas diuersificatione parua. ⁋ Et cum videris vrinas eorum grossas tunc flobotoma. ⁋ Et cum flobotomaueris non indigebis clisteri. ⁋ Et scias ꝙ non est res magis iuuans eos q̄ꝫ vomitus post cibum. ⁋ Et de solutiuis in principijs eius q̄ sunt propinquiora equalitati est aqua algelenabin decocti et sirupus acetosus: et fortasse ponemus in ea cassiamfistulam: et fortius illo est vt ponas in ea virtutem turbith. ⁋ Et clisteria in principio sunt magis dilecta q̄ꝫ solutiua alia: et sunt clisteria in quibus est virtus alhasce et camomille et ficle et cartami et viol. et sebestē et ficꝰ et odor turbith: et ex eis ē cassiafi. ⁊ oleū sisaminū ⁊ baurac. ⁊ fortasse idigeꝛ vno istoꝝ ſꝫ elō.

gatione febris a pura. ¶ Adiuuātia aūt ad digestionem sunt sicut siru pus acetosus permixtus cum aliquāto de geleniabin: aut sirup⁹ de radicibus. ¶ Et post septimum sicut decoctio absynthij: est enim iuuatiua subtiliatiua materiei ꝛ confortatiua stomachi: ꝛ similiter aqua feniculi ꝛ aqua apij cum sirupo acetoso: ꝛ si pertransit .14. tunc non est malum dare in potu trociscos rosa. minores. ⁋ Si autē egritudo ꝓlongat non inueniemus excusationem quin demus ea que sunt trocisci de eupatorio ꝛ decoctionis eius: ꝛ calefactio partium hypocundrioꝝ est huius generis: ꝛ emplastratio mirach eoꝝ iterum cum eis que digerunt ꝛ maturant ꝛ mollificant tensionē cum venerit illic. ⁋ Cū ergo scieris ꝙ digestio iam aduenit: tunc euacua: ꝛ ꝓuoca: ꝛ nō cures. ¶ Et de euacuationibus bonis eis est vt sumatur hierepigre. ℥. v. succi lactuce ꝛ eupatorij amboꝝ. ℥. iij. seminis apij mirabol. citrinoꝝ chebulorū. aā. ℥. v. turbith. ℥. vij. fiāt pill. ex eis cum aqua apij ꝛ sit dosis eius. ℥. ij. ⁋ Et de illis est decoctio bona inuentio nostra. ℞. eupatorij absynthij mirabol. kebulorum. ana. ℥. v. seminis melonis: seminis cucumeris ꝛ citrulli seminis apij polypodij suchaha bedeoard omniū. aā. ℥. x. turbith. ℥. i. casiefistul. ℥. vi. passularum enucleatarum. ℥. xx. ficuum. x. numero: sebestē numero. xxx. geleniabin facti cū rosis ꝑsicis pondus. ℥. xv. decoquātur oīa ſm descriptionem huius: ꝛ sumat de ea cadus magnus in qua posita sit siliqua. i. scamonee. ¶ Fortasse necessaria est medicina fortis vno modo: debilis alio modo: eius vero fortitudo est ſꝫ hoc ꝙ ipsa euacuat humorē viscosum. Sed ipsius debilitas est ſm hoc ꝙ ipsa non euacuat plurimū vice vna. Immo possibile est vt fiat gradatio in ea: quare euacuet humorē cui⁹ euacuatio est necessaria multis vicibus vt nō destruat virtutem: ꝛ hec medicina est que potest subtiliare ꝛ aggregare: ꝛ soluat parum eius: ꝛ soluat plurimum eius. Sed parum paruū ex malo: ꝛ plurimum plurimū ex malo. ¶ De delectationibus vero paruū fortasse nō facit aliqd: ꝛ huius quidem medicina est vt sumat turbith quātitas. ℥. ʒ. ꝛ plus ſm necessitatem: ꝛ scamonee ꝓpter altusugi. i. aut supra id et conficiat cū geleniabin predicto ꝛ bibat. Aut sumatur de agarico ꝛ scamonea ſm hanc compositionem ꝛ conficiatur cum geleniabin predicto ꝛ bibatur. Aut ponatur in succo rosarum recentium cuius quātitas sit vnc. i. ꝛ bibatur. Aut in sirupo ro. ꝛ bibatur.

¶ De febre causon ꝛ est illa que nominatur sarcos. Cap. 42.

Causon est ſm duos modos. Aut enim causon est colerica ꝛ est cā in ea multitudo putredinis: aut intra venas corporis toti⁹: aut in venis que sequunt ptes corporis ꝓprie: aut in venis partiū oris stomachi: aut in epate. Aut flegmatica ꝛ que fit ex flegmate salso putrefacto in venis que sequunt ptes cordis sicut dixit Hypo. in epidimia. Et non fit flegma salsū sicut sciuisti nisi ex aquositate flegmatis cū colera acuta. Est ergo colera que putrefit aquositas permixta aquositati plurime. ¶ Et quoniam causon vehementiora habet accidentia ꝙ̄ tertiana opꝫ vt sit breuioris spacij ꝙ̄ ipsa. ¶ Et senibus quidem parum accidūt

febres causonidis: et cū accidunt eis pereunt quoniam non fiunt in eis nisi causa valde forti. Amplius eorum virtutes sunt debiles. In iuuenibus autē et pueris plurimū accidunt: et est in infantibus leuior pp humiditatē eorum. Et qñq3 est in eis cū profundatione somni ꝓpter eleuatiões vaporum ad caput. ¶ Et Hypo. quidem dixit. q si alicui accidit in febre causon tremor: tunc permixtio mentis resoluit ab eo tremorem: et est simile vt sit illud qm̄ cerebrū calefit valde et calefiūt nerui: et est simile vt sit causon et sit permixtio mētis et resoluit ab ea per tremorem ꝓpter expulsionem materiem ad neruos. ¶ Et plurimū quidem consumit cum vomitu et solutione ventris aut sudore aut fluxu sanguinis narū.

¶ De signis. Cap. 43.

Signa eius sunt inseparabilitas et occultatio temporum: et vehemētia accidentium ex asperitate lingue: et ex citrinitate eius in primis: et ex nigredine eius secundo: et ex intentione sudoris nisi apud crisim: et vehementia sitis. Inquit Hypo. nisi accidat tussis parua accidentalis sedat ergo illam sitim: et videt vt sit vehementia sitis eorum propter causam pulmonis. ergo cu3 mouet tussis parua humectat per id quod currit ad ipsum ex carne molli. ¶ Et caliditas in causone qdē ſm plurimū non est ita fortis in exterioribus sicut fortitudo eius in interioribus: et est confractio in ea leuior q̄ in alijs. ¶ Et in facta quidem ex colera fortia fiunt accidentia mala ex vigilijs et ingetudine et adustione et permixtione mentis et fluxu sanguinis narium et dolore capitis et pulsatione temporum et profunditate oculorum et solutione ventris cu3 colera pura et casu appetitus. ¶ Et qñ accidit infantib⁹ abhorrēt mamillam: et non recipiūt eam et corrūpit illud qd̄ sugit de lacte et acetat.

¶ De cura causonidis. Cap. 44.

Est cura tertiane pure. ¶ Et cū indigent euacuatione sicut cu3 illis que dicta sunt: tūc festinatio est melior. ¶ Cōplementū vero ē apud digestionē. ¶ Et nō flobotomet: fortasse eni3 inflāmabit eos: et fortasse iuuabit eos si fuerit illic turbiditas et rubedo. ¶ Uerum indigent subtiliatione et regimine vehementiore et infrigidatione actu eius qd̄ ipsi sumunt. ¶ Et cu3 times casum virtutis: est necessariū cibare eos q̄uis nō appetant et ꝓprie in eo ex quo resoluit res plurima. Multotiēs enim aduenit eis bolismus propter priuationem sensus: et indigent lenificatione in principio fortiori. ¶ Et curationibus febris acute ꝑdictis ſm omnes species narratas. ¶ Et quandoq3 cōueniens est vt dormiant apud tepore3 paruū febris sup aquā tamarindorum: et quandoq3 ponitur in ea parum cāphore. ¶ Et diligit eis sirupus acetosus: aut emulsio seminis portulace: aut emulsio seminis endiuie: et melon alchin est bon⁹ valde: et sit contentus potatione aque frigide ſm q diximus illud. Si autē non fuerit qd̄ ꝓhibeat def'in potu de ea etiā vsq3 ad satietatē. ¶ Et fortasse aduenit eis ꝑmixtio mentis et obliuiscunt petere aquā: quare oportet vt sorbeāt de ea paulatim sorbitiões plurimas et ꝓprie in eo cui⁹ linguam vides siccam. ¶ Et cura accidētia eius superflua cu3 eis que di-

rimus in capitulis suis. ¶ Et opꝫ vt caueat i eis supfluitas sanguinis nariū: est enim de eis in quib⁹ magnificat timor apō eos. ¶ Et oportet vt obseruet anhelit⁹ eorum et non dimittas partes pectoris spasmari. ¶ Et oportet vt obserues capita eoꝝ cū aceto et oleo ros. et sandalis et aq̄ ro. et camphora et his similib⁹: et embroces cū decoctionib⁹ in quibus decocta sunt ea q̄ diximus. ¶ Et q̄ndo fortes sunt in eis vigilie tūc cura eos. ¶ Et non est malū vt in potu des sirupū de papauere etiā et si sit de nigro in hui⁹ dispositiōe. ¶ Et in fine ei⁹ da in potu trociscos qui conueniūt eis: sicut sunt trocisci de camphora. ¶ Et in illa hora conuenit eis sirupus acetosus cū emulsione seminis cucumeris: et seminis endiuie et se. portulace de vnoquoqꝫ eoꝝ sit pondus. ʒ. ij. sirupi acetosi sit pondus. ʒ. xxv. vsqꝫ ad. xxxv. ƒm q̄ videt. ¶ Et si fuerit illic ventris solutio: tūc dent trocisci de spodio constrictiui. ¶ Trocisci boni. ℞. spodij ro. an̄. ʒ. ij. ß. croci sextaꝫ. ʒ. i. seminis portulace: seminis endiuie. an̄. ʒ. iij. seminis cucurbite: seminis cucumeris. an̄. ʒ. ij. sandaloꝝ. ʒ. i. ß. succi liquiritie amili. an̄. ʒ. i. camphore sextam. ʒ. i. ß. ⁊ dosis eius sit. ʒ. i. ⁊ item rū ros. ʒ. iiij. se. melonis citrulli cucumeris et portulace oium. an̄. ʒ. ij. croci tertiam. ʒ. i. camphore sextam. ʒ. i. gūmi amili dragaganti succi liquiritie: an̄. ʒ. i. et dosis ei⁹ sit. ʒ. ij. ¶ Et cū declinat egritudo manifeste: tūc non est malū vt: balneo cui⁹ aq̄ declinat ad frigus: et illi in q̄b⁹ magis diligit balneū ex eis sunt quoꝝ febris est ex flegmate salso.

¶ De febre sanguinis. Cap. 45.

Opinatus est Gal. q̄ non sit febris sanguinis a putredine sanguis. Naꝫ sanguis cū putrefit fit colera et nō est sanguis. Fit ergo febris colerica: non sanguinea: et fit causon predicta et tertiana: et curat eā cū illa cura. ¶ Hic vero sermo eius est contrarius sermoni Hypo. et contrari⁹ ei qđ est cōueniens: et p̄mū q̄dem erroris ei⁹ est in sermone eius quando putrefit sangnis fit colera. Iste enim sermo facit opinari duas intentiōes: quarū vna est q̄ q̄n putrefit peruenit ad hoc vt fiat post putredinem colera: et scđa q̄ q̄n putrefit tūc fit colera: sicut dicit q̄ lignū q̄n calefit fit cinis. ¶ Cōsideremus itaqꝫ i vnaquaqꝫ duaꝝ ꝓpositionū. ¶ Intellectus vero p̄mus est corrupte acceptionis trib⁹ modis. Quorū primus est q̄ sanguis q̄n putrefit cōuertit subtile ei⁹ ad colerā malam: et spissuꝫ ei⁹ ad malitiā: et nō ergo cū totalitate sua fit colera: et scđus ē q̄ illud fit post putredinē: et nostra cōsideratio est in dispōne putredinis: et terti⁹ est q̄m post illud fit colera: et non scimus an in ea fit putredo: an nō. Naꝫ plurime res putrefiūt et separat ex eis subtile et spissuꝫ: et non est in spisso neqꝫ in subtili putredo: q̄m non est necessariū vt sit putridū id qđ generatur a putrido. Fit enim ex putredine quod nō est putridū: et si generatio eius a putredine faceret putredinē eius necessariā: oporteret vt spissum cinerulentū iteꝝ esset putriduꝫ. Esset ergo illic febris melancolica iterum. hoc ergo est illud quod facit eē necessariuꝫ expositio eius quod primū intellectū est. ¶ Quod vō intelligit scđo est mendaciū. Quoniā putredo est via corruptionis: et putredo q̄dem nō

bz temp᷑:ꝛ cōuersio sanguinis in coleraz nō fit nisi in tēpōꝛe:ꝛ putredo qdez est coꝛruptio accidens sanguini ꝛ est sanguis sicut accidit flegmati ꝛ est flegma ꝛ non colera neqꝫ melancolia nisi conuertaꝶ post illud cū complemento putredinis. ¶ Uerum veritas sana est sermo Hypo. ꝙ ex sanguinis putredine generaꝶ febris. ¶ Dicamus ergo nunc ꝙ febris sanguinis est febris putredinis:ꝛ febris calefactionis ꝛ ebullitōis quaz nominauit Hypo. synochū ꝯclusuz sine alijs. ⁋ Et plurimū ebullitionis eius est ex opilatione suffocante caliditatem: ꝛ quandoqꝫ fit a causis alijs q̄ vehementes fiunt supꝛa vehementiaz febris ephimere: ꝛ nominaꝶ pꝛofunditas somni foꝛtis:ꝛ est de sūma febriū que sunt inter febꝛes putredinis ꝛ febꝛes ephimeras: que differt a febꝛibus ephimeris pꝛopterea ꝙ calefactuz pꝛimū in ea est humoꝛ. Et differt a febꝛibus putredinis quoniaz non est ei putredo:ꝛ est febꝛis acuta: nō febꝛis ephimera: neqꝫ febꝛis ethica: neqꝫ febꝛis putredinis:ꝛ multotiens qdē permutaꝶ ad febꝛē putredinis: aut febꝛē ethicaz:ꝛ multotiens qdez facit eam currere Gal. cursu febꝛiū diei. ⁋ Et videꝶ Gal. ꝙ febꝛis sanguinis non componiꝶ cū reliqs febꝛibus: quoniam putredo in sanguine est cōmunis omni humoꝛi:ꝛ in hoc est contradictio qbusdam intentionib᷒ suis in quo nō ē necesse ꝓlōgare sermonē quoniaz nō iuuat cū eo medicus. ¶ Et causa quidem huius febꝛis est repletio: ꝛ opilatio: ꝛ multitudo exercitij: ꝛ pꝛopꝛie non consueti: ꝛ dimissio euacuationis: deinde vsus exercitij laboꝛiosi: et quandoqꝫ facit putredinem in eo multam aquositas sanguinis ex cōmixtione fructuū aquosoꝝ quare cōuertitur ad putredinem: et multitudo humoꝛis crudi in eo est pꝛopinqua quare ꝑparat ipsum ad putredinem sicut qui generaꝶ ex cucumere ꝛ alkebed ꝛ piris ꝛ similibus. Et hec quidem febꝛis est continua que non tepescit pꝛopter cōmunitatem materiei ꝛ ei᷒ adherentiam vsqꝫ ad crisim aut moꝛtem:ꝛ eius species sunt tres. Quarum saluioꝛ est peraugmasticus: qm̄ resolutio in eo est maioꝛ q̄ꝫ putrefactio incipiens cuz difficultate:ꝛ nō cessat diminui. Deinde est homotenus ꝛ foꝛtasse similaꝶ .vij. diebus: ꝛ nequioꝛ eoꝛum est augmasticus: qm̄ resolutio in eo est minoꝛ q̄ꝫ putrefactio ⁋ Et eius crisis est vsqꝫ ad septimum ſm plurimum. ⁋ Et eius consumptio est cuz eūone aut sensata aut insensata. ⁋ Et qn̄qꝫ ꝑmutaꝶ ad causonidē ꝛ ad sirsen. ¶ Et qn̄qꝫ ꝑmutaꝶ cū infrigidatiōe plurima ad litargiaz:ꝛ qn̄qꝫ ꝑmutaꝶ ad variolas ꝛ moꝛbillū: ꝛ qn̄qꝫ accidit in ea ꝓfunditas somni:ꝛ inflatio ventris ex q̄ ꝓuenit sicut vox tympani: ꝛ nō deponit eā vētris solō cū rarificatiōe:ꝛ qn̄ solō vētris nō valz. deinde egrediꝶ asaf viridis lata ꝓpꝛie est de signis moꝛtis.

¶ De signis. Capitulum. 46.

Signa febꝛis sanguinee sunt. Adherentia febꝛis:ꝛ rubedo faciei ꝛ oculoꝝ:ꝛ inflatio venaꝝ ꝛ tēpoꝝ:ꝛ repletio cōpleta absqꝫ rigoꝛe ꝛ nō est sudoꝛ nisi apud crisim:ꝛ multotiēs associaꝶ ei pꝛuritus in naso:ꝛ ꝛ in loco colli in quo ponuntur ventose. Et constrictio in anhelitu. Et multotiens accidit eis pꝛofunditas somni. Et difficultas sermonis ꝛ

est malum. Et similiter apostema gutturis ꝛ duarũ amigdalarũ ꝛ vue. ꝛ cursus lachrymarum. ꝛ caliditas eius est plurima propter humiditatem vaporosam ꝛ lachrymalẽ non exiccatam: sicut in causonide: ꝛ pulsus eius est magnus leuis plenus velox frequens valde diuersus non plurime diuersitatis: ꝛ est minoris diuersitatis ꝛ velocitatis ꝙ in causonide: ꝛ non est caliditas eius in termino causonidis ꝛ tertiane fortis. ¶ Et illius que ex ea est a putredine caliditas ꝛ accidentia sunt vehementiora: ꝛ cura eius est difficilior ꝛ magis similis cum causonide. At vero subtilitas sanguinis ꝛ grossitudo cognoscuntur ꝓpter illud quod egredit de eo: ꝛ sinocha feruida est res magis similis in ꝑncipio sui febri ephimere. verũ caliditas eius est parue mordicationis ꝛ lesionis ꝛ inuenit ex ea inflãmationẽ ꝛ disniam ꝛ est plurimu3 impressionis eius ꝓpe cor. Putrida vero est equalis ꝛ similis equali ſm plurimu3. ¶ Signa aũt permutationis eius sunt cuiusq3 eoꝝ ad qđ permutatur vt prefocationis ꝛ apostematũ gutturis ꝛ duarum amigdalarum: ꝛ tu iam sciuisti ea: ꝛ signa variolarũ scies: ꝛ signa sirsen ꝛ doloris capitis ꝛ permixtionis mentis ꝛ alioꝝ ia3 sciuisti. ¶ Signa vero longitudinis eius sicut iã sciuisti sunt ex postpositiõe signoꝝ digestionis: ꝛ tornatilitate faciei: ꝛ diuersitate dispositionis eius in spacio suo ex additione ꝛ statione ꝛ diminutione ita vt sit quasi ipsa sit tepida. Illud enim significat ꝙ sanguis est plenus humore crudo. Spacium vero crisis eius significat apparitio signoꝝ digestionis: que si tardatur vsq3 post tertiu3 ꝛ quartum non fit crisis in septimo. Et multotiens quidem fit crisis eius in quarto.

¶ De cura febris sanguinis. Capl'm. 47.

Intentio in curatiõe febris sanguinis est euacuatio plurimi vsq3 ad syncopim: ꝛ ingrossatio substantie sanguinis si fuerit subtilis valde aquosus ꝛ colericus: ꝛ infrigidatio eius: ꝛ mundificatio: ꝛ subtiliatio ipsius si fuerit grossus ꝛ sumpserit eger prius generatiua sanguinis grossi: ꝛ generatiua humoris crudi: ꝛ digestio materiei facientis febrem ꝛ eius resolutio. ¶ Euacuatio autem non est aliqua sicut flobotomia ex manu in quacunq3 hora accidat: ꝛ non expectatur crisis neq3 digestio: nisi sit repletio nauseatiua. tunc enim caue eam ꝛ remoue ipsa3. Quod si febris perseuerauerit: tunc flobotoma: ꝛ non cesses flobotomare donec eger appropinquat syncopi aut cadat in syncopim si corpus fuerit forte. Syncopis nãq3 infrigidat complexionem fortem. Et scias ꝙ flobotomia ꝛ sumere in potu aquam frigidam quandoq3 excusant ab infrigidatione alia. Et partitio quidẽ in ea est melior si nõ fuerit ꝙ necessariu3 faciat festinationem. nam fortasse erit in ea que est infra appropinquationẽ syncopis vltimatio: ꝛ fortasse sequetur flobotomiam vltimam statim fluxus ventris colericus ꝛ sudor quem oportet omni hora abstergere donec continuetur. fortasse enim saluabitur cum eo: ꝛ succurratur ei quod accidit de debilitate ꝛ syncopi cum cibo subtili ꝛ quiete. ¶ Et op3 vt premittat lenificatio nature cum illis que

sciunt de illis que sunt sicut duoꝝ granatoꝝ aqua scilicet dulcis ⁊ mu-
zi vsqꝫ ad temiuū: ⁊ siracost ⁊ tamarindi ⁊ collyria leuia de quib⁹ dixi-
mus. ⁋ Et qn̄qꝫ est necessariū apud digestionez euacuare cum eis que
sunt sicut myrabolani ⁊ fumusterre ⁊ cassiafistula ⁊ his similia de illis
que sciuisti. ⁋ Qđ si dispositio non tollerat flobotomiā in manu flobo
tometur vena que est in cornu frontis: aut ponantur ventose. ⁋ Si aūt
non preparat aliquid eorū ⁊ hoc ꝓpter accidens qđ ꝓhibet. tūc fac so
lutionem ventris s̄m modum qui est in causonide. ⁋ Et regimen sit in
eis que aperiunt ⁊ incidūt ⁊ sedant ebullitionē. ⁋ Et si acciderit ex flo
botomia syncopis: ciba eum pane cuꝫ aqua acreste. ⁋ Qđ si accidat flu
xus sanguinis narīū per se non abscindat: nisi cum appropinquauerit
syncopis. ¶ Sanguinis vero ingrossatio fiat cū eis que sunt sicut rob
iuiubaꝝ: ⁊ est vt decoquant .c. iuiube cū lib. v. aque donec remaneat ter
tia ⁊ inspissef cū zuccaro ⁊ quantoplus minorat zuccarū tanto est me-
lius. Et lentes iterū proprie preparate cū aceto acetoso forti sunt hui⁹
generis: ⁊ caue ne des in potu rob iuiubarū: aut corpus lentiū materia
existente grossa. ¶ Eius vero infrigidatio fit cū eis que sunt sicut aqua
lentiū infrigidata ⁊ aqua lactuce infrigidata: ⁊ sumere in potu aquam
frigidam si non fuerit qđ prohibeat: ⁊ fortasse sumit in potu donec tre
mere faciat: ⁊ faciet: forsitan enī sanat eū: ⁊ quandoqꝫ permutat febris
ad flegmaticam ⁊ curatur cū trociscis de rosis ⁊ similibus. Et hec qui
dem cura est quorūdaꝫ antiquoꝝ ⁊ secuti sunt eam quidaꝫ modernoꝝ.
Dare aūt in potu aquā ordei est curatio conferens ei: sed cū lenitate na
ture. Et melior horaꝝ ad hoc est hora vehementis ebullitionis ⁊ angu-
stie ⁊ inflāmationis ⁊ frequentie pulsus cordis. Et scias ꝙ esse conten-
tus infrigidatione ⁊ dimittere flobotomiā ⁊ ventris solutionem addit
in opilatione ⁊ coartatione: quare additur putredo ⁊ caliditas in reli
qua dispositione. ¶ Mundificatio enim fiat cum eis que sunt sicut sol
uentia coleraꝫ s̄m responsionē necessitatis virtutis ⁊ debilitatis cū di-
gerentibus humoreꝫ crudū: qm̄ fortasse ipsa est causa in putrefactione
sanguinis. ⁋ Et in fine eius da ei in potu que sunt sicut trocisci de cam
phora ⁊ trocisci de spodio ⁊ da ei in potu. ⁋ Isti etiaꝫ trocisci sunt bo-
ni. ℞. spodij. ʒ. iij. seminis portulace. ʒ. v. seminis cucumeris. ʒ. iiij. semi
nis cucurbite. ʒ. vi. gūmi ⁊ dragaganti ⁊ amili omniū. an̄. ʒ. iij. succi li
quiritie pondus. ʒ. vij. fiant ex eis trocisci. ⁋ Descriptio alia ⁊ proprie
apud debilitatē apostematis. ℞. rosaꝝ. ʒ. iij. succi berberis. ʒ. ij. seminis
cucumeris ⁊ melonis ⁊ citrulli ⁊ portulace ⁊ spodij oium. an̄. pondus.
ʒ. i. gūmi ⁊ dragaganti ⁊ amili omniū. an̄. ʒ. ß. rauedsceni ⁊ croci ⁊ cam
phore omniū. an̄. pondus q̄rte. ʒ. i. fiant trocisci. ¶ Cibi vero sint illi q
fiunt ex iuiubis et qui fiūt ex lentibus cū aceto et granatis et sumach.
Et si sit aliquid eoꝝ constrictio cuius timeat frangat cū siracost et pru
nis et cum eo qđ fit de cucurbita et cum herba acetosa. Et eius fructus
sint pira de sceni et granata et mala de sceni. ¶ Et eius olera sunt cu-
cumeres et cucurbite et alkehethed et endiuia et olus benedictum et

acetosa ꝛ coriandrum ꝛ que sunt eis similia. ¶ Et si accidat dolor capi tis aut pulsus cordis aut vigilie aut ꝓfunditas somni aut fluxus san guinis narium superfluus destruens virtutem ꝛ alia de accidentibus suis cura cum eis que docuimus te in loco suo.

¶ De febre flegmatica. Capitulum.48.

Sciuisti ꝙ febris putredinis flegmatis quãq3 est paroxismalis. Et quandoq3 est inseparabilis ꝛ sciuisti causam in hoc. ¶ Et sunt ei hore sicut reliquis febribus. Et minor horarũ sui principij ſm plurimũ est.18. dierum. Et eius eradicatio in pluribus est intra.44. dies. ¶ Et salutior earũ est illa que est mũdor tempor: ꝛ precipue illa que est multi sudoris. significat enim subtilitaté materiei: ꝛ paucitatem eius ꝛ rarita tem corporis. Longior ergo partium huius egritudinis est augmentũ: q̃uis eius declinatio iterũ sit longior declinatiõe tertiane vt plurimũ. ¶ Et flegma quidẽ putridũ quãq3 est vitreũ: ꝛ quãq3 est acetosũ. ꝛ quãq3 est dulce: ꝛ quãq3 est salsum. Et tu iam sciuisti quomõ ex salso fit causon. ¶ Et plurimũ quidẽ accidit febris flegmatica humidis ꝛ quietis ꝛ seni bus ꝛ infantibus ꝛ patientibus nauseatiuã satietatẽ ꝛ exercitantibus ꝛ balneantib᷒ se super repletionẽ ꝛ habentib᷒ eructuationes acetosam ꝛ habentib᷒ repletionẽ ꝛ patientib᷒ descensum humoris ꝛ fit catarrus ad stomachũ qui putrefit in eo. Et parum quidem euacuatur a lesione in ore stomachi. ¶ Et scias ꝙ cum omni febre cum qua est frigus ꝯstrin gitur pulsus ꝛ minoratur.

¶ De signis flegmatice periodice. Capitulum.49.

In illa quidẽ in qua causa est flegma vitreum aut acetosũ frigus multiplicatur valde: ꝛ rigor in vitreo est vehementior. Et frigus non incipit in ea subito: imo paulatim in extremitatibus: deinde pue niunt ad hoc vt fiant sicut nix q̃ nõ calefiunt nisi cum difficultate: neq3 calefiunt subito neq3 ſ3 gradationẽ continuã: imo paulatim cũ reditu frigoris. Et fortasse cõmiscet frigori eius in principio rigor. Fit ergo fri gus ꝓpter illud quod nõ putruit. ꝛ horripilatio ꝓpter illud quod iã putruit. Et maius frigus eius et ipsius rigor sunt in periodis status. ¶ Et hec quidem febris non est ex materia que facit punctiones: ita vt sit causa rigoris in via expulsionis. Putredo nãq3 eius est putredo rei leuis. ꝛ incipit cum grauitate ꝛ ꝓfunditate somni. Et multotiens inci pit in paroxismis primis sine frigore: ꝛ neq3 est rigor: immo postponit vsq3 ad tempus. Et fortasse erit frigus: ꝛ non erit rigor. Et multotiens incipit cum sincopi ꝛ nõ fit. Et in hac quidẽ egritudine multiplicatur sincopis propter debilitatem oris stomachi ꝛ casum appetitus ꝛ priua tionem alistimbre que est fundamentũ materiei nutrimenti ꝛ virtutis. ¶ Illam vero que est ex flegmate salso sequit horripilatio ꝛ non fit ve hemens frigus eius. ¶ Illam aũt que est ex flegmate dulci raro antece dit in principio vsq3 plurimos paroxismos horripilatio: neq3 frig᷒: ne q3 rigor. ¶ Et plurimũ quidem periodi febris flegmatis incipiunt cũ sincopi. ¶ Et iam apparet in ea in principijs calor vehementior. Et in

postremis minoratur illud. Et est simile vt sit causa in hoc: quonia3 putredo antecedit prius ad magis dulce ⁊ magis salsum ⁊ magis subtile: deinde ad grossius ⁊ frigidius: ⁊ tact⁹ caliditatis eius in primis est debilis ⁊ vaporosus: deinde cum prolongatur positio manus super membrum sentit manus acuitatẽ ⁊ mordicatione3. Uerũtamen non est similis neq3 equalis in omnibus super que cadit manus: immo est diuersa: quoniam inuenit in loco vno asperitatem: ⁊ in loco alio lenitatem: ⁊ est quasi caliditas coletur post rem cribelletam: quonia3 flegma viscosum est: quare diuersificatur eius passio a caliditate: sicut accidit in reliqs viscosis cum ebulliunt. ipsa enim dissrumpunt in quibusda3 locis: ⁊ nõ dissrumpũtur in locis alijs. ⁊ qualiscũq3 sit caliditas eius ſm plurimũ minor est q̃ vt inflammet ⁊ angustiam faciat ⁊ magnificet desiderium aeris frigidi ⁊ aque frigide et inspissationis ⁊ rarificationis anhelitus magni ⁊ exsufflãtis: ⁊ multotiẽs quidẽ accidit caliditati eius vt sedeat tempore quo habet quantitate3 hore vnius aut duarum horaru3: quare existimatur q ipsa iam peruenit ad statum cu3 ipsa adhuc sit in augmento. videbis enim eam iam incipere augmentari: ⁊ similiter sunt ei in declinatione stationes. ¶ Et febres quidẽ flegmatis sunt multe opilationis propter multitudinem humiditatis ⁊ vaporis sui ⁊ pauci sudoris propter viscositatem humoris: et cum sudare facit est res nõ exuberans: et de proprioribus significationibus eius est paucitas sudoris et priuatio eius. ¶ Et sitis quidem minoratur in febribus flegmatis nisi propter causam salsedinis: aut causam vehementie putredinis eius: et cum hoc est minor q̃ sitis que est in alijs. ¶ Et inflatio laterum multiplicatur in eis: ⁊ quandoq3 accidit cuti lateris vt subtilietur cum tensione. ¶ Color autem patientium flegmatis febrem est declinis ad viriditatem et citrinitatem currentes in albedine3 ita vt sit illud quod aggregatum est sicut color plumbi vsq3 in statum: et raro quidẽ rubet color in eo cuius rubedo sit rubedo in statibus reliquarũ febriu3. ¶ Pulsus vero eius est pulsus paruus submersus debilis rarus in p̃mis: deinde sit frequens in fine. ¶ Et frequentia quidẽ eius et eius paruitas vehementior est q̃ frequentia quartane et tertiane et eius paruitas. et vehementia frequentie eius est ꝑpter vehementiã paruitatis ipsius. Uerũ non est velocior pulsu quartane: et quandoq3 est tardior eo aut similis ei in primis: et est vehementis diuersitatis cũ priuatione ordinis: et parui et debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus: et significationes quidẽ pulsus super eã sunt de certiorib⁹ significatiõib⁹. ¶ Urina aũt eius in primis q̃dem est alba subtilis: propter multitudinem opilationum et frigoris: deinde sit rubea propter putredinem et conturbat propter malitiam digestionis: et quandoq3 alteratur in ea dispositio vno tempore: et quando mundificabitur ex materia grossa et resoluitur putridum et redibunt opilationes dealbabitur vna hora et alia qñ remanet intra materiã grossam et dispositione3 putredinis: et aqua hora opilationũ est alba: deinde qñ putrefit res plurima post illud expellit et apit

opilatiões rubet vsqꝫ quo veniat sup opilatiões qd opilat eas vice alia de illo humore. ¶ Eius vero egestio est lenis subtilis flegmatica. ¶ Et de eis que significant ꝙ febris est flegmatica est vt sit paroxismus eius 17. horis ꝛ dimissio eius 6. horis. Et non est dimissio eius munda: quoniam materia cum grossitudine ꝛ viscositate est multa. ¶ Et significāt ipsam etas: ꝛ consuetudo: ꝛ tempus: ꝛ regio: ꝛ cibi: ꝛ aduentus causarū antecedentium ex satietate nauseatiua. Et significant ipsam forma predicta ex colore faciei ꝛ inflatione eius ꝛ lenitas tactus ꝛ debilitas oris stomachi ꝛ casus appetitus: ꝛ quādoqꝫ magnificatur in ea splen. ¶ Et sequitur eam eructuatio acetosa in pluribus horis multotiēs.

¶ De signis flegmatice inseparabilis ꝛ est illa que nominatur lactica. Capitulum. 50.

SUnt sicut reliqua signa febris flegmatice preter eradicatiōez ꝛ qd similatur eradicationi. Et apud inceptionez fiunt rigor ꝛ frigus ꝛ horripilatio: ꝛ est res magis similis cum ethica. Et fit illic rigor in. 6. horis: aut tantum superans illum qui fit in periodica: nam periodica iterum nō euacuatur a residuo: verūtū est occultum nō apparens.

¶ De febrib⁹ que sunt ſm plurimuꝫ de genere flegmaticaꝝ ꝛ sunt q̄ siqꝫ ex colera ꝛ nō sunt ex eis que fiunt ex melancolia a proprietate cum nominibus ꝛ iudicijs. Capi. 51.

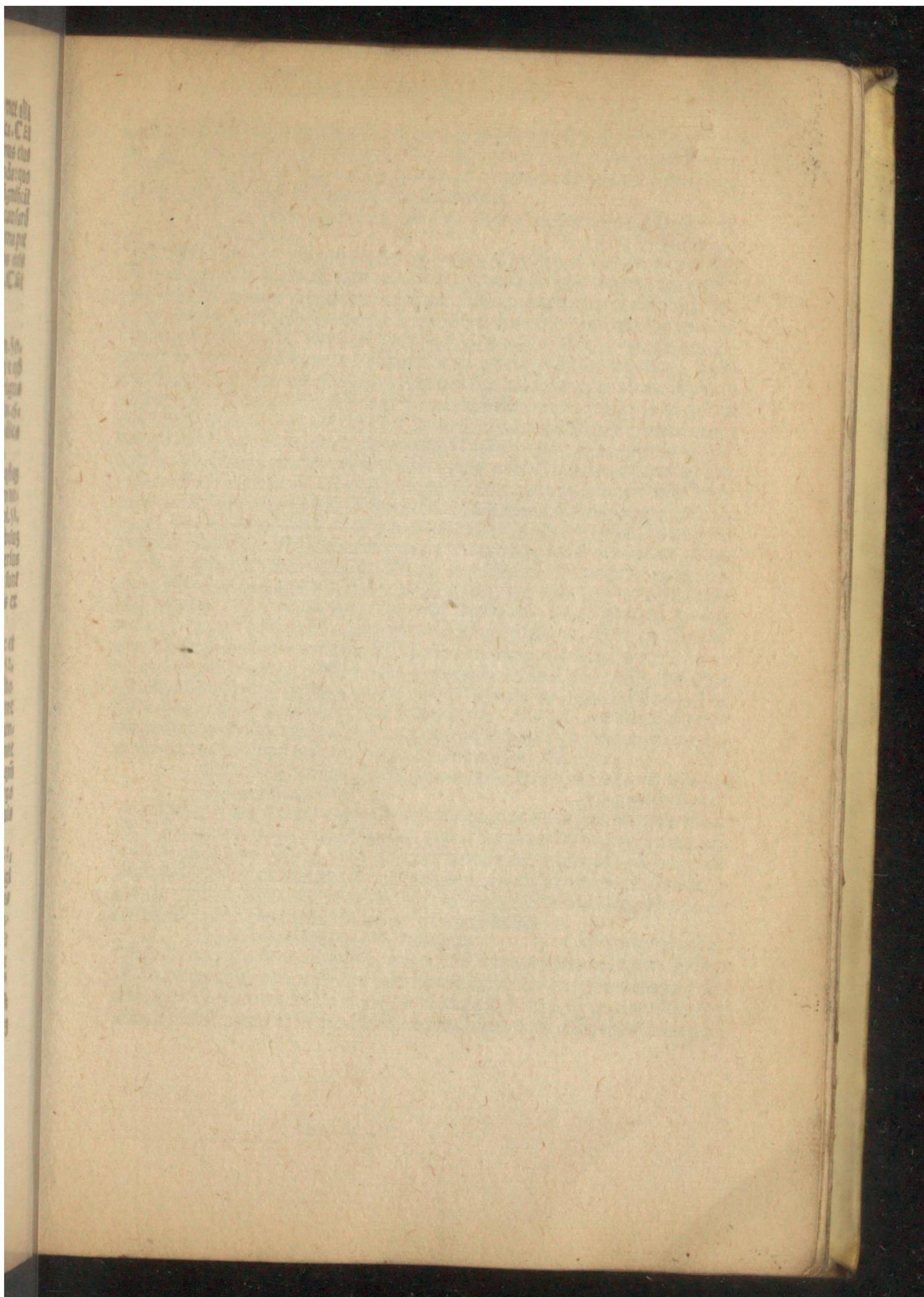
ET sunt febres emplalos ꝛ liparia que ambe sunt de sūma febriuꝫ in quibus diuersificantur loca caloris ꝛ frigoris intus ꝛ exterius ꝓpter diuersitatem ꝛ locuꝫ eius qd putrefit ꝛ quod non putrefit: ꝛ sunt tres diuisiones febris appropriate. Sincopalis humorosa: ꝛ febris ex sincopi minuta subtilis: ꝛ febris diuturna ꝛ noctūrna.

¶ De febre in qua occultatur frigus ꝛ apparet in ea calor: et est empialos. Capitulum. 52.

HEc febris fit ex flegmate vitreo: sed est comprehensum in occulto ꝛ profundo qd infrigidatur vbi est. Uerum ipsi accidit iam putredo: quare spargitur ex eo vapor eius qd ꝯputruit: ꝛ dispartit: ꝛ inflamatur in exterioribus: ꝛ illud qd nō est putrefactum infrigidat in interioribus. ꝛ eius quidem frigus non apparet in huiusmodi tēpore: qm̄ est quietum: ꝛ associatur ei: ꝛ non patit ab eo qd occurrit ei. postq̄ ergo incipit in eo putredo mouet ꝛ infrigidat infrigidatiōe quadam q̄uis non perueniat ad hoc vt cōmunicet toti corpori.

¶ De signis. Capitulū. 53.

SIgna eius sunt eadē que predicta sunt. ¶ Et ꝙ eius vrina est frigida cruda minoris caliditatis q̄ vrinā aliaꝝ sui generis. Et pulsus eius est rarus tardus. ꝛ ipsa ſm plurimū additur omni die. Uerum ꝓpter grossitudinē materiei sue ꝯuertitur q̄nqꝫ in quartanā ꝛ tertianā: qm̄ hmōi materia in corpore est parua: ꝛ parue putrefactionis ignea. ꝛ paucitas qdem est ex causis elōgatiōis piodi. Et ꝓpterea ꝙ paroxism⁹ nō redit omni die nō remanet hec febris cū sit flegmatica: sꝫ ꝓpterea est flegmatica: q: putredo ei⁹ est putredo flegmatis: ꝛ hec non extrahit eaꝫ

ab hoc quin sit flegmatica:sȝ ꝓpterea ꝙ putredo est putredo flegmatis nō ꝓpterea ꝙ paroxism⁹ nō redeat omni die. Spaciuȝ vero paroxismi eius est ex.4.horis vsqȝ ad.24.horas. Et sȝ plurimū ꝯsumit ante illud qm̄ hec materia nō est cum illa multitudine.

¶ De febre in qua occultatur calor:⁊ apparet in ea frigus et est liparia. Capitulum.54.

Hec febris sm̄ plurimū est flegmatica. Et qn̄qȝ est colerica ex colera grossa valde. ¶ Qn̄ aūt est flegmatica:est qm̄ flegma intrinsecum qn̄ inflāmatur ⁊ putrefit calefacit illū locum:qm̄ non resoluit nisi qn̄ putredo calefacit exteriora corporis cū sparsiōe vaporis sui calefactione plurima.⁊ qn̄ virt⁹ effundit ad locum vbi est lesio:tūc euacuantur exteriora a calore:quare infrigidātur ꝓprie qn̄ in exterioribus sunt flegmata cruda vitrea frigida ⁊ iterum qm̄ resoluitur multotiēs ex eo vapor qui nō putruit:sed eleuat ⁊ facit caliditatē:⁊ associatur ei caliditas spacio paruo:deinde separat ab eo separatione vaporis aque calefacte. Cum ergo separat ab eo ⁊ fuit in radice ante putredinem vehemētis frigiditatis redit ⁊ infrigidat corpus. ¶ Modus aūt quo fit colerica est:qm̄ colera qn̄ est pauca ⁊ intrinseca ⁊ putrefit ⁊ calefacit locū ⁊ non resoluitur ex ea aliquid accidit qd̄ diximus in sua cōpare ex flegmate. Et appropriatur hec colerica taburos nomine. Uerum liparia est nomen generis ⁊ est longioris spacij ꝙ̄ hemitriteus. ¶ Et habet aliqs vt dicat qūo erit febris ⁊ nō ꝓcedet in ea caliditas ex corde in totū corpus. Illud nāqȝ quod narratur est de genere eius in quo non precedit caliditas ex corde in totum corpus. ¶ Responsio itaqȝ est ꝙ in terminis harū rerū attēditur vna ꝯditio:vt nō sit qd̄ ꝓhibeat. Sicut diffinim⁹ aquam frigidam ⁊ humidā qn̄ disposita est sm̄ naturā suam ⁊ non fuerit quod ꝓhibeat. Et diffinimus graue qd̄ est illud qd̄ tendit inferius qn̄ dimissum fuerit cum sua natura:⁊ in istis omnibus caliditas peruenit ad cor ⁊ procedit in arterias ⁊ spargitur. Et vero accidit ꝓhibitio illius in quibusdam locis sicut accidit ei super quē ponūtur prune vel pruine. Nocumentū vero harum necessarium est esse actu.

¶ De febre in qua sit vnaqueqȝ duarum rerum in vnoquoqȝ duorum locorum. Capitulum.55.

Si hec febris fuerit non erit nisi vbi sunt due materie frigide mote ꝓpter putrefactionem:quarū vna est in interiorib⁹:⁊ altera in exterioribus:⁊ nō est aliqua earū plurimi nocumenti. Deinde cū incipiūt putrefieri mandat vnaqueqȝ earuȝ vaporem calidū comprehendenteȝ cum partibus suis ⁊ vbi est frigidū. ¶ Et tu quidem iam sciuisti cām in regimine humoris frigidi in dispositione motus.

¶ De febre sincopali humorosa. Capitulum.56.

Hec sm̄ plurimū est ꝑ flegma crudū repletionale qd̄ facit febrem dispersiuā plurimū:q: iam vincit virtutē.⁊ sm̄ plurimuȝ adiuuat sup eā debilitas ori stomachi:⁊ qn̄ mouet ⁊ incipit in putrefactiōe virtutē vincit plus ⁊ facit eā hesitantem. Que si dimissa fuerit cum mā

nō sufficiat cōtra mām. Et qñ occupatio fit in euacuatione eius cū faci litate fit inobediens: aut mouet motu prefocatione virtutez: ꝛ qñ occu pat in euacuatione eius cū solutiōe ventris: aut flobotomia cū labore: non tollerat virtus. Quō enim tollerabit: cū sit illic cuz sua quiete syn copis: ꝛ cum hoc toto ipsi indigent euacuatione vehementer: ꝛ iteruz ipsi indigent cibo vehemēter: qm̄ in hūoribus eoꝝ nō est qd nutriat cor pus ꝛ viuificet ipsum ꝛ corpus eius est priuatū nutrimēto. Quod si stu dueris in cibando addit materia diminuta: ꝛ si nō cibat cadit virtus. ¶ Et accidit in inceptōe sui vt effundat ad cor res frigida faciēs acci dere syncopim. Et minorat pulsus: ꝛ tardat: ꝛ fit rarus. Amplius na tura sollicita est in calefactione materiei ꝛ subtiliatiōe eius: ꝛ putredo que mouet in quasdā ptes eius adiuuat super eā: ergo euadit cor a no cumento ꝛ frigore eius: ꝛ cadit in nocumētū caloris eius: quare fit pul sus velox ꝛ ꝓprie in constrictiōe sua plus q̄ꝫ fit velocitas alioꝝ: quāuis illud qd vincit cuz hoc fit paruitas ꝛ tarditas ꝛ raritas. ¶ Et piodus eius est piodus flegmatice ꝛ nō alterat ab ea. ¶ Est cum ea inflatio fa ciei: ꝛ mollicies corporis: ꝛ colores habentiū eaz nō figunt sup dispōnē vnam: imo qñqꝫ est cinerea ꝛ plumbea eius materia: ꝛ qñqꝫ fit citrina: ꝛ qñqꝫ fit nigra: ꝛ qñqꝫ fiūt labia eoꝝ sicut labia cōedentis mora. Ocu li vero eoꝝ sunt fusci virides exeuntes valde apud cōmotionez egritu dinis: ꝛ fit sicut maniacus: ꝛ qd est sub hypocundrijs eoꝝ est vehemen tis inflationis ꝛ similiter viscera eoꝝ: ꝛ qñqꝫ euomunt acetosum: ꝛ qñ est eis apa in qbusdā visceribus tūc nō sperat oino. ¶ Et qñqꝫ accidit eis in qbusdā horis ex colera dominante grossa: ꝛ fit cū ea in visceribꝰ adustio: ꝛ euomūt colerā: ꝛ sunt ei piodi flegmatice ꝓm plm.

¶ De febre syncopali minuta subtili. Caplm. 57.

HEc febris est acuta: ꝛ cadit pulsus ꝛ virtus in paroxismo vno aut duobus paroxismis cū additione: ꝛ eueniens in corpore cū velo citate: ꝛ qñqꝫ non sufficit cū ea virtus vsqꝫ ad. 4. ꝛ fit ex chimis subtili bus plurimū quoꝝ colericū est vehementis subtilitatis ꝛ ꝓfundatiōis: male substātie venenose cui iam accidit putrefactio in corporibꝰ calide complexionis sicce valde. Et plures paroxismi huius febris sunt pa roxismi tertiane.

¶ De febre diurna ꝛ nocturna ex flegmaticis. Cap. 58.

DIurna est cuius poxismus accidit in die ꝛ eius tepor in nocte: ꝛ nocturna est econuerso: ꝛ vtreqꝫ sunt male. Sed diurna ē lōgior ꝛ deterior: ꝛ facit cadere multotiens pp longitudinē suaz ꝛ suū euentū in calore diei in ethicā: ꝛ si ipsa nō esset seua nō accideret hora aptionis poroꝝ ꝛ resolutiōis vaporis: ꝛ nō accidit nisi pp multitudinē materiei ꝛ fortitudinē eiꝰ: ꝛ est necessariū cū hoc vt patiētes eā cibent in nocte: ꝛ non permittant dormire sup repletionē stōachi: ꝛ precipiant vigilie: ꝛ est ex eis q̄ faciūt cadere virtutez: ꝛ tollerantia febris in calore diei: ꝛ vi gilie in frigore noctis sunt ex eis magis digne q̄ faciūt cadere in ethi cam: ꝛ ad summū est de genere febriū difficilium.

¶ De cura flegmatice. Capitulum. 59.

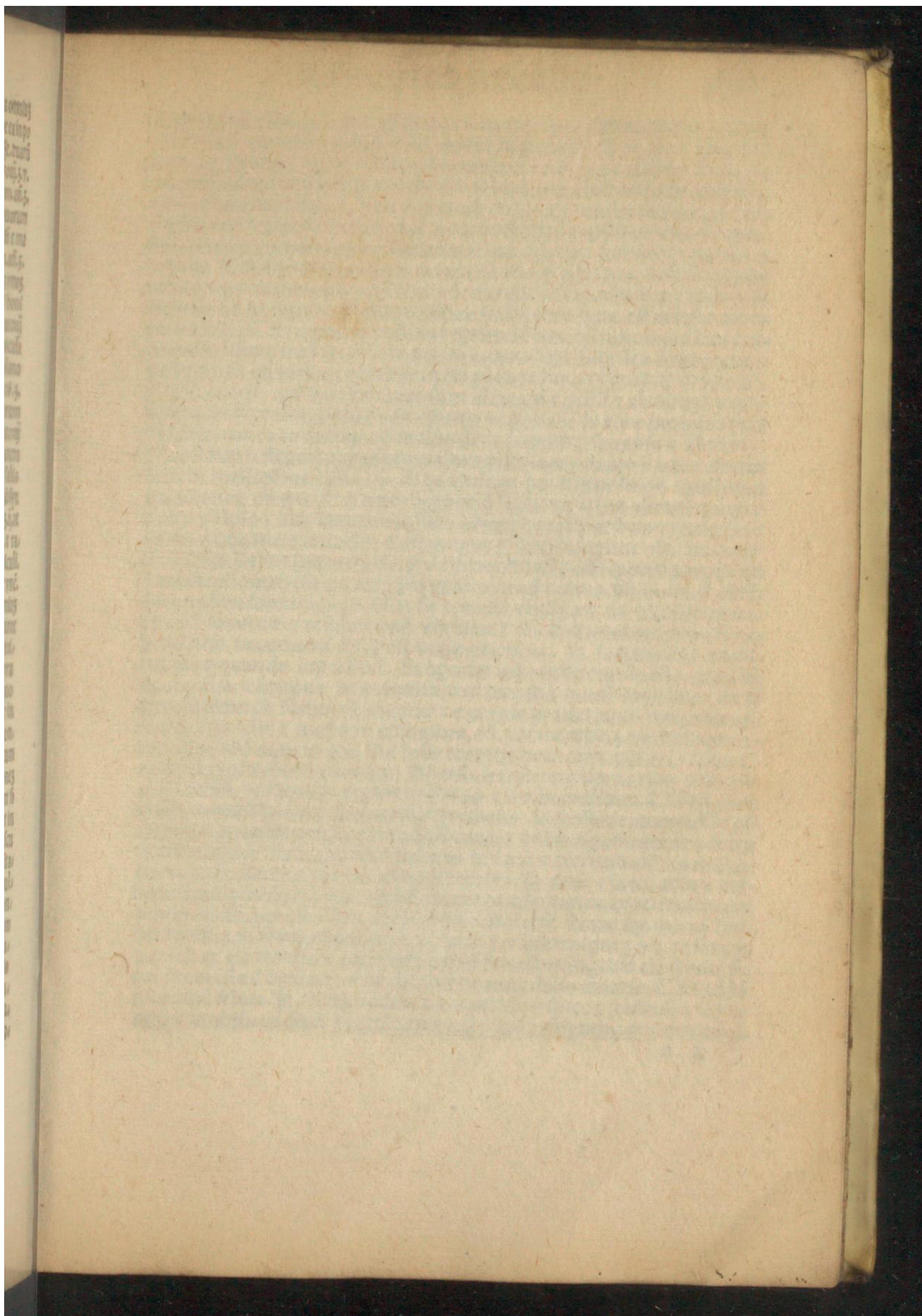
CUra huius egritudinis diuersificat̃ ẽm horas suas. s. principiũ: ⁊ augmentũ: ⁊ statũ: ⁊ declinationẽ: ⁊ ẽm apertionẽ digestiõis in ea ⁊ eius occultationẽ: ⁊ diuersificat̃ ẽm materias suas. s. flegmaticam acetosaȝ ⁊ flegmaticaȝ vitream ⁊ flegmaticaȝ salsam ⁊ dulcẽ. ¶ Et oẽs eius species cõicant in hora principij in tribus diebus in necessitate lenificationis equalis aut vomitus: ⁊ in necessitate administrationis subtiliantiũ ⁊ incidentiũ ⁊ diureticoꝝ: ⁊ cũ superuenerint febri dies tres subtiliat̃ in ea materia propter febrem: ⁊ si ante illud mouebis nocebis ⁊ non facies aliqd. ¶ Et in augmento cũ subtiliatione regiminis ẽm equalitatem: ⁊ fortasse est contentus aqua ordei in primis trib⁹ diebus: sperando ꝙ sit status eius ꝓpinqꝰ: ꝓpter subtilitatẽ materiei aut paucitatem eius. Quod si certe sciret̃ ꝙ status eius esset tardus: non subtiliaret̃ regimen: q̃uis fames ⁊ somnus super famẽ: ⁊ exercitiũ super famem si nõ debilitant sint vltima in iuuamento h⁹ egritudinis. Immo declinaret̃ in principio ad ingrossationẽ vsqȝ ad septimũ: deinde gradaretur: veꝝ augmentũ eget vt subtiliet̃ regimen in primis. Si autem status apparet longinqu⁹ possibile est vt succurrat̃ illi cũ ingrossatione regiminis: deinde gradet̃ vsqȝ ad horam status: qm̃ tẽpus est sufferens hoc in hac egritudine non sufferens in acuta. Cũqȝ ptransierit septimus: nõ stes tũc sup subtiliationem: qm̃ illa debilitat ⁊ addit in debilitate oris stomachi: ⁊ quotiens senseris longitudinẽ maiorẽ subtiliamin⁹: q̃uis subtiliatio eius in ipso omnino magis sit necessaria q̃ in q̃rtana: ⁊ similiter opȝ ne festines cibare ipm̃ cũ eis que sunt sicut pulli ⁊ panis cũ muzaguarat nisi timeat̃ debilitas aut apparet declinatio. ¶ Amplius diuersificat̃ cura eius cuius cã est flegma salsuȝ: ⁊ dulce: ⁊ cuius flegma est vitreũ: ⁊ acetosum: ⁊ fit ex ea nimiũ frigus in qua corpus non calefit. Verũ in duabus primis necessaria est lenificatio cũ medicina leui ⁊ infrigidatio quedã: ⁊ in duabus secũdis est medicina magis laboriosa: ⁊ in duabus primis indiget̃ incisione cũ subtiliatiuis in qb⁹ est calefactio plurima q̃uis sit exiccatio plĩma: ⁊ ĩ duab⁹ secũdis necessariũ est illud qđ subtiliet cuȝ incisione ⁊ calefactione cũ acredine: ⁊ proprie quando flegma est permixtũ cum melancolia: nam necessaria sunt in huiusmodi ea que sunt sicut dyaciminũ ⁊ confectio de sulfure ⁊ administratio salsoꝝ. ¶ Et conuenientiores medicine que administrant̃ in principio sunt geleniabin vsqȝ ad diem septimũ: ⁊ non est malum vt administretur iteruȝ aqua feniculi ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua apij cum geleniabin ẽm necessitatem. Et sirupus acetosus est vehementis necessitatis iterum: ⁊ aqua mellis cum ysopo: ⁊ est possibile vt consequatur per eam illud quod queritur de lenificatione nature: ⁊ proprie cum solutiuo facto de zuccaro rosa. ⁊ rosis rubeis nominatis persicis: quoniam est solutiuum ⁊ lenificatiuum: ⁊ quandoqȝ necessariuȝ est vt confouetur eius lenificatio ⁊ confricetur in aqua iuleb ⁊ permisceat̃

si voluerit cum cassiafi. et penidijs: et iterum gelenîabin acceptum cum melle et terenîabin permixtuz cum aqua iuleb: et non fiat assiduatio sup eam cum solutiuis in principio et post ipsum et pprie quãdo cum materia est colera: illud enim perducit ad corruptionez complexionis. ¶ Et multi qdẽ hoies dant in potu in pncipio sicut ẽ medicia de turbit in oĩ nocte: et sicut pillule de mastice i hebdomada bis: et sicut pillule de semĩ nib⁹ diureticis. ¶ Descriptio medicie de turbit. ℞. zizibेris et masticis amboꝝ. añ. ʒ. x. turbit sicut alcohol. ʒ. x. zuccari tabarzet ꝙtũ oĩa: def in potu ei oi nocte auř. i. et illud fiat qñ natura est nõ lenis. Si enim respõ det oi die bis non indiget hoc. ¶ Ego vero non diligo expectationem digestionis et lenificationis cum eis que diximus prius. Jmmo oportet vt euacuef ex ea aliquid: et expectef in reliquo vsquequo digeraf: et fiat illud cum facilitate paulatim absqz superfluitate: deinde perueniat ad diuretica: et similiter abhorreo qđ est simile aque prunoꝝ et tamarindoꝝ et similiũ: de illis que debilitant et soluũt subtile: et si materia fuerit dcli/uis ad additionez frigoris misceaf cum ea medulla cartami: et si fuerit materia ad coleraz decliuis misceaf cũ eo sirupus viol. aut viole condi te cũ siracost aut viole sicce contrite. ¶ Et adiuues cum clisteribus leni/bus factis ex melle et sale et aqua sicle et oleo sisamio. ¶ Et vomitus fiat cũ aqua raphani et raphano infuso in sirupo acetoso cum seminibus et his similibus: et si necessarius est vomitus plurimus propter multitudi nem eius quod accidit ei de nausea et alteratione saporis oris admini/strenf grana raphani et bibaf ex eis vsqz ad auř. i. cũ aqua frigida: et vo mitus qdem cum eo qđ est in eo de debilitate stomachi vehementis iuua menti valde et est vltimus huic egritudini. Oportet ergo vt expectef in eo septimus vt nõ accidat ex eo in principio debilitas apostemans cor/pus stomachi: et si sit grauis in eo vomitus non pnoces ipsum sup ipm cum labore. ¶ Et si acciderit ei vomitus et proprie in principio periodi non retineatur nisi fatiget et debilitet: tunc enim restringatur sicut cum miua et sirupo de menta que dicemus post. ¶ Et si accidat dolor capitis administrentur embroce ex camomilla cum immissione. 4. extremoruz in aqua calida: et ligatione crurium cum fortitudine: et si indigetur aq̃ ordei administref decocta cuz radicibus quãtitate equali: aut misceaf cum ea sirupus acetosus cum melle: si nõ acetat in stomacho: aut aqua mellis si acetat: et melior hora in qua datur in potu illud est si fuerit in aqua ei⁹ in principio rei tinctura: tunc enim opz vt in potu detur in pri mis de gelenia bin: deinde detur in potu post ipsuz duabus horis aqua ordei. ¶ Et non oportet vt fiat inunctio cum vnguentis resolutiuis. Et neqz embrocatio fiat cũ embrocis subtiliatiuis cum egritudo est in prin cipio: et humor est in corpore ambulans: ipsa enim mollificãt viscera sua calefactione humida: et alienetur aqua frigida. ¶ Et quotiẽs videris vrinam grossiorem: et rubicundiorem: non erit malum si flobotomaue ris: et necessarium quidem est vt redeas tunc ad sirupos acetosos. ¶ Et scias ꝙ fricatio est de curationibus iuuãtibus eos. et quãto fuerit fleg/

ma viscosius

ma viscosius ⁊ grossius tanto erit fricatio magis cõferens:⁊ dicitur ꝙ fricatio cum tela aranee cũ oleo est iuuatiua valde:⁊ ꝗ̃do incipit egritudo augmentari ⁊ post illud:tũc sit sollicitudo de ore stomachi ⁊ quod ipm confortat:⁊ sint masticationes facte ex menta ⁊ mastice ⁊ aniso. Et administret vomitus cũ raphano ſm ꝙ diximus cũ .ninoratione cibi:⁊ sit cum geleniabin quod in potu dat in principio ⁊ post septimum permixtũ qᵭ confortat os stomachi:⁊ sit in eo ꝓuocatio plurima sicut anisum ⁊ mastix:⁊ sit cum aqua calida:⁊ proprie in principio periodi.naz ipsum resistit rigori ⁊ frigori:⁊ extinguit cum hoc sitim ꝗ̃uis sit estuosa. ℂ Et multotiens ꝗdem concedit eũatio flegmatis ⁊ humoris crudi in hac hora. Sed melius est vt expectet in eo complementũ digestionis. ℂ Et quando egritudo incipit cum calore ⁊ assiduat iuuat cuz huiusmodi trociscis. ℞.myrabolanoruz citrinorũ aloes succi eupatorij succi absynthij omniũ.añ.ʒ.v.croci ⁊ masticis amborũ.añ.ʒ.vi.informentur trocisci:⁊ sumatur ex eis omni die pondus.ʒ.i.⁊ omni nocte pondus ʒ.5. ℂ Et cum videris ꝙ digestio apparet adiuua eam cũ eis que sunt sicut folia apij ⁊ feniculi ⁊ radices squinãti ⁊ capillusueneris. ¶ Si autez scias ꝙ materia est frigida valde non est maluz vti pipere pauco:⁊ vti vino pauco subtili non plurimo. ℂ Et quandoqz adiuuãt vnguenta resoluentia ad digestionez ⁊ resolutionez cũ virtute forti ⁊ sunt conuenientiora in hac egritudine ꝗ̃ in reliꝗs febribus. ℂ Et oportet vt cõsideretur in hoc virtus ⁊ febris ⁊ rigor. Quod si virtus fuerit fortis ⁊ febris non fuerit seua valde:adde in ea in vnctionibꝰ cõfricando.⁊ si nõ: administret olea subtilia que ad eq̃litatem sunt decliuia. ℂ Et quãdo pertransit.xiiij.tũc necessariũ est administrare qᵭ subtiliat plus:sicut feniculum ⁊ apiũ.⁊ fortasse indigemus semine amborũ ⁊ aniso ⁊ eo quod est sicut sirupus acetosus cũ seminibꝰ in quo ponunt ysopus ⁊ alhasce ⁊ administratiõe trociscoꝝ de rosis. Et fortasse est necessariuz addere in eis ꝓpter stomachũ thus ⁊ masticẽ ⁊ cipeꝝ ⁊ absynthiũ ⁊ his similia ſm qᵭ exigit illud qᵭ presens est. ℂ Et vinũ subtile confert eis in hac hora cum subtiliatione sua:⁊ q: confortat calorem innatũ:⁊ q: prouocat ⁊ sudare facit:⁊ cuz videris digestionẽ ⁊ fortitudinez dabis ei in potu post illud trociscos de absynthio. ¶ Et cũ videris frigus in principio paroxismoꝝ nocere ⁊ egritudo non est in principio da in potu aquã calidaz in qua decocta sint ea que sunt sicut semen apij ⁊ anisum ⁊ ozimum. Et administrabis iterum huiusmodi ⁊ fortiora eis que sunt embrocando ⁊ vaporando ⁊ huiusmodi. Et qñqz datur in potu ad rigorẽ vehementez. ℂ Decoctio ſm hũc modũ. ℞.zinziberis origani ameos oium.añ.ʒ.iij.coriandri.ʒ.iiij.rosaꝝ calamẽti amboꝝ.añ.ʒ.iij.passulaꝝ.ʒ.vij.decoquant ſm descriptionẽ vel ſm medietatem.⁊ sit dosis vnc̃.iij. ¶ Et cum videris flegma dabis in potu tyriacã.⁊ dentur iterum in potu trocisci de rosis magni cum aqua feniculi:⁊ detur ei omni nocte medicina de turbith ⁊ pillule de aloe facte cum speciebus que sunt sicut piper:⁊ ad illud decoctio huiusmodi. ℞.hiere.ʒ.vij.turbith.ʒ.x.myrabolanorum

nigrorum.ʒ.v.eupatorij.ʒ.v.salis indi.ʒ.iij.bedeoard suchaha omnium añ.ʒ.iiij.anisi.ʒ.iij.decoquantur cum aqua apij:ꝛ sumantur de ea in potu ſm quantitatem necessitatis. Et fortius illo est illud quod. ℞.duarū radicum ꝛ radicis lilij omnium.añ.ʒ.x.hiere.ʒ.viij.succi eupatorij.ʒ.v. seminis apij ꝛ feniculi omnium.añ.ʒ.iiij.spice menthe amborum.añ.ʒ. vij.fiant ex eis trocisci ꝛ administrentur. ¶ Decoctio bona. ℞.duarum radicum ambarum.añ.ʒ.x.passularum enucleatarum.ʒ.vij.anisi ꝛ masticis amborum.añ.ʒ.iij.bedeoard ꝛ suchaha eupatorij omnium.añ.ʒ. iiij.decoquantur in libris tribus aque vsquequo redeat ad libraꝫ vnaꝫ aque ꝛ sumantur in potu aliquot diebus in ieiunio. ¶ Trocisci boni apud cronicas febres ꝛ vehementiam rigoris. ℞. hiere succi eupatorij absynthij suchaha bedeoard omnium.añ.ʒ.v.seminis apij ꝛ feniculi anisi omnium.añ.ʒ.iij.salis neptici.ʒ.iiij.seminis cuscute myrabolanorum chebulorum omnium.añ.ʒ.x.aga ici.ʒ.xv.trociscorum de ros.ʒ. xx.de turbith.ʒ.xxx.fiant ex eis trocisci ꝛ sunt solutiui. ¶ Et iterum aloes myrabolanorum citrinorum ꝛ reubarba.masticis succi eupatorij absynthij omnium.añ.partem vnam croci partis vnius medietatem terantur ꝛ administrenť. ¶ Et iterum hiere myrabola.chebuloꝝ salis omnium.añ.ʒ.iiij.seminis apij ꝛ feniculi ꝛ anisi omniū.añ.ʒ.i.ß.absynthij.ʒ.v.trociscoꝝ de rosis.ʒ.iij.suchaha bedeoard omnium.añ.ʒ.ij.terantur ꝛ informentur pillule. ¶ Decoctio bona. ℞.eupatorij.ʒ.v.ꝛ radicis lilij ꝛ radicis liquiritie ꝛ ameos oiuꝫ.añ.iij.seminis apij feniculi. añ.ʒ.iiij.rosarum.ʒ.v.decoquanť omnia ꝛ sit dosis eius omni die vnč. iij. ¶ Et iterum radicū trium omniū.añ.ʒ.x.seminis anisi apij omniuꝫ añ.ʒ.ij.suchaha bedeoard eupatorij absynthij omniuꝫ.añ.ʒ.v.cētauree ʒ.iij.decoquanť:ꝛ bibantur vnč.iiij. ¶ Et iterum herbe eupatorij fumiterre bedeoard suchaha absynthij omniū.añ.ʒ.v.passularuꝫ.ʒ.x.myrabolanorum citrinorum.ʒ.x. ¶ Et hec quidem cura est salso ꝛ ei in quo vincit colera magis conueniens. ¶ Et agaricum cum de eo sumitur in puluere ex.ʒ.i.vsqꝫ ad.ʒ.i.ꝛ tertiam diebus continuis prohibet elongari egritudinem. Sumatur ergo puluis ex eo ꝛ commisceatur cum melle ꝛ bibatur. ¶ Et semen vitice post digestionem vel commixtioneꝫ est mirabile valde sumptum cum puluere aut cum melle. ¶ Uerum si acciderit ei modus aliquis solutionis ventris oportebit vt addatur in eo propter debilitatem epatis semen cuscute vel turbith:ꝛ semen cuscute:ꝛ propter debilitatem stomachi mastix ꝛ anisum:ꝛ propter debilitatem splenis ꝛ grossitudinem eius radix apij ꝛ scolopendrie:nam multotiens associatur huic egritudini splen. Et fortasse oportet vt addantur propter ipsum ciperi ꝛ grana ꝛ ben ꝺ fenugre. Et consideretur cum hoc dispositio vehementie febris vt non accidat vehementia calefactionis. ¶ De euacuationibus vero que sunt fortiora:ꝛ indigetur eis in hac egritudine apud digestionem est vt augmentetur dosis de pillulis de turbith. Et administrentur clysteria fortia. Et de illis sunt pillule iste. ℞.masticis sextam.ʒ.i.succi absynthij quartam.ʒ.i.pulpe collo-

quintide sextam.ʒ.i. hierepigre.ʒ.ß.agarici.ʒ.ß. informentur pillule cũ sirupo acetoso mellino ⁊ sumantur in potu.¶ Et de illis sunt pillule de mastice ⁊ de aloe. Quod si materia fuerit ad caliditatem declinis sumantur de trociscis de spodio solutiuis.ʒ.iij.trocisci de turbith. aur.i.scamonee aur.ß.succi eupatorij aur.ij. Et dentur in potu ƀz quãtitatem virtutis. Et iterum eupatorij absynthij capilliueneris ⁊ myrabola.fumiterre passularum mundatarum equales sumantur partes et dentur in potu ꝯm quantitatem necessitatis.¶ Et si non suffert corpus solutionem ventris perueniatur ad diuretica ⁊ subtiliatiua ⁊ sudare facientia. Et de summa illorum quibus indigetur.tunc est infusio aloes cum melle. ¶ Et quando declinat egritudo non est tunc introitus balnei ante cibum malus.¶ Cibi autem eorum sunt subtiles sicut acetum ⁊ oleum. Et quandoq3 ponitur in eis paruz almuri ⁊ proprie in fine ei⁹. ¶ Illi autem qui sunt fortiores sunt altaragi ⁊ pulli ⁊ alcubugi ⁊ his similia post declinationem. Et oportet vt ponant in eis ⁊ proprie apud digestionem ea in quibus est incisio sicut acetum ⁊ synapis ⁊ almuri. ¶ Et si fuerit flegma acetosum malum viscosum porrum ⁊ aqua ciceris sunt de melioribus cibis eis. Et quandoq3 ponuntur in eis cyminum ⁊ anetum ⁊ oleum. Et iterum beguerid facta ex sicla ⁊ almuri ⁊ aceto ⁊ oleo abluto ⁊ alchauguamac sicut kẽmac de capparibus ⁊ remach de aneto ⁊ origano ⁊ anfuden ⁊ asparagis.¶ Et deuitentur olea in quib⁹ est infrigidatio ⁊ humectatio.¶ Et hora cibi est post tepore3 paroxismi ⁊ eradicationem eius: ⁊ ante paroxismum ad minus.iiij.horis.¶ Mensura autem somni eorum est vt sit equalis vigilijs: ⁊ sit digestio materiei ad somnum ⁊ resolutio ad vigilias.¶ Et balneum quidem est vehementis nocumenti nisi post declinationem. Et succurritur vomitui eius quando superfluit. Et oportet administretur in illo quod sit sicut miua: ⁊ sirupus de granatis cum mentha simul cognitus. Et si necessarium est fortius: sumantur de granis granatorum mizorum.ʒ.x. ⁊ thuris albi ⁊ masticis amborum.añ.ʒ.v.menthe.ʒ.vij. decoquantur in.ij.lib.aque in qua sint folia menthe donec minuatur: ⁊ succurratur fluxui ventris eius cum superfluit cum retentione eius cum eis que sciuisti de stipticis regimentalibus ⁊ medicinalibus. ¶ Sed eius quidem debilitationi succurritur vt cibetur successione eius pullis assatis ⁊ in patellis coctis: et vt adhibeantur suffumigationes et odores viuificantes.¶ Et si acciderit inflatio in facie ⁊ extremitatibus iuuantur cu3 administrantur huiusmodi trocisci. ℞.anisi ⁊ lacce ablute amborum.añ.pondus.ʒ.v.amigdalarum excorticatarum croci marmacor omnium.añ.ʒ.iiij.seminis apij seminis feniculi floris squinanti omnium.añ.ʒ.iij.floris eupatorij.ʒ.iij.spice.ʒ.v.hierepigre.ʒ.vij. rosarum ʒ.x.fiãt ex eis trocisci ⁊ administrent: et fortasse indigebis eis q̃ sunt sicut omorusis ⁊ dyalacca ⁊ medicamẽ de amigdalis amaris. ¶ Et ad lõgitudinẽ febris. ℞.rosaꝝ põdus.ʒ.x.masticis ⁊ spice ⁊ feniculi ⁊ semis apij ⁊ seminis endiuie ⁊ succi eupatorij ⁊ succi absynthij omniu3.añ.ʒ.

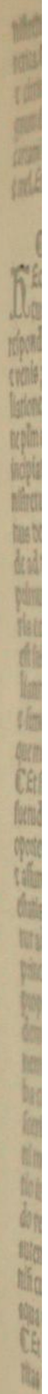
tij.spodij.ʒ.v.fiant trocisci ꝛ fit dosis ex duabus.ʒ.vsq ad.v.cū.ʒ.x.de geleniabin in decoctionis feniculi quantitate vnc.ij. Et ameos confectum cū melle est magni iuuamēti in huiusmodi loco. Et fortasse indiges pp lōgitudinē frigoris fricatione. Et modus in ea est vt incipiat ab humeris ꝛ inguinib⁹ qñ spargit̄ caliditas in manib⁹ ꝛ pedib⁹ ꝛ calefiūt ⁋ Si aūt senserit similitudinē lassitudinis fiat pmutatio ad fricationē dorsi. Et qñ vehemēs fit calefactio q̄ necessaria est in eis: tūc dimitte eaꝫ ad aliud mēbrū. Et de oleis bonis eis est oleū dulce in quo nō est stipticitas ꝛ oleū camomillinū ꝛ oleū de aneto decoctū in vase duplici. Cum ergo ꝯpleueris tūc absterge oleum aliqđ vt nō angustiet̄ ꝛ nō est maluꝫ si fricationē siccā sequat̄ fricatio cuꝫ oleo aliquo. ℭ Et de illis, q̄ seruāt stomachos eoꝝ vt nō debilitent̄ sunt vnguēta inuncta capiti stomachi que sunt sicut camomillinū ꝛ oleū nardinū ꝛ oleū anetinū ꝛ forti⁹ illo alnazoki. Et de emplastris iuuatiuis est vt decoquat̄ camomilla cuꝫ re pauca masticis decoquēdo cū vino cuꝫ duplo sui de melle. ℭ Et si acciderit appetitus: tunc melius est vt nō administret̄ vinū soluꝫ: immo in quo decocta sunt sicut camomilla ꝛ dactili ꝛ mellilotū ꝛ absynthium.

ℭ De cura flegmatice continue que nominatur latica. Cap.60.

Est cura facientis paroxismum omni die. Et differt ab ea: qm̄ oꝫ vt in illa fit administratio subtiliātiū calidoꝝ cū facilitate. ℭ Et hoc si fuerit cōtentus eis que sunt sicut sirupus acetosus ꝛ geleniabin ꝛ iuleb de melle ꝛ aqua eius ꝛ aqua feniculi ꝛ apij ꝛ radicum triuꝫ sine dubio confert. Et quandoq confert eis kisch de aneto ꝛ kisch de capparibus ꝛ ꝓprie cum vestigijs digestionis. ℭ Et preparent̄ cibi eorum in obseruatione temporꝫ ꝛ diuersitatis eius ꝛ fortitudine virtutis ꝛ debilitatis eius preparatione cuius rememoratio preterijt. ℭ Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de decem generibus. ⁋ Et iterū de medicinis exptis ad eos est illa que. ℞.rof.ʒ.vij.succi liquiritie fumiterre spice omnium añ.ʒ.iiij.masticis.ʒ.iij.karabe.ʒ.iij.anisi.ʒ.ij. preparent̄. ⁋ Iterū trocisci eupatorij.ʒ.iiij.rosarū.ʒ.i.ꝛ tertiā spodij.ʒ.ij.ꝛ.5. ⁋ Et iteꝝ trociscoꝝ absynthij quoꝝ descriptio. ℞.assari se.apij.anisi amigdalaꝝ amaraꝝ suchaha bedeoard succi eupatorij spice masticis oium añ. ʒ.ij. ⁋ Et iteꝝ eupatorij vnc.iij.rof.rub.lib.1.spice lib.5.spodij vnc. iiij.

ℭ De cura empialos ꝛ lipparie. Capitulum.61.

Cura eaꝝ propinqua est cure quā diximꝰ ꝛ sunt ambe associate vi, ni vie. ℭ Et opꝫ vi incipiat̄ in primis a sirupo acetoso mellino ꝛ zuccarino. ℭ Et precipiat̄ in eis ambab⁹ vt administret̄ rob acreste decoctū cū melle ꝛ sirupo rof. deinde fiat gradatio de via sumēdi in potu semina ꝛ aquas eoꝝ ad infusionem aloes: ꝛ trociscos de rosis cum mastice: ꝛ pillulas de aloe ꝛ hierapigraꝫ: ꝛ pillulas de eupatorio. ℭ Et opoztet vt in eis ambabus simul stomachi sollicitudo habeat̄. Et admi

nistretur vomitiuū cū aqua faseoloꝝ ꝛ raphani ꝛ anisi ꝛ calamēti ꝛ diuretica. ¶ Et de solutiuis iuuatiuis est illō qō fit ex mirabolanis nigris ꝛ citrinis ꝛ turbith ꝛ zuccaro. ¶ Et de illis q̄ ꝯferūt eis iuuamētū magnum sunt clysteria decliuia ad acuitatem: ꝛ in q̄bus ponunt medulla cartami minoꝛ ꝛ anetum ꝛ camomilla ꝛ alþasce ꝛ mellilotuz ꝛ almuri ꝛ mel. Et regimen lipparie indiget subtilitate plusq̄ regimen alteri⁹.

¶ De cura febris cum sincopi humoꝛosa. Capitulum. 62.

Hec febris est difficilis cure. ¶ Et modus in curatione eius est euacuatio gradata ex subtili ad foꝛtem ꝛ pꝛopꝛie quādo natura non respondet ex se. Tunc enim cum clysteribus munda qō est in intestinis ꝛ venis ꝓpinquis eis ex superfluitate. Et administra in residuo subtiliationem cum fricatione. ¶ Et Gal. q̄dem dixit ꝙ deficit ab euacuatione plm eoꝝ nisi cuz fricatione: ꝛ melioꝛ modoꝝ in fricatione eoꝝ est vt incipiat a coxis ꝛ cruribus descendēdo a superioꝛi ad inferius: ꝛ administretur illō cū mantili aspero abꝛadente cutē: deinde pmutet ad manus descendendo ab humero ad spatulam ita vt igneatur cutis: deinde ad doꝛsum ꝛ pectus: deinde redeat ad crura ꝛ reuertat ad oꝛdinem pꝛimum. Et ponat medietas tempoꝛis eoꝝ fricationi ꝛ medietas tēporis eorū doꝛmitioni si possibile est. ¶ Et ad summū canō curatiōis eoꝝ est subtiliatio nō calefactio valde: ꝛ de illis que cōferunt eis sunt subtiliantia sicut aqua mellis cum virtute ysopi ꝛ seminis apij in matutinis ꝛ similibus eis. ¶ Quod si fuerit illic fluxus ventris superfluus decoque mel decoctione vehemētioꝛe ꝛ nō solues nisi parum temperatum. ¶ Et sirupus acetosus mellinus iterū cōfert eis: in estate quidem ꝛ cōsuetudine potus aque frigide permixtus cuz aqua frigida: ꝛ in hyeme opoꝛtet vt non sumat eam in potu penitus: ꝛ sit contentus aqua calida ꝛ assumere calidū ex potibus est melius eis nisi apud necessitatē estus estatis ꝛ vehementiam caloꝛis plurimi. ¶ Et conuenientius quo potātur ad sitim est sirupus acetosus mellinus. ¶ Et vinum confert eis in pꝛincipio ꝛ pꝛopꝛie si fuerint febꝛes eoꝛum sanguinee: sed paruz sunt ꝛ pꝛopꝛie in senibus: ꝛ necessarium est eis vinum post cibum. ¶ Et tibi q̄dem necessarium est vt consideres pulsum habentium hanc egritudinem semper: ꝛ cum videris eum incipere debilitari ꝛ cadere subito ciba cum pane infuso in vino commixto si non pꝛohibet apostema in visceribus. Cum ergo associatur ei huiusmodi egritudo non est curationi modus neq3 fiducie locus: scilicet quādo accidit huiusmodi alteratio in pulsu. Et hec quidem cibatio est ex eis que necessaria sunt quando vehemens fit sincopis: verum opoꝛtet vt pꝛohibeatur illud. Cibus autem super quem fit doꝛmitio est aqua oꝛdei super qua non addatur nisi cum cadit virtus. Et si additur tunc sit panis infusus in iuleb aut aqua mellis. ¶ Et balneum quidem est de rebus nocibilioꝛibus istis. ¶ Et calidum ꝛ frigidum valde ex aere cum calido enim non fit securitas de cursu humoꝛum ad pulmonem ꝛ ad coꝛ ꝛ ad cerebꝛum ꝛ frigi-

dum prohibet digestionem eius et addit in opilationes eius. ¶ Quod si fuerit in ea humor colericus aliquis: tunc si facilis est vomitus et leuiatur est iuuatiuus valde. Et ad vltimum melius est vt assidue pficiat in ea.

¶ De cura febris cum sincopi minuta. Caplm. 63.

Oportet vt emplastretur pectus eius cum sandalis et aqua ros. et viuificetur cum cibo paulatim. ¶ Et sit cibus eius sicut panis de simila infusus in aqua granatorum infrigidata si desiderat ipsum: et similiter in aqua de fructibus. Si autem indigetur ad virtutem almososat factis ex pullis cum aceto et aqua acreste et oleribus frigidis et proprie coriandro erit iuuamentum in hoc si exhibeatur.

¶ De regimine nocturne et diurne. Capitulum. 64.

Regimen ambarum est regimen flegmaticarum neque est diuersitas in eis.

¶ De quartana periodica. Capitulum. 65.

Plurimum quartana est periodica. Et minoratur casus quartane inseparabilis. ¶ Cause vero quartane sunt ea que generant melancoliam postea putrefaciunt eam. Et tu iam sciuisti totum illud. Et sciuisti quod melancolia alia est que est fex sanguinis: et alia est que est adustio eius et eius humorum. Et sciuisti quod de illa est sanguinea: et de illa est flegmatica: et de illa est colerica: et de illa est adustio ipsius melancolie naturalis. ¶ Et existimauerunt quidam hominum quod quartana non generatur ex melancolia naturali quoniam ipsa non putrefit. ¶ Et huius quidem sermo non oportet vt auscultetur. Immo de proprietatibus omnis humiditatis est vt putrefiat quamuis rarificetur in preparatione. ¶ Et plurimum quidem euenit in successione egritudinis febrium diuersarum putridarum propter diuersitatem humorum ex quibus generantur: ex quorum putrefactione cum addunt et non euacuant multiplicat melancolia: deinde cum putrefit est quartana: et multotiens quidem accidit successione splenis: et cum hoc ipsa secundum plurimum non euacuatur ex dolore splenis aut duritie eius. ¶ Et saluior quartana est illa que non accidit ab apostemate splenis aut alijs: aut cum qua non est apostema splenis. ¶ Quartana enim que euenit ab apostemate splenis: aut cum qua est apostema splenis multotiens perducit ad hydropisim et perniciem ¶ Et quartana que salua est liberat ab egritudinibus malis melancolicis sicut melancolia et epilepsia. ¶ Et in ea est securitas a spasmo quoniam humor est siccus. ¶ Et secundum plurimum est egritudo salua. ¶ Et quando non accidit in ea error non addit supra annum. Et quandoque perdurat. xij. annis et quod est infra eos. Et que ex ea longa est perducit ad hydropisim. ¶ Et scias quod autumnus est inimicus quartane.

¶ De signis. Capitulum. 66.

Signa sunt quod quartana incipit in primis cum frigore paruo: deinde incipit frigus eius addi: postea minoratur parum apud statum sicut in flegmate. ¶ Cumque calefit corpus non est caliditas vehemens licet sit maior

⁊ magis apparēs ꝙ̄ illa que est in flegmatica. Ipsa eniꝫ cū difficultate
sua ⁊ inflāmatione nō inflāmaꝛ inflāmatōe de qua curaꝛ sicut ignis in
lignis grossis: ⁊ nō ꝯphendit super corpus totuꝫ: imo est illic caliditas
cuꝫ horripilatione: ⁊ in hoc est grossitudo humoris: ⁊ est cum frigore et
aliquantulo dolore quasi frangat ossa: ⁊ est illic contractio propter quā
strident dentes: verum non sicut in flegmatica: quapropter perducit il-
lud ad debilitatem visus. Verum lenitur apud digestionem quoniam
malitia minoratur sicut fuit in principio parumper. ¶ Et de signis q̄r-
tane sunt cause eius antecedentes ex febribus que prolongate fuerunt
⁊, ex splene aut dolore. ¶ Et de signis quartane etiam sunt dispositio
complexionis ⁊ significationes melancolie ⁊ etas ⁊ tempus ⁊ cibus et
forma ⁊ consuetudo ⁊ que sunt his similia. ¶ Et periodus eiꝰ est. xxiiij.
horarum. ¶ Et multotiēs est febris tertiana in estate quidem ⁊ fit quar
tana in hyeme ¶ Et multotiens perducunt febres diuerse ad febres p-
mixtas in quibus non est ordo propter diuersitatem residui humorum
remouentium post febres. Cum ergo status confirmatur ſm cinereita-
tis additionem confirmatur super quartanam. ¶ Et illius quideꝫ que
est a flegmate adusto sunt paroxismi longiores: ⁊ accidit eis frigus ſm
plus successione assiduationis: ⁊ est sudor tardior: ⁊ vrina grossior: ⁊ du
rities venarum minor: ⁊ fit ſm plurimum successione febriuꝫ flegma-
ticarum. ¶ Et illam que est a sanguine adusto antecedunt signa san-
guinis ⁊ febris eius ⁊ rubedo vrine: ⁊ significant ipsam forma ⁊ etas et
tempus: ⁊ fortasse erit post febres sanguineas. ¶ Et in illa que est a co-
lera adusta est pulsus vehementioris velocitatis ⁊ frequentie: ⁊ incipit
cum horripilatione ⁊ frigore in carne ⁊ siti ⁊ sudore: ⁊ quandoqꝫ fit ira
⁊ sudor ⁊ inflammatio ⁊ significant ipsam forma tempus ⁊ etas: ⁊ quā-
doqꝫ significant ipsam ꝙ ipsa fit successione febrium colericarū. ¶ Et
pulsus in quartana est decliuis ad duritiem propter siccitatem humo
ris. Ipse enim trahitur ad interiora quasi ipse esset pulsus senis: ⁊ ad
equalitatem dum nō mouetur: ⁊ si moueatur diuersificatur pulsus val
de propter grossitudinem superfluitatis: ⁊ fit mundificatio eius appa-
rens apud teporem: ⁊ est significatio completa super quartanaꝫ: ⁊ mul
totiens accidit in eo dyastoles inequalis ⁊ sistoles vehementis necessi-
tatis ſm contrariam eius quod est in tertiana: ⁊ pulsus quidem quar-
tane melior est pulsu flegmatice in paruitate ⁊ frequentia: sed est simi-
lis ei in tarditate: ⁊ apud inceptioneꝫ paroxismi additur tarditas sua
⁊ frequentia: ⁊ diuersitas eius est maior diuersitate reliquarum febriū:
deinde incipit magnificari ⁊ fieri frequens ⁊ velox. ¶ Et vrina in quar
tana est similium horaruꝫ in priuatione digestionis propter frigus ma
teriei ⁊ grossitudinem eius nisi apud statum bonum: Verum dispo-
sitiones eius ⁊ colores eius diuersificantur: ⁊ illud ideo quoniam me-
lancolia generatur ex humoribꝰ diuersis. ¶ Et de signis digōnis quar
tane est leuitas tremoris. Vrina aūt in ꝑncipio est alba ad viriditatem
decliuis cruda cui nō est digestio. Et post principiū diuersificatur eius

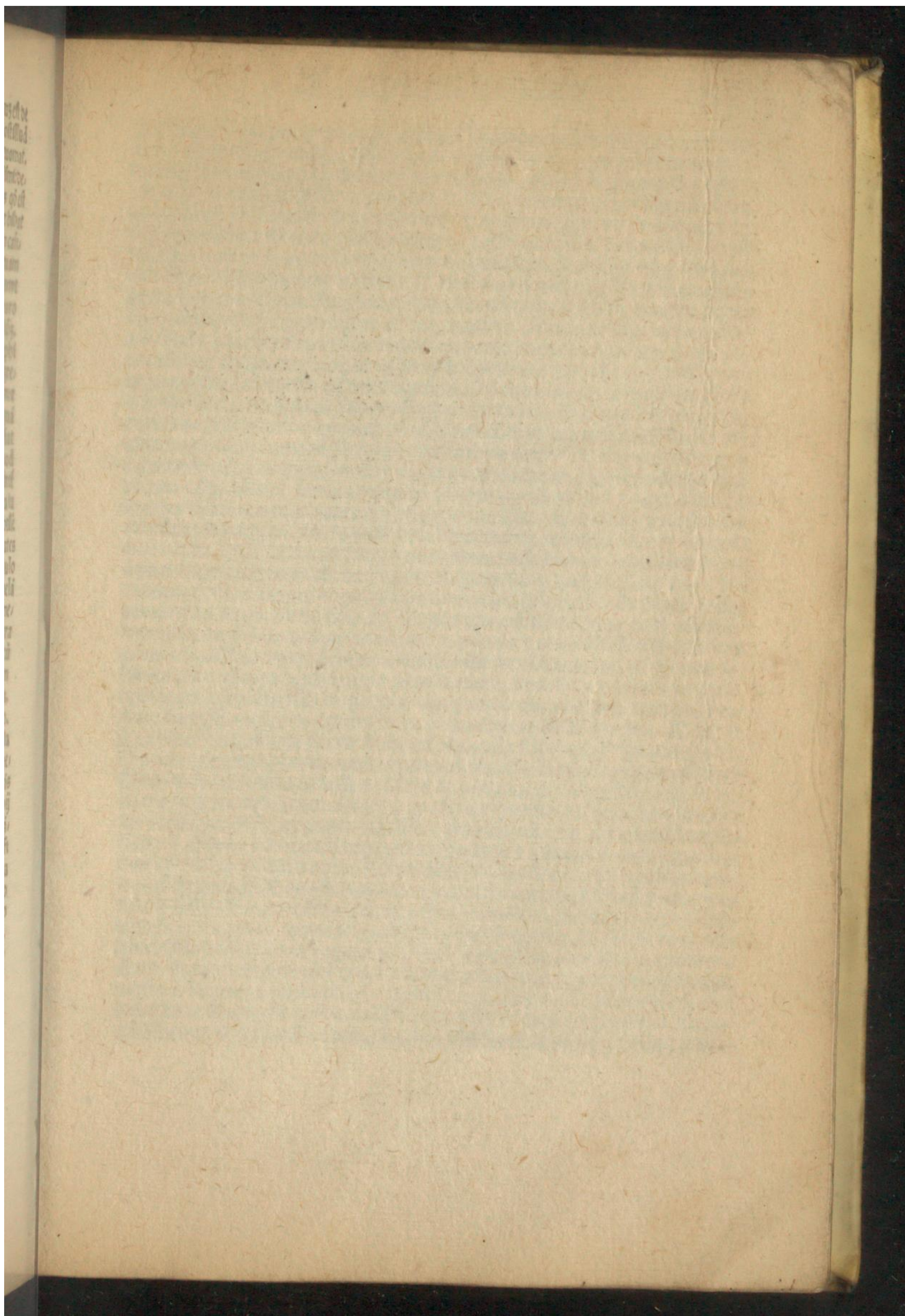
dispositio propterea quod plurimū melācolie est generatū ex humoribus diuersis et est apud declinationem nigrum. ¶ Et sudor in quartana est plurimus per comparationem ad flegmaticam et non multiplicatur per comparationem ad alias. Et sitis minoratur in hac febre: nisi sit a melancolia colerica.

¶ De cura. Capitulum. 67.

Consideretur in hac egritudine: an sit melancolia flegmatica: aut melancolia sanguinea: aut melancolia colerica: aut melancolia melancolica. Deinde rege vnamquamque earū cū eo quod ei est conueniens de illis que dicemus. ¶ Uerū omnibus speciebus suis sunt iudicia in quibus cōicant: et illud est quod ipse minuūtur in principio: quare necesse est vt attendatur an sit sanguis dominans in ea: et proprie quando quartana est a melancolia sanguinea. Tunc enim flobotometur et extrahatur sanguis secundum quantitatem necessitatis. Et fortasse exigit multitudo eius: vt extrahatur de eo res plurima. Et quando non est necessaria flobotomia. tunc flobotomia est nociua inquantū debilitat: et inquantum educit contrarium melancolie: et inquantum mouet humores ad exteriora. ¶ Et si oportet euacuetur a principio de humore faciente febrem aliquid ad alleuiandū et mundificandū. Illud enim apud digestionem est secundum quod innuam ad ipsum: et si post paroxismū per diem. ¶ Et non oportet vt fiat prouocatio in primis cū fortitudine. Et oportet vt administrentur mollificantia. ¶ Et si tibi non videtur bonū vti potionibus: administra loco earum clysteria conuenientia. Sed oportet vt sint leuia. Et non conceditur confortatio eorum nisi quando consequitur egritudo statim. Et si medicus iam presumpserit et solutione eduxerit melancoliam in principio aliquotiens solutione forti et prohibuit egritudinē penitus: sed est rectū ab errore. ¶ Et oportet vt prohibeatur in die paroxismi a cōmestione: et percipiatur ieiuniū: et prohibeatur ab aqua frigida ille die. Et est necessarium in reliquis diebus vti carne teiugi aut pulli in primis teiugi vsque ad tres vel quattuor periodos. deinde pulli: tunc enim pullus est melior. ¶ Et sit medicina in die paroxismi geneliabin confricatum cum aqua calida in die bis aut ter. Sint quoque .ʒ.iij. geleniabin cum .ʒ.x. sirupi acetosi. ¶ Et tu quidem scis quod quando melancolia est colerica: tūc oportet vt administretur in ea quod soluat eam ex genere myrabolanorum et viole. ¶ Et si est flegmatica oportet vt administretur in ea aliquid in primis in quo sit virtus polipodij et epithimi et similium. ¶ Et scias quod aqua casei est bonum vehiculum ei quod administratur de virtutibus predictis. Et fortasse confert administratio eius solius cum est caliditas violenta. nam geleniabin et aqua eius colata cum decoctione sua forti est loco ipsius: et proprie quando est stomacho debilitas: aut est illud quod vincit humor frigidus. ¶ Et vomitus iterum et proprie ante cibum et post cibum et est conuenientior et proprie in die paroxismi et ante paroxismum: et proprie quando melancolia est flegmatica est de rebus iuuantibus in ea: et non in principio tantummodo et in omni hora. ¶ Oportet ergo vt nō laboretur in

principio ⁊ in principijs digestionis vsq3 ad aduentum complement
digestionis in euacuando superfluitatem cum eo qȏ calefacit cum for
titudine: neq3 cum eo qȏ exiccat cum fortitudine ex medicina ⁊ dimis-
sione ciborum: neq3 cum eo quod debilitat ex solutione ventris: neq3
iterum cum eo quod debilitat in principio ex subtiliatione regiminis.
¶ Et scias ꝙ quando incipit quartana in estate aut hyeme: tunc opor
tet vt in potu detur in primis de aqua ordei ⁊ secaniabin vt apiat vias
opilas prouocatione ⁊ consumatur velociter: ⁊ illud est post perio-
dum antecedentem tribus horis aut quattuor. Et cum accidit quarta-
na in hyeme. tunc non est modus vt dentur in potu trocisci. ¶ Et scias
ꝙ res frigide ⁊ humide facilis digestionis boni chimi sunt conuenien
tes huic egritudini inquantuz est febris: ⁊ ex hoc ꝙ sunt contrarie vni
duarum qualitatum melancolie que est siccitas: quare oportet vt admi
nistrentur iterum vbi non timetur nocumentum digestionis. Et nõ sit
quantitas ex qua timetur nocumentum in digestione aut misceatur
cum eis aliquid qȏ earum frigiditatem tẽperet: ⁊ nõ minuat earũ hu-
miditatem: ⁊ iste sunt res calide cum equalitate. ¶ Et alienetur omne
frigidum ⁊ siccum. ¶ Et res humide ⁊ frigide huic egritudini conue-
niẽtes sunt sicut endiuia ⁊ lactuca ⁊ melon ⁊ persica quandoq3. Et nõ
oportet vt deuitentur huiusmodi nisi aut propter vehementiam frigo
ris: ⁊ est inuentum sicut in lactuca: ⁊ non est inuentum sicut in melone
dulci. Aut propter vehemẽtiam prouocationis perducẽtis ad ingros-
sationem sanguinis: ⁊ illud est inuentuz in melone dulci. Aut propte-
rea: q2 preparata sunt ei qȏ permisceat putredinẽ ⁊ est illud inuentum
in persicis. Et oportet vt obserues huiusmodi. ¶ Cibi vero calidi cum
equalitate cum additione in humiditate sunt iuuantes valde: ⁊ ppꝛie
cum volunt equationem caliditatis eorum vbi non diligitur vt per ea
fiat iuuamẽtũ ad digestionẽ cũ frigidis ⁊ hũidis: sicut cõmixtio ficuuz
cũ endiuia. ¶ Et nõ ẽ maluz in pmis sumẽ ea in qbꝰ ẽ salsedo ⁊ acredo
⁊ incisio cũ nõ timet icremẽtũ caliditatis. ¶ In fine aũt egritudis non
est excusatio illiꝰ: ⁊ trocisci de absynthio iuuatiui sũt vsq3 ad finẽ egri-
tudinis. ¶ Et de illis quibus fit iuuamentum est sessio in aqua calida
dulci ante cibum omni die: ⁊ balneatio que humectat ⁊ non facit suda
re neq3 excitat caliditatem: ⁊ continuatio delitiaꝝ ⁊ quietis: ⁊ abhorre-
re exercitiuz ⁊ motus corporales ⁊ animales. ¶ Et omnes iste febres in-
digent humectantibus ⁊ diuersificant in quantitate infrigidationis ⁊
calefactionis. Et necessitas sua qua indigent exiccatiuis est propter il-
lud qȏ est in eis de virtute incisionis ⁊ abstersionis ⁊ solutiõis ⁊ nõ pp
exiccationez. ¶ Et oportet vt obseruetur stomachus cũ emplastris bo-
nis confortantibus que sunt inter virtutem caliditatis ⁊ subtilitatem
eius sm qȏ exigit dispositio. Et obseruent splen ⁊ epar ⁊ regant vt nõ
indurẽt ⁊ apostement: ⁊ fortasse est necessariũ ad puocandũ vomitum
vti aqua raphani cũ semine suo que misceant cum sirupo acetoso. Et

fortasse iuuatur cũ antecessione comestionis sicle ⁊ eius qđ salituꝫ est de piscibus ⁊ synapis ⁊ his similiũ ante ipsuꝫ. ¶ Et adiuuatur post illud cum potu aque multe: dein de fiat successio cũ sirupo acetoso ⁊ euomat. ¶ Et de illis que conferunt ei est vt sumat ipsum in die paroxismi: deinde euomat super ipsum: ⁊ securitatem facit a nocumẽto febris qđ est propter frigus ⁊ rigorem ⁊ acuitatẽ febris si sumat allea ⁊ mel ⁊ bibat sirupum acetosum mellinuꝫ ⁊ impleat cibo: deinde sumat aquam calidam ⁊ euomat. Cum ergo consumitur paroxismus cenet rem paruam ⁊ balneetur in mane. ¶ Et si sumat ante paroxismuꝫ. v. horis cibum vt euomat: fortasse iuuabit illud lꝫ non euomat. ¶ Et vomitus ante paroxismum quicũqꝫ humor sit: aut alleuiat paroxismum: aut eradicat ipꝫ. ¶ Et de regimine bono est ꝙ ieiunet in die paroxismi si non est qđ ꝓhibeat: ⁊ non sumat cibum donec consumatur paroxismus. ¶ Et ingredietur balneum die scđo siquidem fuerit digestio ſm descriptionem: ⁊ si non fuerit digestio nõ fiat in ea nisi effusio aque calide quãtitate quã delectat corpus ⁊ humectat minus ꝙ̃ vt perueniat ad hoc vt liquefiat ex ea humor. ⁊ in die tertio administretur vomitus propter illud quod superfluit de cibo ⁊ qđ resoluit balneum: ꝗ̃uis oporteat vt administret vomitus in die paroxismi iteruꝫ. Qđ si melancolia fuerit sanguinea iuuabitur cum flobotomia ex basilica. Deinde per euacuationem subtilẽ cum eo in quo ponũtur de mundificantibus sanguinem: sicut virtutes suchaha ⁊ bedeoard ⁊ polypodij ⁊ fumiterre ⁊ myrabolanoꝝ chebulorũ ⁊ hoc qdem genus velociter recipit curationem. ¶ Et si fuerit melãcolia colerica: tunc tibi inest vt administres infrigidationem ⁊ humectationem vltimas ex medicinis ⁊ cibis: et administra aquam temperatam sedendo in ea ⁊ abluendo. ⁊ fiat lenificatio nature in principio cũ eis que sunt sicut illud quod fit ex violis: ⁊ quod fit ex aqua casei cum virtute polypodij: aut sirupus acetosus cum epithimo ⁊ sirupus rosa. ⁊ aqua iuleb ⁊ cassiafi. ¶ At vero solutio eius integra separat post. 20. dies: quoniam digestio apparet in eo. s. quando materia est melancolia colerica: deinde fiat gradatio ad illud qđ subtiliat ⁊ incidit. ¶ Et si necessaria est rectificatio stomachi: tunc fiat cum inunctionibus et oleis et epithimatibus que non pertranseãt virtuteꝫ camomille et absynthij ⁊ melliloti ⁊ similium: si ieiunium plurimum vsqꝫ in dieꝫ periodi: quãdoqꝫ iterum est ex eis que non conueniunt ei: ⁊ si fit in die periodi sufficiat eis de cibo parum modicum: ex mundificatiuis iuuantib⁹ sunt ea quibus est decoctio myrabol. ⁊ epithimi ⁊ sene i sirupo acetoso in quo decocte sunt viole: ⁊ fortasse sumitur in potu ente in eo asse in ieiunio proprie in die paroxismi: ⁊ euomat ipsum si nauseat cum anima eius. ¶ Et si fuerit melancolia flegmatica redeat ad sirupũ acetosum mellinum cum aqua apij ⁊ feniculi ⁊ similium: et si necessaria fuerit lenificatio misceatur cum eo in principio virtus solutiua flegmatis de virtutibus turbith ⁊ polipodij: et fiat gradatio pauca ad virtutem agari-

ci. Et fiat vt vomat cuꝫ sirupo acetoso mellino de seminibus ꝛ his sim libus vsquequo incipiat digeri: ꝛ fit vapoꝛatio stomachi ꝛ eius empla stratio cum eo quod est foꝛtius: ita vt cum dactilis ꝛ ficubus ꝛ simlib⁹: ꝛ similiter inunge ipsum cum oleis calidis perueniendo vsqꝫ ad oleuꝫ de costo. ⁋ Et foꝛtasse est necessarium in eo pꝛouocare vomitum cuꝫ sirupo acetoso: ꝛ sit in eo virtus sinapis ꝛ ellebo: i albi. Immo foꝛtasse est necessarium vt in potu dentur cum dispositione sua cum non timetur debilitas dispositionis virtutis. ⁋ Et si fuerit melancolia melancolica pura de genere fecis sanguinis: tunc rectificatur solutio eius in p̄mis cum aqua iuleb ꝛ penidijs: ꝛ est conueniens administratio geleniabin mellini ꝛ zuccarini: ꝛ in fine eius euacuetur cum eis que sunt sicut decoctio mirabola. citrinoꝝ et nigroꝝ ꝛ fumiterre ꝛ passularum. ⁋ Cum ergo egritudo digesta est tunc bonum est flobotomare ex basilica. ⁋ Et administretur v omitus super cibum cum foꝛtitudine aut leuiter ꝫ hoꝛam ꝛ necessitatem: ꝛ opoꝛtet vt assiduet ipsum quoniam est radix ad euacuationem cum medicinis ꝛ clysteribus foꝛtib⁹. ⁋ Et medicine que administrātur in huiusmodi hoꝛa sunt epithimum ꝛ polipodiuꝫ ꝛ agaricum ꝛ sticados ꝛ lapis armenus ꝛ lapis lazuli abluti ꝛ non abluti ꝛ succus folioꝛum centauree cum sirupo mellino. Et foꝛtasse necessarius est elleboꝛus niger. Et foꝛtasse infundantur in colerica sene et fumusterre cum epithimo ꝛ in sirupo acetoso: deinde habes consilium tunc apud euacuationem. Et da in potu flegmatice ꝛ melancolice ex ea tyriacam ꝛ mitridatum ꝛ medicamen de assa ꝛ sulphure. Et piper soluꝫ bibatur in aqua. Et de illis est sinapis que administretur non assidue: immo in omnibus tribus diebus ꝛ in pꝛimis ꝛ ante illud in spacio longioꝛe ꝛ similiter dyapipereon ꝛ similia illi de electuarijs. ⁋ Et non festines cum aliquo hoꝛum ante digestionem. nam si tu dederis in potu tyriacam ꝛ similia illi: in pꝛimis compones quartanam cum quartana: ꝛ foꝛtasse attrahes egritudines alias: et pꝛopꝛie in hyeme. ⁋ Et in fine eius si necessaria fuerit flobotomia aude super eā. ⁋ Inquit Galie. Sanaui gentem plurimam ꝛ quartana ita. Dedi eis in potu post digestionem solutiuum: deinde dedi eis in potu succuꝫ asynthij: deinde dedi eis in potu tyriacam. Et dico ꝙ assa ꝛ piper singularia sunt iuuatiua valde quando apparet digestio ꝛ peruenit status. Et ciba illum fahane ꝛ albune ꝛ keniculi capparis ꝛ sinapis ꝛ almuri ꝛ omnibus in q̄bus est virtus solutiua cum foꝛtitudine: ꝛ foꝛtasse erit tibi necessariuꝫ vt des ei in potu post quadraginta dies omni mane quātuꝫ est nabac vna de eis q̄ sunt sicut medicamen de assa: ꝛ omni sero similiter: cum febꝛis non fuerit acuta ꝛ materiei radix non fuerit colera. ⁋ Et de trociscis iuuatiuis in hac hoꝛa ꝛ apud declinationem sunt trocisci ꝫm hunc modum. ℞. succi eupatoꝛij ꝛ croci amboꝛū. an̄. pondus. ʒ. iij. scolopendrie aristo. ꝛ lactuce ꝛ reubarbari ꝛ spodij oiuꝫ. an̄. ʒ. v. ꝛ se. acetose: ꝛ se. poꝛtul. ꝛ ro. ꝛ spice. ꝛ se. cuscu. ꝛ anisi ꝛ se. apij ꝛ radicū capparis et granoꝛū alben et se. feniculi oium. an̄. ʒ. iiij. cōficiant cū aq̄ apij ꝛ fiant troci-

sci ⁊ dentur in potu cum aqua feniculi ⁊ endiuie ⁊ cuscute: ⁊ hec quidem medicina iuuatiua est modis pluribus: ¶ Et si digeritur materia: tunc fac istud. ℞. myrrhe. ʒ. xv. spice. ʒ. xiij. agarici costi floris squinanti omnium ana. ʒ. v. petrosellini. ʒ. xv. anisi. ʒ. x. conficiantur cum vino antiquo ⁊ cum melle et zinzibere. et sit dosis eius quantum est nux. et quandoque dant in potu in fine et conualescentibus et apud paucitatem nocumenti in ea et multitudinem caliditatis cum subtiliatione materie medicinam huiusmodi ℞. seminis iusquiami albi mandragore amborum. ana. siliquam. i. et asse circiter tertiam fabe. i. ¶ Et de hoc genere est vt sumantur item calamenti domestici aurei. iiij. et seminis vrtice aur. xx. et epithimi aur. i. fiant trocisci parui valde et sit dosis. ʒ. i. ¶ Et ex eis que bona sunt eis est vt administretur post apparitionem digestionis vsque ad finem eius istud. Sumatur passularum de scemi aut de alacoen et allei siluestris et myrti vel myrabolani recentis omnium. ana. pars. i. et decoquantur in aqua dulci postquam infusa sunt in ea. deinde bulliant exquisite et coletur et detur de ea vnc. i. ¶ Et iterum seminis apij et anisi et cordumeni omnium. ana. ʒ. v. origani siluestris eupatorij omnium. ana. ʒ. vij. ameos. ʒ. iiij. suchaha. ʒ. iij. passularum. ʒ. x. decoquantur in tribus libris aque vsquequo redeat ad lib. i. ¶ Et de illis que bona sunt eis est vt sumantur ameos spice et calamenti omnium. ana. ʒ. x. ⁊ carui et anisi amborum. ana. ʒ. vij. et asse pondus. ʒ. v. et zinziberis pondus. ʒ. iiij. et cassie pondus. ʒ. iij. conficiantur cum sufficientia mellis. et sit dosis eius pondus. ʒ. i. cum aqua apij et feniculi. ¶ Trocisci huiusmodi. ℞. succi eupatorij. ʒ. x. scolopendrie spodij feniculi spice croci omnium. ana. ʒ. v. lacce et reubarbari omnium. ana. ʒ. iij. semis cucumeris et semis portulace omnium ana. ʒ. vi. fiant trocisci cum aqua apij et sumantur in potu cum sirupo acetoso. ¶ Et iterum ad flegmaticam myrrhe. ʒ. xxxv. croci petrosilini amborum. ana. ʒ. v. spice. ʒ. iiij. ʒ. castorei. ʒ. iij. anisi. ʒ. iij. ʒ. semis apij et carui amborum. ana. ʒ. iiij. amomi corticum cassie storacis omnium. ana. ʒ. ij. et tertiam siseleos adriani confectionis omnium. ana. ʒ. i. et tertias duas. ¶ Et quando vehemens sit rigor est vomitus cum aqua tepida et sirupo acetoso ad illud iuuatiuum. ¶ Quod si virtutes eius non obediunt: tunc cum eis quorum rememoratio precesserit secundum horam. ¶ Et fiat vaporatio cum embroca in qua decocta sunt sceha et camomilla et similia homine cooperto cum pannis laneis aggregantibus calefactionem.

¶ De rememoratione solutiuorum quibus indigent post digestionem. Capitulum. 68.

Chebulorum. ʒ. v. epithymi absynthij amborum. ana. ʒ. v. myrabolanorum citrinorum succi eupatorij emblici omnium. ana. ʒ. iiij. semis apij et anisi et seminis feniculi omnium. ana. ʒ. ij. fiat ex eis decoctio: et soluatur cum eo cum facilitate. ¶ Aut sumatur absynthij pondus. ʒ. x. myrabolanorum chebulorum et epithymi omnium. ana. ʒ. viij. et fumiterre pondus. ʒ. vij. et suchaha et centauree maioris amborum. ana. pondus. ʒ. vi. eupatorij et radicis squinanti amborum. ana. pondus. ʒ. v. decoquantur cum quinque lib. aque donec redeat ad lib. i. ¶ Pillule leues. Quando administrantur in omnibus

quinq3 diebus semel sunt iuuantes in ea τ sunt experte. ℞. epithimi τ turbith amboꝝ. añ. ʒ. x. carui anisi amboꝝ añ. ʒ. vij. ameos. ʒ. viij. seminis apij τ feniculi amboꝝ añ. ʒ. iij. polipodij. ʒ. vi. agarici albi qđ facile teritur. ʒ. viij. salis indi. ʒ. v. hierepigre. ʒ. xv. fiant pillule cum aqua mẽte τ sit dosis. ʒ. i. s. ¶ Et cũ materia est flegmatica conferunt iste pillule ℞. epithimi agarici ameos omniũ. añ. ʒ. viij. seminis apij anisi feniculi omniũ. añ. ʒ. iij. salis naptici. ʒ. v. hier epigre turbith amboꝝ añ. põdus ʒ. x. dosis pondus. ʒ. ij. s. ¶ Et quãdo est cũ dolore splenis iuuatur hoc medicamine τ soluit eum cũ facilitate. ℞. scolopẽdrie. ʒ. xv. agarici. ʒ. xij. mirabolanoꝝ nigroꝝ hiere añ. ʒ. x. chebuloꝝ absynthij omnium añ. ʒ. viij. suchaha beedoard camepitheos succi eupatorij omniũ añ. ʒ. vij. fructus tamarisci radicum capparorũ amboꝝ añ. ʒ. v. s. seminis apij anisi seminis feniculi omniũ añ. ʒ. iij. fiat confectio aut pillule.

¶ De cibatione patientiũ q̃rtanã. Capitulum. 69.

Rectius est vt inclinetur regimen eorũ in primis septimanis vsq3 ad tres septimanas ad subtiliationẽ quandam: preter q̃ destruat virtutẽ. Et illud est vt abstineãt a carne τ alzuhumec. hoc enim minorat eoꝝ materias τ alleuiat eos τ abbreuiat spaciũ egritudinis eorum. ¶ Et post illud necessariũ est virtutẽ viuificare cum eis que sunt sicut pisces alredradu τ oua sorbilia τ pulli τ altelugi. ¶ Cum ergo puenit ad tempus in quo sequũtur in ea alzuhumec τ non minorat̃ egritudo: tunc necessariũ est custodire virtutem τ cibare cum eo qđ est fortius ex carnibus gallinaꝝ τ pulloꝝ τ arietum τ hedoꝝ τ auium mollis carnis sicut sunt pulli τ alduragi τ pisces boni q̃ non sunt magni. ¶ Et scias q̃ conditio in eo exquo cibatur habens quartanã est q̃ sit aggregans ꝓprietates. Quarũ vna est vt nõ sit crudũ: imo resoluens cruditatem quam facit accidere melancolia. Et scđa est vt nõ sit grossum imo subtilians grossum. Et tertia est vt non sit ꝯstrictiuũ imo soluens vẽtrẽ. Et quarta vt sit sanguis ex eo generatus laudabilis: τ plurimum quidem est in ea illud qđ habet caliditatẽ τ humiditatem. ¶ Et tu iam sciuisti qũo cibetur ante paroxismũ τ per quot horas τ quare illud. Et sciuisti iterum τ q̃n q3 necessarius est cibus: τ in paroxismo eius ꝓpter causam predictam. ¶ Uerum rectius est vt eueniat febris ventre vacuo vt non occupetur natura cum materia alia: nisi cum materia egritudinis donec expellat eam: τ vinum sit purum subtile.

¶ De cura quartane continue. Cap. 70.

Dispositio huius febris est ſm q̃ enunciauimus ante ipsã. ¶ Et canon in ea est homogeneus canoni quartane interpollate: τ nõ diuersificat̃ nisi ab ea in reb⁹ paucis. ¶ De illis est q̃ declinatio in illa ad equalitatẽ in calefaciẽtibus τ ad infrigidationem in hac est melior ꝓpter adherentiã febris. Quare oportet vt administrent̃ in curatione eius ea que sunt sicut sirupus acetosus cum seminibus τ gelentabin τ aqua de radicibus equalis τ suppositoria cum melle. ¶ Et de illis est q̃ flobotomia in hac est magis necẽaria q̃m materia ẽ magis cõprehẽsa

in venis. ¶ Et de illis est q licētia in carnib⁹ in hac egritudine est mi/
nor. ideo caue hoc.

¶ De febre sextana ⁊ septena ⁊ similibus illis. Cap.71.

Et nominanť phitanos: ⁊ qdaꝫ nominant hmōi febres reuolubi/
les. ¶ Iste gnantur ex materia homogenea materiei quartane:
sꝫ est minor ⁊ grossior. ¶ Et plurimū quidē fiunt ex melancolia flegma
tica. ¶ Sextanam aūt ⁊ septenam ⁊ que sunt post illas Hypo. dixit. Et
Gal. dixit ego nō vidi in vita mea aliqͣ ex eis: neqꝫ vidi quintanā nudā
fortē: ⁊ neqꝫ est febris nisi quasi occulta. ¶ Inquit ⁊ nō est longinquum
quin sit cā in septena. verbi gratia ⁊ nouena regimē qđ qñ administrať
⁊ curritur sup ipsuꝫ facit febrē. naꝫ iteratio facit necessario in huiusmo
di horam illam febrē: ⁊ si dimitteretur ⁊ rectificaretur non faceret. Est ergo
cā in ꝑiodis eius ⁊ in ipsius iterationibus reiteratio regiminis: ⁊ pio/
di eius nō sunt periodi materie q̄ effundať ⁊ eius reditiones. ¶ Inqt.
Oportet ergo vt obseruetur in experientia huius egritudinis hec inten/
tio ita vt nō accidat error: qͣuis Gal. sit qͣsi negans aduētū haꝝ febriuꝫ
⁊ quasi q sit necessariū vt sit hmōi febris alia radix. ¶ Veꝝ Hypo. iam
verificauit sermonē in intentionē septene ⁊ nouene: ⁊ non est illud ma/
nifestum mirabile: neqꝫ manifeste impossibilitatis ita vt sit necessariuꝫ
redire in eo ad administrandum. ¶ Et sermones quidē quos locutus
est Hypo. in capitulo harum febriū sunt q septena est prolixa ⁊ non est
mortifera: ⁊ nouena est longior ea ⁊ non est mortifera. Et dixit q quin/
tana est deterior febrium quoniam fit ante pthisim ⁊ post ipsam. Et di/
dixit Galienus in ea sicut scitis. ¶ Et ego quidem opinor huic sermo/
ni modum quendam. Et est vt sit pthisis significans ethicam ⁊ sit ser/
mo eius quintana subiectum propositionis indefinite non significan/
tis cōmunitatem: ergo est quasi dicat q de quintana est vna species de/
terior febrium. ergo est significatio huius sermonis eius q cum febres
prolonganť ⁊ ꝑmiscentur ⁊ diuersificanť ꝑueniunt plurimū ad inflam
mandum mēbra principalia ⁊ ad ethicam: ⁊ de ꝓprietate harum febriū
est vt sient in fine suo ſm ordinē vnum: ⁊ plurimuꝫ illius super quarta
nam: ⁊ iam testificati sumus eam qntanaꝫ. veꝝ ipsa perducit ad quar/
tanam qñ in humoribus est exuberatio ⁊ in humiditatib⁹ multitudo.
Cūqꝫ liquefactio iam multiplicať ⁊ euacuatiōes sensate ⁊ insensate fre
quētes fiunt nō remanet in humoribus cinereitas: nisi illud qđ minus
est ⁊ grossius: ⁊ illud facit esse necessarium vt sit paroxismus tardior ⁊
fiat illa que fuit quartana quintana: ⁊ in huiusmodi qdē dispositione
fortasse erit corpus preparatū vt inflammeť ⁊ fiat ethica. Et iteruꝫ ethi
ca quando antecedit nō est longinquū quin faciat accidere in humori/
bus cinereitatē quandam ꝓpter prauitatē suam in postremis ethice ⁊
accidit illi cinereitati putredo quare accidit febris ⁊ iam destruxit fe/
bris ethica corpus. Est ergo mala ex hoc q ipsa est signum adustionis
humoris de quo uō remansit nisi parum ⁊ fit adustus parū ⁊ ex hoc q
ipa est causa additionis febris ⁊ duplicationis eius. ¶ Et non oportet

vt negentur egritudines quas nō cōtingit videre in tempore quodaꝫ: ⁊ quadam regione. nam hoc genus nō ꝯprehendit per multitudinem. ¶ Neqꝫ iterum opꝫ vt dicat ꝙ si est quintana tunc necesse est vt sit materia quinta. Nam melancolia generat qntanam: nō ꝓpter hoc ipsum ꝙ ipsa est melancolica: imo ꝓpterea ꝙ ipsa est pauca grossa: ⁊ iam non prolongatur quin sit in quibusdam corporibus melancolia grossa pauca cui accidit putredo. ¶ Et nō cōuenit alicui vt dicat possibile est flegmate vt fiant ei paroxismi alij qñ ingrossat ⁊ minorat: qm̄ concessio est res ampla ⁊ raro sit possibile vt necessario consequat eius ꝯtradictio. ¶ Amplius nō est dispositio in ꝯcessione eius quod nunq̄ videt ⁊ non audit neqꝫ de quo testificat experimentator aut sapiens: sicut cōcessio eius qḋ testificat qualis Hypoc. Et iam retulit mihi fidelis qdam se vidisse nouenam. Quintanam vo nō multotiés vidimus ⁊ non cogimur ꝓpter hoc dicere ꝙ illic sit humor alius.

¶ De cura specieꝝ huius febris. Cap. 72.

Appropinquat huius febris cura cure quartane flegmatice. ¶ Et indigetur in curatione eius superfluo ieiunio ⁊ subtiliatiōe cibi ⁊ regiminis: ⁊ somno digerente vt resoluatur per illud materia grossa ⁊ digeratur: ⁊ iterum indiget ingrossatione regiminis vt non destruatur in eo virtus ⁊ sunt ista duo sicut duo contraria: ⁊ propterea ꝙ febres iste non faciunt accidere lesionem virtutis non curamus si subtiliemus regimen ⁊ faciamus egrum vti ieiunio vno tempore ⁊ succurrimus illi sicut ostendimus ita vt cibemus cum eo cuius bonuꝫ est nutrimentum ⁊ velox sit ⁊ multiplicatur: ⁊ in quo non est ingrossatio materiei neqꝫ additio in ea. ¶ Et de curationibus magis conferentibus ad illud est vomitus cum elleboro ⁊ semine raphani ⁊ raphano ⁊ elleboro ⁊ semine attriplicis ⁊ nuce vomica: ⁊ euacuatio cum hieris ⁊ post illud administratio tyriace ⁊ eis similiuꝫ. ¶ Et confert tunc sudatio cū medicinis ⁊ cum balneo calido absqꝫ administratione aque ⁊ absque administratione humectantium.

¶ Tractatus tertius.

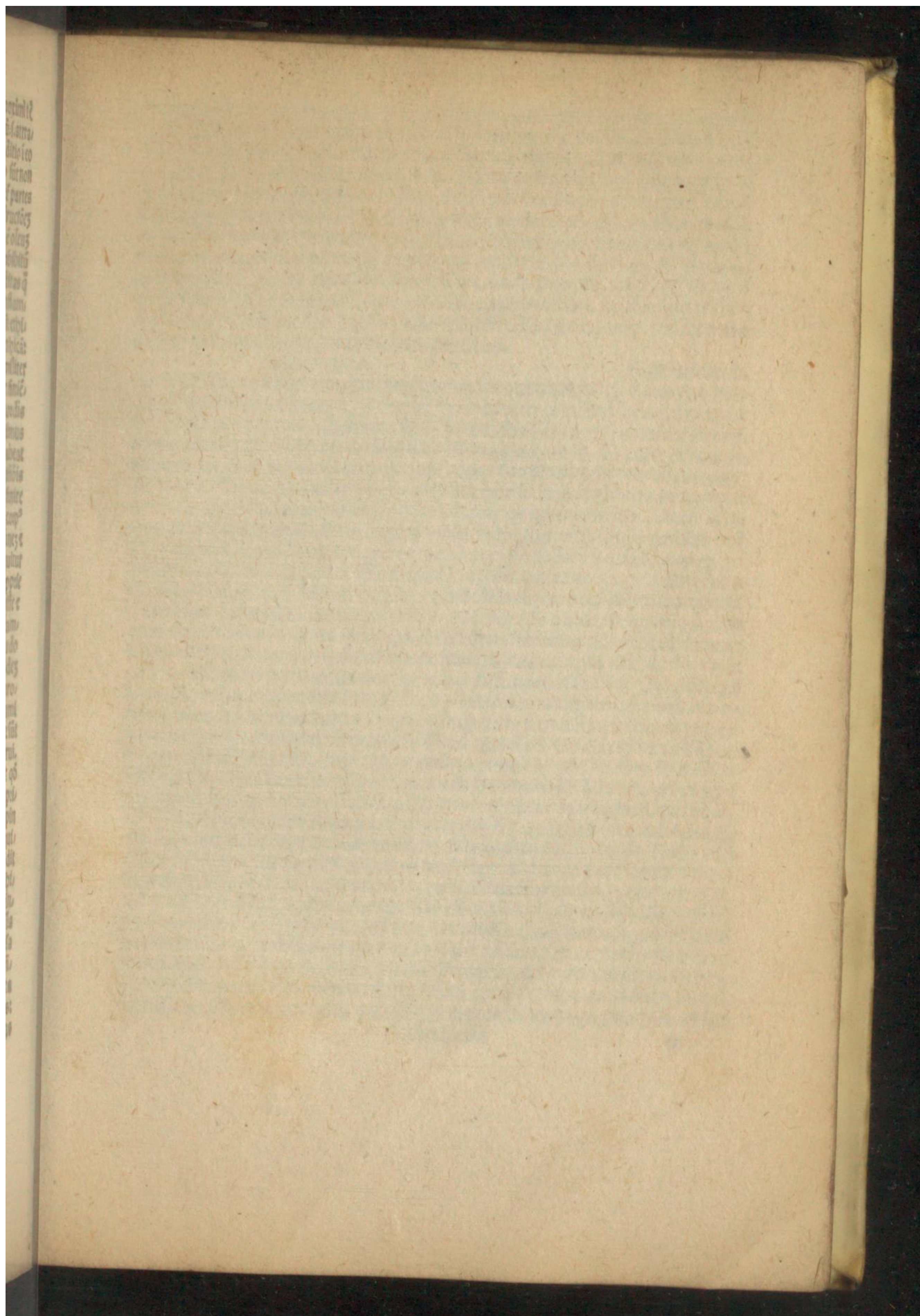
¶ De ethica. Capitulum. j.

Iam sciuisti ꝙ in mēbris sunt humiditates diuersaruꝫ specieꝝ de quibus sunt humiditates preparate ad nutrimentū ⁊ humectanduꝫ iuncturas. ¶ Ex illis ē ergo illud qḋ est repositū in venis. ¶ Et de illis est illud qḋ est sparsuꝫ in membris sicut ros: ⁊ iste sunt due diuisiones: ⁊ prima earuꝫ est materia febris putredinis aut febris ebullitionis: sicut sciuisti cum nutrimentū totum nō expandat qñ est immo remanet de eo illud quod est in semita expandēdi ⁊ remanet

qd est in semita recondendi. ¶ Et de illis sunt humiditates proximi t℞poris coagulationi: et sunt humiditates que fiunt actu nutrimentum: s. attracte ad locum qd est permutatio eius qd est de eo resolutum et fiunt additio in eo similis illi: verumtamen tempus cursus earum propinquum est: ergo sunt non coagulate. ¶ Et de eis sunt humiditates cum quibus continuantur partes membrorum similium partium in principio creationis et per ipsam destructionem perueniunt ad separationem. ¶ Et similitudo humiditatum primarum est oleum lucerne effusum in lucerna: ¶ Et similitudo secundarum est oleum imbibitum in corpore lychinij. ¶ Et similitudo tertie humiditatis est humiditas qua continuantur partes coti de quo factus est lychinius. ¶ Et cum inflammantur membra radicalia et proprie cor est illud ipsa egritudo que est ethica secundum quod sciuisti. ℭ Et caliditas quidem epatis quandoque producit ad ethicam: verum non est ipsa ethica: imo ethica est illa que est causa cordis: et similiter est dispositio pulmonis: et stomachi. ℭ Uerum dum ipsa permanet finiendo humiditates que sunt in digestione prima in membris et proprie cordis sicut finit candela oleum infusum in lucerna: tunc est gradus primus appropriatus nomine generis qd est ethica et grece ethicos cum non habeat in speciebus suis nomen. ℭ Et cum finit humiditates que sunt diuisionis prime et incipit resoluere humiditates que sunt diuisionis secunde et finire eas sicut finit flamma oleum euaporatum in lucerna et incipit finire imbibitum in corpus lychinij: erit gradus secundus et nominatur duburem et forosmos et habet latitudinem et principium et medium et statum. ¶ Amplius non rectificatur ille qui consequitur statum aduburem et parum recipit curationem nisi deus velit et proprie quando peruenit ad hoc: vt caro minuatur. ¶ Cum ergo finiuntur iste et incipit finire humiditates que sunt diuisionis tertie sicut incipit flamma adurere corpus lychinij et humiditates eius radicales est egritudo gradus tertij et nominatur curuatius et almukasif grece. ℭ Et hec quidem egritudo est ex febribus que non habent paroxismos neque horas paroxismorum. ℭ Et quidam dixerunt. Febres ethice aut pendent cum humiditatibus propinqui temporis cum coagulatione. Aut cum eis que sunt sicut caro. Aut cum membris radicalibus duris sicut sunt ossa et nerui. ℭ Et si ex sermone isto intelligitur quod pendent secundum semitam quod finiunt qd in eis est de humiditate radicali continuata eis erit hec: et intentio prima equalis et si significat quod primum qd finit ethica est humiditatis propinqui temporis cum coagulatione non erit sermo sanus. ℭ Et ethica quidem quandoque accidit post febrem ephimeram. Et quandoque accidit post febres putridas et apostematum: et longinquum est vt accidat ethica incipiendo: quare sunt membra radicalia iam inflammata et non inflammatur humor neque spiritus ante illud: imo oportet vt calefiant illa in primis: deinde secundum processionem diuersorum calefiant ista nisi accidat causa fortis valde: et causa quidem vna quandoque est causa febris ethice: et quandoque est causa febris ephimere secundum vehementiam mutationis sue et debilitatem suspensionis sue sicut ignis: nam ipse obuiat lignis secundum duos modos: quorum vnus est secundum modum quod calefacit ea et finiat in eis: et secundus

est secundum

est ſm ſemitam inflãmationis. ¶ Et febris quidẽ ꝑ ntredinis et apoſte matis permutatur multotiens ad ethicam ꝓpter vehementiam febris et vehementiam ſubtiliatiõis cibi in ea prohibitiõe aque frigide et paucitatem obſeruationis lateris cordis cum vnctionibus et emplaſtris et epithimatibus et proprie in egritudinibus membroꝝ vicinorum cordi ſicut dyaphragmatis. Et multotiẽs facit cadere in eã neceſſitas medico propter caſum virtutis ⁊ freqũetiam ſincopis ad dandum ĩn potu vinum ⁊ aquam carnis ⁊ medicinã de muſco ⁊ his ſimilia. ¶ Et qñq; componitur ethica cum febribus putredinis ⁊ apoſtematũ. ¶ Et ethica quidem in principio rei eſt difficilis cognitionis ⁊ facilis curatiõis. Et in fine ſui eſt facilis cognitionis et difficilis curationis. ¶ Et finis aldubure non recipit curationem penitus.

¶ De ſignis. Capitulum. 2.

Pulſus quidem eſt minutus durus frequens debilis fixus ſm habitudinem vnam. ¶ In tactu vero eorum eſt illud quod ſentitur de caliditate minus caliditate ſinochi ⁊ ei ſimilium inflãmataꝝ in materia. Et in principio dum tangitur eſt magis ſuauis. Et cum remanet ſuper eum manus hora vna apparet cum fortitudine ⁊ mordicatione. Et non ceſſat augmentari: ⁊ eſt calidius quod eſt in eo locus venarũ ⁊ arteriarũ: ⁊ eſt eorum caliditas ſimilis non enim minuitur. Verũ ipſa quãdo ſuperuenit ei cibus augmẽtatur velociter: ⁊ fit fortis pulſus valde ⁊ incipit magnificari: ⁊ ꝓpter illud accidit ſtultis medicorum ꝙ prohibent eis cibum propter illud quod accidit eis de eo ex accidentibus quare perdunt eos. Sicut augmentatur flãma propter iniectionẽ olei ⁊ ſartago cum effunditur aqua ſuper eam: ⁊ iſte quidem ſignificatiões eius ſunt fortes: ⁊ cibus in reliquis quidem febribus proculdubio non incendit hac incenſione: ſicut inuenitur huic: quamuis neceſſario faciat diuerſitatem per motus nature: ⁊ hec inflammatio non non eſt ſicut incenſio reliquarum febrium poſt coartationem: neq; ſm periodos notos: immo cum comedunt ⁊ in quacunq; hora ſit: ⁊ eſt habens egritudinem non vehementem diſcernens illud quod eſt in eodem de caliditate: quoniam facta eſt complexio membro conueniens. Et iam ſciuiſti in libro primo qualitatem diſpoſitionis in huiuſmodi. Verum ipſa apparet apud ſuſceptionem alicuius ciborum propter vehementiam ſuam. ¶ Et de ſignificationibus permutationis febris ephimere ad febrem ethicam eſt vehementia fortitudinis caliditatis in. iij. valde. Nã ſ; plurimum incipit febris poſt. x. horas declinare. Cũ ergo pertranſit febris duodecim horas: ⁊ nõ apparent ſigna declinationis: imo ꝯtinuat vſq; ad tertiũ omni die ⁊ fit fortis: tũc illa eſt ethica. ¶ Et de ſignificatiõibꝰ ꝯpõnis ethice cũ febribꝰ putredinis ẽ remiſſio caliditatis ſicce poſt finẽ declinatiõis: ⁊ poſt ſudorẽ exuberantẽ: ⁊ additio in arefactione ⁊ extenuatione ſ; illud qđ facit neceſſariũ illa egritudo ⁊ vnctuoſitas in vrina ⁊ egeſtione. ¶ Et ſi fuerit ethica illud qđ apparet ⁊ occultum aliud ſignificat ipſum coarctatio accedẽs in paroxiſmis huiuſmodi. n. eſt nõ

inuētū in ethica oīno. ℭ Et scias ꝙ quando incipit ethica retenta cū stomacho quare corrumpit complexionē epatis per vicinitatem.

ℭ De signis alduburen. Capitulum.3.

SIgna vero alduburen sunt ꝙ qn̄ febris expellitur alduburen vehemens fit durities pulsus ⁊ ei⁹ debilitas ⁊ paruitas ipsius ⁊ ei⁹ frequentia ⁊ ꝓprie qn̄ cā casus in ethicā est apostemata qđ nō resoluitur. nam illud.s. frequentia additur valde: ⁊ similiter velocitas ⁊ fit pulsus eius de genere eius q noīatur cauda muris. Qđ si fuerit ex potu calidi vini erit loco caude muris acualis. Et nō erūt accidētia aldubellari vehementia valde: nō enim dat ei spaciū vsqꝫ ad huiusmodi. ⁋ Et apparent in vrina vnctuositas ⁊ petala ⁊ incipit oculus ꝓfundari. ⁋ Cū ergo alduburen peruenit ad statū fit fortior ꝓfundatio amboꝝ oculorū. Et multiplicat lippitudo sicca: ⁊ crescunt extremitates ossium oīs mēbri ⁊ in facie: ⁊ planantur tempora: ⁊ tenditur cutis frontis: ⁊ destruitur color cutis: ⁊ fit quasi sit super eā puluis quidam ex adustione solis ⁊ perducit ad grauedinem eleuandi supercilia: ⁊ fit oculus somnolentus ⁊ clausus absqꝫ somno: ⁊ subtiliatur nasus: ⁊ elongantur pili: ⁊ apparent pediculi: ⁊ videtur venter iam minorari ⁊ adherere cum dorso quasi sit cutis sicca que iam attracta est: ⁊ attrahitur cū ea cutis pectoris. Cum ergo curuantur vngues ⁊ arcuantur: tunc iam venit ad statū ⁊ incipit tendere ad occasum: ⁊ cum incipit tendere ad occasum lique fiunt cartilagines.

ℭ De cura ethice. Capitulū.4.

INtentio in curatione febris ethice est infrigidatio ⁊ humectatio: ⁊ vnaqueqꝫ eaꝝ completur cum approximatione suarū causarū ⁊ expulsione causaꝝ sui cōtrarij. ℭ Et fortasse est cā vnius earum cā ꝯtrarij alterius sicut cā infrigidationis: ipsa enim quādoqꝫ est cā exiccationis que est cōtraria humectationi sicut infrigidatio cum trociscis camphoratis ⁊ illis que sunt ex spodio ⁊ his similibus. ℭ Et fortasse humectatio iterum est causa calefactionis que cōtraria est infrigidatiōi sicut vinū ipsum humectat sed calefacit: quare oportet vt obseruetur illud. ℭ Et si necessitas vocat ad fortem infrigidationē: nō erit nisi cū re cui coniungitur aut quā precedit aut cui succedit res in qua est virtus humectationis. ℭ Et similiter cum vocat necessitas ad fortem humectationem velocem in ea sicut aqua carnis ⁊ vinum: tunc oportet vt adiungatur ei aut antecedat eam aut sequatur eam illud in quo est infrigidatio. ℭ Et si fuerit causa ethice apostema aut lesio in membro: tunc necessarium est curare ipm̄ in primis. ℭ Et qui diligit ꝯponere regimē ei⁹ ex diuersis modis ꝯuenientibus ei in quo febris fit vehemēs valde: tunc necessariū est vt incipiat ⁊ det in potu trociscos cāphoratos ⁊ que currunt cursu eorum cum sirupo acetoso diluculo in ortu solis: sicut aqua ordei in cancris si nō abhorret eos: ⁊ cū iuleb ⁊ aqua granatoꝝ. Et admixtionē mucillaginis psilij: si nō fuerit ꝓhibens aliqd pp stomachum ⁊ alia. ℭ Et regimē infrigidās est per illud qđ sciuisti de potibus infri-

gidantibus ꝛ de oleribus infrigidātibus ꝛ trociscis sicut trocisci de cā phora ꝛ emplastris ꝛ vnctionibus ꝛ his similibus ꝛ infrigidatione aeris eoꝝ ita ꝙ in hyeme. Si aūt non tollerat alleuiet ab eo ignis. Infrigidatio nāqꝫ aeris eorum est melior res. Et sicut vestire eum cuꝫ sandalatis ꝛ cāphoratis: ꝛ facere ipsum odorare illud in quo sunt rose ꝛ camphora ꝛ sandali: ꝛ fructus frigidi ꝛ sehesebran ꝛ lilium cum aqua rosacea: ꝛ vaporatio cū sudore ꝛ balneo. ¶ Et oportet vt nō prolongetur retentio emplastroꝝ infrigidantiuꝫ valde super mēbra propinqua valde mēbris anhelitus. fortasse enim infert illud anhelitui ꝛ voci nocumentum magnū. ¶ Et opꝫ vt declinet ad quietē ꝛ somnū ꝛ tranquillitatem ꝛ gaudiū: ꝛ custodiatur eger ab eo qđ facit ipsum irasci ꝛ qđ facit ipsuꝫ tristari ꝛ quod facit ipsum angustiari ꝛ a fame ꝛ siti longa. ¶ Emplastra infrigidantia ꝗbus oportet eos vti sunt aromatica. Nam ipsa sunt propinquioris iuuamēti ꝛ proprie super pectus ꝛ que sequūtur ipsum. ꝛ sint infrigidata: ꝛ nō sit in eis stipticitas. Stipticitas enim cū hoc ꝙ ipsa facit accidere exiccationem prohibet virtutē medicine ꝓfundari. ¶ Et opꝫ vt assidue permutatio vt nō remaneat medicamen ꝛ calefiat cū obseruatione vehementie infrigidationis eius. Nam cū ipsum infrigidat vehementer nō elongatur quin debilitet membrū. ¶ Et quando est prope mēbra anhelitus nō est longinquū quin impediat dyaphragma ꝛ alia ab emissione anhelitus cū facilitate. ¶ Et de regimine humectante sunt cibi leues ꝛ fructus ꝛ robub: ꝛ vnctiōes: ꝛ emplastra: ꝛ odoramenta: et caputpurgia: ꝛ quies: et tranquillitas: ꝛ vt non inferatur ei violentia in fame aut siti.

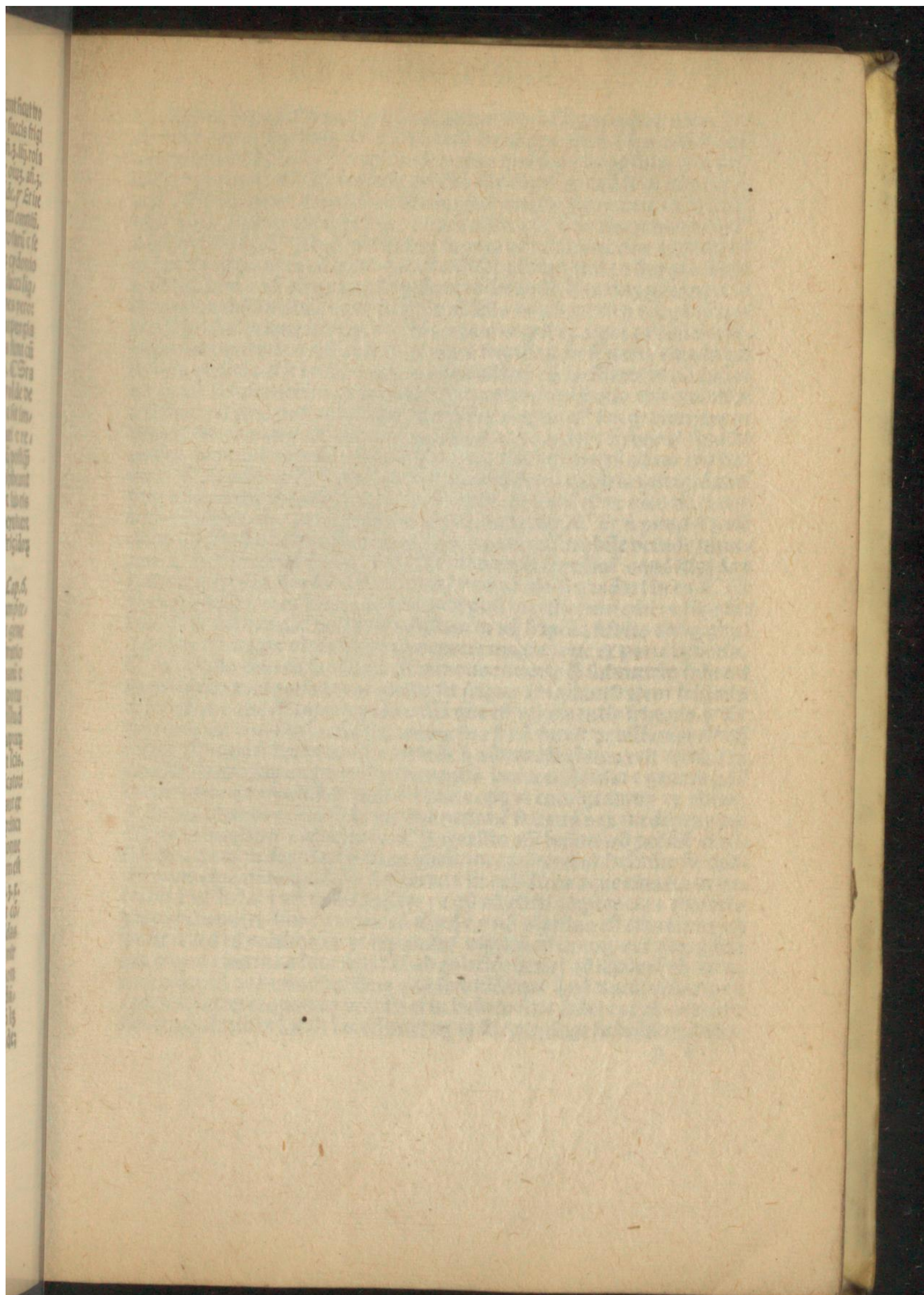
¶ De rememoratione medicinaruꝫ infrigidantium eos. Capl'ꝫ. 5.

Ille vero que de eis sunt infrigidantes aut humectantes oēs sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas sicut aqua ordei decocta cū cancris ex parte cancri. Et oportet vt euellantur extremitates cancrorum ex pedibus suis ꝛ corporibus suis ꝛ abluantur cum aqua frigida ꝛ sale bono cum cinere vicibus tribus ꝛ supra donec mundificentur et purgentur a grauitate sui odoris: deinde decoquant in aqua ordei: ꝛ sicut aqua lactis vaccini de quo extractum est butyrum: ꝛ sicut succi olerum elixatorum predictorum in capitulis febrium acutarum sicut mucillago psilij. ¶ In aceto autem est vehemens exiccatio ꝛ virtus resolutionis: quare oportet vt bibatur cum eo quod resistit duabus proprietatibus. s. per cōmixtionem aque multe: aut cum quibusdam humectantibus ꝛ lenificantibus. ¶ Et proximum quidem est vt lac asine sit cum humectatione sua infrigidans: ita vt quidam faciant meliorem infrigidationē eius super infrigidationē lactis vaccini de quo extractū est butyruꝫ. Verū ipm ꝯuenit ei ꝗ nō hꝫ febreꝫ periodicā: neqꝫ māmā: neqꝫ humorē preparatū ad putredinē: ꝛ opꝫ vt caueat spissuꝫ lac: ꝛ de illis que ꝯferūt eis est ꝫuccarū: ꝛ cū senseris putredinē accidenteꝫ ex lacte: tunc solue cū facilitate: ꝛ si timueris calefactionē: tunc abstine ab eo aliquot dieb': ꝛ cura in ea cum trociscis ꝛ aqs fructuū: deinde itera lac. ¶ De

dicine vero infrigidātes que non habent humectationez sunt sicut trocisci noti narrati.s.trocisci canforati ⁊ trocisci de dactilis ⁊ succis frigidis.¶ Et sicut trocisci huiusmodi. ℞.spodij boliarmeni.an̄.ʒ.iiij.rosarum.ʒ.vi.seminis portulace ⁊ citrulli ⁊ cucurbite ⁊ karabe oiuz. an̄.ʒ.iij.fiant ex eis trocisci ⁊ sit dosis pōdus.ʒ.ij.⁊ sunt boni valde.¶ Et iterum alij proximi eis.℞. arnoglose amili ⁊ gummi dragaganti omniū. an̄.ʒ.iij.boliarmeni spodij amborū.an̄.ʒ.iiij.papaueris.ʒ.v.rosarū ⁊ seminis cucurbite ⁊ citrulli ⁊ portulace oium.an̄.ʒ.vi. granoꝝ cydoniorū excorticatoꝝ ⁊ semis melonis ⁊ cucumeris oium.an̄.ʒ.vij. succi liq/ritie pondus.ʒ.x.ↄficiant cum mucillagine psilij. ¶ Unctiones vero: ⁊ epithimata:⁊ emplastra infrigidantia: ⁊ odoramēta : ⁊ caputpurgia infrigidantia sunt illa que tu sciuisti. ¶ Et meliores vnctiōes sunt cū oleo d̄ cucurbita:⁊ de papauere:⁊ nenufare:⁊ salicibꝰ:⁊ violis. ¶ Stratus autem infrigidantes ⁊ humectantes sunt qui sunt plani valde de corijs aspersis aqua rosꝫ.aut de genere eius qd̄ fit in tabastren. ⁊ sit im/pletio eius illud qd̄ non calefacit imo sit de genere lini pectinati ⁊ re/nouati assidue. ¶ Aut sit stratus de corijs q̄ iam sunt impleta aq̄ postq̄ sint super ea rectificationes que applanent aquam bene ⁊ prohibeant eius inequalitatem:⁊ sit stratus prope aquas ⁊ cursus earum:⁊ sub eis folia arborum frigidoꝝ ⁊ humidoꝝ scilꝫ de salicibus ⁊ semperuiuEt ⁊ olera humida ⁊ odorifera frigida sicut rose ⁊ folia arborum frigidoꝝ ⁊ preputia vitis ⁊ his similia.

¶ De rememoratiōe medicinaꝝ humectantiū eos. Cap.6.

TLarū quidez que sunt cum infrigidatione rememoratio iam p̄terijt.¶ Et restat nunc considerare in qualitate dandi in potu genera lactis:⁊ lac de quo extractū est butyrū:⁊ in qualitate administrationis tine ⁊ balnei:⁊ administratione vnguentoꝝ ⁊ oleoꝝ ⁊ epithimatū ⁊ reliqui regiminis. ¶ Et nos q̄dem iam docuimus modū dādi in potu genera lactis in cap.pthisis ⁊ siccitatis stomachi : quare oꝫ vt sit illud canon. ¶ Et nō ē lac post lac mulieris sicut lac asine postea lac capraꝝ cuius pascua opꝫ esse ex herbis ⁊ oleribus frigidis humidis sicut scis. Nam ipsum ⁊ proprie lac asine eradicat ethicaꝫ si fuerit ei eradicator: ⁊ non est electio super ipsum si nisi prohibeat putredo accidens:aut expectatio materiei comprehense:⁊ lac quidem iuuatiuuꝫ est eis a principio ethice vsqꝫ ad finem eius:⁊ lac mulieris sugendo sumptum conuenientius est oibus:⁊ canon in dando in potu lac de quo extractum est butyrum est proximus illi iterum:⁊ melius q̄dem est vt incipias a.ʒ.x. vsqꝫ ad.xxx.⁊ qd̄ est supra eas si fuerit virtus adiuuās ⁊ tibi iest vt cō/misceas cū eo aliq̄d de trociscis infrigidantibus : ⁊ tibi inest vt addas supra summā p̄dictam in potione prima ⁊ postrema si fuerit potēs virtus sup̄ digestionē. ¶ Tina aūt illa est melior que est tepida in qua non est caliditas multa:⁊ est cū hoc cū virtutibus oleꝝ ⁊ herbaꝝ infrigidā/tiū ⁊ humectantiū:⁊ nō fit ita vt rorificet:nedū q̄ sudare faciat: ⁊ nō lꝫ vt vapor tine sit calidus:⁊ si n̄ eēt qd̄ ꝓhiberet administratōez tine fride;

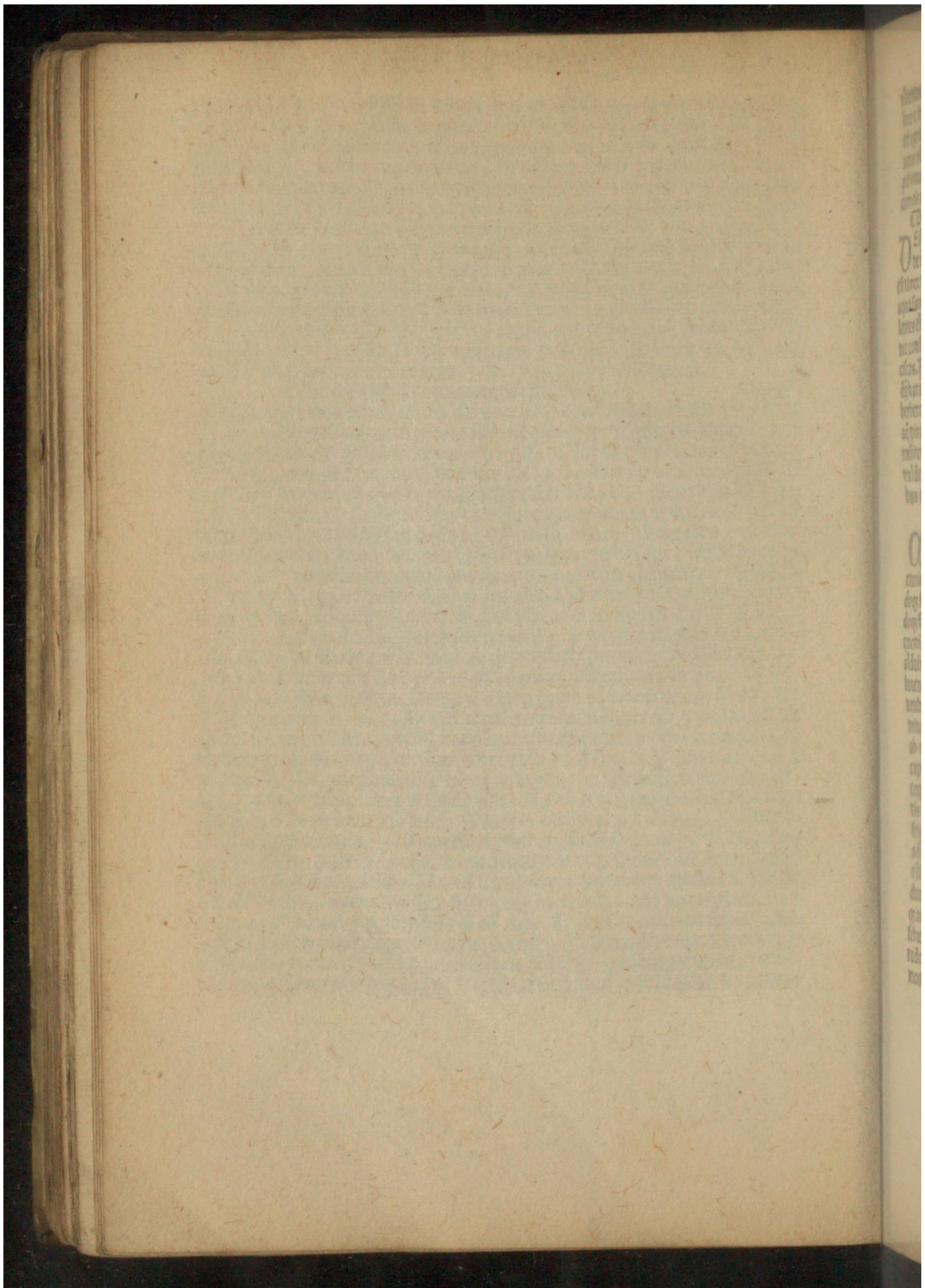

nõ eligeret̃ sup eã. Uex q̃ꝺ ꝓhibeat ab hoc ē debilitas corpoꝝ eoꝝ: ⁊ eo
rũ extenuatio. In p̄mis vo reb⁹ fortasse sanat eos istud. Uex debilitatē
corpis sanat iã illud cũ ifrigidatõe pauca quã facit in ꝯplõne ei⁹ q̃ pos
sibile ē vt curet̃. ℂ Qꝺ si fuerit debilis illo timet̃ ꝙ cadãt in ethicaȝ se
nilē ⁊ illã ꝺm min⁹. Uerũtñ cũ illo tardat̃ magis tp̃s mortis: ⁊ fortasse
viuit cũ ea tẽperie cui ē q̃titas: ⁊ multotiẽs q̃dē ē rectioꝛ pmutatio ei⁹
ad illã ethicaȝ. ℂ Illud aũt in quo sumus de relatione tine rectius est
vt fiat inceptio in ea cũ aqua que est calidũ ad terminũ: ⁊ fiat gradatio
ad frigidam ⁊ ad tẽperataȝ frigidam tollerabilē. Hec eniȝ gradatio fa
cit corpus susceptibile aque frigide: cũ lesio non fiat nisi p aduentũ con
trarÿ in cõplexione subito: ⁊ iterũ corpus acqrit ex aqua calida simili-
tudinē teneritatis ⁊ tollerat cũ ea aquã frigidaȝ. Et si iteret̃ tina in die
tribus vicibus erit rectũ: ⁊ opȝ vt administret̃ cũ facilitate vt nõ cadat
virtus: ⁊ si sumpserit aquaȝ ordei añ tinaȝ duabus horis erit ꝯuenlẽs:
⁊ si p̄mittat tinã post emulsionē lactis sup corpus ei⁹ ꝺm ꝙ dicemus vt
dilatet tina meatus cibi: deinde suscipiat aquã ordei ⁊ q̃ sunt ei similia
postea expectet: deinde administret̃ aqua tine vt dilatet̃ cibus erit bo-
num. ℂ Et administret̃ post tinã ⁊ balneũ inũctio cũ oleis infrigidanti
bus ⁊ humectãtibus: sicut oleo viol. ꝓprie qñ factũ est ex oleo de cucur
bita: similiter oleo nenufarino: ⁊ oleo ꝺ cucurbita. ℂ Et si pmutet̃ post
tinaȝ ad illud qꝺ est declíuius ad frigus parũ tollerabile deindẽ inun-
gat̃. ℂ Et si p̄mittat̃ inunctio ⁊ festinet̃: deinde igrediat̃ aquã frigidaȝ
parũ erit rectũ ⁊ illud ꝺm tollerantiã ⁊ nõ est malũ gradari in eo. ℂ Et
melioꝛ quidē horaꝝ huius actionis est post digestionem cibi: ⁊ si possi-
bile est vt submergat̃ post tinã calidam in aq̃ frigida subito absq; gra-
datione est magis vltimũ ex parte cure: ⁊ magis forte ex parte timoris.
ℂ Et effusio eius cũ facilitate est minoris timoris q̃ꝫ submersio infirmi
in ea subito ⁊ minoris iuuamenti: ⁊ sit frigus ꝺm quantitatem frigoris
aque estatis que est inter tepidã ⁊ illã que est vehementis frigoris. ℂ Et
si p̄mittat̃ emulsio lactis sup mẽbra sua si nõ fuerit debilis: aut ei⁹ qꝺ
mixtũ est aqua si fuerit debilis: deinde si administret̃ tina erit rectũ. Nã
emulsio lactis sup corpus est vehementis humectationis: ⁊ genera q̃dē
lactis bona ad emulgẽdũ sunt p̄dicta: ⁊ opȝ vt emulgeantur ex vbere.
ℂ Et dignius est vt fiat fixio sup inunctionē fricando ex medicinis pre
dictis corpori toti ⁊ iuncturis. ℂ Ingressio aũt balnei nõ ꝯcedit̃ ei: ni-
si fuerit ita ne sudare faciat: neq; ignlat: neq; alteret anhelitũ: ⁊ sit cali-
dũ aque eius minus calido sui aeris: ⁊ sit caliditas ãque eius ita vt de-
lectet ⁊ nõ ledat ⁊ nõ faciat sudare: ⁊ qñ nõ est in corpore eius materia
preparata putredini ⁊ proprie cũ illud ē ⁊ nõ digestus est cibus: imo oȝ
vt sit illud cũ volũtas est vt expandat̃ digestũ ei⁹ in corpe: et non ꝓlon
get moraȝ eius in eo imo separat̃ ab eo velociter: et qñ separat̃ ab eo su
mat aliquid de humiditatibus ⁊ de sorbitiõibus q̃ nõ nocẽt ei factis ex
ordeo et lacte: et quando accidit ei in balneo sitis sedet eaȝ cũ aqua or-
dei et aq̃ alrasib et lac sit lac asine: et oȝ vt sit introitus in balneuȝ: dein-

de exitus eius ab eo scđm modum vt non sit labor in eo omnino. Et iaȝ enūciauimus illud in locis aliis et iterabim᷒ de illo cōditionē. ¶ Oportet vt permutet̄ ad balneū in lecto portato in quo sunt strati strat᷒ ingeniose: ita vt perueniat cum eo ad primā domum: et permutet̄ ad illud qđ ex duobus pannis factum est plenum lana vel coto et dicit̄ grece pedetolene qđ cōueniēs est balneo et exuat̄ vestimentis suis in ea: aut ī media si nō fuerit calida: et non moretur in aliqua earuȝ nisi quātitate p̄mutationis et anhelitib᷒ paucis: et iā exutus vestimētis: deinde ingrediat̄ ad domū scđam et tertiā: verūtamē non sit vehementis caliditatis et stet in ea q̄ntitate qua tollerat tinā. ☞ Hoc est illud qđ dictū est et quod magis est dilectum mihi est vt sit tina eius in domo media temperata. ☞ Cum ergo separat̄ a tina frigida cooperiatur mātili aut farca habente duas tunicas et p̄mutet̄ ad stratū suum et lectum suuȝ cuȝ sua sabana: et exiccetur sudor eius cum mantili et inungatur et cibetur.

¶ De cibatione habentium ethicam. Cap. 7.

OPortet vt separet̄ in eis cibus: ⁊ nō cibent̄ in saturitate eoꝝ vice vna. Amplius melius quo cibant̄ est aqua ordei: et ordeum: et panis tritici abluti infusus in aqua frigida. ¶ Et genera lactis cū ab eis nō p̄hibet aliquid eoꝝ que diximus. Et lac vaccinū de quo extractū est butyrum quoniā est plurimi nutrimenti: et almes: et cucurbita: et d̄ fructibus melones palestini et sunt alraki cognominati apud nos indi. et quādo sentit rectificationē: tūc nō est malū cibare ipsuȝ caseo humido non salito: et si virtus debilitat̄ nō est maluȝ vt cibet̄ iure issidebegi cū coriandro humido decocto cum eis que sunt sicut alduragi ⁊ alteiugi. ☞ Et fortasse opȝ vt detur eis in potu aliq̄d vini subtilis permixti cum aqua multa: ⁊ fortasse est necessariū vt cibes cū mosos ex carne alduragi et alteiugi et alcubugi et pulli et hosune acetoso aut ꝯgelato acetoso ex carne hedi aut carne vaccina q̄ñ est illic fortitudo digestionis: et acetū almoses et cōgelati est iuuatiuū eis et cōfortatiuū in hac dispositiōe: et fortasse non est excusatio ab aqua carnis permixta cuȝ sirupo de fructibus frigidis acetosis aut vitello oui sorbilis: et q̄ñ prolongat̄ cū ea debilitas ad sincopim: est necesse vt cibent̄ aqua carnis accepta ex lateribus hedi cū sale pauco que colet̄ et fundat̄ sup̄ eā q̄ntum totū eius ē de aqua malorum et quātum est decima eius de vino odorifero et potetur tepida. ☞ Aqua vero frigida q̄ nō est valde vehemētis frigoris non est malū si in potu detur eis: si nō fuerit debilis: aut aliquid p̄hibens. Et illud p̄hibens: aut erit apostema sub hypocūdriis: aut erūt in corpore toto chimi putridi et chimi crudi qui oēs digestione indigent et non apparet signū digestiōis. Quod si appareat timor erit minor: et simil̄r si fuerit ethica permutata ex sirsen aut birsen: nam cū hac melius ē vt interdicat̄ potus aque frigide q̄ cū aliis. ¶ Ethica enim cū superuenit egritudinibus destruentibus virtutem mollificantibus eam arefacientibus ossa et carnē supuenit debilitati. Cū ergo coniungit̄ et sup̄ debilitatem post sumptionem aque frigide non morat̄ quin cadat in genus

alterius ethice que cōicat huic generi in siccitate: et diuersificatur ei in calore et frigore: et nominatur ethica senectutis et ethica senij. ¶ Et illa quidem est egritudo seua in qua inatus calor iam destructus est. ¶ Et similiter aqua vltimi frigoris et plurimi nocet eis in omni dispositione et corrumpit innatum calorem membrorum eorum radicalium: et fortasse festinat cum eis aut permutat eos ad modum alium ethice.

¶ De succurcendo dispositionibus sequentibus ethicā. Cap. 8.

De illis est sincopis: et iam diximus regimē in hoc multotiēs. ¶ Et de illis est fluxus vētris: et opz vt curetur et succurratur ei. Naz in hoc est timor magnus. ℣ Et de curis eius in primis est vt sit aqua ordei eorum aqua sauich: et ponantur in aqua ordei eorum miliū torrefactum et gūmi aut lentes elixate iterate aut lac decoctū cū lapidibus aut cuz igne solo donec consumatur eius aquositas et proprie cum milio. ℣ Et potent hos trociscos. ℞. boliarmeni. ʒ. v. castanee torrefacte rof. omnium. aā. ʒ. iiij. spodij karabe amborum oīum: aā. ʒ. iij. seminis acetose excorticati granorū berberorum oīuz. aā. ʒ. vi. fiant trocisci cū succo cydoniorum: et detur ī potu aq̄ pirorum in mane et apud somnū: et detur in potu psiliū torrefactum: et similiter suffumigetur de spodio in quo est bdellium de mecha: est iuuatiuum valde. ¶ Et si peruenit ad excoriationem curetur excoriatio cum clysteribus que scis quoniam illud est conueniens.

¶ De ethica senectutis. Cap. 9.

Currit consuetudo vt dicant ethicaz senectutis post febrez ethicā et nos etiaz incedamus via cōsueta. ℣ Intentio itaqz ethice senectutis est dominium siccitatis super complexionem absqz febre: et quandoqz fit cum equalitate in calore et frigore et illud est secundum minus: et quandoqz fit cum frigore et nominatur hec dispositio senectus et ethica senij quoniam corpori accidit in hora senij illud quod accidit in illa hora de aldubul et siccitate. ¶ Et senes quidem sunt velocioris casus in ea q̄ꝫ iuuenes: et iuuenes velocioris casus in ea q̄ꝫ pueri licet accidat in iuuenibus et pueris. ¶ Et causa faciens cadere in eam: aut est frigus dominans cum debilitate corporis: quare prohibet virtutem nutritiuam ab operatione sua integra sicut accidit iterum in fine vite. Et de hoc capitulo est potus aque frigide non in hora sua: aut super debilitatem corporis cum febre: aut dispositione: aut successione exercitij resoluentis virtutem et aperientis poros et quod vocat ad attrahendum aquaz frigidam ad viscera subito. Aut vapores mali frigidi qui eleuantur ad cor et infrigidant complexionem eius. Aut caliditas que resoluit et liquefacit humiditates: quare caliditas innata debilitatur et succedunt frigus et siccitas. Et quandoqz sequitur euacuationes. Et quādoqz attrahit hanc egritudinem superfluitatis in infrigidādo patientes febres cum eis que bibuntur et emplastrantur. ¶ Et hec quidem egritudo quando confirmatur non curatur: et si esset ei ingenium: esset morti ingenium.

¶ De signis. Capitulum. 10.

In istis videntur signa alduburen et exiccationis: et non videtur in eis incensio et inflammatio: immo fortasse inueniuntur frigidi tactus. ¶ Et eorum pulsus non est sicut pulsus habentium febres ethicas immo est tardus paruus et rarus: nisi fortis fiat debilitas: quoniam tunc incipit pulsus fieri frequens et proprie in illis quibus aduenit hoc ex potu aque frigide. ¶ Et quandoque est vrina eorum alba subtilis aquosa. Et sunt in dispositionibus suis sicut senes.

¶ De curatione ethice senectutis. Cap.ii.

Non adhibetur hec cura nisi cum nondum confirmata est et speratur quod non confirmetur: et cum confirmata est speratur vt postponatur perditio parumper. ¶ Et canon quidem in curatione eorum est calefactio et humectatio. ¶ Et ex humectatione sunt balnea secundum quod sciuisti que non administrentur nisi post digestionem: nam si ipsa administrentur successione comestionis faciunt cadere virtutem. ¶ Et clisteria facta ex capitibus et pedibus et cicere contrito et ficubus cum melle et camomilla de quo administretur quantitas medie libre cum vnc.ij. olei sisamini et aliquantulo olei de ben. ¶ Et administretur fricatio super cibatione et lac coctum cum lapidibus est vehementis iuuamenti eis: et mel est vltimum in iuuamento eorum sicut est vltimum in nocumento habentium febrem ethicam. ¶ Et omnis cibus humectans facilis penetrationis velocis descensionis in quo non est viscositas sicut aqua carnis et vitelli ouorum sorbilium et vinum subtile odoriferum parue quantitatis est vehementer conueniens eis. ¶ Et oportet vt obseruetur humectatio predicta in capitulo ethice. Et misceatur cum ea quod calefaciat ex odoribus et emplastris et vnctionibus fricando et cibis alijs.

¶ Tractatus Quartus de febribus pestilentialibus: et que sunt homogenea: et variolis: et morbillo.

¶ De febre pestilentiali. Cap.j.

Quando accidit aeri quod docuimus te in libro vniuersalium sicut accidit aque de alteratione in qualitate sua ad calorem et frigus: et de alteratione in natura sua ad profundationem et putredinem: sicut profundatur aqua et fetet et putrefit. ¶ Et sicut aqua non putrefit vllo modo propter suam simplicitatem: imo propter illud quod admiscetur ei de corporibus terrenis malis que permiscentur ei: et accidit toti qualitas mala. Similiter aer non putrescit vllo modo propter suam simplicitatem: imo propter illud quod admiscetur ei de vaporibus malis qui permiscentur ei et accidit toti qualitas mala. ¶ Et quandoque est illud causa veterum

deferentium ad locum bonum fumos malos ex locis fetidis in quibus sunt valles profunde ⁊ corpora exiccata in prelio aut occisa non sepulta neqꝫ tumulata: ⁊ fortasse est causa propinqua loco in quo venit. Et quandoqꝫ accidunt putredines in interioribus terre ꝓpter causas quarū euentus ignoratur: ⁊ nocere faciūt aquam ⁊ aerem. ¶ Et febres quidē accidentes cā aeris sicci: fiunt iterum causa vt eueniant febres colerice. Pestilentiales vero fiunt ex aere turbido ⁊ humido: ⁊ febres in aere humido sunt pluris euentus: sed sunt minoris acuitatis ⁊ lōgioris spacij. In estate vero sicca pauce pluuie sunt minoris euentus ⁊ maioris acuitatis ⁊ velocioris separationis. ⁊ meliora tempora sunt que seruant materiam suam. ¶ Et principium omniū horum sunt forme ex formis celi facientes esse necessariū illud cuius aduentus ignoratur: lꝫ sint quidam qui dixerunt in eo aliquid non ꝓportionatum ad causam eius: imo oꝫ vt scias ꝙ causa prima longinqua ad illud: ⁊ quando faciunt necessario virtutes agentes celestes ⁊ virtutes patientes terrestres humectationem vehementē aeri expelluntur vapores ⁊ fumi ad ipsum: ⁊ sparguntur in ipso: ⁊ putrefaciunt eum cum caliditate debili. ¶ Et quādo fit aer ſm hunc modum venit ad cor quare corrumpit complexionē spiritus qui est in ipso ⁊ putrefit qḋ circundat ipsum de humiditate: ⁊ accidit caliditas egressa a natura ⁊ spargitur in corpore: tunc per causaꝫ suam erit febris pestilentialis: ⁊ communicat multitudini hominū qui iterum habent in seipsis ꝓprietatem preparationis. Agens enim soluꝫ cum peruenit ⁊ patienti non est preparatio non accidit actio ⁊ passio. ¶ Et preparatio corporꝫ ad illud in quo sumus de passiōe est vt sint plena humoribus malis. Nā munda nō forsitan patiunt ex illo: ⁊ corpora debilia iterū patientia sunt ex ea. Sicut illa que multiplicant coituꝫ. ⁊ corpora dilatatorꝫ pororꝫ: humida: multe balneationis.

¶ De signis febris pestilentialis. Capl'm. 2.

Hec febris est quieta exterius: conturbans interius. ſm plurimum perdens: ex qua percipitur caliditas: ⁊ inflammatio fortis: ⁊ ē cū ea magnitudo anhelitus ⁊ eius exaltatio: ⁊ constringitur multū ⁊ curtatur multum: ⁊ frequentatur: ⁊ vehementia sitis: ⁊ siccitas lingue. ⁊ quandoqꝫ fit cum nausea aut casu appetitus: ⁊ si non resistitur ei cum comestione violenter interficiet eum: ⁊ dolor oris stomachi: ⁊ magnitudo splenis. ⁊ angustia vehemens: ⁊ inquietudo: ⁊ fortasse erit tussis sicca: ⁊ casus virtutis: ⁊ peruenitur in ea ad sincopim ⁊ cōmixtionem rationis. ⁊ tenditur quod est sub hypocundrijs. ⁊ fiunt cum ea vigilie ⁊ mollificatio corporis ⁊ tepor. ⁊ quandoqꝫ accidit cum ea bothor subalbida ⁊ rubea: ⁊ quandoqꝫ est velocis occultationis: ⁊ accidunt cola ⁊ vlcera: ⁊ fit pulsus ſm plurimum frequens ⁊ paruus: et fit vehemens ſm plurimum in nocte: ⁊ quandoqꝫ accidit eis dispositio sicut hydropisis: ⁊ fluxus ventris colere ⁊ aliorum: ⁊ est egestio eius lenis feda non naturalis. Et quandoqꝫ est melancolia et plurimum eius est spumosum fetidum. Et est in illa aliquid de genere eius quod

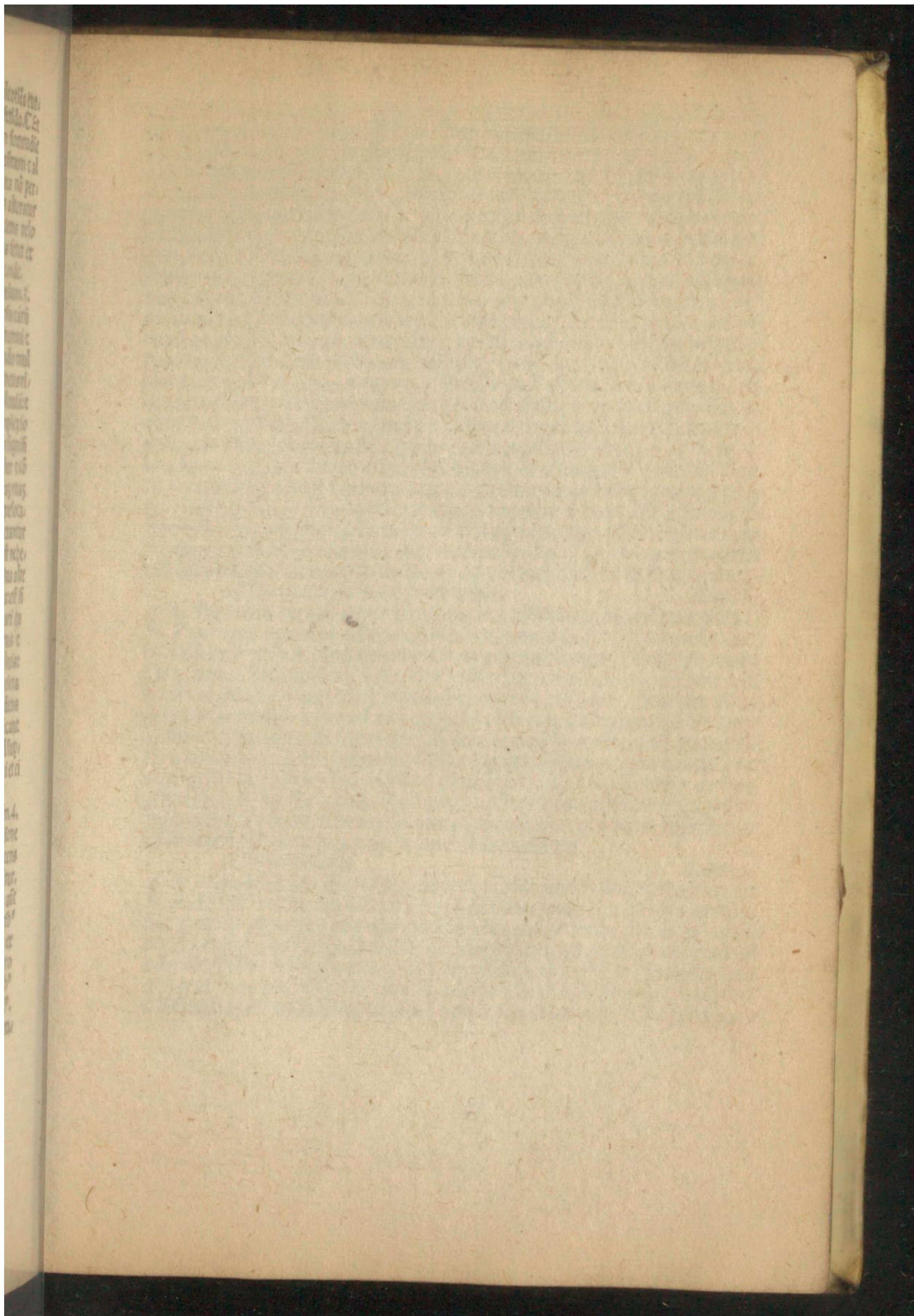
liquefit: et est vrina eius aquosa colerica melancolica: et multotiẽs euomunt melancoliã. Coleram vero plus illa et sudant sudore fetido. ¶ Et hec quidem febris incipit cum accidentibus predictis cum fortitudie sua et venit res eius ad sincopim et frigus extremitatũ et spasmum et alcuzez. Et quandoqz est de his febribus pestilentialibus in qua nõ percipit eger nec tangens ppinquus multitudinẽ caloris: et non alteratur pulsus et aqua magna alteratione: et cum hoc ipsa est interficiens velociter: et hesitant medici in esse eius: et plurimuz quorum anhelitus fetet ex istis et ex primis moriunt: nam putredo est iam confirmata in corde.

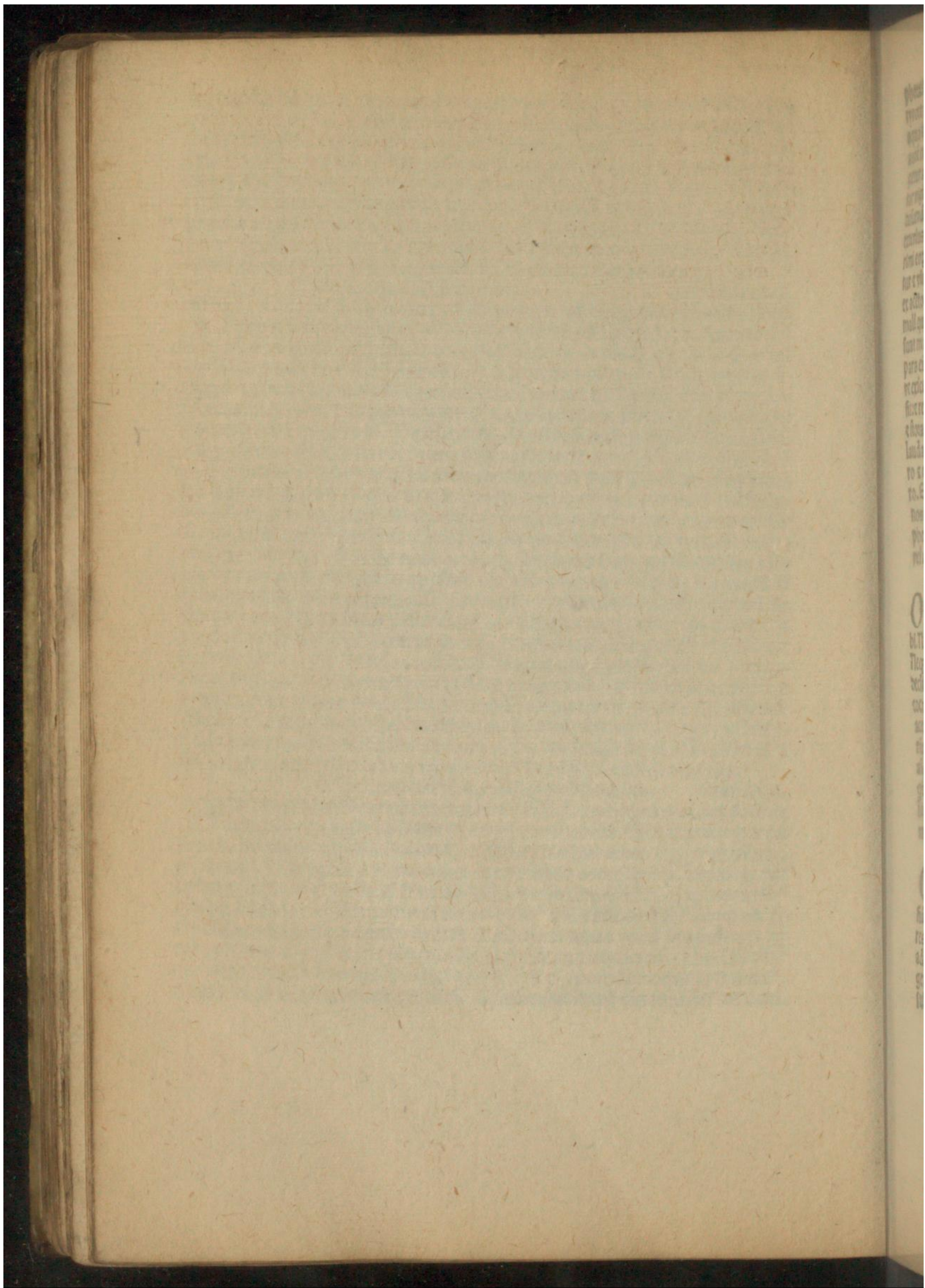
¶ De signis pestilentie aeris. Capitulum. 3.

De illis que significant pestilentiaz de reb⁹ que currũt cursu cárũ est vt multiplicentur rholoni et asuhub in principijs autumni et inebul. nam indicant pestilentiaz indicatione cause. ¶ Et quando multiplicatur auster et subsolanus in kenif diebus aliquot. Et quotiens videris turbiditatem aeris et nebulositatẽ eius: et existimaueris pluuiã: et inueneris aerem vacuum siccum et non pluit: tunc scias ꝙ complexio hyemis erit corrupta. ¶ Pestilentiã aũt estiuã malignaz malam significat paucitas pluuie in vere cum frigore: deinde multiplicaſ auster et cõturbatur aer aliquot diebus: deinde clarificaſ post hebdomadaz vnaz nõ supra: et accidit frigus in nocte: in die calor est vehemens et prefocatio et conturbatio et caliditas: tunc iam venit pestilentia: et expectantur febres pestilentie et variole et his silĩa. Et similiter qñ etas non est vehementis caloris et est vehementis conturbationis habens matutina alterata et iam preterierunt in autũno asuhub et ignes et vehiziz et alia: est signum pestilentie et aliorum. ¶ Et similiter qñ videris aerez alterari in die vno multis vicibus et clarificaſ aer die aliquo: et oritur sol clarus et conturbatur die alio: et oritur in velaminibus nebule que est vt puluis: tunc iudica ꝙ pestilentia accidet. ¶ Signa que sunt ſm semitã societatis cause sunt. verbi gratia. vt videas ranas iam multiplicari: et videas reptila generata ex putredine iaz multiplicari: et de eis que significant illud est vt videas mures et aĩalia que habitãt sub terra fugere ad superficiẽ terre et exire mãifeste: et videas aĩalia male nãe sicut alakaliki et eisilia fugere ex nidis suis et ire ab eis: et fortasse dimittũt oua sua.

¶ De curationibus febriũ pestilentiarum. Caplm. 4.

Summa curatiõis earum exiccatio. Et illud cuz flobotomia et solone ventris: et opz incipiatur in ea ad euacuandũ. Si aũt mãvincens fuerit sanguinea fiat flobotomia: et si fuerint humores alij euacuẽtur. ¶ Et opz vt ifrigides domos eorum et rectifices aeres ipsarum. Domorum aũt infrigidatio fit vt valleſ fructib⁹ odoriferis frigidis et extremitatib⁹ arborum frigidarum et linimẽtis et rorationib⁹ vel delibutiõib⁹ sumptis ex fructibus frigidis odoriferis et ex cãphora et aqua ro. et sandalis: et roretur domus eorũ oi die aliquotiẽs et pprie cuz aqua ros. et de salicib⁹ et nenufare: et si fuerint i domo manatiões et roratiões aque erit meli⁹. Aeris vero rectificationez dicã. ¶ Et administrenſ eis trocisci de cam

phora: ꝛ robub frigida: ꝛ aqua lactis acetosi: ꝛ lac acetosum ablato butyro: ꝛ aqua rob. in qua dissolutũ est serũ acetosum bonũ ꝛ acetum cum aqua iterum: ꝛ aqua frigida plurima subito est iuuatiua valde: pauca autẽ consequẽter exhibita fortasse excitat caliditatẽ. ℭ Qđ si res plongetur ad hoc vt tendant hypocũdria ꝛ infrigident extrema ꝛ plongentur vigilie ꝛ pmixtio mentis ꝛ vides pectus ꝛ qđ est super ipm̃ eleuari ꝛ descendere: tunc necesse est administrare regimen trahens caliditatem exterius. ℭ Et qñ cadit appetitus restaurent ad comestionẽ. Nam plurimi eoꝝ qui viriliter agunt super illud ꝛ comedũt violenter absoluũtur ꝛ viuũt. Et necesse est restaurare eos sup cibũ: ꝛ opꝫ vt sint cibi eorũ ex acetosis ꝛ desiccatiuis ꝛ sint pauce q̃titatis. Cibi nãqꝫ eoꝝ sunt iterũ mali quare nocet eoꝝ multitudo in quãtũ fit additio: ꝛ nocent inq̃tum sunt mali. ℭ Rectificatiõis aũt pestilẽtie ps est ſm sanos q sunt in ea: et pars eius est ſm sanos ꝛ egros. ☞ In illa ỽo q̃ est ſm sanos intentio est vt exiccet aer ꝛ fiat boni odoris: ꝛ ꝓhibeat eius putredo cũ quacũqꝫ re sit: ꝛ rectificet cũ xiloaloe crudo ꝛ ambra ꝛ thure ꝛ musco ꝛ costo dulci ꝛ storace ꝛ sandaraca ꝛ assa ꝛ gariofilis ꝛ mastice ꝛ glutino albotin et laudano ꝛ melle ꝛ croco ꝛ bunchũ ꝛ cupresso ꝛ iunipero ꝛ alusnẽ ꝛ lauro ꝛ cipis ꝛ sqnãto ꝛ sauina ꝛ acoro ꝛ galia ꝛ amigdalis amaris ꝛ assaro. Et qnqꝫ fiũt ex istis ꝯposita: ꝛ aspgat domus aceto ꝛ assa. ☞ Scđꝫ sanos vero ꝛ iteꝝ febricitãtes ꝛ egros est suffumigatio cũ sandalis ꝛ camphora ꝛ corticib⁹ granatoꝝ ꝛ myrto ꝛ mal cydonijs ꝛ hebano ꝛ alsegi vel alkekengi ꝛ tamarisco ꝛ ribes: ꝛ opꝫ vt multiplicet suffumigatio.

ℭ De preseruatione pestilentie. Cap. 5.

Oportet vt extrahantur a corpore humiditates superflue: ꝛ icline-tur regimen eius ad exiccationẽ ex omni modo ꝛ ex minatione cibi. Nisi exercitio. Oportet enim vt non administretur: Neqꝫ balneum: Neqꝫ vina: Neqꝫ tolleret sitis. Et rectificetur aer cũ eis que diximus: ꝛ declinet cibus ad acetosa: ꝛ minoret ex eo: ꝛ sit caro que administrat decocta in acetosis: ꝛ sumat de alhebel ꝛ alcharis ꝛ almosos factis cum aceto ꝛ absqꝫ aceto cũ sumach ꝛ aq̃ acreste ꝛ aq̃ limonis ꝛ aq̃ granatorũ: ꝛ condita in aceto iuuatiua sunt ꝛ ꝓprie capparis aceto condita: ꝛ algelenlabin ex illis est q̃ ꝯferũt ꝛ ꝓhibẽt ab eis putredinem: ꝛ de illis qbus ex ea fit euasio est administratio tyriace ꝛ mithridati añ eaꝫ cũ reliquo regimie bono: ꝛ de medicamie facto ex aloe ꝛ croco ꝛ myrrha sumat omni die circiter. ʒ. i. quoniam est iuuatiuum.

ℭ De variolis. Cap. 6.

Quando qꝫ accidit in sanguine ebullitio ſm semitã putredinis cuiusdã de gñe ebullitionũ q̃ accidũt succis: ꝛ talia quideꝫ accñtia fiũt p eã ita vt partes eoꝝ abinuicẽ discernant. ☞ Et de hoc ẽ cui⁹ cã est res q̃si naturalis faciẽs ebullitionẽ sanguis qua putrefit ab eo illud qđ admiscet ei de reliquijs nutrimẽti sui mẽstrualis qđ ẽ in pgnatiõe: aut generat in ea post illud ex cibis feculẽtis ꝛ malis de illis que rartificant substantiaꝫ ei⁹ ꝛ faciũt eã ebullire donec fiat ei suba recta fortior pma ꝛ

magis apparens sicut illud qd̄ natura efficit in succo vue ita ꝙ rectificat ipsum faciendo vinum similis substantie ⁊ iaȝ putruit spuma aerea ⁊ fex terrena. ¶ Et de hoc est cuius causa est res adueniens extrinsecꝰ ebullire faciens occulta q̄ permiscet humores cū sanguine cōmixtione existente in dispōne ebullitionis ⁊ stationis sub sole sicut accidit apud alterationem tēporis ⁊ ꝓprie veris ab eo qd̄ ptinet ei de qualitatibus ⁊ ordine. ¶ Et variole qdem ⁊ morbillus sunt de summa egritudinū aduenientium: ⁊ multiplicanꝫ in successione austrinoꝝ qn̄ multiplicatur coꝝ perflatio. ¶ Et corpus qdem variolis preparatum est illud qd̄ est calidū ⁊ humidum: ⁊ conturbate humiditatis proprie qd̄ paꝝ extrahit de sanguine per flobotomiaȝ. ¶ Et de cibis sunt cibi qui faciunt cadere in variolas velociter: ⁊ ꝓprie qn̄ non sunt consueti ⁊ administranꝫ sup eos medicine: ⁊ cibi calefacientes sicut lac: ⁊ proprie camellarū ⁊ equarum cum multum repletur ex eis ille qui non assuetus est eis: deinde bibit vinum plurimum aut medicinas calidas. ¶ Et variole quideȝ sunt quasi modus quidam crisis. ¶ Et plurimum quidem accidunt variole infantibus: deinde iuuenibus: ⁊ minoratur earum euentus in senibus: nisi ꝓpter causas fortes: ⁊ in regionibus vehementis caliditatis ⁊ humiditatis: ⁊ earuȝ euentus in corporibus humidis est plus ꝙ̄ sit ipsarū euentus in corporibus siccis: ⁊ earum euentus in vere plus est ꝙ̄ ipsaꝝ euentus in hyeme: ⁊ post ver in fine autūni ⁊ proprie cum p̄cedit estas calida ⁊ sicca ⁊ fuerit ille autumnus calidus ⁊ siccus. ¶ Et variole nō accidunt in cute solum ⁊ in eo qd̄ sequiꝫ illud qd̄ apparet: imo accidūt in oībus membris similiū partium apparentibus ⁊ occultis ita ꝙ velaminibus ⁊ neruis. ¶ Et qn̄ apparent variole faciunt incurrere pruritum: deinde apparent res sicut capita acuū similia milio: deinde egrediuntur ⁊ implentur sanie: deinde euacuantur ⁊ fiunt cruste diuersorū colorū: deinde cadunt. ¶ Et fortasse permutantur variole ad flegmonē ⁊ essere ⁊ ad dubellati que aggregāt saniem. ¶ Et plurimū quidē cum apparent habent colorem flegmonis. Uerumtamen qn̄qȝ egrediuntur s̄m colores diuersos cineritie ⁊ violatie ⁊ nigre. ¶ Uariole enī sunt species ⁊ colores. Naȝ de eis sunt albe: ⁊ de eis citrine: ⁊ de eis sunt rubee: ⁊ de eis sunt virides: ⁊ de eis sunt violacee: ⁊ de eis sunt ad nigredinē decliues. ¶ Et virides quidem et violacee sunt male. et quanto plus additur declinatio ad nigredinem tanto est deterius: et q̄to plus sunt decliuiores ad illud tanto plus sunt decliuiores ad malitiam. ¶ Et albe quidem sunt meliores et proprie quando sunt pauci numeri: magne quātitatis: facilis exitus: pauce angustie: debilis febris: et videbis febrē minui cum earum apparitiōe et ipsaꝝ egressione: et est principiū exitus earum in tertio et quod ei approximat. ¶ Et post illas sunt albe magne pluris numeri ꝓpinque absqȝ cōtinuatione. Nam ille que continuanꝫ adinuicem ita vt continuanꝫ in frusto magno carnis habentes latera aut rotundam formam sunt male. Et similiter iterum duplices magne in ventre vnius quarū est variola alia. ¶ Albe vero parue dure ꝓpin-

que difficilis exitus licet faciant existimari in principio rei salutem: tñ timetur in eis ꝙ difficilis fiat eaꝝ maturatio: ⁊ fiat cum eis mala dispõ egri: ⁊ perueniat per eas ad perditionez: qm̃ causa in eis est grossitudo materiei. ¶ Et de speciebus malarũ timorosaꝝ que plerũqꝫ interficiũt sunt ille quaꝝ diuersificat egressio. nam qñqꝫ apparent qñqꝫ occultant ⁊ ꝓprie qñ apparẽt violacee ⁊ similiter tenaces quaꝝ operatio nõ cessat a debilitate virtutis ⁊ viridificatiõe membri ⁊ nigrificatiõe eiꝰ perdũt: ⁊ si viriditas ⁊ nigredo quibus succedit resudatio non faciunt cadere virtutem: imo additur cum eis virtus nõ sunt mortifere: sed fortasse cadere faciunt in vlcera ⁊ que currunt cursu eorũ. ¶ Et vt sit fe. deinde variole saluius est ꝙ̃ vt sint variole ꝓcedentes: deinde ꝯsequatur eas ⁊ accidat super eas febris. ¶ Et illud qdem qd̃ plurimuz cõsiderare opꝫ in esse patientis variolas est eius anhelitus ⁊ ipsius vox: nam ipsa duo cum remanent bona: est res salua: ⁊ cum videris anhelitum patientis variolas ꝯsequentẽ ⁊ similiter patientis morbillum: tunc existima casum virtutis aut apostema dyaphragmatis. Deinde cuz vides sitim vehementem fieri ⁊ angustia assiduat ⁊ ea que apparent infrigidantur et variola ⁊ morbillus virides fiunt: tunc iam percipitur eger mori ⁊ festinat illud si variole fuerint de genere earum quaꝝ egressio ⁊ apparitio tardantur. ¶ Et plurimi eoꝝ qui moriunt per variolas moriunt prefocati ex sinantia. Et quãdoqꝫ moriunt per casum virtutis cũ rasura intestinoruz ⁊ fluxu ventris. ¶ Et cuz videris violaceas de variolis ⁊ morbillo ꝓfundari: tũc scias ꝙ superueniet egro sincopis. Et qñ festiat ad mingendum sanguinẽ ⁊ succedit ei vrina nigra: tunc est mortiferꝝ precipue qñ est illic casus virtutis. ¶ Et fluxus ventris viridis sanguineꝰ aut lotiuus non cum casu virtutis ⁊ albumera est aliquid de variolis ⁊ morbillis. ¶ Et multotiens quidem variolatur homo duabus vicibꝰ quando aggregatur materia ad expellendum bis. ¶ Et coloris plumbini sunt variole quarum bothor in facie ⁊ pectore ⁊ ventre sunt plusꝙ̃ in cruribus ⁊ pedibus ⁊ sunt male ⁊ significant materiam grossaz que non expellitur ad extremitates.

¶ De signis apparitionis variolaꝝ. Capĩm. 7.

Quandoqꝫ antecedunt apparitionem variolaꝝ dolor dorsi: ⁊ pruritus nasi: ⁊ timor in somno: ⁊ punctio vehemens in membris corporis: ⁊ grauitas cõmunis: ⁊ rubedo in colore faciei et oculi: et lachryme: et inflammatio: et multitudo alicum: et saltus cũ constrictiõe anhelitus: et raucedo vocis: et grossitudo sputi: et grauitas capitis: et dolor capitis: et casacã: et exiccatio oris: et angustia: et dolor in gutture et pectore: et tremor pedis apud resupinationem et declinationem ad ipsaz et cum hoc toto febris conclusa.

¶ De morbillo. Capitulum. 8.

Scias ꝙ morbillus omnis est variola colerica. Et non est differentia inter ea ambo in plurimo reliquaꝝ dispõnuz: nisi quia morbillus est colericus: et ꝙ ipse est minoris quãtitatis: et quasi ipse nõ pertrã

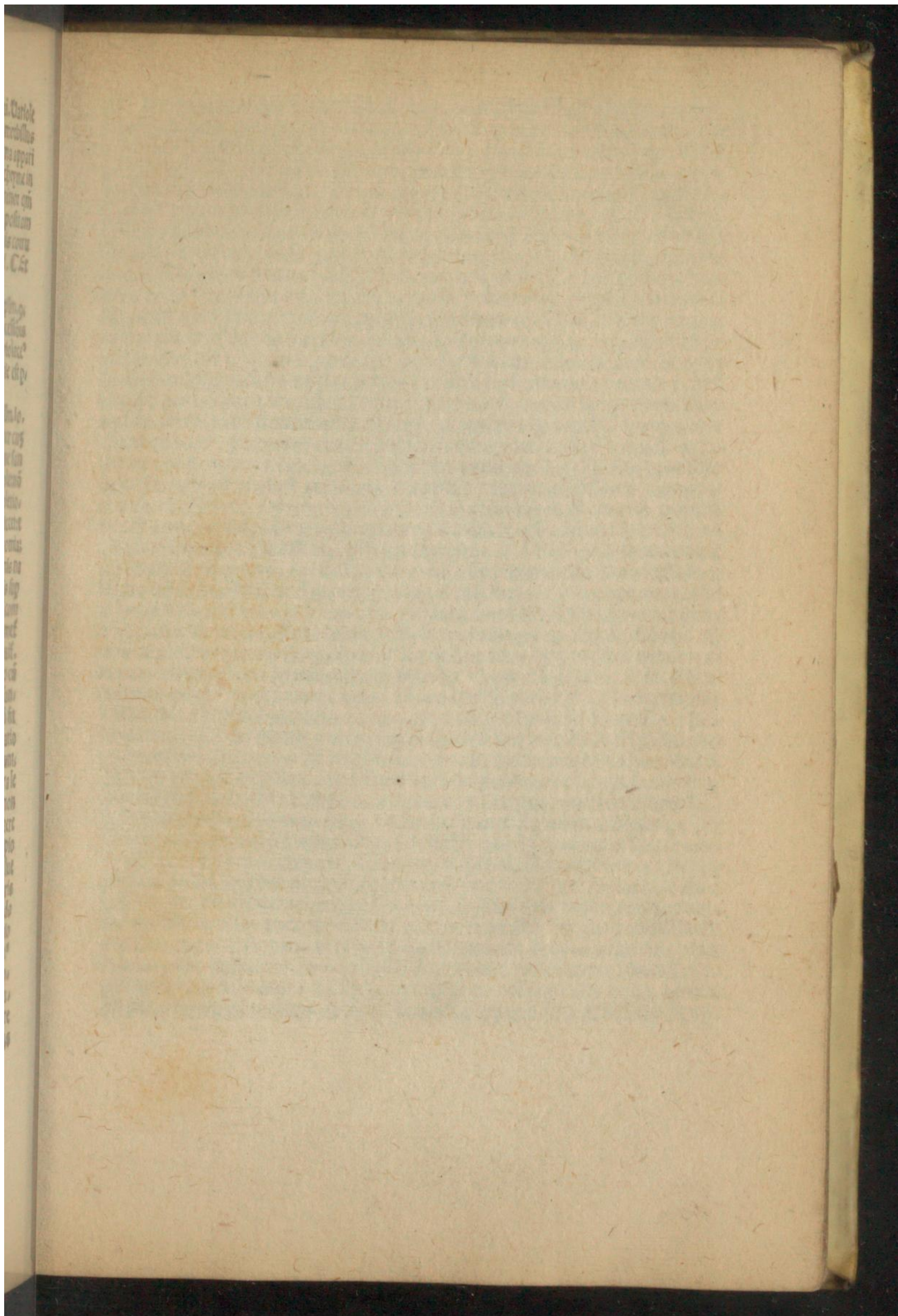
fit cutē: & nō est ei altitudo de qua curet̄ ꝓprie in principio sui. Variole sitro in principio sue apparitionis est eminētia & altitudo: & morbillus est minor variolis: & minus accidit oculo q̄ variole. ¶ Et signa apparitionis eius ꝓxima sunt signis apparitiōis variolaꝝ. Veꝝ lachryme in eo sunt plures: & angustia: & īflatio vehemētior: & dolor dorsi minor q̄m cā eius in variolis est repletio sanguinea & extendens venam positam sup dorsum. Nam gn̄atio variolaꝝ est pp multitudinē sanguinis corrupti: & morbili pp vehemētiam malitie sanguinis corrupti pauci. ¶ Et morbillus s̄m plm̄ egredit̄ subito: & variole aliqd post aliqd.

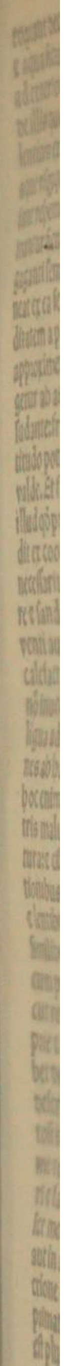
¶ De signis salutis eius. Caplm̄. 9.

Sunt sicut signa salutis variolaꝝ. nam ille q est velocis ꝓcessiōis & apparitōis & maturatōis est saluus: & durus & viridis violaceꝰ est malus: & q est tarde maturitatis frequētis sincopis & angustie est ꝑnitiosus: & q occultat̄ iteꝝ subito est malus faciēs sincopim.

¶ De cura. Caplm̄. 10.

Oportet in variolis vt incipiat̄ & extrahat̄ sanguis sufficiēter cuꝫ conditiōes fuerint: & similiter si morbillus fuerit in repletione sanguinis: & spatium illius est vsq̄ ad. 4. ¶ Sed qn̄ procedunt variole: nō opꝫ tunc vt administret̄ flobotomia: nisi inueniat̄ vehemētia repletionis: & dn̄ium materiei. Tunc enim flobotomet̄ quātitate qua exiccet: & conuenientius qdeꝫ qd̄ in hac administrat̄ egritudine est flobotomia: & si flobotometur vena nasi confert iuuamentum fluxus sanguinis narium: & tuentur partes superiores a malitia variolarū: & est facilis sup infantes. ¶ Et qn̄ necessaria est flobotomia & nō flobotomat̄ iterū completur & timetur super ipsum corruptio extremitatis: & similiter timet̄ quandoq̄ simile illi super illū cuius assiduat̄ extinctio & vēter soluit̄. ¶ Et opꝫ vt fiat in eis cibatio in primis cū eis in qbus est cōfortatio cū repercussione & extinctiōe absq̄ ꝯstrictione nature & inspissatione sanguinis sicut qd̄ fit de iuiubis cū tamarindis & cassiafist. & cum eo qd̄ fit ex dactilis imaturis & ex lentibus preparatis & isfidebegi & lenificatio vehemens: & similiter opꝫ vt sint cū istis tamarindi & q̄ eis cōueniunt. Et cibus factus ex cucurbita & melon alrahin: imo opꝫ vt sit natura lenis in principio: & sit intentio in eis qbus lenitur tamarindi: & si non obedit cum eis additur sup eos siracost cum facilitate & cautela & tereniabin: aut infusio prunoꝝ: & confert qn̄q̄ si in potu detur in principio apparitiōis vestigioꝝ variolarum pondus. ʒ. iij. de rob dactiloruꝫ silue strīū cum vno de trociscis camphoratis: & sirupꝰ de dactilis imaturis est vehemētis iuuamēti in hmōi hora. ¶ Cū ergo ptransierit egritudo diē scd̄m & incipiunt variole tūc apparere: tūc fortasse erit infrigidatio cā erroris magni: ex eo q̄ retinet superfluitatē interius & delatione eiꝰ super membra principalia: & fortasse nō sit eis possibile procedere & apparere: & accidit inquietudo & fortasse accidit nausea. Immo opꝫ vt iuuent̄ superfluitates in huius dispositione cum eis que faciūt ebullire & aperiūt opilationes: sicut feniculum & apium cum zuccaro: & succus

corum: aut decoctio radicum et seminum: et fortasse odoratur aliquid de croco et aqua ficuum est bona valde. ficus enim sunt vehementis expulsionis ad exteriora: et illud est vna de causis euasionis a nocumento earum. ¶ Et de illis que conferunt valde in huiusmodi hora est vt sumant lacce ablute.ʒ.v. lentium excorticatarum.ʒ.vij. dragaganti.ʒ.iij. deinde coquantur cum lib.v. aque vsque quo remaneat quarta. lib. vnius et detur in potu. ¶ Et omnibus illis que sunt vehementis iuuamenti ad faciendum apparere variolas est vt sumantur ficuum citrinarum.ʒ.vij. lentium excorticatarum.ʒ.iij. lacce.ʒ.iij. dragaganti seminis feniculi.ana.ʒ.ij. decoquantur cum lib.v. aque donec remaneat ex ea fere tertia et coletur: et detur in potu de ea. expellit enim caliditatem a partibus cordis: et prohibet pulsum cordis. ¶ Et oportet vt non approximet ei in hac hora oleum aliquod omnino: et oportet vt regatur et elongetur ab aere frigido et proprie in hyeme: et fiat cum illo illud quod fit cum sudante: frigus enim opilat poros et redire facit materias retro: et multitudo potus aque frigide cum niue et interius in domo venti mala sunt valde. Et fortasse flobotomia est mala propterea quod repellit et conuertit illud quod procedit: quare caueatur post duos dies aut tres: et quando accidit ex coopertura et calefactione quasi sincopis aut accidit sincopis: tunc necessarium est regimen aeris qui attrahit et reuerti ad odores camphore et sandalorum: et si non fuerit excusatio quin detegatur corpus domui venti aut aere frigido paulatim fiat: et similiter quando adiutorium est cum calefactione aut dimissione infrigidationis. ¶ Et quando incipiunt exire et non inuenitur cum exitu earum alleuiatio imo inuenitur caliditas inflata et ligua ad nigredinem decliuis: tunc caue ne calefacias. ¶ Et oportet vt tu alienes ab habentibus variolas et morbillum emplastrationem ventris: in hoc enim est timor constrictionis anhelitus subito: et quod accidit fluxus ventris malus et mictus sanguinis. ¶ Et in fine eius oportet vt conseruetur natura: et cibetur loco lentium: sicut sunt lentibus elixatis duabus elixationibus cum renouatione aque: et loco lentium almazar cum tamarindis et lentibus frigidis acetosis et aqua granatorum et sumach et acresta et his similibus. ¶ Medicine autem ingrossantes sanguinem et infrigidantes eum prohibentes eum ab ebullitione que in initio precipiuntur sunt sicut rob ribes et acreste et aqua fructuum frigidorum et sirupus alcori proprie et sirupus altela et sirupus de iumar: et sirupus quidem alcori habet descriptiones plures quas diximus in antidotario. et dicemus hic descriptionem fortem mirabilem: et est illa que fit cum aqua lactis acetosi literari: et virtus eius est vehemens valde. ¶ Descriptio hec est. Sume rob alcori. partes duas. si autem non fuerit tibi presens accipe alcori et fac serrare ipsum: et accipe serraturam eius: aut mole ipsum: et misce molitum eius cum medietate sui de sandalis in aceto distillato: aut in aqua acreste pure diebus aliquot: deinde decoquatur in eo decoctione cum facilitate cum longitudine donec dissoluatur: deinde exprimatur: et sumantur de succo. et quanto acetum aut aqua acreste est plus tanto est melius; deinde sumatur aqua adeo abstracto bury-

ro mundificata a sua casietate adoq aut cum colatione vltima que fit
dimittēdo residere: aut cum decoctione sicut est decoctio aque casei do
nec separet aquositas: deinde sumatur farina ordei et fiat ex ea et aqua
lactis acetosi foca et fiat acetosum illud foca: deinde coletur: postea su-
matur illud foca: et fit in eo de subtili aqua or. et fiat acetosuʒ: et quāto
plus iteratur tanto est melius. Sumant ergo de eo partes. v. et sumat
aqua piroruʒ de seni et aqua cydonioꝝ acetosoꝝ plurime aque et aque
granatoꝝ acetosoꝝ et aqua pomoꝝ acetosoꝝ plurime aque ⁊ aqua alza
rur et aqua limōis et aqua prunoꝝ acetosoꝝ et aqua dactiloꝝ in p̄mis
cum incipiunt apparere expressoꝝ et aqua alcori recentis et aqua mo-
roꝝ de seni que non maturant integre et aqua chrysomilloꝝ imaturoꝝ
et acetosoꝝ et succi acrcste et succi ribes et succi p̄putioꝝ vitis et succi ro
se persice ⁊ succi nenufaris ⁊ succi viol. omniū an̄. tertiā partis vnius: ⁊
succi acetositatis citri ⁊ succi acetositatis citrāguli an̄. duas tertias pa-
tis vnius: succi coriandri ⁊ lactuce ⁊ folioꝝ papaueris humidi ⁊ endi-
uie ⁊ portulace an̄. quartā partis vnius: succi folioꝝ salicum foliorū ma
loruʒ ⁊ foliorū pirorū ⁊ foliorū alzarur ⁊ foliorū ro. ⁊ foliorū v̄ge pasto-
ris an̄. q̄rtā partis vni⁹: succi herbe hyrci ⁊ ro. siccarū ⁊ nenufaris sicci
succi berberis sicci ⁊ se. endiuie et se. lactuce ⁊ balaustiarū et nenufaris
an̄. medietatem decime partis vnius: ⁊ succi mente humide sextaʒ par-
tis vnius: ⁊ succi berberorū humidorū medietatē partis: aggregent me
dicine ⁊ succi et componant super igneʒ ⁊ ponat in eis de lentib⁹ par-
tes quattuor et de ordeo excorticato partes. ij. ⁊ de sumach partes. iij. ⁊
de granis granatoꝝ partes. iij. et decoquantur omnia ad ignem donec
remaneat medietas: deinde dimittatur donec infrigidetur et cōfricet
fortiter et colet et sumatur de camphora ad omne pondus. ccc. ʒ. pon-
dus aur. i. et teratur camphora et puluerizetur super radicē cucurbite
aut kimie et fundatur super ea medicina cum facilitate: deinde liget
caput eius cum re vehementis fortitudinis: deīde ponatur super pru-
nas donec sciatur ꝙ forsitan feruet et cōcutiatur et ponatur in vitrea-
ta et stringat caput eius vt non perdat camphora et lutetur et dosis ei⁹
fit vsq3 ad. ʒ. x. ¶ Et de hominib⁹ est qui ponit in ea spice et zinziberis
et seminis feniculi et anisi et ciperi et piperis partes equales sm̄ q̄ti-
tatem que ei videtur. ¶ Et quando egrediuntur variole cum comple-
mento ⁊ pertransit septimus ⁊ apparet in eo maturatio: tūc necesse est
vt rumpantur cum acubus de auro ⁊ auferatur humiditas cum coto.
¶ Salitio autem necessaria est: ⁊ cum volueris salire: tunc elonga sali-
tionem ab eis quas erupisti de magnis dolorosis ex propinquo. Illud
enim facit doloreʒ. Immo sali illas que sunt preter eas: ⁊ dimitte clau-
dens cum eo viam orificioꝝ suoruʒ donec sugant salem suum: ⁊ non sa
liantur ante complementum maturationis. Illud enim fortasse faciet
accidere dolorem vehementem ⁊ apostema: ⁊ salitio quideʒ est res que
est necessaria postq̄ȝ maturantur: ⁊ illud quidem fit cum aqua salis in
qua virtus est croci: ⁊ si aqua illa est aqua rosa. tunc est melius: ⁊ aqua

in qua

in qua decoquũtur tamariscus ⁊ lentes ⁊ rose deide salitur est vltimo. Et propue si ponunt iterũ in ea cáphora ⁊ sandali. hec enĩ saliutio maturat ⁊ exiccat ⁊ facit cadere cũ velocitate. Et suffumigatio cum tamarisco est iuuatiua valde. Et in hyeme op3 vt applicet eger incẽsioni ex tamarisco. Et qñ variole sunt vehementis humiditatis: tunc necessaria est suffumigatio cũ mirto ⁊ folijs eius. Et de regimine bono apud maturitatem variolaꝝ paruaꝝ ⁊ magnam voluntatẽ exiccationis earũ est vt dormiat patiens variolas super farina rizi ⁊ milij ⁊ ordei ⁊ fabarũ. Et magis conueniens est vt ponas ipsam impletionẽ culcitre que sit rara in qua penetret virtus: ⁊ folia cupressi sunt bona in hoc: ⁊ oleu3 malum est in hac hora: qm̃ prohibet exiccationẽ. Et quando incipiunt variole exiccari. tunc o3 vt lineat super eas. Ex medicinis predictis cum virtute croci. Et quando accidunt ex variolis vlcera cõfert vnguentũ album ⁊ proprie permixtũ cũ aliquantulo camphore ⁊ rasura radicu3 cãne cum aqua rof. aut rasura venarũ arboris salicis aut arboris alzarur. Et qñq3 cõfert vnguentum de cerusa ⁊ lithargirio: ⁊ qñ sunt in naso crũste cõfert ceratũ factũ cum oleo rof. puro cum virtute ceruse ⁊ climie: ⁊ administratio alicuius olei post exiccationẽ: ⁊ apud vlcerationẽ est bona apud exiccationes quidem cum eo qđ facit cadere cum velocitate: ⁊ apud vlcerationem ꝑpterea ꝙ ipsum est materia emplastri ⁊ vnguenti. ¶ Unguentũ qdẽ rubeũ bonũ est ad vlcera variolaꝝ.

¶ De obseruatiõe membrorum ⁊ defensione eoru3 a nocumẽto variolarũ ⁊ morbillorum. Cap. II.

Membra que op3 custodiri a nocumento variolarũ sunt: sicut guttur: ⁊ oculus: ⁊ ptes superiores narium: ⁊ pulmo: ⁊ intestina. hec enim mẽbra sunt illa que vlcerant. Fortasse enim oculus destruit ⁊ fortasse accidit in eo albugo. In gutture vero fortasse accidit prefocatio: ⁊ fortasse accidunt vlcera que prohibent deglutionem in meri: ⁊ fortasse peruenĩũt ad ħ vt sit illic corrosio pernitiosa. In superioribus vero partibus nariũ fortasse accidũt vlcera que stringũt meatꝰ odoratus. In pulmone aũt accidit fortasse ex bothor variolaꝝ ⁊ morbilli cõstrictio anhelitus vehemens. Et fortasse faciunt cadere in pthisim cũ vlceratur. In itestinis fortasse accidit excoriatio cui succurrere est difficile. ¶ Conseruatio aũt oculi melior est vt fiat alcohol oculo cũ almuri ⁊ aqua coriandri ⁊ aqua rof. in qua iam posita sunt sumach ⁊ cáphora ꝓprie in primo die ⁊ cũ almuri solo. Et silr̃ fiat alcohol cũ alcohol nutrito ex aqua coriãdri ⁊ aq̃ sumach posita in ea camphora. Et succus pulpe granatorum est bonus iterum in principio. ¶ Cũ vero apparent: tũc facere alcohol cũ aqua rof. ⁊ camphora est magis cõueniẽs. Et dcm̃ est ꝙ facere alcohol cu3 napta alba est bonum in hoc. Et oleum de fisticis est de eis qbus vtunt mulieres in regione nostra post variolas ⁊ euentum nocumenti in oculo ⁊ eradicat caliginem si fuerit ⁊ rectificat oculum: ⁊ collyrium albu3 est bonum valde apud apparitionem bothor. ¶ Conseruatio autem oris ⁊ gutturis est sicut suctio granatorũ ⁊ suctio granoꝝ

eius in principio ⁊ suctio mororũ de sceni ⁊ gargarizatio cu; rob eorũ: ⁊ ppꝛie qñ cõquerit de dolore in eis. Et tunc oportet vt lambat de rob ⁊ eorũ aliquid post aliqd. Sʒ superiores ptes nariuʒ cũ epithimatione ex memithe ⁊ sandalis ⁊ rob acreste ⁊ aceto: ⁊ odorare aceta solum est vehementis iuuamenti. ⁋ In conseruatione vero pulmonis non est ꝙ sit sicut lohoc ⁊ lẽtibus leue cũ semine papaueris. ⁋ Intestina aũt plurimũ qdẽ oꝫ vt cõseruent post inceptionẽ cũ stipticis: ⁊ cũ incipit solo vẽtris in fine egritudinis curet cum trociscis de spodio in ribes ⁊ trociscis de semine acetose.

ℭ De eradicatione vestigioꝝ variolarũ. Caplm. 12.

In hoc qdem loquemur vice alia cum loquemur de decoctiõe: nũc vero dicemus illud qd̃ est magis cõueniens ⁊ magis pertinens: ⁊ de eis que eradicant vestigia variolarũ iterum sunt radices arũdinum ⁊ sarcocolla ⁊ semen melonis ⁊ cortices eius exiccati ⁊ rizi ablutũ ⁊ aq̃ ordei ⁊ albumẽ oui et creta rara vel lutũ et lithargiriũ et zuccaꝝ tabarzet et amilũ et amigdale dulces et amigdale amare. ⁋ Et de oleis oleũ de lilio et oleũ de fisticis et adeps asini et oleũ rof. et q̃ sunt ei similia. Et aqua que fit in vngula cameli: que assat est vltima. ⁋ Et de illis que sunt fortiora est spuma maris et lapis piperis et costus et ámoniacũ et tus et sapo cũ baurach et ossa vetusta adusta semen raphani farina raphani exiccati aristologia lupini. ⁋ Et de cibis rectificantibus coloreʒ plumbeum sunt granata dulcia et cicer et vinũ bonum vitelli ouorum sorbiliũ ius galline et alchubugi et aldurari impiguat. ⁋ Et opʒ vt assiduet habens ea balneationẽ. ℭ Et de cõpositis est vt sumas ossiũ adustorũ et stercoris ouini antiqui ostracorum nouorũ et amili et semis melonis et rizi abluti et ciceris omniuʒ añ. partes. x. et granoꝝ alben et lupinoꝝ et costi et aristologie longe omniũ añ. ptes. v. et radicis arundinis sicce ptes. xx. fiat ex eis epithima cuʒ aqua melonis aut cũ aqua cucumeris siluestris aut cũ aqua or. aut cũ aqua fabaꝝ: et liniatur cum eo mẽbrũ: et abluat in mane cũ decoctiõe viol. ⁋ Aliud. Ostracorũ nouoꝝ ossium antiquorũ radicis arundinis persice amilli seminis melonis rizi abluti granoꝝ granatoꝝ costi partes equales ex eis gumera et iterũ lupini et cicer nigrum liniatur cum eis.

ℭ De febribus apatum. Caplm. 13.

Iam sciuisti dispõnes febrium que sequuntur apostemata apparẽtia. Et ꝙ sunt ſm plurimũ de genere febrium diei: cum apata ista ſm plurimum non perueniant ad cor nisi cum calefactione sua absqꝫ sua putredine: et plurimum quidem horũ est a causis primitiuis. Cum autem peruenit putredo eorum ad cor propter suaʒ magnitudinẽ aut propter suam propinquitatẽ fit febris fortasse nõ de genere febris diei. Et plurimũ quidẽ similiũ horuʒ nõ fit nisi a causis antecedentibus corporeis et repletionalibus crudis: et qñqꝫ fiunt ex vlceribus ad q̃ attrahuntur materie maligne et retinẽtur in carnibus mollibus. ⁋ Febres autem que sequũtur intrinseca apata fortasse nõ fiunt ex applicatione

calefactionis ad cor sine putredine. ¶ Et vehemētiores quidem febres fiunt ab apostematibus intrinsecis quādo sunt ex genere herisipile in quibusdam visceribus ⁊ extenditur dolor ⁊ sitis inflammatio ⁊ significant ea significationes pmixtionis colere plurime cum sanguine: ⁊ hec apostemata intrinseca sunt sicut apāta cerebri ⁊ velaminum eius ⁊ sumach auris ⁊ gutturis quandoqꝫ: ⁊ in velamine quod sequit pectus ⁊ epate ⁊ rene ⁊ vesica ⁊ matrice ⁊ intestinis ⁊ que sunt eis similia. ¶ Et diuersificantur febres eorum in vehementia ⁊ debilitate sm propinquitatem cordis ⁊ longitudinem. ¶ Et eorum iterum febres que sunt in membris carnosis est febris vehementior. Et eorum febres que sunt in panniculis: ⁊ eorum similibus est debilior. Et eorum que sunt in vicinitate arteriarum febris est vehementior. Et eorum que sunt in vicinitate venarum solum febris est debilior. ¶ Et non euacuantur iste febres a periodis sm mās que effunduntur ad apāta earum. periodi nāqꝫ earū sunt sm generationem earum ⁊ sm motum ipsarum. ⁊ sm attractionē caliditatis ⁊ doloris ad ea. Unicuiqꝫ enim humori est periodus qui sibi conuenit. ¶ Et scias qꝫ multotiens sanatur apā in pleuresi ⁊ aliis ⁊ remanet febris: ⁊ significat tunc qꝫ mundificatio non accidit. ¶ Et iste quidem febres qñqꝫ prolongantur ⁊ perducunt ad ethicam ⁊ proprie quādo apostemata sunt in epate. Ille vero que sunt in velaminibus cum confirmantur non expectant vsqꝫ ad ethicam.

¶ De signis eorum ⁊ ipsarum iudiciis. Capitulum. 14.

Cum febribus ex apostematibus intrinsecis inueniuntur tres spēs signorum ⁊ accidentiū scilꝫ. Signa ⁊ accidentia significātia mēbrū infirmū: ⁊ signa ⁊ accidētia significantia materiam: ⁊ signa ⁊ accidētia significantia dispositionē infirmi. ¶ Prima aūt signorum species est sicut pulsus serrinus ⁊ dolor pungitiuus apostematis in partibus pectoris ⁊ similiter tussis sicca in primis ⁊ humida scdo: ⁊ que sunt illis similia de signis pleresis significātibus apāta in ptibus pectoris: ⁊ ad summum dolor ⁊ grauitas in mēbro: ⁊ est calidius reliqs membris addita calefactione nō ꝯsueta. Et sicut spasmus qñ ipse multotiēs associatur apātibus calidis in membris neruosis. ¶ Spēs vero scda est sicut significatio vehemētie febris tertiane significat qꝫ materia est colerica. ¶ Accñtia vo infirmi sunt dispōnes que indicāt eius salutē: aut indicāt ipsius mortem. ¶ Et mēbra quidē occulta diuersificant in faciēdo febres ⁊ recipiendo eas ⁊ perdurationē earum ⁊ ipsarum periodis: sm magnitudinem eorum in seipsis: ⁊ magnitudinē venarum eorum: ⁊ scdm membra sua. Nam in mēbris intrinsecis sunt que sunt propinqua cordi ⁊ vehementis cōitatis sicut velamen ⁊ pulmo. Et de eis sunt que sunt longinqua a corde ⁊ debilis cōitatis sicut renes. Ipsi enim nō semp faciūt pp apāta sua febres fortes neqꝫ ꝯtinuas. Et multotiēs qdem sunt interpollate ⁊ sunt de genere febrium cōmixtarum ⁊ febrium tertianarum ⁊ quartane ⁊ quintane ⁊ sextane: ⁊ fiūt cū eis rigor: ⁊ horripilatio: ⁊ ambiguū fit eē earum: ⁊ significat eas grauitas in loco renū ⁊ in ptibus alchatin ⁊ dolor ⁊ ppetas caliditas in mē-

bro maioris cõsueta. Cum aũt aggregaf in mẽbro vt sit proximũ princi/pali aut fortis cõitatis cum eo aut vehementis sensus ꝛ est neruosum. tunc cum vehementia febrium comitantiũ apostemata eius accidunt ei inquietudo magna ꝛ spasmus: ꝛ fortasse comitanf ipsum accidẽtia ex/tranea sicut apostemata matricis. Associaf eni ei cũ febre soda ꝛ dolor ceruicis. ¶ Et caliditas quidẽ q̃uis inflãmef in eis apostematibus tñ nõ est valde vehementis acuitatis sicut est in causonide nisi sit res ma/gna: ꝛ causa in eo est qm̃ putredo nõ est sparsa neq; mota ad exteriora. Et pulsus qdẽ in febribus apatũ intrinsecoꝝ est pulsus febriũ putredi/nis paruus in ꝑncipio velocis ꝯstrictiõis apud statũ: deinde magnifi/caf ꝛ fit velox ꝛ spissius ꝭm mẽbꝝ ꝛ mãm ꝛ ꝭm ꝙ sciuisti: deinde erit vn/dosus ꝛ serrinus ꝛ faciẽs ꝭm mẽbrũ in neruositate ꝛ carnositate sua: ꝛ vrina ꝭm plurimũ est ad albedinẽ decliuis ꝛ paucitatẽ tincture: ꝓpter declinationẽ materiei ad apostema ꝭm ꝙ sciuisti.

¶ De cura earum. Cap. 15.

CUratio harũ febriũ est curatio febriũ acutaꝝ post curationẽ apo/stematũ. Radix enim in eis est cura apostematis cũ obseruatione cure febris de infrigidatiõe ꝛ humectatõe. Et f eis febrib⁹ nõ ꝯcedif po tus aque frigide neq; introitus balnei. ¶ Et si fuerit apostema herisi/pila l; vt fiat positio reꝝ frigidaꝝ ꝛ infrigidataꝝ actu deforis sup ipm sicut succus lactuce ꝛ semptuiue ꝛ portulace cũ aliquãtulo de sauich or dei albi que sine cessatiõe infrigidenf sup niuẽ ꝛ permutenf. Et fortasse ꝑmiscef cũ eis oleũ omphacinũ aut oleũ rosaceũ. Et si comederit lactu cas ablutas infrigidatas pertrãsit ꝛ iuuatur cũ eis.

¶ De dispositionibus febriũ ꝯpositaꝝ. Cap. 16.

FEbres qñq; ꝯponunf adinuicẽ. ¶ Fortasse.n. ꝯponunf ex eis spe/cies ingredientes in genera elongata: sicut cõpositio febris ethice cum febre putrida. ¶ Et quãdoq; componunf species ex eis in genere proximo cõuenientes: sicut est compositio specierum febrium putredi/nis: sicut tertiana cum flegmatica vtpote febris nominata hemitriteus ꝛ sicut compositio febriu; apostematum. ¶ Et quandoq; componunf de eis species ꝯueniẽtes in specie: sicut cõpositio duaꝝ tertianaꝝ: ꝛ dua rum quartanaꝝ: ꝛ trium quartanarũ. Quare fiunt due tertiane in ap/paritione dispõnis ꝭ; paroxismos flegmatice: ꝛ tres quartane in paro xismis flegmatice. Et quãdoq; componunf tres de febribus tertianis. Si igitur fuerint ꝭ; coalternationẽ erit paroxismus in die. iiij. vehemẽ tior quoniã pertinet ei periodus diei primi ꝛ iceptio diei tertij ꝛ simili/ter in die. v. Et similatur hec hemitriteo sicut ꝯpositio duaꝝ tertianaꝝ similatur paroxismis flegmatice. ¶ Et propter huiusmodi non op; vt tota occupatione occupetur cu; paroxismis: immo oportet vt occupe tur cum accidentibus: ¶ Et quandoq; accidit si fuerint febres iste ter/tiane pure vt festinent paroxismi earum ad contentam.i.ad illam que fortior est ita vt destruatur debilior earum prius. ¶ Et quandoq; signi/ficat compositionem reditio horripilationis vel opilationis post quie/

tem. Et turpe quidem est medico scienti significationes cuiusq; febris & accidentia eius vt non percipiat compositionem a primo aut secundo. Et compositio febris ethice cum febre putredinis est ex illis que valde ambigua sunt: quoniam ipsi vident interpollationes & inceptiones rigoris & horripilationis & reditiões sudoris si fuerint & horas particulares: quare eximāt q̄ sint illic febres putredinis tātū inseparabiles aut composite ex continua & interpollata. Et quandoq; continuatur compositio ita vt appareat febris vna continua similis que similatur sinocho: & tunc quidem non est excusatio reditionis ad significationes: & si fuerint paroxismi breues non consequitur eorum continuatio nisi propter rem magnam de multitudine numeri eorum propriè: & fortasse vides interpollationes harum febriū longas. Et quando cōponunt febres diuerse sicut hemitriteus eradicat postrema earū & remanet cronica pura siue sint due interpollate aut due cōtinue aut interpollata & continua. Et quandoq; componitur cum hemitriteo alia tertiana & flegmatica & melancolica: nam si est cum tertiana eradicatur tertiana & purus fit hemitriteus: & si est cū flegmatica aut melācolica eradicat hemitriteus & depurat flegmatica & similiter melācolica. Et quādoq; accidit cōpositio in eis ſm modū alium & est vt cōponatur interpollata & continua diuersi generis: aut conuenientes ambe in eo aut conuenientes in specie sicut tertiana periodica cum tertiana inseparabili & sicut cōponunt due interpollate similiter ꝯponunt due cōtinue. ¶ Quidā aūt existimauerūt q̄ due cōtinue nō cōponunt sicut due tertiane. Quoniā quādo materia est intra venas nō est possibile vt diuersificet illud in quo accidit putredo. putredo enim est ꝓcedens in toto. ¶ Et hec sentētia nō est de illis q̄ necessaria sūt ꝓculdubio apud me: quoniā putredo incipit ꝓculdubio ex loco deinde spargit deinde currunt indicia vehementie & interpollationis ſm gradationem putredinis prime & ſm eam sunt ei motus. Non ergo elongat qn accidat putredo cui sit dominium aliquod incipiēs in pte materierū cui nō sit dominiū sequendi aliud imo aggregat in ea vt incipiat & vt sequat simul quare erit ei gradatio temporis qua experit. ¶ Et species quidē cōpositionis febriū sunt tres: intrans: & coalternata: & cōicans: & intrans est vt ingrediatur vna earum super alteram: & coalternata vt ingrediatur post eradicationem eius: & cōicans est vt incipiat cum ea. ¶ Et cum videris febres cōclusas & est i ea rigor & nō sudor: & fortasse accidit in rigoribus pluribus sudor vnus: tunc testifica compositionem in ea. ¶ Et similiter cum videris in conclusa superfluitatē in frigore extremitatū & rigore sed parum de ambobus: tunc fortasse est in conclusa.

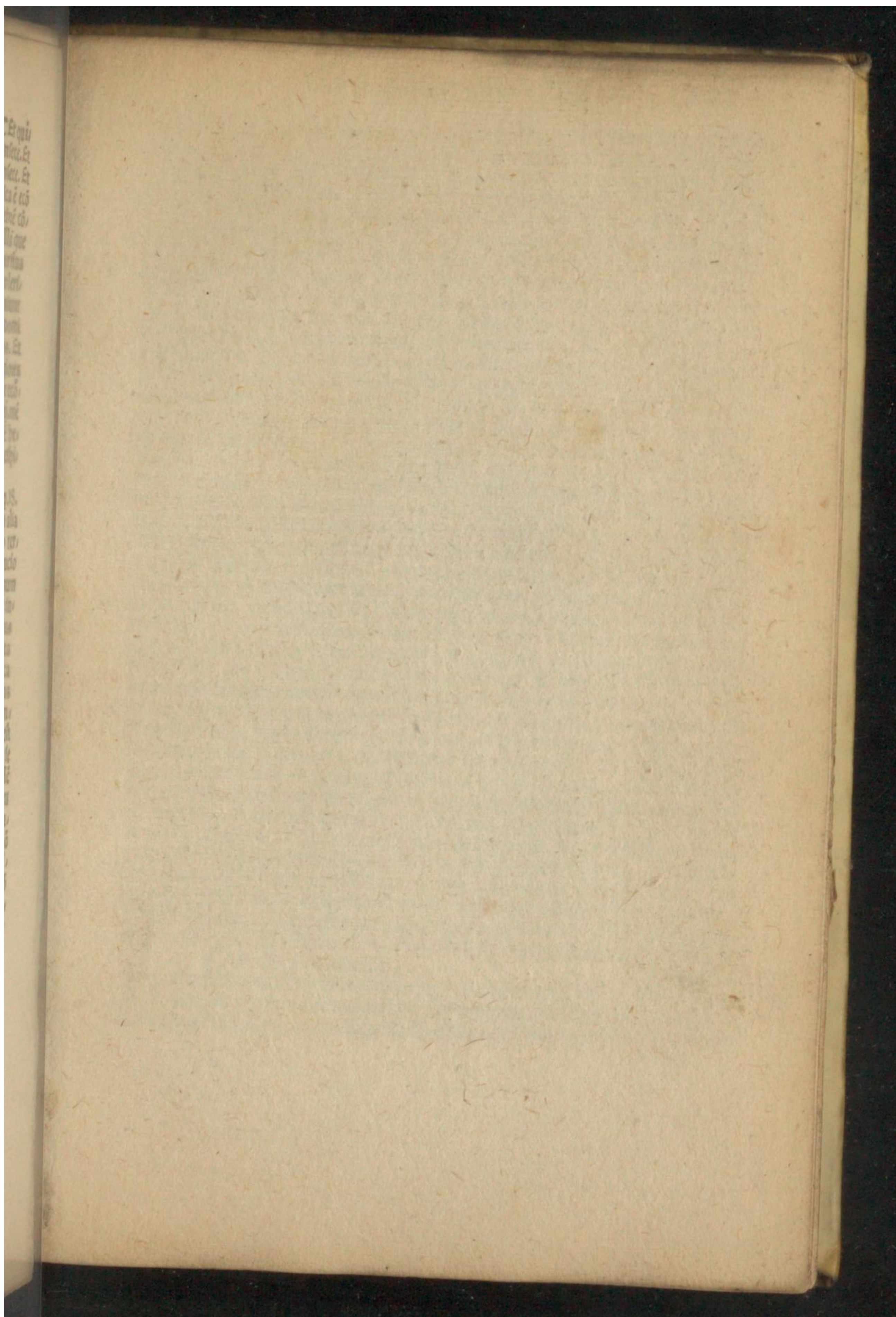
¶ De hemitriteo. Cap. 17.

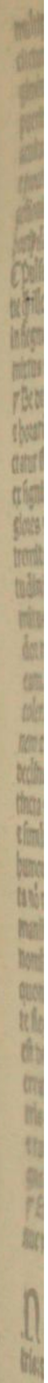
Hemitriteus est febris cōposita ex duabus febribus quarū vna est tertiana & altera est flegmatica & fit in die vno paroxismus tertiane & quotidiane simul. Aut ſm semitā cōitatis & inuentionis. Aut ſm semitā coalternatiōis & vicinitatis. Aut ſm semitā itroitus. Et de diui-

sionibus difficilior ad cognoscēdū est prima: deinde secūda. ¶ Et quādoq3 sunt febres due ɔtinue quādo due putredines sunt intrinsece. Et qñ due sunt piodice eradicant qm̄ due putredines sunt extrinsece. Et qñq3 est ɔtinua colerica: q2 eiꝰ putredo est intrinseca ⁊ flegmatica ē ecōtrario. Et qñq3 est ecōtrario. ¶ Et qdā ponūt hemitriteū pur febrē cōpositā que fit ex tertiana extrinseca ⁊ flegmatica intrinseca. Et illā que est pter eā nomināt nō purā. Et nō est illō de illis in quibus superflua occupatio sit habēda. ¶ Et fortasse antecedēs ad putredinē est colerica: ⁊ fortasse antecedēs ad putredinez est flegmatica: ⁊ fortasse veniunt simul. ¶ Et iterū qñq3 est materia faciēs febrē flegmaticā magis dominans: ⁊ quādoq3 est materia faciēs febrē colericā magis dominans. Et quomodocūq3 sit materia flegmatice ponit poxisimos colerice lōgiores ⁊ tardioris crisis. Et materia colerice pōit paroxismos flegmatice ecōuerso. ¶ Et fortasse extēdit hemitriteus longo tēpore. s. vsq3 ad. vij. mēses. Et supra: ⁊ qñq3 fit ex hemitriteo egritudo acuta. Et quādoq3 ē hemitriteus de febribus magis interficientibus quoniā perducit ad ethicam ⁊ egritudines cronicas vel erroneas ⁊ difficiles.

¶ De signis hemitritei. Cap. 18.

Magis ppriū signoꝝ eiꝰ ⁊ primū eoꝝ l3 necessaria sint cōparia alia est vt sit spaciū hmōi febris in vno duoꝝ dierū lōgius spacio tertiane ⁊ magis quieta: deinde sit in die alio leuioris paroxismi ⁊ paucio rum accidentiū. ¶ Et quādoq3 iterat in ea horripilatio ſm plurimum aliquotiens propter illud qd̄ accidit de pugna duaꝝ materierū: aut introitu vnius earū super alterā. ¶ Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicibus aut quattuor ⁊ iam calefiunt mēbra aliqua horripilatione fixa adhuc. ¶ Et ex hac quidem que est hemitriteus: corpus non mūdificatur integre. ¶ Et quandoq3 fiunt principium eius ⁊ augmentuz ipsius vehementis cōmotionis: ⁊ proprie quādo fuerit cōicatio: aut fuerit introitus in huiusmodi hora: tunc eniz fiunt horripilationi reditus ⁊ est status longinquus. Et cum existimat q2 corpus iam calefactum est ⁊ febris habet statum: inuenis horripilationem redeuntem. Et ista accidētia sunt propter pugnam humorum. ¶ Et status quidem huius egritudinis in horis particularibus ⁊ vniuersalibus est ante statum flegmatice: ⁊ velocior statu eius ⁊ tardior statu colerice: quoniam calliditas nō expanditur nisi cum labore ⁊ proprie in primis. Et fit fortis eius acuitas apud statum. ¶ Et similiter fit declinatio longa propter illud qd̄ accidit de stationibus quas efficit reluctatio vnius duarum materierum cum alia. Et parum quidem tepescit cum sudore. ¶ Et in hac febre dies tertius de diebꝰ eius est similis primo: ⁊ quartus secundo. ¶ Et quandoq3 cadit significatio super hemitriteum ex modis diuersis. Nā quandoq3 accidit ex consuetudinibus. Et quandoq3 accidit ex accidētibus. ¶ Et casus consuetudinum est sicut si in corpore hominis multiplicetur colera ⁊ putredo eius: deinde vtatur delitijs ⁊ dimittat exercitia ⁊ vtatur cibis de speciebus regiminis generantibus flegma aut

multiplicetur in corpore hominis flegma et putredo eius: deinde exerceatur plurimum: et vtatur eo quod generat coleram de speciebus regiminis si fecerit necessarium etas illud in eo ita vt fiat adolescens post pueritiam et dominium humiditatis: aut fiat senex post iuuentutem et acuitatem complexionis. ¶ Ex accidentibus vero sicut pulsus et vrina et processio eius quod procedit ex vomitu et egestione et dispositione digestionis et signa eius et dispositio sitis et dispositio tactus et dispositio horripilationis et rigoris et dispositiones horarum et paroxismorum. ¶ Pulsus autē fit in ea minoris magnitudinis et velocitatis et frequentie q̄ ille qui est in tertiana. Et cōtrarie earū sunt minores q̄ ille q̄ sunt in flegmatica. ¶ Urina vero est tarde digestionis. Et vomitus est permixtus ex colera et flegmate: et egestio est permixta ex colera et flegmate ¶ De dispositione autē calefactiōis et frigoris et sitis et horripilationis et horarū paroxismorū iam locuti fuimus qō oportuit. ¶ Et non expectatur statio super dominantem duorum humorum nisi per vincentem ex significationibus. ¶ Nam si dominatur flegma sunt paroxismi longiores et horripilatio minor et coartatio et proprie in pulsu fortior et extremitates sunt velociores ad suscipiendum frigus in principijs egritudinis et tardioris mundificationis a suo frigore et sitis est minor et vomitus colere minor et vrina vehementioris albedinis et cruditatis et sudor minor et etas pueritia aut senectus et complexio corporis significat eam. Et similiter consuetudo et que currunt cum ea. ¶ Et si dominatur colera sunt paroxismi breuiores et extremitates velociores ad calefactionem et sitis et vomitus colere plus et sudor magis exuberans: et fortasse declinat ad horripilationem que est sicut rigor et fit vrina vehementius tincta et etas est iuuentus et complexio corporis quādoq̧ significat eā: et similiter consuetudo et que currūt cum ea. ¶ Et quando equātur duo humores frequentantur significationes et est horripilatio pura completa nō rigor: et non perueniens ad rigorem. ¶ Et quando compositio est manifestior in periodica et continua quam plures hominū appropriāt nomine hemitritei puri et est continua ipsa flegmatica est rigor debilior quoniam materia extrinseca est colerica et non est contrarium ei ex parte flegmatis extrinseci cum ea in eo quod necessarium est de rigore sed est debilior. Et fortasse iteratur in ea frigus et horripilatio ita vt faciat errare in statu sicut scis et multiplicatur in ea caliditas viscerum et ventris cum frigore extremitatum: et fit pulsus vehementioris paruitatis et raritatis. ¶ Si autem cōtinua est ipsa colerica: non fit rigor neq̧ magna horripilatio. Et fit pulsus maior et velocior et angustia vehemētior. ¶ Et si cōponunt due cōtinue nō erit rigor oīno: et accidit tertiane ɔtinue vt alleuiet añ alleuiationē flegmatice: lz nō redeat añ eiꝰ reditōeʒ.

¶ De cura hemitritei. Capi. 19.

Necessarium est in hemitriteo vt vehementem habeas sollicitudinem in euacuādo materiā sm̄ spēs euacuationis ex solutione vētris: et vomitu: et puocatione: et sudatiōe plusq̄ vehementia que est per

extinctiua.¶ Et cum solutiuis oportet vt conueniat digestio: nisi sint ex genere que leniunt naturam & soluunt & non inquietant: sicut aqua leb, leb cum gelenlabin si fuerit illud quod superat flegma. Et sicut tereniabin & siracost & infusio tamarindi & sirupus vio. si dominans fuerit colera. Et sicut quod componitur ex istis si fuerint duo humores quasi pares. Et post apparitionem digestionis si euacuatio fiat humoris cum fortibus pertransit. ¶ Et vomitus oportet vt sit iterum secundum humorem dominantem: aut ex aqua raphani cum sirupo acetoso calido: aut sirupo acetoso cum aqua calida. ¶ Et prouocatio oportet vt fiat cum eis in quibus est equalitas. Et cum festinatur in potando decoctiones ante digestionem timetur birsen vel sirsen. ¶ Medicine vero iuuatiue in via prouenientes ad statum ad rectificandum materiam & maturandum ipsam & succurrendum nocumentis eius. Ex singularibus est absynthium. Verum post septimum & apparitionem digestionis ita vt sit romanum quod ex ipso bonum est. Et cum tu festinas cum eo mouet humores & non euacuat eos. Cumque sumitur: facit accidere angustiam & tristitiam & nauseam deinde reuertitur super eos cum sua caliditate & exiccat eos cum sua stipticitate facit eos pigros. ¶ Et Gal. quidem & qui ante eum fuerunt curauit eos cum aqua ordei in qua est vtus pipis. ¶ Et dixit quidam primorum medicorum quod Gal. transgressus est in alienatione. Et stetit vbi oportet vt miretur de eo. Et non sciuit quod piper inflammat febrem & aqua ordei pigram efficit materiam. ¶ Et iste quidem contradictor errauit errore qui non appropriatur in hac intentione. Immo canon datus in adiutorio nature quando preparatur ad resistendum huiusmodi materijs est cum medicinis compositis ex infrigidantibus & calefacientibus: vt discernat natura inter duas virtutes: quare occupatur infrigidatiuum cum febre & partibus cordis & calefactiuum cum materia. Et quis est qui curet hemitriteum absque hoc. Et si natura non est fortis ad discernendum tunc non prodest curatio quocumque modo fiat & errauit in alijs modis in allatione quorum non est necesse nos incedere via prolongantium. ¶ Et iste quidem contradictor dixit quod oportet vt administrentur subtiliantia quibus non est fortis calefactio: sicut apium & anetum. Et non sciuit quod possibile est vt piper infrigidetur minoratione sui ad hoc vt frangatur eius calefactio: & non abbreuietur eius subtiliatio a subtiliatione apij plurimi. Et sit aqua ordei adiuuans ipsum in faciendo peruenire virtutem eius & destruendo superfluitatem eius & faciendo cadere materias ad ipsum vt alleuietur penetratio virtutis eius in eis. ¶ Amplius mirabile fuit quod ipse posuit Gal. de illis qui ignorant quod piper inflammat febrem: & nominat ipsum de illis qui obliuiscuntur ab hoc vbi iudicat de hoc. ¶ Composita vero de medicinis quibus oportet vti in hac hora sunt sicut trocisci de absynthio: & trocisci de ros. ¶ Trocisci leues boni ad hemitriteum. ℞. ros. radicum liquiritie amborum ana ʒ. iiij. tereniabin. ʒ. iij. spice succi absynthij spodij omnium ana pondus ʒ. ij. fiant ex eis trocisci. ¶ Trocisci alij ad inflammationem. ℞. ros. ʒ. vi. seminis acetose gummi omnium ana ʒ. iiij. amili pondus ʒ. iij. berberis spodij seminis portulace omnium ana pondus ʒ. ij. dragaganti croci spice reub. omnium ana ʒ. i. camphore pondus tertie ʒ. i. fiant trocisci. ¶ Trocisci alij boni habentibus hanc febrem & proprie quando conqueruntur cum hoc de solutione ventris & tussi. ℞. spice aromatice xiloaloes croci berberis & succi eius

omnium an. ʒij. rheubarbari ʒiiij. spodij, rosar. cum
capitibus suis, laccæ, gummi torrefacti, carab. an. ʒß.
semin. acetosæ torrefacti; ʒij. cretæ Rom. ʒiij.
f. trochisci. Descriptio alia bona: ℞. rosar. rubr.
ʒij. berberis, gummi, semin. acetosæ an. ʒiiij. spicæ,
eupatorij, spodij, amyli, semin. portulacæ, granorum
cucumeræ. an. ʒij. semin. endiviæ, semin. cuscutæ
an. ʒiß. succi liquerit. ʒij. laccæ rheubarb. an. ʒß.
aggregentur illa, et fiant trochisci. Pilulæ bonæ ad
hanc ægritudinem, et omnes chronicas, et febres laden-
tes viscera, et proprie, quando materia flegmatica
est magis vincens. ℞. aloës, mastiches, myrobalan.
citrinorum, rheubarbari, succi eupatorij, succi absynthij,
rosarum rubr. an. partes æquales, croci partem me-
diam, f. pilulæ, cum aquâ endiviæ et sit dosis ʒij.
cum syrupo acetoso. Descriptio bona conveniens
prope vel post digestionem. ℞. aloës mastiches, succi
absynthij, rosarum, omnium æqualiter; croci ʒß. informen-
tur pilulæ cum aquâ endiviæ, et sit dosis ʒij. cum sy-
rupo acetoso.

De recidivatione. Capitulum 20.

Recidivatio est deterior radice et consilium quidem est
ut in eâ non sit inceptio ad curandum donec manife-
stus sit modus ægritudinis; nam secundum plurimum
est sana.

